

ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

КУСПЛЯК Галина Іванівна

УДК: 351.82:[330.534.4:658.2](477)

ДИСЕРТАЦІЯ
КОМПЛЕКСНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА
В УКРАЇНІ

25.00.02 – механізми державного управління
державне управління

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Г. І. Куспляк

Науковий керівник

Голинська Олеся Володимирівна,
к.держ.упр., доцент

Одеса – 2018

АНОТАЦІЯ

Куспляк Г.І. Комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління (07 – управління та адміністрування). – Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління, Одеса, 2018.

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення актуального наукового завдання, що полягає у теоретичному обґрунтуванні комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні та розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування цих програм.

Обґрунтовано понятійно-категорійний апарат дослідження комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва з виокремленням їх складу та структури; вивчено зарубіжні практики застосування механізмів управління в капітальному будівництві.

З’ясовано, що в умовах розвитку державних сегментів різного спрямування (освітнього, соціального, культурного, промислового, бізнесового тощо) на регіональному рівні та на рівні окремих територій важливою складовою виступає така структуроутворююча галузь як капітальне будівництво. Виділено основні підходи до визначення категорії “капітальне будівництво” та окреслено основні його види. Запропоновано доповнити класифікацію видів капітального будівництва таким видом робіт як “реабілітація”.

Систематизовано наукові праці щодо визначення поняття “державне управління”. Підкреслено, що вплив держави у процесі виконання функцій здійснюється в різних сферах життєдіяльності суспільства: культура, освіта,

охорона здоров'я тощо. Однак у капітальному будівництві ця ключова категорія є мало досліджуваною та вимагає значного поглиблення наукових знань. З цих позицій сформульовано власне визначення “державне управління в капітальному будівництві”.

Наведено структурований склад механізмів державного управління, на основі якого охарактеризовано комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва, що включає: інституційну, організаційну, правову та мотиваційну складові. Невід’ємними його елементами виступають суб’єкт управління (керуючий складник) та об’єкт управління (керований складник). Основними принципами такого впливу виокремлено: загальні (субсидіарності, законності, прозорості, відповідальності); спеціальні (пріоритетності, комплексності, системності, спрямованості, відкритості, безперервності, обґрунтованості, конкретизації).

Вивчено зарубіжний досвід застосування правового, організаційного та фінансового механізмів управління в капітальному будівництві. Зазначено, що правовий механізм для розвинених країн є фундаментом забезпечення стандартів та безпеки будівель і споруд, що систематизовано в будівельному законодавстві за принципом “Safety first” (безпека понад усе). В залежності від завдань і функцій діяльності суб’єктів управління (організаційний механізм) існує різний ступінь впливу на управління в капітальному будівництві. Кількісна та якісна характеристики фінансового механізму (інструменти, форми, методи) визначаються тим, яка величина фінансових ресурсів зосереджується й витрачається на відповідних рівнях управління та якою є технологія їх формування й витрачання.

Досліджено компоненти програмно-цільового методу (ПЦМ) як інструменту результативності формування та виконання бюджетних програм; проаналізовано результативність бюджетних програм капітального будівництва в сучасних умовах та охарактеризовано специфіку їх виконання із застосуванням складових комплексного механізму державного управління.

Обґрунтовано необхідність доповнення компонентів ПЦМ в Україні при

плануванні, фінансуванні та виконанні бюджетних програм в умовах обмеженого ресурсу. Детально проаналізована та схематично проілюстрована трикомпонентна модель ПЦМ (“метод – ціль – програма”), що виступає інструментом суспільної результативності бюджетних коштів та надає змогу здійснювати їх планування, використання й контроль ефективності на рівні Державного бюджету, на регіональному рівні (обласні та районні бюджети) та на рівні громад (бюджети місцевого самоврядування). Відповідність пріоритетним завданням держави є ключовою для отримання максимального ефекту від реалізації бюджетної програми та всебічної вигоди з одночасним підвищенням якості послуг.

Досліджено результативні показники у семи областях України (Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Миколаївська, Черкаська, Чернівецька). Проаналізовано індикатори виконання бюджетних програм капітального будівництва, що фінансуються з різних джерел (Державний фонд регіонального розвитку, бюджет розвитку, капітальні субвенції). За аналітичний зріз взято дані управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації, що дозволило сформулювати та дослідити систему результативних показників.

Доведено, що характеристика складових компонентів комплексного механізму державного управління (інституційний, мотиваційний, організаційний, правовий) позначається на специфіці виконання бюджетних програм капітального будівництва.. Так, інституційний механізм представлено за допомогою аналізу основних інституційних завдань та повноважень щодо планування, фінансування, використання та контролю коштів за бюджетними програмами капітального будівництва. Згруповано суб’єкти управління за напрямками діяльності: управлінська, контролююча, атестаційна, експертна, виконавча, громадська.

Окреслено мотиваційний механізм виходячи з розуміння забезпечення функціонування апарату управління служби замовника. З’ясовано, що обсяг фінансування впливає на кількість коштів, необхідних на утримання апарату управління – при збільшенні фінансування збільшується сума коштів і навпаки. Тим самим, працівникам управління надається змога більш якісно виконувати

свою роботу для залучення фінансування з різних джерел та покращення свого іміджу. Ретельно досліджено групу видатків зі здійснення технічного нагляду на утримання служби замовника та вперше запропоновано формульний підхід до їх визначення.

Побудовано на підставі ґрунтовного аналізу організаційного та правового механізмів організаційно-інституційну схему механізму використання коштів за бюджетними програмами капітального будівництва об'єктів соціального та культурного призначення на прикладі Державного фонду регіонального розвитку. Доведено, що такий механізм має з одного боку, чітку, організовану і структуровану систему взаємодії всіх учасників процесу, з іншого – має певні проблеми: відсутність реальних джерел фінансування, незбалансованість цінової політики, формалістичний підхід до реалізації показників, низький рівень громадського впливу та прозорості, відсутність основної результативної ланки – оцінки програм, відірваність від стратегій та пріоритетів тощо.

Визначено доцільність запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на результативність; доведено придатність бенчмаркінгового підходу при відборі результативних показників за такими програмами, надано відповідну номенклатуру критеріїв і узагальнень; запропоновано напрями удосконалення діяльності основного замовника такими програмами.

З'ясовано, що для запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на отримання очікуваної результативності, необхідно: по-перше, структурувати цільову державну політику (стратегічні, специфічні, оперативні цілі), наближену до потреб та інтересів громадян; по-друге, визначити очікувані результати, досягнення яких має вимірюватися об'єктивними результативними показниками.

Застосовано бенчмаркінговий підхід при відборі результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва. Проведено порівняльний аналіз різних країн (Польща, Швеція, США, Франція та ті, що використовуються Світовим банком) та виділено характеристики наступних: засобів, продукції,

якості, соціально-економічних, результатів, впливу, ефективності, продуктивності, результативності, ризику, користі, економічності. Обрано критерії, що служать орієнтиром для якісного відбору індикаторів результативних показників. Запропоновано показники в якості основних індикаторів для розрахунку результативних показників реалізації мети бюджетної програми капітального будівництва, орієнтованої на результативність.

Виокремлено п'ять варіантів прогнозованої політики розвитку діяльності основного замовника, головного розпорядника та одержувача коштів за бюджетними програмами капітального будівництва через інституційну, організаційну та правову складові комплексного механізму державного управління. Обґрунтовано доцільність застосування варіанту “Надання нових можливостей при виконанні функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління”. Доведено запровадження механізму взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування за бюджетними програмами через багаторічне планування, орієнтоване на отримання очікуваної результативності із укладенням тристоронньої угоди про фінансування об'єктів між державою, територіальною громадою в особі місцевого самоврядування та управлінням капітального будівництва.

Надано рекомендації з метою реалізації обраного варіанту розвитку прогнозованої політики у частині надання нових можливостей при виконанні функцій замовника в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління.

Ключові слова: державне управління, механізми, комплексність, капітальне будівництво, бюджетна програма, результативні показники, багаторічне планування, бенчмаркінг.

ABSTRACT

Kuspliak G. I. Comprehensive mechanism of public administration of capital construction budget programs of in Ukraine. – On the rights of manuscript.

The Thesis for a Candidate Degree in Public Administration. Speciality 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. – Odessa Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Odessa, 2018.

The dissertation work suggests the solving of the actual scientific problem, which lies in the theoretical substantiation of the comprehensive mechanism of public administration of capital construction budget programs in Ukraine and in the development of practical recommendations for improving the interaction of the authorities in the formation and implementation of the funding policy of these programs.

The conceptual-categorical apparatus of the research with the distinction of their composition and structure is substantiated; the foreign practices of application of control mechanisms in capital construction were discovered.

It was revealed that in the conditions of state segments development of different directions (educational, social, cultural, industrial, business, etc.) the structure-forming branch as capital construction is an important component at the regional level and at the level of separate territories. The basic approaches to the definition of “capital construction” category were highlighted and their main types were outlined. It is suggested to supplement the classification of capital construction types with such type of work as “rehabilitation”.

The scientific works on the definition of “public administration” were systematized. It was emphasized that the state influence in the process of performing functions is carried out in various spheres of society’s life: culture, education, healthcare, etc. However, in capital construction, this key category is not much studied

and requires a significant increase in scientific knowledge. From these positions, the own definition of “public administration in capital construction” has been formulated.

The structured composition of the mechanisms of public administration is presented, on the basis of which the complex mechanism of state management of a budget capital construction program is described, which includes: institutional, organizational, legal and motivational components. Its essential elements are the control subject (the controlling component) and the object control (managed component). The basic principles of such influence are singled out: general (subsidiarity, legality, transparency, responsibility); special (priority, complexity, systematic, targeting, openness, continuity, reasonableness, and concretization).

Foreign experience of the application of legal, organizational and financial mechanisms of management in capital construction has been studied. It is noted that the legal mechanism for the developed foreign countries is the basis for ensuring standards and safety of buildings and structures, which is systematized in the construction legislation on the basis of “Safety first” (safety above all). Depending on the tasks and functions of the management subjects (organizational mechanism) there is a different degree of influence on the management in the capital construction. The quantitative and qualitative characteristics of the financial mechanism (tools, forms, and methods) are determined by the amount of financial resources concentrated and spent on the appropriate levels of management and the technology of their formation and spending.

The components of the program-target method (PTM) as an instrument of the effectiveness of the formation and execution of budget programs are investigated; the effectiveness of budgetary programs of capital construction in the modern conditions is analyzed and the specifics of their implementation are described with the use of components of the complex mechanism of public administration.

The necessity of completing PTM components in Ukraine while planning, financing and budget programs execution in conditions of limited resource is substantiated. The three-component PTM model (“program-method-target”), which serves a tool for public performance of budget funds, is analyzed and schematically illustrated and allows to plan, use and control efficiency at the level of the State Budget,

at the regional level (oblast and rayon budgets) and at the community level (budgets of local self-government). Compliance with the state's priority tasks is the key to maximizing the impact of the implementation of the budget program and the comprehensive benefits while simultaneously improving the quality of services.

The results in seven regions of Ukraine (Dnipropetrovsk, Zhytomyr, Ivano-Frankivsk, Kirovograd, Mykolaiv, Cherkasy, and Chernivtsi) were discovered. The indicators of capital construction budget programs implementation financed from different sources (State Fund for Regional Development, Development Budget, and Capital Subventions) have been analyzed. For the analytical section data on the capital construction of the Mykolaiv Regional State Administration management were taken, which allowed forming and investigating the system of effective indicators.

It was proved that the specificity of budget capital construction programs implementation stems from the characteristics of the complex mechanism of public administration components. *Thus, the institutional mechanism* is presented by analyzing the main institutional tasks and responsibilities for planning, financing, use and control of funds under the budget capital construction programs. The following management entities are grouped: management, controlling, certification, expert, executive, and public.

The *motivational mechanism* is outlined based on the understanding of the customer service management apparatus functioning. It is revealed that the amount of financing affects the amount of funds necessary for the maintenance of the control apparatus – with increasing funding, the amount of funds increases and vice versa. Thus, management employees are given the opportunity to perform their work more qualitatively to enhance their image and attract funding from different sources. A group of expenditures on technical supervision of maintenance of customer service has been thoroughly investigated and for the first time a formula approach has been proposed for their determination.

Based on a thorough analysis of *organizational and legal mechanisms*, the organizational and institutional scheme of the mechanism for using funds under the budget programs of capital construction of social and cultural objects has been built on

the example of the State Fund for Regional Development. It is proved that the organizational and institutional mechanism has, on the one hand, a clear, organized and structured system of interaction of all participants in the process, on the other hand, it has some problems: lack of real sources of financing, imbalance of price policy, formalistic approach to the implementation of indicators, low level of public influence and transparency, absence of the main productive part – evaluation of programs, separation from strategies and priorities, etc.

The expediency of introduction of multi-year planning according to budget programs of capital construction, oriented on efficiency is determined; the suitability of the benchmarking approach in the selection of performance indicators for such programs has been proved, the appropriate nomenclature of criteria and generalizations has been provided; the directions of improvement of activity of the main customer according to budget programs of capital construction are offered.

It is clarified that for the introduction of multi-year planning for budget-based capital construction programs aimed at obtaining expected performance, it is necessary: first, to clearly structure the target state policy (strategic, specific, operational goals), approximating to the needs and interests of citizens; secondly, to determine qualitatively the expected results, the achievement of which must be measured by objective performance indicators.

The benchmarking approach was used in the selection of performance indicators for budget capital construction programs. A comparative analysis of performance indicators for budget programs of different countries (Poland, Sweden, USA, France and those used by the World Bank) has been carried out and featured of the following: the means, products, quality, socio-economic, results, influence, efficiency, productivity, results, risk, profitability, economy. The criteria serving a benchmark for the qualitative selection of indicators of performance measures were selected. The indicators are suggested as the main indicators for calculating the effective indicators of the implementation of the purpose of the capital construction budget program, oriented to the effectiveness.

There are outlined the five variants of the of the main customer activity

development predicted policy, the main manager and recipient of funds under the budget capital construction programs through the institutional, organizational and legal components of the comprehensive mechanism of public administration. The expediency of using the option “Providing of new opportunities while performing customer functions under budget capital construction programs in the context of the transition to a decentralized model of public administration” is substantiated. The introduction of a comprehensive mechanism of interaction between the authorities in the formation and implementation of a financing policy under budget capital construction programs through multi-year planning aimed at obtaining the expected results with the conclusion of a trilateral agreement on financing objects between the state, a territorial community in the person of local self-government and capital construction management has been proved.

Recommendations are presented with the purpose of realization of the chosen variant of the forecast policy development under the budget capital construction programs in terms of providing new opportunities while performing the functions of the customer in the context of the transition to a decentralized model of public administration.

Key words: public administration, mechanisms, complexness, capital construction, budget programs, performance indicators, multi-year planning, benchmarking.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Голинська О., Куспляк Г. Формування результату використання коштів за програмами капітального будівництва. Актуальні проблеми державного управління. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2014. Вип. № 4(60). С. 64–68.

2. Куспляк Г. Запровадження програмно цільового методу в Україні. Актуальні проблеми державного управління. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2016. Вип. № 3(67). С. 73–83.

3. Kusplyak G. Concept, composition and structure of the mechanisms of public administration. The scientific method. Warszawa, Poland. 2017. № 4(4). P. 44–51.

4. Куспляк Г. І. Специфіка використання бюджетних коштів за програмами капітального будівництва у середовищі складових функціональних механізмів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ. 2017. № 2. С. 160–168.

5. Куспляк Г. І. Теоретичні аспекти дослідження категорії “капітальне будівництво”. Теоретичні та прикладні аспекти державотворення: електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. № 20. С. 10–20. URL: <http://oridu.odessa.ua/9/buk/E-20.pdf>.

6. Куспляк Г. І. Багаторічне бюджетне планування, орієнтоване на отримання результативності за програмами капітального будівництва. Актуальні проблеми державного управління. Харків: ХарРІДУ НАДУ. 2017. Вип. № 2(52). С. 74–81.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Куспляк Г. І. Теоретичні засади забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів. Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (31 жовт. 2014 р., Одеса) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. С. 84–85.

8. Куспляк Г. И. Программно целевой метод бюджетирования: суть, преимущества, недостатки. Актуальные проблемы взаимодействия экономики, государства и общества: сб. материалов I межд. науч.-практ. конф. (Дербент, РД, 30 мая 2015 г., Дербент (Махачкала). Дербент, 2015. С. 143–145.

9. Куспляк Г. И. Механизм использования бюджетных средств отрасли капитального строительства. Украина България Европейски съюз: съвременное състояние и перспективы: сб. материалов IV межд. науч. конф. (10–16 сент. 2015 г., Варна–Херсон). Херсон: Издательство “Наука и экономика”, 2015. Том 1. С. 122–126.

10. Куспляк Г. І. Використання програмно цільового методу в регулюванні інвестиційної політики на регіональному рівні. Пріоритети стратегії

регіонального розвитку України: зб. матеріалів міжрег. наук.-практ. семінару. Херсон: “ЛТ Офіс”, 2015. С. 60–63.

11. Куспляк Г. І. Радикальне переміщення акцентів з “управління бюджетними коштами” на “управління результатами”. Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф. (26 гуд. 2015 р., Одеса) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 127–129.

12. Куспляк Г. І. Етапи інвестиційного процесу галузі капітального будівництва. Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи: матеріали наук.-практ. конф. (30 бер. 2016 р., Харків). Харків: ХарІДУ НАДУ, 2016. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2016-2/doc/2/08.pdf>.

13. Куспляк Г. І. Індикатори показників виконання програм галузі капітального будівництва. Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук проблеми та перспективи: зб. статей та тез доповідей за матеріалами III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (26–27 трав. 2016 р., Дніпродзержинськ). Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016. С. 95–96.

14. Куспляк Г. І. Планування бюджету інструмент для підвищення результативності державних витрат. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали VII Міжнар. наук. конф. аспірантів та докторантів з держ. упр. (27 трав. 2016 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 103–105.

15. Куспляк Г. І. Механізми державного управління у капітальному будівництві. Становлення публічного адміністрування в Україні: матер. VIII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (21 квіт. 2017 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 183–186.

16. Куспляк Г. І. Нормативно правове забезпечення програмно цільового методу в Україні. Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (27 жовт. 2017 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. С. 81–83.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	16
ВСТУП.....	17
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА	24
1.1. Понятійно-категорійний апарат дослідження капітального будівництва.....	24
1.2. Склад та структура комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні	41
1.3. Зарубіжний досвід застосування механізмів управління в капітальному будівництві	60
Висновки до розділу 1	74
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ	77
2.1. Програмно-цільовий метод та його компоненти.....	77
2.2. Аналіз результативності бюджетних програм капітального будівництва в сучасних умовах	96
2.3. Специфіка виконання бюджетних програм капітального будівництва в комплексному механізмі державного управління.....	113
Висновки до розділу 2	133
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ	136
3.1. Багаторічне планування бюджетних програм капітального будівництва, орієнтоване на результативність	136
3.2. Застосування бенчмаркінгового підходу при відборі результативних показників бюджетних програм капітального будівництва.....	151

3.3. Удосконалення діяльності основного замовника за бюджетними програмами капітального будівництва	166
Висновки до розділу 3	180
ВИСНОВКИ.....	183
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	188
ДОДАТКИ.....	216

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АПЗ	– архітектурно-планувальне завдання
БК	– Бюджетний кодекс України
БПКБ	– бюджетні програми капітального будівництва
ГК	– Господарський кодекс України
ГРБК	– головні розпорядники бюджетних коштів
ДФРР	– Державний фонд регіонального розвитку
ЗКВ	– загальна кошторисна вартість
КБ	– капітальне будівництва
КВК	– код відомчої класифікації
КПКВК	– код програмної класифікації видатків та кредитування
Мінрегіон	– Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
ТГ	– територіальна громада
ПВР	– проектно-вишукувальні роботи
ПЦМ	– програмно-цільовий метод
РБК	– розпорядник бюджетних коштів
ТП ДКСУ	– територіальний підрозділ Державної казначейської служби України
УКБ	– управління капітального будівництва
УКБ Миколаївської ОДА	– управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації

ВСТУП

Актуальність теми. Вітчизняні секторальні реформи у державному управлінні передбачають низку концептуальних змін, кожна з яких віддзеркалює структурні зрушення та осучаснює потреби відповідної галузі. Успіх цих реформ у сферах регіонального та територіального розвитку значною мірою визначається станом бюджетного забезпечення капітального будівництва як середовища, де реалізуються найбільш важливі та вирішальні для країни інфраструктурні проекти. Управлінська природа капітального будівництва є досить специфічною, адже з одного боку вона потребує розв’язання складних задач, пов’язаних із реалізацією нагальних суспільних потреб, а з іншого – значних за обсягом видатків, притаманні цій галузі.

У розвинених країнах світу (США, Франція, Німеччина, Великобританія, Польща) починаючи з 80-х років XX ст. прийняття управлінських рішень щодо витрат капітального характеру відбувається за критерієм суспільної результативності витрат. Його вимірювання відбувається на засадах об’єктивних індикаторів результативності, розрахованих на довгострокову перспективу. В Україні, незважаючи на те, що за Бюджетним кодексом повсюдною технологією фінансування видатків є програмно-цільовий метод, комплексність в управлінні бюджетними програмами практично відсутня, як і взаємодія органів державної влади на етапі формування та реалізації програм капітального будівництва.

Нагальність теми впливає з реалізації вітчизняних секторальних реформ, задекларованих у програмних документах: “Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020”, “Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 рр.”, “Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні”. Всі вони обумовлюють необхідність покращення результативності видатків капітального будівництва в Україні. Відтак динамічні зміни, зумовлені вітчизняними реформами, актуалізували проблему дієвості суспільно результативних бюджетних програм як інструментів, що реалізують механізми державного

управління капітального будівництва.

Наукові підходи до розуміння сутності механізмів державного управління та державного регулювання досліджені у працях відомих представників вітчизняної науки: В. Бакуменка, Т. Безверхнюк, Н. Васильєвої, О. Васильєвої, М. Іжі, П. Надолішнього, Н. Нижник, О. Оболенського, І. Парубчака, Л. Приходченко, Р. Рудницької. Питання важливості застосування програмно-цільового методу бюджетного планування та проблеми, пов'язані з його впровадженням, висвітлено О. Голинською, М. Гончаренко, В. Коваль, М. Ливдар, Н. Полонською, С. Поповим, Л. Чернюк та іншими ученими. Вагомий внесок у розв'язання загальних та галузевих проблем розвитку державного управління в капітальному будівництві здійснили О. Вінник, Г. Гриценко, Є. Комар, І. Миронець, В. Олюха, Ю. Сафонова, О. Стукаленко тощо.

Віддаючи належне їх здобутку, слід сказати, що в умовах інтенсивних змін, пов'язаних із імплементацією європейських норм і стандартів до вітчизняного управлінського поля, наявний масив наукових знань потребує доповнення та осучаснення саме в аспектах результативності бюджетних видатків, спрямованих на вирішення пріоритетних завдань розбудови держави. Тому перспективи наукових розвідок концентруються навколо проблематики функціонування механізмів державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане в рамках науково-дослідних робіт ОРІДУ НАДУ при Президентіві України 2014-2016 рр. за темами: “Результативний бюджетний процес в умовах порушення макроекономічної рівноваги” (номер державної реєстрації 0113U000794), де автором як виконавцем проаналізовано механізм використання коштів, їх ефективність та результативність реалізації бюджетних програм капітального будівництва; “Пріоритети стратегії регіонального розвитку: особливості реалізації на прикладі Херсонської області” (номер державної реєстрації 0115U001260), де особистий внесок автора полягав у дослідженні використання програмно-цільового методу в регулюванні інвестиційної політики.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування цих програм.

Для досягнення поставленої мети визначено такі дослідницькі завдання:

- уточнити понятійно-категорійний апарат дослідження комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва з виокремленням їх складу та структури;

- вивчити зарубіжні практики застосування механізмів управління в капітальному будівництві;

- дослідити компоненти програмно-цільового методу з відображенням його модельних змін;

- проаналізувати результативність бюджетних програм капітального будівництва та охарактеризувати специфіку їх виконання із застосуванням комплексного механізму державного управління;

- визначити доцільність запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на результативність;

- обґрунтувати придатність бенчмаркінгового підходу при відборі результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва, надати відповідну номенклатуру критеріїв і узагальнень;

- запропонувати механізм взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування бюджетних програм капітального будівництва та визначити перспективи подальших наукових розвідок у цій сфері.

Об'єкт дослідження – бюджетні програми капітального будівництва в Україні.

Предмет дослідження – комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні.

Методи дослідження. У дисертації використані загальнонаукові та

спеціальні методи дослідження, вибір яких обумовив достовірність отриманих результатів та висновків: системний підхід є наскрізним, оскільки застосовувався при дослідженні об'єкта наукового пізнання. Метод категоріального аналізу обраний для дослідження категорій “державне управління”, “механізми державного управління”, “капітальне будівництво”, “програмно-цільовий метод”, “результативність”; метод класифікації – для диференціації елементів програмно-цільового методу та механізмів державного управління; методи абстрагування, аналізу та синтезу – застосовані, як окремо, так і в комплексі під час виявлення проблематики дослідження, а також у описі досягнень і невирішених питань з використання коштів за бюджетними програмами капітального будівництва, їх оцінювання, специфіки використання у державному управлінні; методи порівняння й аналогії – при дослідженні результативності бюджетних програм капітального будівництва виокремленого замовника з подальшим узагальненням рекомендацій; метод групування – для впорядкування індикаторів результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва; індуктивний метод – при узагальненні результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні та розробці практичних рекомендацій в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління. У результаті проведеного дослідження отримано нові наукові й практичні результати:

уперше:

- доведено, що комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні ґрунтується на трикомпонентній моделі “метод – ціль – програма”. Вона виступає основоположною в багаторічному плануванні та узгоджується з ним шляхом прийняття управлінських рішень за пріоритетними цілями держави, які, знаходячись у прямому взаємозв'язку з ресурсами та результатами, втілені у попередньому відборі результативних показників. Обраний варіант взаємодії органів влади з

формування та реалізації бюджетних програм при багаторічному плануванні, орієнтованому на результативність, базується на укладеній тристоронній угоді фінансування об'єктів з окресленням відносин між усіма учасниками бюджетного процесу.

удосконалено:

- теоретичні підходи до формування мотиваційного механізму державного управління в капітальному будівництві як невід'ємної складової комплексного механізму у частині визначення обсягу коштів, необхідних для функціонування головних розпорядників за бюджетними програмами при здійсненні технічного нагляду, з відображенням формульного підходу щодо їх визначення;

- методологічне підґрунтя застосування результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва в частині окреслення індикаторів, що найповніше розкривають мету з урахуванням очікуваних результатів, наближених до потреб регіону, громади;

дістали подальшого розвитку:

- понятійно-категорійний апарат дослідження, а саме: “державне управління в капітальному будівництві” як сукупність механізмів державного управління; “програмно-цільовий метод”, визначений через призму модельних компонентів “метод – ціль – програма”;

- визначення видів капітального будівництва з доповненням таким видом робіт як “реабілітація” об'єкту, особливостями якого є: відновлення у відповідності з нормами безпеки та охорони навколишнього середовища; зміна функціонального призначення; відповідність потребам та інтересам населення.

Практичне значення одержаних результатів. Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження мають практичне спрямування та можуть бути враховані у процесі реформування капітального будівництва, бюджетної політики, у ході реалізації державних стратегічних документів та програм, взаємодії відповідних структурних підрозділів місцевих органів влади, а також при підготовці науково-педагогічних та професійних кадрів. Висновки та рекомендації дослідження вже використали:

- *Управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації:*

при застосуванні елементів взаємодії органів влади у фінансуванні бюджетних програм капітального будівництва, зокрема впроваджено картку обліку проходження перевірки проектно-кошторисної документації з метою включення до переліку фінансування (довідка про впровадження від 31.12.2014 р. № 1959/01-17/01);

при використанні Методичних рекомендацій “Державне управління результативністю програм капітального будівництва” у частині: формульного підходу до визначення коштів на утримання апарату управління; результативності бюджетних програм капітального будівництва відповідно до системи показників; критеріїв для включення до переліку об’єктів, що пропонуються до фінансування (акт впровадження від 10.11.2017 р.);

- *Херсонський національний технічний університет (Україна) спільно з Икономическим университетом Варна (Болгарія)* при використанні наукових розробок щодо механізму використання бюджетних коштів у капітальному будівництві в Аналітичній записці IV міжнародної науково-практичної конференції “Украина – Болгария – Европейский Союз: современное состояние и перспективы” (акт впровадження від 24.09.2015 р. № 126-06/132);

- *Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій* при розробці науково-методичного забезпечення навчального процесу з підвищення кваліфікації керівних кадрів “Використання програмно-цільового методу в регулюванні інвестиційної політики на регіональному рівні” при проведенні науково-практичного семінару (довідка про впровадження від 18.11.2015 р. № 01-19/129);

- *Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД)* при розробці програмних документів та підготовці заходів застосовано: трикомпонентну структуру програмно-цільового методу в середовищі ефективного планування; організаційно-інституційний механізм використання

коштів за бюджетними програмами капітального будівництва; опції програмно-цільового методу в частині багаторічного планування; бенчмаркінговий підхід при відборі результативних показників виконання бюджетних програм (акт впровадження від 05.10.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, усі теоретичні та практичні висновки й рекомендації розроблені особисто автором на основі самостійно обраної методології.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та наукові результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях за міжнародною участю, семінарах та інших науково-комунікативних заходах апробаційного характеру протягом 2014-2017 рр., а саме: “Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід” (Одеса, 2014-2015); “Актуальные проблемы взаимодействия экономики, государства и общества” (Дербент, 2015); “Украина – България – Европейски Съюз: съвременное състояние и перспективи” (Варна, 2015); “Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів” (Одеса, 2016); “Актуальні проблеми розвитку управлінських систем” (Харків, 2016); “Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук проблеми та перспективи” (Дніпродзержинськ, 2016); “Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи” (Одеса, 2016); “Публічне управління та адміністрування” (Харків, 2016), “Становлення публічного адміністрування в Україні” (Дніпро, 2017); “Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід” (Одеса, 2017).

Публікації. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 16 праць, у тому числі 5 – у наукових фахових виданнях України та 1 – у зарубіжному виданні; 10 праць апробаційного характеру.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, 16 додатків. Обсяг основного змісту дисертації становить 171 сторінку та містить 23 рисунки, 12 таблиць та 1 формулу. Використано 261 джерело, у тому числі 20 – іноземними мовами.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

1.1. Понятійно-категорійний апарат дослідження капітального будівництва

Будівництво є однією з найважливіших та ключових галузей економіки кожної країни. Воно бере участь у створенні основних фондів, їх розширеному відтворенні для всіх інших галузей національного господарства, забезпечуючи тим самим загальний економічний розвиток країни, регіонів та територіальних громад. Дає імпульс та сприяє розвитку не тільки для підприємств суміжних галузей, а й підприємств малого бізнесу, особливо тих, які спеціалізуються на оздоблювальних та ремонтних роботах, на виробництві та установці меблів тощо.

Хоча значний тиск на розвиток будівництва чинять наслідки економічної кризи і проведення АТО на сході країни, в цілому за галуззю ми маємо деякий зріст. Так, за перше півріччя 2017 року індекс будівельної продукції становить 120,8 % порівняно з відповідним періодом 2016 року, а нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення склали 80,3 % від загального обсягу виконаних будівельних робіт [119].

Але на етапі сталого розвитку занадто рано говорити про конкурентоспроможну позицію у галузі будівельного виробництва. Адже вона недосконала через відсутність необхідних ресурсних потоків, як фінансових так і організаційно-інституційних. Тривають зміни у вітчизняному законодавчому полі, адаптація його до європейських норм та уніфікацій термінології окремих його галузей, зокрема і капітального будівництва.

Поняття “капітальне будівництво” прийшло до нас ще з радянських часів, але зі зміною економічних відносин та форм господарювання набуло дещо іншого змісту. В результаті маємо ситуацію, що в повсякденному житті навіть

спеціалісти будівельної галузі під капітальним будівництвом розуміють лише спорудження нового об'єкта, що є дещо хибним. Це пов'язане, на нашу думку, з недоліками правового регулювання поняття “капітальне будівництво” та станом визначення його понять і ознак в нормативно-правовому полі. Для визначення сутності категорії “капітальне будівництво” спочатку розглянемо нормативний зміст кожної окремої його частини.

Звернувшись до Українського тлумачного словника будівельних термінів, можемо бачити, що категорія “будівництво” має багато значень й використовується як:

1) продукція, а саме: новостворені або реконструйовані будинки, спорудження, тобто об'єкти, що завершенні і готові до експлуатації; у даному випадку ми говоримо про матеріальне виробництво, в якому створюються основні фонди виробничого й невиробничого призначення;

2) відтворення нового будівництва, реконструкція, технічне переоснащення, реставрація та капітальний ремонт об'єктів виробничого, соціального та культурного розвитку;

3) система, що включає в себе організаційні і господарські зв'язки, виступає самостійною галуззю у державно-управлінських відносинах і охоплює всі види будівництва;

4) творчий процес, що потребує натхнення у створенні чогось нового, наполегливості та точності у розрахунках [230, с. 54].

Конвенція про безпеку та гігієну праці у будівництві термін “будівництво” визначається як:

а) роботи, пов'язані з будівництвом (зміни у конструктивних елементах будови, новоутворення споруди, проведення робіт з реставрації архітектурної спадщини, ремонтні роботи);

б) монтажні та демонтажні роботи, пов'язані з конструктивними елементами будов і споруд, а також збірні роботи будівельних елементів на майданчику [76].

В свою чергу термін “капітал” означає головний, основний, а “капітальний” – такий, що потребує вкладення значних зусиль, ресурсів; ґрунтовний, важливий, солідний або основний, фундаментальний, який має вартість [213, Т. 4, с. 94; 230, с. 198]. “Будувати” значить створювати, споруджувати, організовувати щонебудь, в нашому випадку – здійснювати будівництво чого-небудь [213, Т. 1, с. 249].

Зрозуміло, що нові будинки та споруди вимагають застосування високовартісних матеріалів, професійних кадрів різних галузей та спеціалістів будівельної галузі, певного часового виміру тощо. Основним критерієм можна назвати значну вартість видатків та витрат, необхідних для здійснення капітального будівництва.

Подальший аналіз продовжимо таким шляхом: якщо розглядати “капітальне будівництво” як сферу державної діяльності, держава має його регулювати за допомогою правового механізму. Але попри все, поняття “капітальне будівництво” на сьогодні не закріплено в жодному законі. Господарський кодекс України (далі – ГК), що регулює відносини господарської діяльності хоча і містить главу “Капітальне будівництво”, та здебільшого він регулює договірні взаємовідносини та унормовує питання підрядного договору на капітальне будівництво. Для здійснення будівельних робіт укладаються підрядні договори на здійснення капітальне будівництво, що включають основні положення підготовчих робіт, встановлення монтажного та немонтажного устаткування тощо. Основним етапом є процедура введення об’єкта до експлуатації після завершення всіх робіт [36, ст. 317].

Поняття “капітальне будівництво” також міститься у Порядку державного фінансування капітального будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2001 р. № 1764, де під капітальним будівництвом розуміється “процес створення нових, а також розширення, реконструкція, технічне переоснащення діючих підприємств, об’єктів виробничого і невиробничого призначення, пускових комплексів” [171]. Аналізуючи дане визначення, можна звернути увагу, що капітальне будівництво визначається як

об'єкт фінансування, адже будівництво здійснюється за окремим проектом та кошторисом або кошторисно-фінансовим розрахунком. А такі дефініції, як “розширення”, “реконструкція”, “технічне переоснащення” та інші вкладають в сутність капітального будівництва головного джерела новоствореного продукту.

Дещо схоже визначення можемо знайти і в “Економічній енциклопедії”, де під капітальним будівництвом розглядається процес створення нових продуктів як виробничого так і невиробничого призначення, а також реконструкція і розширення вже функціонуючих основних фондів [53, с. 736].

Аналізуючи інші правові документи України можна зробити висновок про те, що поняття “будівництво” та “капітальне будівництво” інколи зустрічаються як тотожні. Зокрема, в Законі України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р. № 1560-XII одним із об'єктів інвестиційної діяльності є будівництво (ст. 4), а державне замовлення на виконання робіт з капітального будівництва є однією із форм реалізації державних капітальних інвестицій (ст. 14). В даному законі також унормовано порядок розміщення державного замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві [185].

В Законі України “Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду” від 22.12.2006 р. № 525-V під терміном будівництво розуміється створення нового продукту, реконструкція та заміна фонду житлового призначення [187].

Найбільш явну тотожність можемо спостерігати у двох нормативно-правових документах. По-перше, у Законі України “Про архітектурну діяльність” від 20.05.1999 р. № 687-XIV, де одним з комплексів робіт, що пов'язані зі створенням об'єкта архітектурної діяльності є будівництво, під яким розуміється “нове будівництво, реконструкція, реставрація та капітальний ремонт об'єкту” [154]. По-друге, у “Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів”, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.05.2011 р. № 45, де під будівництвом розуміється “нове будівництво, реконструкція,

технічне переоснащення діючих підприємств, реставрація та капітальний ремонт об'єктів будівництва” [175].

Здійснивши аналіз термінів “будівництво” та “капітальне будівництво”, що використовуються в опціях правового механізму, підтверджуємо тезу деяких дослідників [75, с. 230; 221, с. 13], що дані поняття є семантичними синонімами, тобто об’єднані спільним основним значенням.

Дослідженню сутності понять “будівництво” та “капітальне будівництво” з виокремленням їх спільних та відмінних рис, зокрема і в чинному нормативно-правовому полі України, присвячено наукові праці здебільшого в сфері юридичних (розглядаються проблеми та перспективи розвитку будівельного права) та технічних наук (будівельні норми). Зокрема, можна відзначити праці О.М. Вінник [27], Г.М. Гриценко [41; 40], Є.Г. Комара [75], І.М. Миронець [117], В.Г. Олюхи [131; 132; 133], Ю.М. Сафонова [212], О.В. Стукаленко [221] тощо. Кожен з цих науковців зупинявся на певній рисі капітального будівництва, фрагментарно та в залежності від предмета дослідження. В одних дослідженнях робиться акцент на господарсько-правових відносинах у капітальному будівництві, в інших – розглядається ресурсний потенціал та економічні відносини, у третіх – оптимізація організаційно-правового процесу спорудження будівель. В галузі ж державного управління капітальному будівництву приділено не достатньо уваги.

Так, Г.М. Гриценко у своїй монографії “Господарсько-правове регулювання організації і здійснення капітального будівництва в Україні” встановлює, що термін “капітальне будівництво” застосовується у двох значеннях: як галузь матеріального виробництва і як вид виробничої діяльності. Але якщо звернутись до Класифікатора видів економічної діяльності (далі – КВЕД), який об’єднує підприємства, що виробляють подібні товари чи послуги у групі, виду діяльності як “капітальне будівництво” ми не знайдемо [71]. У КВЕДі вводиться секція F “Будівництво”, яка включає такі групи як будівництво будівель, споруд і будівельні роботи зі спеціальним статусом. Сам же дослідник відносить капітальне будівництво до окремої галузі, яке охоплює всі стадії процесу

будівництва, особливу увагу приділяючи державному управлінню капітальним будівництвом та наявності професійних кадрів в даній сфері [40, с. 13].

Аналізуючи функції капітального будівництва, Г.М. Гриценко відзначає, що в широкому розумінні капітальне будівництво виконує функцію “розширеного відтворення та прискореного оновлення основних фондів на базі капітальних вкладень”, а недосконалість нормативно-правового поля, що регулює сферу капітального будівництва та відсутність в законодавстві чіткого та однозначного визначення терміну “капітальне будівництво”, негативно впливає на розвиток відносин у сфері будівництва [41, с. 6].

Ю.М. Сафонов та В.Г. Євтєєва визначають капітальне будівництво як економічну категорію, що є значно ширше за поняття “галузь”, але є більш точним, ніж “сфера діяльності” та розуміють у дещо вузькому значенні, ніж “будівництво”. Під поняттям “капітальне будівництво” вони розуміють “сукупність усіх виробничих процесів, включаючи будівельно-монтажні і спеціальні процеси у підготовчий і основний періоди будівництва, які полягають у формуванні і максимальному задоволенні потреб суб’єктів господарювання, у процесі господарсько-правових та суспільно-економічних взаємовідносин з приводу оптимального використання наявних економічних ресурсів” [212, с. 39]. Тобто, обґрунтовуючи свою позицію, дослідники зазначають, що капітальне будівництво характеризується визначенням набором відповідних ресурсів.

Дійсно, на підтримку цієї думки можемо констатувати, що капітальне будівництво складається практично з усіх виробничих процесів. Підготовчий етап включає роботу над проектом, проведення тендерів, закупка необхідних матеріалів та обладнання, пошук спеціалістів; основний етап будівництва, який складається з циклу будівельно-монтажних та спеціальних процесів тощо. Ці етапи можуть бути реалізовані лише при наявності ресурсів.

В свою чергу, капітальне будівництво неможливе без здійснення інвестицій. На даному аспекті наголошує О.М. Вінник, яка розглядає капітальне будівництво як об’єкт інвестування, що полягає у здійсненні його суб’єктами (інвесторами) дій щодо реалізації інвестицій у будівельну галузь [27, с. 434]. Дійсно, інвестиційні

вкладення різного спрямування забезпечують створення об'єктів виробничого, соціального, культурного, бізнесового тощо призначення з метою отримання додаткових грошових коштів (прибутку) [185], тобто інвестиції необхідні для здійснення капітальних вкладень з метою їх примноження.

Згідно Податкового кодексу України інвестиціями вважаються кошти, що відображаються у господарських операціях і служать основним джерелом створення “основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав, цінних паперів” [141, п. 14.1.81].

Визначення, що є в Законі України “Про інвестиційну діяльність” [185], більш ширше і відповідає нашому предмету дослідження. Так як акцент робиться на тому, що вкладається (інвестиція – види цінностей), та на меті інвестування (створення прибутку), тоді як визначення в Податковому кодексі [141] робить акцент на придбанні, тобто лише купівля-продаж. В капітальному будівництві відбуваються інвестиції в основні засоби, у тому числі на нове будівництво, реконструкцію та технічне переоснащення, придбання обладнання, інструментів, проектні роботи та інші витрати. Отже, можемо визначити, що існує погляд, що визначає капітальне будівництво як економіко-господарську форму інвестування.

О.В. Стукаленко у своїй праці “Адміністративно-правове забезпечення будівельної галузі” (2017) також відстоює думку, що поняття “капітальне будівництво” має більше відношення до економічної категорії, орієнтуючись на нормативно-правове поле, що регулює тільки договірні взаємовідносини. У зв'язку з цим, автор пропонує надалі використовувати категорією “будівельна галузь”, що поєднує в собі адміністративну діяльність з планування, проектування, будівництва, реконструкції, благоустрою тощо, тобто має на меті створення повноцінного середовища життєдіяльності людини [221, с. 20].

Державне управління будівництвом здійснюється через діяльність суб'єктів – визначених органів влади (інституційний механізм), які здійснюють організацію діяльності, науковий супровід, кадрове, інформаційно-аналітичне, матеріальне та фінансове забезпечення, провадять ліцензування, організовують та здійснюють контроль і нагляд [221, с. 21]. Даний підхід базується на тому, що будівельна

галузь відіграє важливу роль в розвитку економічної системи держави, так як економічне зростання апріорі неможливе без підйому будівельної галузі. Будівництво сприяє також розвитку підприємств малого та середнього бізнесу, формує технічний рівень виробництва, майбутнє планування регіонального та територіального устрою, його інфраструктуру.

У будівельній галузі функціонує велика кількість інституційних суб'єктів, які беруть участь у процесі створення будов та споруд. Їх можна умовно розділити на такі групи:

- 1) органи державного регулювання та будівельно-архітектурного контролю;
- 2) науково-дослідні організації, які розробляють нові інженерні рішення, нові будівельні матеріали та конструкції, нові методи виробництва;
- 3) проектні організації, які виготовляють проектно-кошторисну документацію;
- 4) підприємства, які виробляють будівельні матеріали та конструкції й складають матеріально-технічну базу будівельної галузі;
- 5) підприємства з експлуатації будівельних машин, обладнання та інструментів;
- 6) будівельні організації, які виконують весь комплекс будівельних та монтажних робіт.

Важливість цієї галузі у складі економічного механізму держави обґрунтовується тим, що при будівництві споживаються та переробляються величезні ресурси. Як зазначає О.О. Квасніцька, галузь будівництва є мультиплікатором інших галузей, що взаємозалежні між собою зв'язками економічного, організаційного, технологічного тощо характеру [66]. Очевидно, що з розвитком будівельної галузі розвиваються і такі галузі, як металургійна, добувна, машинобудівна, транспортна, енергетична, нафто-хімічна, обробна промисловість та інші.

Потрібно зупинитись на таких суб'єктах будівельної діяльності, які пов'язані з капітальним будівництвом, як будівельні підприємства та підприємства з виробництва будівельних конструкцій і матеріалів. А оскільки

така діяльність контролюється державою, то можемо говорити про державно-управлінську ознаку будівництва.

Так, В.О. Ромасько визначає будівництво як управлінську діяльність, що регулюється адміністративним законодавством при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації чи капітальному ремонті. При цьому основним суб'єктом виступає орган, наділений владно-розпорядчими повноваженнями. Аргументація адміністративно-правової ознаки будівництва знаходиться в площині того, що до будівельних робіт визначені вимоги, які регламентуються не тільки технічними вимогами, а й значною кількістю нормативно-правових актів, визначальне місце серед яких займають державні стандарти, норми і правила щодо планування, забудови та іншого використання територій, проектування і будівництва об'єктів. Важливе місце в її діяльності належить спеціально уповноваженому центральному органу влади з питань регіонального розвитку та будівництва та іншим центральним органам виконавчої влади в порядку, визначеному законом [209].

Варто зазначити, що держава при цьому використовує різні форми і засоби. Як і в інших сферах, держава використовує такі форми управління капітальним будівництвом як нормативне регулювання та соціально-економічне планування.

Зокрема, держава регулює діяльність суб'єктів господарських відносин, які перебувають у державній формі власності або контролюються державою в особі уповноважених органів; планує та здійснює фінансування інвестиційних проектів будівництва за рахунок Державних коштів; здійснює управління поточними справами у капітальному будівництві (ліцензування; надання дозволів, експертиза); контролює дотримання встановлених державою вимог у капітальному будівництві.

В свою чергу, О.О. Квасніцька також зазначає, що процес будівництва відноситься і до технологічної діяльності. Будівельна діяльність може бути представлена як різновид господарської діяльності, що поєднує два аспекти: організаційно-економічні та техніко-економічні. До організаційно-економічних аспектів, науковець відносить: будівництво, що здійснюється на замовлення

органами державної влади; залучення різних учасників будівельно-договірних відносин (держава, замовник, інвестор, проектувальник, підрядник тощо); взаємозв'язок будівництва з різними галузями (промислова, культурна, освітня, оздоровча тощо); ступінь розвитку інфраструктури території, що забудовується; різноманітність у споруджених об'єктах (сільське господарство, трубопроводи, водопроводи, газопостачання, аеродроми тощо). Техніко-економічні ж особливості визначаються технічними особливостями будівельної продукції та будівельного виробництва [66, с. 416].

Розглянувши погляди науковців, можна погодитись з думкою В.Г. Олюхи, що чітких критеріїв розмежування понять “будівництво”, “будівельна діяльність”, “капітальне будівництво” не запропоновано. Тому у своєму дослідженні “Господарсько-правові засоби оптимізації капітального будівництва у сучасній Україні” (2015) науковець виділяє критерії самостійності категорії капітальне будівництво у співвідношенні з будівництвом [131].

Поняття “капітальне будівництво” В.Г. Олюхою розглядається як господарська діяльність, спрямована на комплексну забудову та реконструкцію територій, забезпечення обороноздатності країни, створення та підтримання в належному експлуатаційному стані основних засобів шляхом проведення завершених проектних, пошукових, будівельних, будівельно-монтажних та пов'язаних з ними робіт [132, с. 96].

Для розмежування сфери будівництва та капітального будівництва В.Г. Олюха пропонує критерії, що чітко дозволяють виокремити капітальне будівництво та більш повно і однозначно розуміти його сутність [133, с. 15-39].

Першим критерієм є мета, для якої отримуються результати робіт. Автор обґрунтовує даний критерій тим, що будівництво може здійснюватися для задоволення різних потреб (особистих, сімейних, виробничих тощо), а капітальне будівництво здійснюється тільки з господарською метою, в основі якої отримання прибутку, здійснення інвестицій та створення основного капіталу. Загальне будівництво не створює основний капітал, так як задовольняє потреби особистісні та сімейні. На такі потреби не нараховуються амортизаційні витрати та не

відбувається відшкодування їх вартості. Капітальне будівництво, на відміну від загального будівництва, покращує економічний стан не тільки окремого суб'єкта господарювання, але й спрямоване на комплексну забудову та реконструкцію територій, є джерелом розширеного відновлення основних фондів (В.Г. Олюха називає їх “основний капітал” або “основні засоби”), забезпечує обороноздатність країни та цивільних захист населення – тобто задовольняє потреби суспільства в цілому та сприяє економічному зростанню держави [133, с. 15].

Другий критерій пов'язаний з виокремленням суб'єкту договірних відносин, і вбачається в тому, що в сфері капітального будівництва замовник (забудовник) є одним із суб'єктів господарювання або органів влади, які мають господарську компетенцію. При загальному будівництві громадянин не є, на думку вченого, повним суб'єктом господарських відносин. Дослідник відносить їх більше до “споживчих”, а вони, в свою чергу, регулюються іншими нормативно-правовими документами, ніж договір підряду на капітальне будівництво [133, с. 19].

Наступник критерій – це організаційна та технологічна складність проведення будівельних робіт. Річ у тім, що для проведення робіт при загальному будівництві (наприклад, будівля власного будинку) не потрібні складні розрахункові проекти та експертизи, погоджувальні процедури не займають багато часу, не потрібно залучати значної кількості персоналу та техніки. Тендерні процедури на закупівлю матеріалів та супутніх послуг теж не проводяться. Також в цьому випадку не потрібна кошторисна документація, сам проект є нескладним і реалізується в короткий термін. Капітальне ж будівництво – це складний комплекс погоджувальних, проектувальних, тендерних та контрольних процедур, які є й досить тривалі в часі. Сам процес будівництва та процедура введення об'єкта в експлуатацію є більш складна, чим при індивідуальному будівництві [133, с. 22].

Четвертий критерій пов'язаний з особливостями правового механізму. Аналізуючи поняття договору, як регулятора суспільних відносин, автор визначає істотні умови (це такі умови договору, визнані істотними за законом і необхідні для договорів, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін досягнуто

згоди) для заключення договору при загальному та капітальному будівництвах. В першому випадку, таких істотних умов три: предмет, ціна та строк. В другому ж випадку, в постанові Кабінету Міністрів України “Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві” від 01.08.2005 р. № 668 таких істотних умов дев’ятнадцять [161]. Хоча така кількість істотних умов є негативною в світлі сучасних тенденцій спрощення процедур та нормативно-правової зарегульованості, проте погоджуємось з думкою, що кількість умов укладання та виконання договорів при капітальному будівництві не може бути занадто спрощеною [133, с. 25].

П’ятий критерій дослідник виокремлює за характером будівельних робіт. При капітальному будівництві можуть виникати не тільки поодинокі об’єкти або споруди, а квартали, мікрорайони та навіть нові міста. Як вже зазначалось, капітальне будівництво виступає інструментом розвитку та планування територій, вирішенню завдань з подолання наслідків техногенних та екологічних катастроф (наприклад, будівля міста Славутич у 1986-1987 рр. для евакуйованих осіб після Чорнобильської катастрофи). При індивідуальному будівництві характер будівельних робіт є дещо іншим і не істотно впливає на стан вже існуючих капітальних об’єктів [133, с. 27].

І останній, шостий критерій – це результат завершених будівельних робіт. В капітальному будівництві – це будівельна продукція, споруди, які як правило виконують технічні функції та людина в них знаходиться тимчасово. Приватні ж мешкання, на думку В.Г. Олюхи, не несуть виробничого функціоналу та не слугують інструментом відновлення основних фондів [133, с. 35].

Підсумовуючи результати дослідження В.Г. Олюхи, можна констатувати, що дослідник відносить капітальне будівництво до провідного виду господарської діяльності та виокремлює цей вид будівельної діяльності з-поміж інших. Така діяльність сприяє створенню основного капіталу та сталому і динамічному розвитку територій країни шляхом проведення капітальних будівельних робіт [131, с. 407].

Отже, в сучасному науковому дискурсі має місце відстоювання думки про те, що капітальне будівництво – це самостійна категорія, що дає змогу однозначно зрозуміти всі процеси будівництва починаючи від складання проекту об'єкта і закінчуючи його введенням в експлуатацію. Але також існують і кардинально протилежні пропозиції, які пов'язані з тим, що капітальне будівництво розглядається як окрема складова будівництва.

Все частіше лунають думки щодо відмови від терміну “капітальне будівництво” та його заміна на термін “будівництво” або “будівельна діяльність” у значенні будівництва в цілому. А.Б. Гриняк аргументує таку заміну у зв'язку з притаманними обмеженими ознаками капітального будівництва, такими як капітальність та тимчасовість [39, с. 17]. Даної думки підтримується і І.М. Миронець. Дослідник аналізує “капітальне будівництво” як у вузькому так і в широкому значенні й вважає, що поняття капітальності відноситься скоріше до якості об'єкта будівництва і відокремлює капітальні споруди від тимчасових, тобто використовує у вузькому значенні. У широкому ж значенні “капітальне будівництво” науковець застосовує як процес створення нових, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів різного спрямування. І.М. Миронець піддає критиці поняття “капітальне будівництво” як пережиток “радянської доби”, вказуючи на його техніко-економічну категорію й вважає за доцільним розглядати “капітальне будівництво” лише у вузькому значенні та із заміною його у широкому значенні на термін “будівництво” [117, с. 192].

В свою чергу, Є.Г. Комар, відзначаючи актуальним процес уніфікації категоріального-понятійного апарату будівельної галузі, вважає недоцільним чіпляти на термін “капітальне будівництво” ярлик “радянської епохи”. Погоджуємося з думкою автора, який вказує на те, що капітальне будівництво, на відміну від будівельних робіт, потребує значних фінансових вкладень, матеріальних витрат та витрат на управління і адміністрування й визначає “капітальне будівництво” як процес створення не тільки нових об'єктів, а й також їх розширення, реконструкція, технічне переоснащення, що потребує вкладення різних ресурсів (фінансових, трудових, науково-технічних, адміністративно-

правових). При цьому капітальне будівництво “у рамках держави відіграє стратегічну функцію розширеного економічного відтворення та забезпечення громадян належними житлово-побутовими умовами” [75, с. 230].

Проведений аналіз складових правового механізму, наукової літератури та поглядів дослідників дає нам змогу виділити підходи стосовно визначення капітального будівництва, а саме:

- 1) Капітальне будівництво – державно-управлінська діяльність.
- 2) Капітальне будівництво – самостійна категорія економічного механізму держави.
- 3) Капітальне будівництво – економіко-господарська форма інвестування.
- 4) Капітальне будівництво – сфера діяльності (організаційна, адміністративна, правова, технічна, економічна тощо).
- 5) Капітальне будівництво – вид виробничої діяльності.

Щодо суб’єкт-об’єктних відносин, то згідно ГК відносини у сфері капітального будівництва можуть здійснюватися трьома способами. Перший спосіб – підрядний, при якому будівництво здійснюється з залученням спеціалізованих будівельних, монтажних та інших організацій будівельного профілю. Підрядний спосіб є найбільш поширеним при виконанні робіт у капітальному будівництві і характеризується наявністю договірно-підрядних відносин між замовником та виконавцем будівельних та пов’язаних з ними робіт.

Другий – господарський спосіб, коли будівництво здійснюється власними силами забудовника, тобто того підприємства чи організації, яке є розпорядником інвестицій і має затверджений інвестиційний проект будівництва. Будівництво за цього способу здійснюється силами власних підрозділів господарської організації забудовника і потребує наявності ліцензії. Відповідно, організація повинна мати виробничі потужності (будівельну техніку), кваліфікований персонал і не тільки будівельних спеціальностей, засоби контролю за якістю виконуваних будівельних та пов’язаних з ними робіт тощо.

Третій – змішаний спосіб, коли одна частина робіт здійснюється власними силами забудовника, а інша частина – підряджаються відповідні будівельні

організації шляхом укладання з ними договору підряду на виконання певного виду будівельних та пов'язаних з ними робіт [14].

Розглянувши законодавче підґрунтя капітального будівництва та погляди вчених ми можемо окреслити наступні види капітального будівництва, що проілюстровано у Додатку В:

1) Один з основних та більш затратних виокремлюють нове будівництво, під яким розуміється будівництво основних чи допоміжних будівель і споруд або їх комплексів із заданими техніко-економічними показниками та призначенням, що споруджується за єдиним проектом, який розбивається на черги з метою поступового введення окремих його елементів в експлуатацію [47].

2) Наступний вид капітального будівництва можна виділити реновацію, як оновлення існуючих основних фондів з потребою незначних сум фінансування що призводить до покращення його основних характеристик і потужностей. Реновація включає в себе такі підвиди:

- розширення – добудова до основної комплексної споруди, будівлі необхідного для основного чи додаткового функціонування об'єкту, при цьому збільшується його основна потужність чи з'являються нові потужності з метою здійснення покладених на нього функцій;

- реконструкція – покращення основних технічних та економічних індикаторів з метою надання більш осучаснених умов функціонування об'єкту капітального будівництва. Можна виокремити реконструкцію з розширенням потужностей об'єкту (незначна прибудова із частковим збереженням конструктивних елементів) або без розширення (зберігаються всі конструктивні елементи) [47; 171];

- капітальний ремонт полягає у проведенні ремонтних робіт об'єкту без зміни його конструктивних елементів та призначення за функціями, передбачає покращення стану об'єкту після довготривалого використання [47];

- реставрація – скрупульозне архітектурне відновлення існуючого протягом певного періоду часу застарілого об'єкту, що потребує більш ретельного збору

додаткової проектної документації у частині створення архітектурної спадщини минулих років.

3) Технічне переоснащення та модернізація полягають у застосуванні при зміні об'єкту новітніх продуктивних позицій науково-технічного аспекту, що несуть за собою переосмислення більш ефективного, економного та підвладного реаліям часу устаткування, матеріалів, агрегатів тощо [47; 171]

4) Перепрофілювання полягає у зміні профілю об'єкта з метою надання йому більш якісних характеристик та покращення технічного стану об'єкту. При цьому змінюється вся проектна та кошторисна документація, з'являються нові технічні та економічні показники, що виходять на новий рівень, змінюючи політику самого об'єкту. Також потребує фінансування значних ресурсів для перетворення вже новоствореного продукту в інше русло.

5) Консервація та протилежна йому категорія розконсервація представляє собою здійснення певних видів робіт з метою збереження на довгострокову перспективу існуючий об'єкт на якому призупинено роботи з будівництва, або ж навпаки, поновлення такого об'єкту після виходу з консервації [143].

На наш погляд така класифікація видів капітального будівництва, особливо в умовах сьогодення, не є повною. Ми виходимо з того, що найближчим часом, території України, на яких відбуваються бойові дії потребуватимуть відновлення, відродження промислового потенціалу, масштабної модернізації та відбудови інфраструктури. Тому, пропонуємо доповнити класифікацію видів капітального будівництва таким видом робіт як “реабілітація”.

Сьогодні термін “реабілітація” (від. лат. “rehabilitatio” – відновлення здатності; англ. “rehabilitation” – відбудова) більше використовується в юриспруденції, що означає поновлення прав або відміну необґрунтованого звинувачення та в медицині, де розуміється відновлення здоров'я або працездатності осіб. Даний термін у будівництві з'явився в Європі після Другої світової війни, коли потрібно було відбудовувати цілі райони і навіть міста. В капітальному будівництві під реабілітацією мова йде про виконання робіт на об'єкті, що не відповідає нормам безпеки та охорони навколишнього середовища

та, у процесі відновлення, може змінювати своє функціональне призначення. При цьому враховуються інтереси громадян, зміна середовища, клімат, розвиток якісних послуг населенню тощо.

Виходячи з вищевикладеного, види капітального будівництва можна подати у вигляді схеми, що наведена на рис. 1.1.

Рис. 1.1 Види капітального будівництва

Джерело: складено автором на підставі дослідження

Отже, будівництво сприяє ефективному розвитку держави, оновленню основного капіталу та розширенню виробництва. Головною функцією капітального будівництва на сьогоднішній день є введення об'єктів в експлуатацію у визначені нормативами терміни та дотримання необхідної якості виконаних робіт. Не аби яку роль також відіграє питання ефективного управління процесами будівництва, що мають сприяти економічному зростанню держави та територій, науково-технічному розвитку, підвищенню продуктивності праці, нової якості життя та соціальної задоволеності населення в цілому [88].

1.2. Склад та структура комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні

Зрозуміло, що без застосування сучасних управлінських механізмів для досягнення пріоритетних цілей держави, виконати умови їх розвитку не представляється можливим. При наявності обмежених фінансових ресурсів у ході реалізації завдань, в умовах сталого розвитку країни в цілому та у капітальному будівництві зокрема, виникає ряд практичних труднощів. Використання найбільш сучасних механізмів, що відповідають вимогам реальності, здатні задовольнити всілякі умови досягнення розвитку держави. І навпаки, застосування застарілих, що не вдосконалені часом, виразно відбиваються на їх результативності. Можна констатувати, що механізми безпосередньо беруть участь у формуванні певних “правил гри”, сутнісне наповнення яких обумовлене в законодавчих та нормативно-правових актах [18, с. 30]. При цьому створення більш сучасної системи механізмів передуює сприятливим умовам взаємодії всіх учасників державно-управлінських відносин [124, с. 10].

У порівняно молодій науці про державне управління у кожного науковця свій підхід до дослідження тієї чи іншої проблеми. Але, які б вони не вибрали різні методи до її вивчення, їх об'єднує одна мета – проникнути у глибини пізнання державного управління. Наукові підходи до розуміння сутності державного управління, механізмів державного управління та їх структурних компонентів глибоко опрацьовано у працях видатних вчених науки державного управління: В.Б. Авер'янов, Г.В. Атаманчук, В.Д. Бакуменко, О.І. Васильєва, Ю.В. Ковбасюк, А.О. Краснейчук, А.Ф. Мельник, П.І. Надолішній, Н.Р. Нижник, Л.Л. Приходченко, О.Ю. Оболенський, Ю.П. Сурмін, О.В. Федорчак, В.В. Цветков та інші.

Досліджуючи праці як видатних вчених, можна говорити про те, що існують різні підходи до визначення поняття “державне управління”. Аналіз літературних джерел стосовно трактування цих понять подано у Додатку Г (1).

Так, О.П. Дем'янчук розглядає сутність державного управління у трьох

аспектах: державне управління як система менеджменту, з точки зору юридичного (нормативного) та політичного підходів. Але, автор стверджує, що “менеджерський підхід звужує коло об’єктів дослідження до розмірів бюрократичної системи, залишаючи осторонь питання якості вироблення й ухвалення політичних рішень” [42, с. 19]. Що стосується юридичного (нормативного) підходу, то він ґрунтується на легітимності державної влади. В свою чергу, політичний – зображує систему державного управління як гармонійну сукупність акторів політичного процесу [42, с. 20].

Заслуговує на увагу дослідження авторів Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.О. Краснейчук, які вкладають в поняття “державне управління” методологічний зміст. Тим самим автори згрупували його за парадигмами, що визначають державне управління як: механізм реалізації, практичну діяльність управління, управлінську діяльність, сукупність інститутів й інструментів, систему, що змінюється, нормативно-правову систему, сферу розподілу ресурсів, галузь наукового знання [222, с. 22].

Ми погоджуємося з термінологію, що навела науковець у галузі державного управління Л.Л. Приходченко. Вона стверджує, що державне управління представляє собою “системне суспільне явище”. Таке трактування нерозривно пов’язано з функціями держави (внутрішні, зовнішні), що виконуються всіма гілками влади та органами місцевого самоврядування. Ця діяльність необхідна для того, щоб здійснювати вплив на всі сфери життєдіяльності суспільства задля досягнення соціальної та економічної рівноваги [149, с. 15].

Систематизувавши праці видатних науковців щодо визначення терміну “державне управління”, можна їх згрупувати за такими напрямками:

- державне управління як *система*, що регулює управління державою [42; 149; 223];
- державне управління як *діяльність* держави, уряду, органів державної влади [1; 37; 243; 55; 107; 112; 122; 125];
- державне управління як цілеспрямований *вплив* держави на стан і розвиток суспільних процесів [44];

- державне управління як *функція* (специфічна, соціальна) [259; 234];
- державне управління як *процес* здійснення врядування через систему державних органів [110; 208];
- державне управління як *форма* реалізації виконавчої влади [146].

Відтак, всі наведені визначення щодо трактування поняття “державне управління” заслуговують на увагу. У комплексі вони найповніше відображають саму сутність даного твердження. Якщо їх згрупувати за певними напрямками, то ми побачимо більш повну картину і можемо говорити, про те, що “державне управління” – це *система* регулювання, заснована на *діяльності* органів державної влади, які здійснюють цілеспрямований суб’єктний *вплив* на стан і розвиток суспільних процесів за допомогою основної, специфічної та соціальної *функцій*. І найголовніше те, що державне управління здійснюється з метою визначення та реалізації соціально-економічних інтересів суспільства, яке проживає в цій державі.

За умови, що державне управління притаманне різним сферам життєдіяльності суспільства, науковцями розглядається державне управління у таких сферах, як культура, освіта, охорона здоров’я, охорона праці, духовно-ціннісний розвиток суспільства тощо (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Погляди науковців щодо визначення поняття
державного управління в різних сферах

Автор	Сфера діяльності	Поняття
1	2	3
Овчаренко С.В. [57, с. 167]	Державне управління в сфері культури	система правових, організаційних та економічних механізмів управлінської діяльності державних органів влади та органів місцевого самоврядування, спрямованих на реалізацію державної політики в сфері культури
Мисів Л.В. [57, с. 191]	Державне управління у сфері духовно-	свідомий, практичний, організаційний та регулювальний вплив держави, спрямований на створення та забезпечення оптимальних умов для повної духовної самореалізації та

Продовження таблиці 1.1

	ціннісного розвитку суспільства	самоствердження особистості і громадянина як ключової складової процесів формування і розвитку духовних цінностей всього суспільства
Дзяна Г.О., Дзяний Р.Б. [57, с. 192-193]	Державне управління у сфері охорони праці	підготовка, прийняття і реалізація правових, організаційних, науково-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я й працездатності людини в процесі трудової діяльності
Кравченко В.В. [54, с. 155]	Державне управління у галузі шкільної освіти	діяльність системи органів державного управління освітою, що полягає у цілеспрямованому впливі різноманітними засобами на систему загальної середньої освіти через процес планування, організації, мотивації й контролю з метою забезпечення всебічного виховання і розвитку підростаючого покоління
Вашев О.Є. [54, с. 155]	Державне управління системою охорони здоров'я	скоординована, цілеспрямована та вмотивована діяльність інститутів державної влади щодо організації діяльності системи охорони здоров'я

Поєднуючи узагальнення всіх нижченаведених трактувань з термінології ми можемо сформулювати визначення комплексного поняття “державне управління в капітальному будівництві”. Воно представляє собою сукупність механізмів державного управління, за допомогою яких державні органи здійснюють вплив на розвиток капітального будівництва для належного функціонування соціально важливих об’єктів певної територіальної одиниці (закладів охорони здоров’я, освіти, культури, фізичної культури і спорту тощо) з метою задоволення потреб населення.

Виходячи із наведеного визначення, слід окремо проаналізувати поняття “механізми державного управління”, наукові підходи до розуміння сутності якого вченими розглядаються також по-різному. Аналіз науково-літературних джерел стосовно трактування цієї категорії подано у Додатку Г (2).

Проаналізувавши праці вітчизняних та зарубіжних науковців щодо визначення поняття “механізми державного управління”, ми зробили такі висновки. Незважаючи на близькість поглядів багатьох науковців, єдиного поняття “механізмів державного управління” не існує. Також не існує і спільного підходу у визначенні його складових компонентів:

- механізми державного управління – єдина (або штучна) система, складовими якої є норми, методи, засоби та інструменти державного впливу [24; 49; 78; 79; 149; 211; 232];

- механізми державного управління – система державних органів та інститутів, які здійснюють реалізацію державної влади [1; 37; 38; 203];

- механізми державного управління – сукупність практичних засобів, важелів, заходів, форм, структур та способів впливу [45; 54; 102; 107];

- механізми державного управління – взаємозв’язок керованої та керуючої систем [13; 240].

Узагальнення цих позицій чітко вказує на те, що первинною точкою відліку для побудови механізму державного управління є ціль державного управління, що впливає із соціально-економічних проблем, які потрібно вирішити у стратегічному періоді. Ціль, в свою чергу, породжує перелік загальних та спеціальних принципів, що направлені на невідступну та поступальну реалізацію заданих цілей [33, с. 45]. І лише визначена сукупність цілей та принципів можуть дозволити сформулювати склад та структуру механізмів державного управління (рис. 1.2).

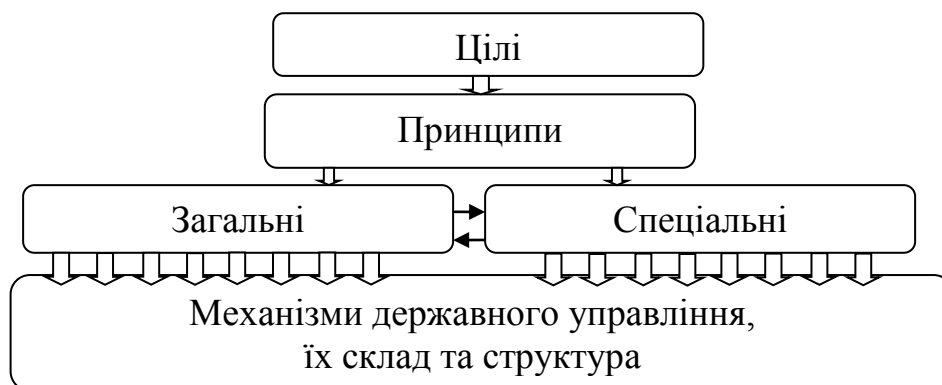

Рис. 1.2 Формування механізмів державного управління

Джерело: складено автором на підставі досліджених джерел

Між тим, науковцями не подано і єдиної класифікації механізмів державного управління. Так, досліджуючи видатних науковців у галузі державного управління Р.М. Рудницька здійснила класифікацію механізмів державного управління за методами (організаційні, економічні, психологічні, спеціальні), важелями (економічні, фінансові, правові), інструментами (технології, програми) та політикою (економічна, соціальна, фінансова, культурна, промислова) й включила правове, інформаційне та нормативне забезпечення [210]. Головним чином, автор впевнена, що механізм державного управління повинен формуватися на таких принципах, як цілеспрямованість, безперервність, плановірність, динамізм, несуперечливість, цілісність, автономність, моделювання та ефективність [211, с. 57-58].

Запропоновану Р.М. Рудницькою класифікацію підтримала О.В. Федорчак. Крім того, науковцем було описано комплексний механізм, до якого входили економічний, мотиваційний, організаційний, політичний та правовий механізми [232, с. 15].

О.А. Мельниченко виділяє такі основні складові механізмів державного управління, як суб'єкти, об'єкти, функції, цілі, принципи, методи та засоби (адміністративні, економічні, нормативно-правові, організаційні, соціально-психологічні), а також характер регуляторного впливу [112, с. 4-6].

На думку Л.Л. Приходченко, структуру механізмів державного управління складають такі компоненти, як цільовий, нормативно-правовий, організаційний, економічний та інформаційний. Причому, щоб система державного управління функціонувала ефективно, необхідно “виконувати певні функції”, “дотримуватися цілеспрямованості”, “володіти науково-методичним та інформаційно-аналітичним забезпеченням” [152, с. 111].

О.В. Радченко вважає, що “класифікувати механізми державного управління можна за сферами життєдіяльності суспільства, функціональним призначенням, рівнем державного впливу, суб'єктом управління тощо” [203, с. 68].

К.С. Кандагура запропонувала наступні механізми державного управління:

політичний, економічний, правовий, мотиваційний, організаційний, соціальний, комплексний. Крім того, науковець виділила суб'єкти державного управління, які впливають через методи, ресурси та засоби на об'єкт державного управління з метою реалізації відповідних цілей [65].

М.Біль визначила такі складові механізмів державного управління як методи управління, й зробила акцент на забезпеченні: інституційному, науково-методичному, ресурсному (кадрове, матеріальне, технічне, фінансове) та інформаційному. Крім того, дослідницею виокремлено принципи (компліментарність, регламентованість, структурованість, функціональність, комплексність, галузева дотичність та структурованість), функції і методи механізмів державного управління [16, с. 48-54].

Зрозуміло, що перелічені класифікації механізмів державного управління видатних вітчизняних науковців не є вичерпними. В результаті дослідження підходів до понятійного апарату та аналізу класифікацій механізмів державного управління нами узагальнено класифікаційну схему складу та структури механізмів державного управління, що базується на даних рис. 1.2 та представлена на рис. 1.3.

Так, склад механізмів державного управління класифіковано за суб'єктами управління (вищий рівень, обласний, районний, місцевий рівні, рівень територіальних громад), об'єктами управління (соціальний захист, пенсійне забезпечення, безпека тощо), галузевим управлінням (транспорт, спорт, охорона здоров'я, освіта тощо) та виділено управління за змішаною (організаційно-правовий, бюджетно-податковий, матеріально-технічний тощо) й функціональною (економічний, мотиваційний, правовий, організаційний, бюджетний тощо) ознаками. У структурі механізмів державного управління ми розглядаємо види управлінської діяльності, необхідне забезпечення, без якого неможливе функціонування самого механізму, а також інструменти, методи і важелі управління [248].

Цілком погоджуємося з М.Біль, яка стверджує, що до складу механізмів державного управління не відносяться об'єкти управління та суб'єкти управління,

адже суб'єкт виступає керуючим складником, а об'єкт – керованим складником механізмів державного управління [16, с. 50-51].

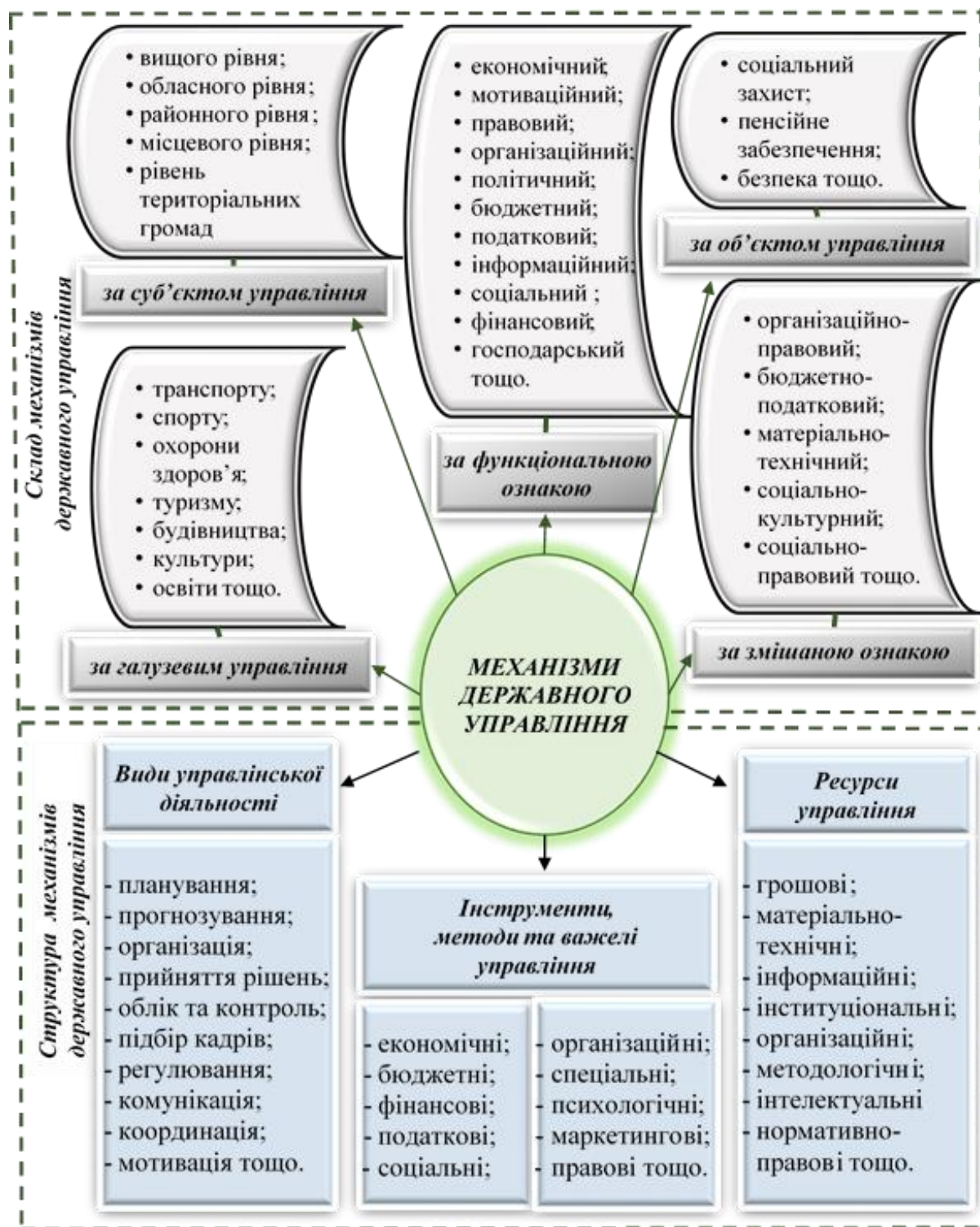

Рис. 1.3 Класифікаційна схема складу та структури механізмів державного управління

Джерело: складено автором на підставі досліджених джерел

У даному контексті необхідно розрізняти механізми державного управління за змішаною ознакою від комплексного механізму державного управління. Так, механізми державного управління за змішаною ознакою включають поєднання декількох рівнозначних за своїм призначенням та взаємодоповнюючих один одного механізмів державного управління (матеріальний і технічний, бюджетний і податковий, соціальний і економічний тощо). В свою чергу, комплексний механізм державного управління є своєрідною альтернативою традиційному індивідуальному (одиничному) механізму. За своєю суттю він, на відміну від одиничного, є багатоструктурним і включає в себе сукупність різноманітних механізмів державного управління, представляючи собою цілісну систему, що має певні взаємозв'язки в залежності від сфери життєдіяльності суспільства.

Досліджуючи дане питання ми можемо констатувати той факт, що науковцями в більшості випадків розглядалися саме індивідуальні (одиничні) механізми державного управління, при цьому вони застосовували лише окремі позиції комплексного підходу з виокремленням їх компонентів (складових, елементів) у поєднанні з принципами, функціями для досягнення поставлених цілей [16; 65; 112; 210; 203].

Суто комплексний механізм державного управління у своїх працях розглядають такі видатні науковці у галузі державного управління як В.Д. Бакуменко, Д.О. Безносенко, І.М. Варзар [45], О.В. Голинська [33], Н.В. Мирна [116], Л.Л. Приходченко [149], О.В. Федорчак [232] та інші. Визначення терміну “комплексний механізми державного управління” та складові його компоненти наведено у Додатку Г (3).

З огляду на предмет дослідження, ми можемо описати комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва з виокремленням його опцій: суб'єкт, об'єкт, структурні та складові компоненти, що проілюстровано на рис. 1.4.

Суб'єктами механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва є держава з відповідними гілками влади, а саме Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України,

центральні органи виконавчої влади (Міністерство фінансів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон), Міністерство освіти України тощо), місцеві державні (районні) адміністрації зі структурними підрозділами тощо. Суб'єкти у даному випадку виступають керуючим складником, які здійснюють реалізацію державної політики щодо планування, фінансування, використання та контролю коштів за бюджетними програмами капітального будівництва.

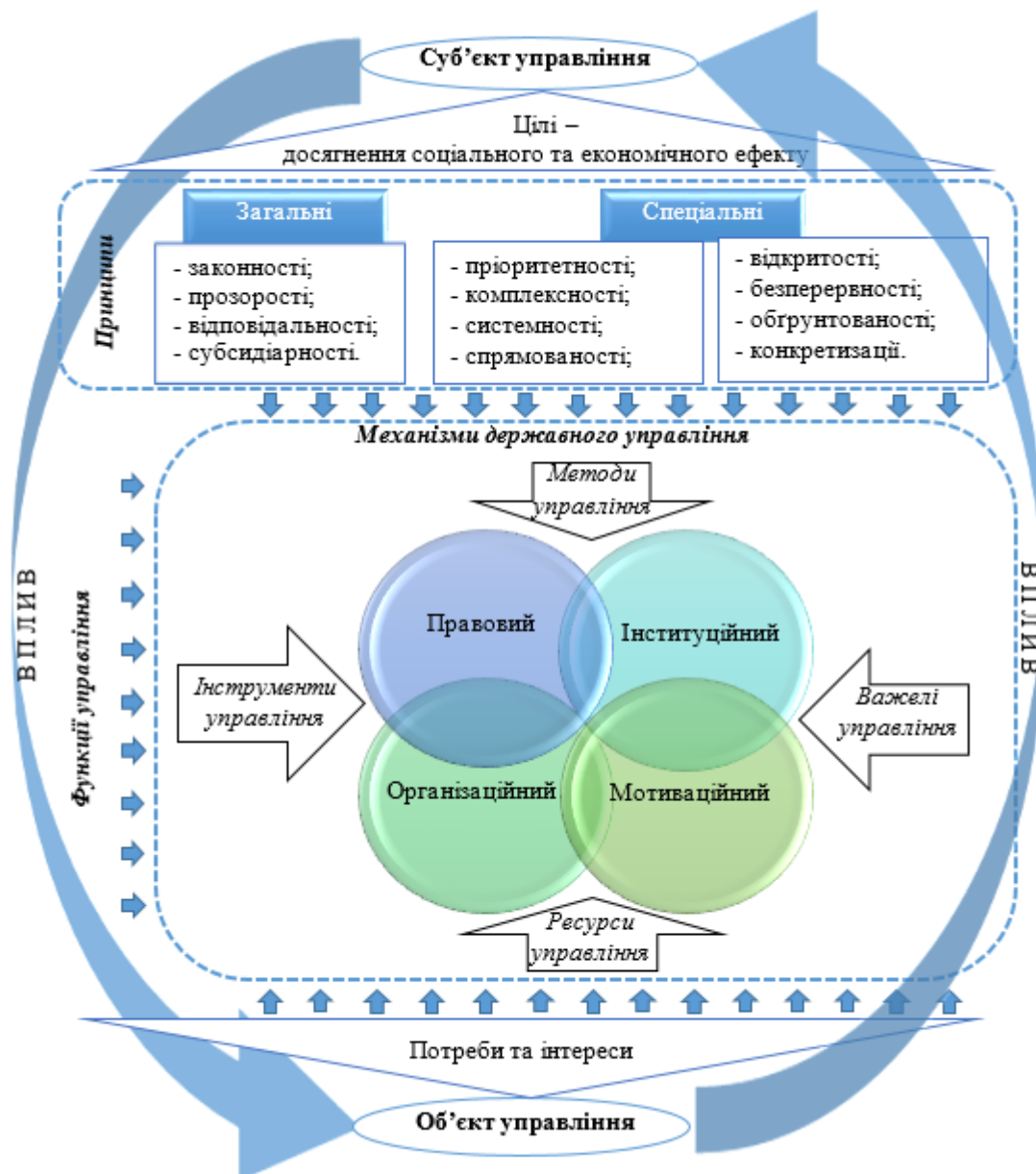

Рис.1.4 Складові компоненти комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва

Джерело: складено автором на підставі досліджених джерел

Об'єктами механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва виступають певні інституції: людина, суспільство, територіальна громада, регіон, а також процеси й відносини між ними, що відбуваються при плануванні, фінансуванні та реалізації бюджетних програм капітального будівництва. На об'єкти управління направлено координаційний, організаційний, контролюючий вплив суб'єктів управління з метою підвищення результативності їх діяльності (керований складник).

З огляду на зазначене склад та структуру механізмів державного управління визначають мета та принципи. Саме принципи, з огляду на унікальний предмет дослідження, вимагають більшої деталізації. Адже, загально-прийняті принципи у своєму стандартному переліку повністю не задовольняють цілі наукового пізнання механізмів державного управління на сучасному етапі. Отже, основними принципами взаємодії суб'єктів та об'єктів управління бюджетними програмами капітального будівництва виступають наступні:

1) загальні принципи, до яких відносяться:

- принцип субсидіарності – реалізація та досягнення потреб та інтересів людини, що проявляються через право на освіту, охорону здоров'я, довкілля, безпеку тощо та реалізуються за допомогою територіальної громади;

- принцип законності – рівність прав всіх учасників, що задіяні у процедурі планування, прогнозування та реалізації бюджетних програм капітального будівництва [58, с. 471];

- принцип прозорості – гарантування суб'єктами управління доступності сприйняття і зручності користування для об'єктів управління з різним ступенем освіти інформації про планування та виконання бюджетних програм капітального будівництва з метою прийняття ними участі у заданому процесі [58, с. 473];

- принцип відповідальності – кожен суб'єкт управління та об'єкт управління несе відповідальність за свої дії: починаючи від прийняття управлінських рішень щодо життєдіяльності бюджетних програм капітального будівництва і закінчуючи витрачанням бюджетних коштів на майбутню перспективу при здійсненні заходів з її реалізації;

2) спеціальні принципи, що включають:

- принцип пріоритетності – перевага повинна надаватися життєвонеобхідним і важливим бюджетним програмам капітального будівництва з визначенням пріоритетних цілей і завдань, що дозволить сконцентрувати бюджетні кошти на вирішення стратегічних проблем і тим самим сприятиме розвитку окремої територіальної одиниці в цілому, та людини, зокрема;

- принцип комплексності – всі процеси та явища, що впливають на розвиток як регіону так і суспільства, повинні тісно взаємодіяти між собою з метою покращення результатів від їх діяльності, а також від реалізації бюджетних програм капітального будівництва;

- принцип системності – необхідно постійно знаходитися у розвитку з метою дослідження закономірностей, що відбуваються у процесі становлення та виявлення небажаних або хибних результатів з метою прийняття більш виважених управлінських рішень;

- принцип спрямованості – кошти мають цілеспрямовано направлятися на реалізацію тих бюджетних програм капітального будівництва, що відповідають пріоритетним цілям і завданням з метою їх вчасного завершення і досягнення результатів у середньостроковому та довгостроковому періодах;

- принцип відкритості – рівність умов і можливостей для всіх суб'єктів управління та об'єктів управління у доступі до інформаційних потоків з формування та реалізації політики за бюджетними програмами капітального будівництва [54, с. 561; 58, с. 470];

- принцип безперервності – задіяні у капітальному будівництві плани, прогнози та бюджетні програми повинні вміти лавірувати у постійному руслі змін (економічних, соціальних, політичних тощо) та трансформуватися відповідно реаліям часу, щоб не втратити свою пріоритетність;

- принцип обґрунтованості – бюджетні програми, що відображають об'єкти капітального будівництва, повинні мати чітку обґрунтованість їх реалізації з досягненням результативних показників не тільки у період дії цієї програми, а й після її закінчення, що сприятиме досягненню пріоритетних цілей і завдань;

- принцип конкретизації – обчислення якості та ефективності пріоритетності цілей і завдань бюджетних програм капітального будівництва за допомогою встановлених критеріїв їх вимірюваної складової (індикаторів) [54, с. 562].

Суб'єкти управління здійснюють вплив на об'єкти управління, що виражається через притаманні даному процесу діяльності функції. При цьому заданий “вплив носить реальний, цілеспрямований, владний, організований та регульований характер” [54, с. 745]. За допомогою виокремлених ознак можна виділити основні функції комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва:

- стратегічне планування та прогнозування – формування бажаного бачення у майбутньому через реалізацію бюджетних програм капітального будівництва, що досягається у середньостроковий та довгостроковий періоди з метою задоволення потреб суспільства;

- своєчасна підконтрольність та підзвітність – створення системи звітності та контролю на кожній ланці державного управління з метою ефективного витрачання ресурсів та отримання результативності від запровадження бюджетних програм капітального будівництва;

- соціальний розвиток – здатність постійно еволюціонувати під впливом різноманітних соціальних потреб та інтересів суспільства з метою своєчасної адаптації під сучасні вимоги тощо.

На основі суб'єкт-об'єктного складу охарактеризуємо механізми державного управління, до якого запропоновано включити інституційну, організаційну, правову та мотиваційну складові. Більш детально кожен з них буде проаналізовано у п. 2.3. дисертаційного дослідження з виокремленням специфіки, що притаманна капітальному будівництву.

Інституційний механізм державного управління представляє собою сукупність взаємодії формальних та неформальних інституцій з метою досягнення загальної стратегічної мети [150, с. 10]. На рис. 1.5 проілюстровано інститути функціонування інституційного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва.

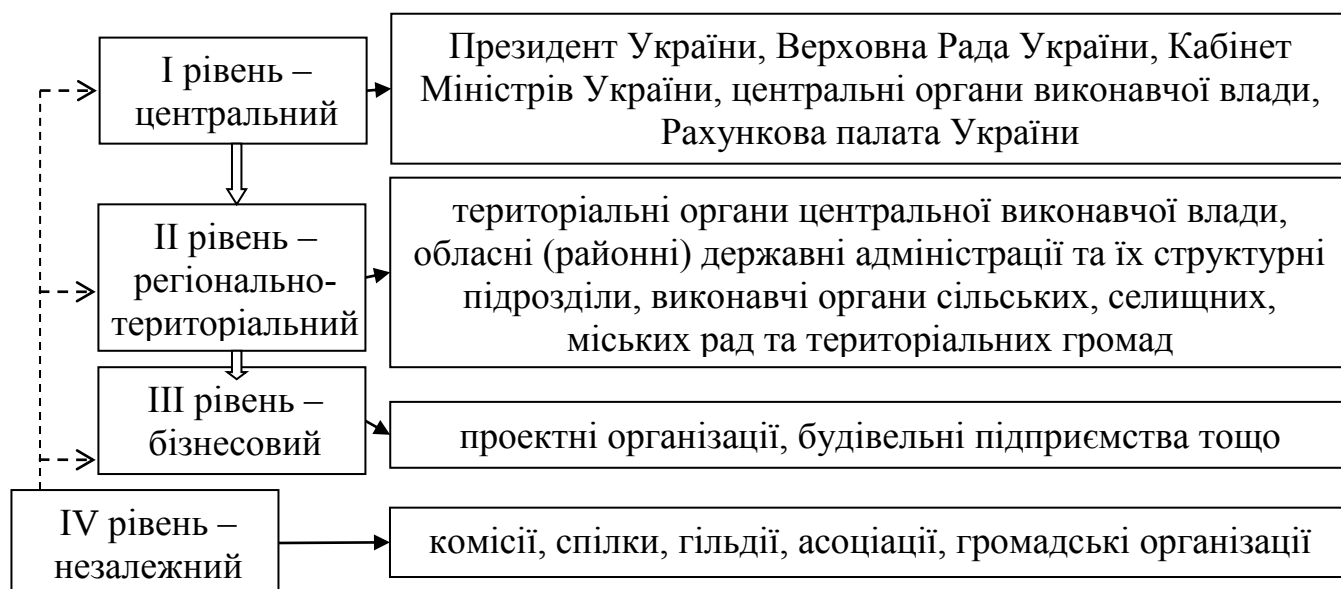

Рис. 1.5 Інститути функціонування інституційного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва

Джерело: складено автором на підставі дослідження

На першому рівні суб'єкти управління формують управлінські рішення щодо планування, прогнозування, реалізації та виконання бюджетних програм капітального будівництва, приймають законодавчі документи, встановлюють норми, стандарти та нормативи, визначають порядок, процедуру та регламент фінансування й використання коштів за бюджетними програмами капітального будівництва. На другому рівні, по-перше, визначають головних розпорядників коштів за бюджетними програмами капітального будівництва на регіонально-територіальному рівні, по-друге, здійснюється контроль територіальними органами влади за: 1) ефективним, раціональним та цільовим витрачанням коштів; 2) дотриманням норм та стандартів, що діють в капітальному будівництві. На третьому рівні функціонують бізнесові структури, за допомогою яких здійснюється реалізація бюджетних програм капітального будівництва. Вони служать кінцевою ланкою в отриманні бюджетних коштів та несуть відповідальність за новостворений продукт у капітальному будівництві. На четвертому рівні знаходяться незалежні структури, які виступають в ролі стабілізатора відносин між владою та об'єктами державного управління. Вони

здатні опосередковано впливати, наприклад, на прийняття змін у законодавчих документах на I рівні, представляти інтереси суспільства на II рівні та взаємодіяти з бізнес-структурами у частині захисту їх прав на III рівні.

У тандемі з інституційним механізмом співпрацює організаційний механізм державного управління, на який покладено функціональні взаємозв'язки, визначаються права суб'єктів управління й об'єктів управління, їх обов'язки, відповідальність за прийняття неправомірних рішень та належні їм компетенції [152, с. 109]. При цьому, для того щоб організаційний механізм функціонував, виокремлюють його компонентні елементи: структура, управління, процеси, планування, зв'язки і вплив (рис. 1.6). Даний перелік не є вичерпним, і за умови сучасних змін може видозмінюватися та доповнюватися.

Рис. 1.6 Компонентні елементи організаційного механізму

Джерело: складено автором на підставі дослідження

Так, *організаційна структура* представляє собою схематичну ілюстрацію за ієрархічними рівнями різних галузей, в якій відображається підпорядкованість всіх структурних частин, прописуються їх взаємодія та взаємозв'язки [54, с. 494]. Завдання, основна мета функціонування, складові прав, обов'язків, розподіл повноважень, компетенції, відповідальність за прийняття рішень прописано в положеннях про певний структурний осередок державного управління (міністерства, служби, департаменти, управління, відділи тощо). Якість таких взаємовідносин полягає у логічно обґрунтованій структурній послідовності взаємоузгоджених дій, що направлені на результативність виконання покладених на них функцій.

Основою організаційного механізму виступають такі *організаційні процеси*, як встановлення регламентів взаємодії між суб'єктами державного управління та посадовими особами, формування суб'єктів державного управління, розподіл повноважень та компетенцій між суб'єктами державного управління, конкурсний відбір, призначення та звільнення працівників [237, с. 133].

Організаційне планування можна розглядати у двох аспектах: по-перше, відмінного планування працівниками робочого часу, що дає можливість впливати на результативність виконання покладених на них завдань [59, с. 172]; по-друге, планування в процесі управління, що полягає у створенні стратегічних та оперативних цілей і завдань, що представляє собою порядок дій та взаємозв'язок між всіма елементами *організаційного управління* [111, с. 147]. Звідси можна окреслити *організаційні зв'язки*, що тісно переплітаються між собою в залежності від функцій, що покладені на суб'єкти управління.

Правовий механізм державного управління включає процедуру створення, реалізації та дотримання норм права суб'єктами управління та об'єктами управління, що регламентуються нормативно-правовими актами й законодавчими документами. Правовому механізму притаманні дві властивості:

- 1) зв'язок з визначеною метою, який проявляється в реалізації інтересів;
- 2) системний характер, що відображає взаємопов'язані між собою правові інструменти, і тим самим утворює інструментальну правову базу [54, с. 423].

Отже, за допомогою правового механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва здійснюється реалізація інтересів суб'єктів управління та об'єктів управління, що спрямовані на задоволення потреб громадян через інструментальну правову базу.

Мотиваційний механізм державного управління – це технологічний інструмент, за допомогою якого запускається процес спонукання працівника, а у даному випадку державного службовця, до діяльності з метою досягнення не тільки своїх інтересів (цілей, мети), а й інтересів (цілей, мети) організаційної структури, в якій він працює [54, с. 422]. Отже, мотивація здатна служити стимулюючим елементом, що приводить у рух енергію і ресурси на досягнення

поставлених цілей. Розрізняють два види мотивації: позитивна і негативна [241, с. 8]. Позитивна мотивація включає в себе мотиви, що спрямовують поведінку на досягнення мети задоволення, вони мають мотивований характер. Наведемо їх:

- моральна мотивація – суспільний дух, почуття державної гідності, престиж державної служби, самовідданість – якості, що повинні бути притаманні державним службовцям, і роблять їх сумлінними до виконання своїх обов’язків та змушують захоплюватися ними;

- інтелектуальна мотивація – передбачає особисте досягнення працівника, творчий інтерес у виконанні покладених на нього завдань і обов’язків. Це природно, що така мотивація відрізняється в залежності від положення, яке займає працівник на своєму робочому місці. Інтелектуальна мотивація залежить від факторів як умовно-постійних (психологічний тип працівника, схильність праці, інтелектуальний потенціал тощо), так і змінних (фізико-психологічні; фактори зацікавленості; фактори умов праці) [22, с. 126-127]. Крім того, ця мотивація існує тільки тоді, коли існує відповідність між працівником і його роботодавцем, і що кожен з них має як мінімум інтелектуальну зацікавленість.

- матеріальна мотивація – складається з фінансових інтересів, соціального забезпечення, матеріальних потреб і є найбільш потужнішою ніж попередні дві мотивації.

Негативна мотивація направляє поведінку працівника на уникнення від об’єктів незадоволення. Таку мотивацію ще називають “мотивацією уникнення”. Людина завжди прагне уникати неприємного. Негативні мотивації засновані на страху відповідальності та покарання. Ці мотиви штовхають працівників (державних службовців) працювати з метою отримання розумного нагородження. Для того, щоб бути реальним, цей страх має бути заснований на знанні конкретних випадків виконання покарань за правопорушення і мати впевненість, що покарання буде автоматично після проступку. В іншому випадку, ця мотивація не досягатиме свою мету, тому що безкарність видалить страх. Потім, коли позитивні мотиви зникають або їх недостатньо, вони дають повну свободу дій в

професійній діяльності й етичній поведінці на державній службі [241, с. 9].

Отож, мотиваційна складова і для комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва виступає стимулюючим інструментом для виконання покладених на суб'єкти управління й об'єкти управління функції, завдання, повноваження тощо задля отримання бажаного результату.

Застосовані у схемі комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва компоненти “Методи”, “Важелі”, “Інструменти” носять опосередкований, загальний та традиційний для всіх відомих механізмів державного управління характер, і їх опис ми не вважаємо таким, що характеризує предметне поле нашого дослідження.

У склад комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва також відносимо забезпечення різного спрямування, а саме:

- нормативно-правове забезпечення, що ґрунтується на загальноприйнятих діючих документах й виступає складовою фундаментальної опори правового механізму державного управління в плануванні та реалізації бюджетних програм капітального будівництва. До них відносимо: Конституція України [77], Бюджетний Кодекс України [20], Податковий Кодекс України [141], Господарський Кодекс України [36], укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, накази, методичні рекомендації та роз'яснення центральних органів виконавчої влади, розпорядження обласних (районних) державних адміністрацій, рішення відповідних рад та громад тощо.

- кадрове забезпечення – важливу роль у заданому процесі відіграють спеціалісти вузько-профільні, які займаються питаннями точного планування, досконалого проектування об'єктів, доброякісного виконання робіт з капітального будівництва та спеціалісти широкого профілю (переважно державні службовці): економісти, фінансисти, аналітики тощо. Крім того, необхідною складовою кадрового забезпечення виступає осмислення, як мінімум, необхідності виконання покладених на них функцій і завдань, як максимум, розуміння спільної

мети у розвитку як окремої людини, так і суспільства в цілому, а в результаті й регіонального розвитку. Основною проблемою є недостатня кількість кваліфікованих кадрів, необхідних для стратегічного планування, розробки та впровадження новітніх інструментів стимулювання сталого розвитку країни, аналізу та моніторингу їх ефективності. Тому необхідною умовою є постійний саморозвиток та прагнення досягти відповідної пріоритетної мети, і в цьому на допомогу функціонують курси підготовки та підвищення кваліфікацій;

- фінансове забезпечення – це не тільки фінансові ресурси у вигляді бюджетних, спонсорських коштів, коштів різних фондів та інших коштів, а й здатність ними розпоряджатися за умови спільного розподілу між всіма учасниками бюджетного процесу. У Бюджетному кодексі України закріплено принцип справедливості й неупередженості (стаття 7), що означає: “бюджетна система України будується на засадах справедливого та неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами й територіальними громадами” [20]. Цей принцип також закріплено у статті 95 Конституції України [77]. Дотримання даного принципу означає, що в державі повинно бути забезпечено рівний доступ усіх громадян до бюджетних послуг і соціальних гарантій;

- інформаційне забезпечення включає в себе своєчасну та достовірну інформацію, закладену в документації, що стосується капітального будівництва. Вона (документація) містить інформаційні потоки, що слід вдало обробляти, систематизувати, аналізувати для прийняття виваженого управлінського рішення від якого залежить розвиток регіону, громади. Видом такої документації може служити статистична, бухгалтерська, податкова звітність, а також ті інструменти, що використовуються при поширенні програмно-цільового методу – бюджетні запити, паспорти бюджетних програм, звіти про виконання паспортів бюджетних програм, результативні показники тощо.

Також одним із видів інформаційного забезпечення виступають онлайн платформи, веб-портали, що містять інформаційні джерела відповідного напрямку. Так, за підтримкою Європейського Союзу, Мінрегіоном було створено он-лайн платформу за напрямком “Державний фонд регіонального розвитку”, що

містить наступну інформацію: нормативно-правова база, перелік об'єктів з капітального будівництва за кожним регіоном [46]. На жаль, інформація з приводу ефективності витрачання бюджетних коштів за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР) на он-лайн платформі відсутня. А з вересня 2015 року запрацював електронний веб-портал публічних фінансів України “Е-data”, на якому міститься інформація про використання публічних коштів, що підлягає оприлюдненню [60]. Але і тут можна зустріти деякі труднощі: не відображається отримання асигнувань головними розпорядниками коштів з Державного та місцевого бюджетів; не має можливості у вільного користувача прослідкувати витрачання публічних коштів через недоступний код ЄДРПОУ; не прослідковуються загальні обсяги бюджетних призначень та асигнувань за відповідний бюджетний період, а також в розрізі бюджетних програм; не повністю відображається інформація про укладені за звітний період договори головними розпорядниками бюджетних коштів тощо [88].

1.3. Зарубіжний досвід застосування механізмів управління в капітальному будівництві

Сучасною світовою практикою підтверджено очевидний факт, що роль держави в соціально-економічному розвитку є ключовою, незалежно від методів ринкової саморегуляції та частки приватного сектору в економіці. А будівельний комплекс в економічно розвинутих країнах займає вагоме місце в національній економіці. В першу чергу, таке місце і роль визначаються інноваційною складовою будівельної діяльності, через яку реалізується велика частка національного доходу та забезпечується відтворення основних виробничих фондів та капіталу.

Отже, дослідження світового досвіду дає змогу визначити особливості та розмаїття механізмів управління в капітальному будівництві як на національному рівні так і на регіональному та місцевому рівнях. Але в своїй основі всі

національні системи управління капітальним будівництвом містять комплекс правових, організаційних та фінансових механізмів, що спрямовані на досягнення безпеки будинків і споруд та забезпечення необхідного середовища для проживання та праці. Тому в даному підрозділі дисертаційного дослідження досвід кожної країни розглянуто в контексті механізмів управління, що в сукупності визначають національну систему будівельної ланки країни.

1. Правовий механізм, а саме національне будівельне законодавство та нормотворчість, що є основою забезпечення стандартів та безпеки будівель і споруд.

Одним з перших відомих історикам актів, що містять положення, які регулюють правовий механізм учасників будівельної діяльності, був кодекс законів вавилонського царя Хаммурапі (близько 1780 року до н. е). Зокрема, параграф 229 збірки законів говорить: “Якщо будівельник збудує людині дім і зробить свою роботу неякісно, так, що збудований ним будинок завалиться і спричинить смерть господарю будинку, то цього будівельника треба вбити” [61, с. 79]. Враховуючи те, що надійність будівлі в цьому випадку є вимогою до об’єкту будівництва, то даний закон Хаммурапі можемо вважати нормою.

2. Організаційний механізм (суб’єкти управління, їх цілі, завдання, функції та результати діяльності).

Важливим є ступінь впливу держави на капітальне будівництво. Виділяють дві групи країн за ступенем управління в капітальному будівництві: перша – країни з вагомим впливом та розвиненим механізмом управління (країни Західної Європи та розвинуті Азіатські країни), яким притаманне програмне державне планування; друга група країн – країни з меншим впливом держави (наприклад США, Канада, Австралія) та великим корпоративним капіталом. У цих країнах децентралізована (а в деяких навіть відсутня) система управління будівельним комплексом, а регулювання здійснюється на основі будівельних кодексів. Але роль держави підвищується в період економічних криз, збільшення безробіття та інфляційних процесів [15, с. 115].

3. Фінансовий механізм, що включає в себе методи, форми, інструменти

створення і використання фінансових ресурсів у капітальному будівництві.

Фінансовий механізм представляє собою сукупність економічних, організаційних та правових форм і методів управління фінансовою діяльністю в процесі створення й використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів господарювання та населення [8, с. 18].

Це, за суттю, організаційні й правові положення та заходи, що визначають функціонування фінансів в економіці держави, їх практичне використання служать для досягнення визначених відповідними програмами пріоритетних цілей і виконання зазначених завдань. Водночас фінансовий механізм має свої відмінності щодо практичного застосування на рівні держави, підприємницьких структур, фінансових інститутів чи групи громадян. Кількісна та якісна характеристики фінансового механізму визначаються тим, яка величина фінансових ресурсів зосереджується й витрачається на відповідних рівнях управління та якою є технологія їх формування й використання.

Розглянемо зарубіжний досвід у розрізі правового, організаційного та фінансового механізмів управління в капітальному будівництві.

Заслуговує на увагу досвід Сполучених Штатів Америки у частині створення правового механізму управління в капітальному будівництві. Враховуючи федеративний устрій, в США немає єдиного нормативно-правового акту, що регулює відносини в капітальному будівництві. Нормування в капітальному будівництві США ґрунтується на модельних кодексах. Хоча і зберігається невелика кількість адміністративних утворень, в яких продовжують використовуватися будівельні норми, що розроблені самостійно силами адміністративного утворення, але в більшості випадків застосовується практика адаптації модельного законодавства. Будівельні кодекси мають навіть великі міста, наприклад Будівельний кодекс Лос-Анджелесу [253], або Будівельний кодекс Нью-Йорка [254].

Прабатьком сучасних американських модельних кодексів в капітальному будівництві вважається Єдиний будівельний кодекс, що був розроблений

фахівцями в заданій площині.

В модельних кодексах відображений весь комплекс питань, що відносяться до забудови, планування земельних ділянок, будівель та споруд (архітектура, будівельні матеріали, пожежна безпека, водопостачання та каналізації, електропостачання тощо). До розробки модельних кодексів залучаються різні категорії фахівців з капітального будівництва, які вносять в процес розробки своє бачення, знання та досвід. Державу, як правило, уособлюють спеціалісти органів будівельного нагляду і контролю та посадові особи пожежного нагляду, а будівельну ланку – будівельні асоціації та товариства, виробники будівельних матеріалів, проектні організації тощо.

Цікавим є досвід США щодо організаційного механізму у частині нагляду та контролю, що супроводжує процес капітального будівництва на всіх етапах. У США використовують багаторівневу систему нагляду та контролю за використанням бюджетних коштів та виконанням вимог законодавства, де поділ повноважень між муніципальними органами нагляду і контролю та органами державних установ (на рівні штату та федеральному рівні) здійснюється в залежності від предмета регулювання. Головною причиною багаторівневості є той факт, що будівництво за своєю природою зачіпає не тільки питання безпеки будівель і споруд, а й інші напрямки, включаючи охорону навколишнього середовища, промислову безпеку, техніку безпеки на виробництві та інші аспекти, що знаходяться поза компетенцією місцевих органів влади. До компетенції місцевих, муніципальних органів влади входить забезпечення дотримання сформульованих в будівельних кодексах мінімальних вимог з метою охорони здоров'я та забезпечення безпеки і необхідних умов для проживання, роботи та відпочинку населення [225].

Місцеві органи влади створюють спеціальну установу, на яку покладаються наглядові та контрольні функції за дотриманням вимог будівельних кодексів штату у процесі фінансування об'єктів капітального будівництва. Як правило, таким закладом є департамент у справах будівництва.

У багатьох муніципалітетах на департаменти у справах з капітального

будівництва також покладено функцію здійснення нагляду і контролю за дотриманням місцевого містобудівного законодавства, зокрема, положень щодо містобудівного зонування території населеного пункту, а також дозвільні процедури. Департамент відає питаннями перевірки проектних рішень на відповідність вимогам будівельних норм і правил, видає дозволи на будівництво, проводить інспекційні перевірки будівельних об'єктів [131, с. 207].

Проаналізувавши досвід США можемо виділити такі позитивні моменти, як:

- велику роль у правовому механізмі управління в капітальному будівництві належить модельним кодексам;
- організаційному механізму притаманний чіткий розподіл повноважень за вертикаллю між вищим і нижчим органами влади;
- на рівні муніципалітетів практично всі процедури, що стосуються капітального будівництва, зведені в одне управління (підпорядковані одному керівникові);
- спостерігається чіткий розподіл повноважень за горизонталлю між установами і відомствами одного рівня.

В свою чергу, у США відсутня єдина у всій країні процедура отримання дозволів на будівництво, що спричиняє певні проблеми для організацій з інших штатів.

Що стосується фінансового механізму, то у європейському просторі широко застосовується такий інструмент як надання допомоги у вигляді міжнародних грантових коштів на регіональний розвиток за рахунок державних (США – USAID, Канада – CIDA, Швеція – SIDA, Великобританія – MATRO тощо) та приватних (США – SORES, ЄС – TACIS, INTERREG тощо) фондів [202].

Грантові кошти фондів виступають важливим інструментом в реалізації політики розвитку місцевої інфраструктури за умови співфінансування з місцевими органами влади на інвестування, переважним чином, в різноманітні об'єкти капітального будівництва: дитячі садочки, школи, культурні центри, паркові комплекси, пожежні депо, транспортні дороги, автомагістралі, каналізацію, водоочисні споруди та водозабезпечення тощо.

Основою надання грантів є дотримання певних правил та процедур, узагальнимо їх [205]:

- мета, на яку спрямовуються кошти, повинна відповідати пріоритетним цілям, викладених у стратегічних документах розвитку місцевої спільноти (Регіональна стратегія розвитку, Програма місцевого розвитку тощо); при цьому підготовка цих документів повинна здійснюватися із залученням різних експертів, аналітиків, фахівців та мешканців місцевості – “принцип партнерства”;

- всі мешканці місцевості отримують рівні права – будь-який мешканець отримує рівні права на задоволення потреб та інтересів відповідно до послуг, що надає влада, а скористуватися цим правом чи ні рішення кожної окремої людини – “принцип рівних шансів” [72, с. 24-25];

- у процесі реалізації цілей політики дії місцевої влади не повинні наносити шкоду природному довкіллю – “принцип турботи про природу”;

- кошти фондів фінансуються на програми розвитку за умови планування певної частки коштів з бюджетів держави або місцевості на цю ж саму програму розвитку, тобто за умови співфінансування – “принцип додатковості”;

- рішення про розвиток місцевості приймаються тільки на місцевому рівні – “принцип субсидіарності”;

- всі програми місцевого розвитку, незалежно від ініціювання, підлягають оцінюванню незалежними експертами; при цьому, якщо експерти визнають програму розвитку такою, що не відповідає пріоритетним напрямкам, тобто є недосяжною, то така програма не має шансу на існування у подальшому – “принцип оцінки програми”

- усвідомлення мешканців місцевості про фінансування коштів на розвиток з різних фондів – “принцип комунікації”.

На даний час національне будівельне законодавство членів Європейського Союзу знаходиться на стадії гармонізації між собою та розробці загальноєвропейських будівельних норм. Причиною довготривалості процесу гармонізації є те, що питання землекористування та відведення в багатьох країнах Європи перебувають у компетенції органів місцевого самоврядування.

На сьогодні правовий механізм в країнах ЄС є основою забезпечення стандартів, безпеки будівель та споруд побудованих за принципом “Safety first” (безпека понад усе). Він передбачає формування загальноєвропейської нормативної бази в галузі безпеки продукції будівництва шляхом гармонізації національних законодавств країн-членів ЄС та широкого застосування європейських стандартів, розроблених колективними зусиллями [243].

Принцип “Safety first” лежить в основі концепції Нової політики, результатом якої став випуск ряду Директив Нового підходу (англ. – New Approach Directives).

Основи концепції Нового підходу закладаються в наступному:

- обов’язкові для виконання істотні правила безпеки задаються в директивах ЄС на будівельну продукцію та об’єкти капітального будівництва;
- технічні вимоги до будівельної продукції та об’єктів формуються в європейських стандартах – документах, розроблених європейськими органами стандартизації під егідою Європейського Союзу;
- стандарти мають добровільне застосування;
- будівельна продукція, випущена у відповідності зі стандартами, гармонізованими з директивами ЄС, вважається відповідною до вимог директив;
- якщо виробник не бажає скористатися гармонізованим стандартом або такий стандарт відсутній, то він зобов’язаний довести відповідність своєї будівельної продукції та будівельних об’єктів істотним вимогам директив ЄС [225, с. 159].

Само поняття будівельної продукції та об’єкта капітального будівництва визначено у директиві 89/106/ЕЕС [48]. Так, до будівельної продукції (англ. construction products) віднесені будівельні матеріали і вироби, в той час як будівлі і споруди є об’єктами капітального будівництва (англ. – construction works).

Отже, в ЄС чітко розмежовані рухомі та нерухомі сутності. Будівельна продукція, що є рухомою сутністю, може вироблятися в будь-якій точці світу і вільно пересуватися територією Європейського Союзу та застосовуватися в нерухомих об’єктах за умови дотримання вимог до її безпеки. Об’єкти

капітального будівництва є за своєю природою нерухомими сутностями, і до забезпечення їх безпеки пред'являються вимоги іншого характеру [48].

Прикладом європейських стандартів, гармонізованих з директивою 89/106/ЕЕС є комплект Єврокодексів, що являє собою узгоджений пакет документів, який дозволяє детально розглянути різні питання без їх дублювання.

Метою створення Єврокодексів є забезпечення загальних критеріїв та методів проектування, що відповідають необхідним вимогам опори, стійкості і вогнестійкості, включаючи аспекти довговічності та економії; забезпечення єдиного розуміння процесу проектування конструкцій серед власників, керівників, проектувальників, виробників будівельних матеріалів, підрядників та експлуатуючих організацій; полегшення обміну послугами в капітальному будівництві між країнами-членами ЄС тощо [225, с. 177].

В свою чергу, на території кожного суб'єкта ЄС діє своє національне будівельне законодавство: в одних країнах прийнята та діє параметрична модель будівельного нормування, в той час як інші країни продовжують використовувати розпорядчі норми.

Наприклад, будівельне законодавство Німеччини відрізняється високим ступенем деталізації, яке в інших країнах може вважатися досить надмірним. На федеральному рівні застосовується єдиний для всієї країни Федеральний будівельний кодекс, що охоплює такі аспекти будівельної діяльності, як землекористування та право власності. На регіональному рівні застосовуються будівельні норми суб'єктів федерації, що базуються на модельних нормах. На додаток до будівельних норм земель, на регіональному рівні діють будівельні приписи, що за суворістю можуть перевищувати мінімальні вимоги федерального законодавства. До системи управління будівництвом у Німеччині крім федеральних органів входять також і органи земель місцевого самоврядування, які мають повноваження у капітальному будівництві. До таких органів можна віднести Міжвідомчий комітет з будівництва в землях (районах), Міністерство будівництва, планування, житлового і міського господарства тощо [52, с. 40].

В свою чергу, повноваження федеральних, регіональних і місцевих органів влади, щодо компетенцій в капітальному будівництві, чітко розмежовані, зокрема і питання контролю, що покладаються на будівельні органи земель, які діють із загальним урахуванням норм і стандартів. Особлива роль відводиться генеральному підряднику, який розподіляє виконання різних видів робіт між спеціалізованими фірмами, контролює та несе відповідальність за строки та якість капітального будівництва.

Інший приклад – Великобританія, де кожен суб'єкт Об'єднаного Королівства має повноваження формувати та застосовувати своє будівельне законодавство в межах своєї території. Воно, як правило, має типову структуру та складається з двох компонентів: статутного нормативно-правового акту, виданого законодавчим органом влади та статутного регламенту, що створено виконавчим органом влади. Приклад першого компоненту – це закони про будівництво, що мають назву Будівельний акт. У межах території кожного суб'єкта діє свій Будівельний акт (наприклад, Building Act від 2003 року в Шотландії). Другий компонент – Будівельний регламент, що є законодавчим актом уповноваженого органу виконавчої влади, в якому викладені будівельні норми та правила. В Англії та Уельсі такими документами є Building Regulations від 2000 року [131].

Закон Польщі “Про будівництво” від 07 липня 1994 року визначає норми діяльності, що включають проектування, будівництво, обслуговування та знесення об'єктів будівництва й визначає права та обов'язки адміністративних органів та громадськості в сфері будівництва. Під об'єктами капітального будівництва, в свою чергу, розуміється будівля, споруда або невелика архітектурна споруда, що створена з використанням будівельної продукції [258]. Законом передбачене складання регіональних, міських та сільських планів забудови і планів прибережної смуги.

В Польщі питаннями капітального будівництва, місцевого планування та розвитку займається Міністерство інвестицій та розвитку, яке вивчає кон'юнктуру, розробляє прогнози та проекти нормативних актів у капітальному будівництві, консультує місцеві органи влади, координує питання залучення

інвестицій (управління та використання структурних фондів та Фонду єдності ЄС) та веде ліцензійну роботу. В свою чергу, в Республіці Польща велика роль виконувати завдання з управління капітального будівництва, а також завдань з нагляду за будівництвом належить органам місцевого самоврядування, зокрема старості та воєводи, що є більш сприятливим, так як органи місцевого самоврядування відстоюють та дбають, в першу чергу, про власні інтереси.

Капітальне будівництво в Польщі, як і в усьому світі, тісно пов'язана з економічним становищем країни. Разом із зростанням приросту ВВП виробництво будівельно-монтажної продукції також зростає. Це обґрунтовано, оскільки збільшення інвестицій в економіку повинно призвести до збільшення попиту на будівельні послуги. В капітальному будівництві Польщі, як і всієї економіки, переважають п'ять ключових воєводств. Щорічно в Мазовезькому воєводстві виробляється майже 20% будівельно-монтажних виробництв, а ще 18% – завдяки роботам у Малопольському та Сілезькому воєводствах, а якщо додати Нижню Сілезію та Великопольське воєводство – то сумарний внесок будівельної галузі в п'яти основних регіонах перевищує 57%. Більше того, за прогнозами у найближчі роки ця частка наблизиться до 60% [259].

Одним із фінансових інструментів усунення розриву в рівнях розвитку між регіонами є регіональні “багаторічні інвестиційні програми”, завдяки яким шістнадцять воєводств можуть отримати з бюджету ЄС на 2014 - 2020 роки понад 130 млрд злотих, що будуть фінансувати проекти загальною вартістю близько 170 млрд злотих. Важливо, що більше половини цієї суми буде виділено строго на будівельні проекти [259].

Багаторічні інвестиційні програми капітального будівництва фінансуються з Державного бюджету (субсидії) за умови заходів, спрямованих на оборону та безпеку держави, охорону навколишнього середовища, економічний розвиток, включаючи реорганізацію окремих областей, розвиток науки, захист національної культурної спадщини та підтримка регіонального розвитку. Вони мають особливе значення для національної економіки, а загальна сума цільових субсидій не може бути вище, ніж 50% від планового значення кошторисної інвестиції [255].

Довгострокові інвестиційні програми фіксуються у переліку, що становить додаток до бюджетного закону, в якому зазначено:

- найменування та місце розташування інвестиції та ім'я інвестора;
- запланований матеріальний ефект інвестиції, дати початку та завершення;
- планова оцінка собівартості інвестицій;
- джерела фінансування, включаючи власні кошти інвестора, позику та інші джерела (включаючи субсидії від підрозділів територіального самоврядування та фонди спеціального призначення);
- витрати на покриття та джерела їх фінансування у фінансовому році та протягом наступних років [255].

Під довгострокові інвестиційні програми підпадають об'єкти розвитку інфраструктури певної місцевості з метою підвищення її соціального та економічного рівня. Такі програми не можуть фінансуватися за традиційним річним бюджетом і розраховані на період від 3 до 10 років.

Підвищуючи здатність виявляти низько пріоритетні або неефективні програми, що не слід фінансувати за рахунок бюджетних коштів, такий вид бюджетування допомагає у створенні податково-бюджетного простору, необхідного для фінансування нових важливих пріоритетів країни. При цьому, якщо якісно зробити розстановку пріоритетів, це дозволить здійснити більш виважену державну політику щодо обмеження використання бюджетних коштів з метою мінімізації соціальних наслідків та підвищення ступеню їх стійкості.

На сьогодні Міністерством інвестицій та розвитку реалізується інвестиційний пакет Європейського фонду стратегічних інвестицій. Деякі регіони стають все більш привабливими для будівельних інвесторів, інші менше, але фонди ЄС лише частково можуть компенсувати природну дивергенцію рівня розвитку між регіонами країни і не можуть замінити ключові фактори, що визначають економічний розвиток.

Інфраструктура та енергетика є найбільш перспективною частиною капітального будівництва Польщі. Саме тут найбільші інвестиції, і, отже, підвищений попит на будівельні послуги. Найпривабливішими компаніями є ті,

що здійснюють інфраструктурні контракти, зокрема дороги та залізничні колії. Найгірші перспективи в даний час у компаній, що займаються житлом [259].

В цілому, як зазначає О. Непомнящий, “протягом останніх десятиліть в країнах ЄС функції і значення суб’єктів управління в капітальному будівництві пройшли шлях від елементарної адміністрації дефіциту до високорозвиненої структури управління, яка вносить чималий вклад до забезпечення нормальних умов життя населення цих країн, до підтримки збалансованого розвитку різних територій, стабілізації численних структурних центрів” [123, с. 172]. Автор виділяє три функції для країн з розвиненою економікою, що виконує держава в процесі управління інвестиційною діяльністю.

Перша функція направлена на управління (в рамках стимулювання або обмеження) загальним обсягом капітальних вкладень приватного бізнесу. Друга функція – це коли держава, впроваджуючи кредитні і податкові пільги, вибірково перенаправляє або зосереджує капітальні вкладення в певні підприємства, галузі та сфери діяльності. Третя функція – держава бере на себе якомога більшу частину функцій інвестора (концентрація капіталу, забезпечення проектно-кошторисною документацією та матеріально-технічними ресурсами, розподілення доходів від інвестицій тощо), тобто пряме адміністративне втручання в інвестиційний процес [123].

Ще одним інструментом, що використовується при формуванні цілей розвитку на підставі потреб в управлінні капітальним будівництвом є бенчмаркінг. На початку 80-х років бенчмаркінговий підхід став тим інструментом за допомогою якого американські виробники змогли протистояти перевагам японських виробників, опираючись на методах своїх супротивників. Першим, хто використав такий підхід було керівництво “Хегох”. Поступово бенчмаркінг охопив всі без виключення види діяльності, в тому числі і капітальне будівництво, де здійснювали купівлю-продаж товарів, виготовляли продукти та надавали послуги, основна мета якого – впровадження найкращих практик. Якщо бенчмаркінг спочатку використовували в основному приватні організації, тепер такий підхід є корисним інструментом управління для державних та місцевих

органів влади з надання послуг населенню [80, с. 230].

З метою доведення придатності застосування бенчмаркінгового підходу у капітальному будівництві зупинимося більш детально на його визначенні та характеристиці. Це надасть можливість застосувати його опції у подальшому науковому дослідженні.

Запровадженням методології бенчмаркінгового підходу як на теоретичному підґрунті так і у процесі практичного застосування займалися вітчизняні науковці з різних галузей науки: О.Ю. Бобровська [17], О.А. Кирик [67], Н.Б. Кирич [68], С.В. Ковальчук [74], С.Крамарчук [80], М.М. Миколайчук [114], Т.В. Ніколаєва [127], П.Г. Перерва [137], О.В. Федорчак [233], В.М. Шахов [239] та багато інших.

Дослідивши праці зарубіжних та вітчизняних науковців-практиків у заданій площині, ми з'ясували, що термін “бенчмаркінг” застосовується по-різному: як спосіб аналізу; як методологія; як процес; як порівняльний аналіз; як процедура оцінки (Табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Основні твердження терміну “бенчмаркінг”

№ з/п	Автор	Рік	Основне твердження
1	2	3	4
Погляди зарубіжних практик [247, с. 3-4]			
1	Фаб'єн Ле Повир	2004	процедура оцінки відносно визнаної моделі, окресленої в пошуках передового досвіду, яка дозволяє здійснити внутрішній або зовнішній порівняльний аналіз концепцій, методів, інструментів, процесів, продуктів, послуг.
2	Джеральд Дж. Балм	1994	безперервний процес порівняння процесу (продукту або послуги) з найкращою аналогічною діяльністю, з метою встановлення цілей та проведення заходів з

Продовження таблиці 1.2

			удосконалення, щоб стати і залишатися найкращим з найкращих
3	Роберт Камп	1992	пошук найбільш ефективних методів у певній діяльності з метою забезпечення переваги
4	Девід Кернс,		постійний процес оцінки продуктів, послуг та методів проти тих, що є найбільш серйозними конкурентами або партнерами або організаціями, визнаними лідерами
Погляди вітчизняних практик			
1	Бобровська О.Ю. [17, с. 13]	2013	спосіб аналізу з використанням найкращих практик
2	Кирик О.А. [67, с. 49]	2013	методологія, спрямована на вимір події з метою порівняння її з кращим
3	Крамарчук С., Лубкей Н. [80, с. 233]	2013	впровадження передових та кращих методів управління, ідентифікованих в процесі дослідження інших підприємств
4	Федорчак О.В. [233]	2012	процес пошуку, вивчення і впровадження найкращих методів управління
5	Ковальчук С. [74, с. 22]	2010	процес стратегічного удосконалення різноманітних сфер діяльності
6	Шахов В.М. [239, с. 156]	2004	порівняльний аналіз ефективності на підставі взаємозалежних показників

За допомогою бенчмаркінгу здійснюється порівняльна оцінка конкурентоспроможності організацій. Він виступає якісним інструментом, що має на меті постійно вдосконалювати процеси управління організаціями. Це дає змогу постійно здійснювати пошук кращих практик, порівнюючи себе в певній області з іншими провідними організаціями.

Бенчмаркінговий підхід не тільки забезпечує доступ до кращих практичних методів роботи, а й реагує на посилену конкуренцію, викликану глобалізацією ринків, швидкими темпами технологічних змін та еволюцією інформаційних систем. З одного боку, використання його опцій дозволяє аналізувати конфронтацію власної організації з найкращими практиками, методами, процесами та інструментами, з іншого боку, відбувається процес постійного навчання. Ключовими аспектами бенчмаркінгового підходу визначено: задовольнити потреби та інтереси замовника відповідно до реальним вимогам сучасності; підвищити продуктивність шляхом встановлення ефективних та достовірних цілей; стати чи залишатися конкурентоспроможним; відкрити для себе найкращі методи та практики, що були доведені іншими; оцінити сильні та слабкі сторони, щоб діяти та передбачати; полегшити проведення змін, що ведуть до результативності [244].

Отже, бенчмаркінг представляє собою стратегічний інструмент, за допомогою якого запускається процес пошуку альтернативних варіантів ефективного розвитку виваженої політики з використанням досвіду найбільш розвинутих практик, що досягли результативності у певній площині (галузі, виробництві, управлінні тощо).

Висновки до розділу 1

У розділі 1 дисертаційного дослідження обґрунтовано понятійно-категорійний апарат дослідження комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва з виокремленням їх складу та структури; вивчено зарубіжні практики застосування механізмів управління в капітальному будівництві.

Відповідно до завдань дослідження зроблено наступні висновки.

1. З'ясовано, що в умовах розвитку державних сегментів різного спрямування (освітнього, соціального, культурного, промислового, бізнесового тощо) на регіональному рівні та на рівні громад важливою складовою є така

структуруюча галузь як будівництво, що покликана створювати додаткові робочі місця, розвивати інфраструктуру регіону, посилювати спроможність громади, поліпшувати якість надання послуг населенню, підвищувати рівень соціальності та впливати на значення ВВП.

2. Виділено основні підходи стосовно визначення поняття “капітальне будівництво” (самостійна категорія економічного механізму держави, економіко-господарська форма інвестування, державно-управлінська та виробнича діяльності) та окреслено основні його види: нове будівництво, реконструкція, розширення, реставрація, капітальний ремонт, технічне переоснащення, модернізація, перепрофілювання, консервація. Запропоновано доповнити класифікацію видів капітального будівництва таким видом робіт як “реабілітація” – виконання робіт на об’єкті, що не відповідає нормам безпеки та охорони навколишнього середовища та, у процесі відновлення, може змінювати своє функціональне призначення з урахуванням інтересів громадян, зміни середовища, клімату, розвитку якісних послуг населенню тощо.

3. Систематизувавши праці видатних науковців у галузі науки державного управління щодо визначення поняття “державне управління”, з’ясовано, що в комплексі вони найповніше відображають саму сутність даного твердження, а саме: “державне управління” є системою регулювання, заснованою на діяльності органів державної влади, які здійснюють цілеспрямований суб’єктний вплив на стан і розвиток суспільних процесів за допомогою основної, специфічної та соціальної функцій.

4. З’ясовано, що науковцями розглядається державне управління в різних суспільних сферах: культура, освіта, охорона здоров’я, охорона праці, духовно-ціннісний розвиток суспільства. Однак, у капітальному будівництві ця ключова категорія є мало досліджуваною та вимагає значного поглиблення наукових знань. З цих позицій сформульовано власне визначення державного управління в капітальному будівництві, що представляє собою сукупність механізмів, за допомогою яких державні органи здійснюють вплив на розвиток капітального будівництва для належного функціонування соціально важливих інститутів певної

територіальної одиниці (закладів охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту тощо) з метою задоволення потреб населення.

5. У результаті опрацювання наукових підходів до понятійного апарату та аналізу класифікацій механізмів державного управління наведено їх структурований склад, на основі якого охарактеризовано комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва, що включає: інституційну, організаційну, правову та мотиваційну складові. Невід'ємними складниками заданого механізму виступають суб'єкт управління (керуючий складник) та об'єкт управління (керований складник).

6. Проаналізовано зарубіжний досвід (США, Німеччина, Великобританія, Польща) застосування механізмів управління в капітальному будівництві. З'ясовано що, правовий механізм в більшості країн регламентується великою кількістю різноманітними модельними будівельними кодексами, що затверджуються на державному або місцевому рівнях; організаційний механізм складається з відповідних організаційних зв'язків між різними структурними підрозділами, що здійснюють політику з нагляду, контролю, ефективністю використання, охорони природи та відповідності безпеки і життєдіяльності мешканців на місцевому рівні; фінансовий механізм полягає в поєднанні застосування інструментів використання фінансових ресурсів відповідно до пріоритетної політики як держави в цілому, так і місцевості, зокрема.

Результати дослідження, що наведено у першому розділі, представлено в статтях у наукових фахових виданнях [99; 248] та у матеріалах науково-практичних конференцій [88].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

2.1. Програмно-цільовий метод та його компоненти

У багатьох європейських країнах успішно використовуються інструменти програмно-цільового методу формування та виконання бюджету (Польща, Німеччина, Франція тощо). Застосування його опцій допомагає зміцнити доходну й видаткову бази, а також підвищити ефективність бюджетного процесу в цілому. Свого часу, перехід на програмно-цільовий метод дозволив урядам цих країн зосередити увагу на найбільш важливих пріоритетах соціально-економічного розвитку. Розподіл фінансових ресурсів та їх використання там оцінюється за допомогою системи показників результативності державних та муніципальних програм, які дозволяють чітко бачити, на що витрачаються кошти платників податків [35, с. 221].

Сьогодні Україна також постала перед необхідністю подолати прогностичну невизначеність та обмеженість обсягу бюджетного ресурсу. Відтак, є сенс запозичити кращі практики європейських країн та адаптувати їх до вітчизняного нормативно-правового поля з поступовою імплементацією в усіх без виключення галузях розвитку державної та місцевої інфраструктур. При підвищенні ефективності бюджетної політики та ефективності управління державними фінансами визначено забезпечення стабілізації фінансової системи як один із основних пріоритетів України. Більше того, у жовтні 2014 року Міністерством фінансів України розроблено стратегічний план діяльності на 2015 бюджетний рік та два бюджетних періоди, що настають за плановим (2016–2017 рр.), де чітко прописуються взаємозв'язки основних стратегічних цілей із пріоритетами розвитку країни [219]. Так, другою за списком стратегічною ціллю встановлено удосконалення системи управління державними фінансами та запровадження

ефективного державного стратегічного планування шляхом: впровадження Стратегії розвитку системи управління державними фінансами; створення та впровадження інтегрованої системи менеджменту; наукове забезпечення пріоритетних напрямів фінансово-бюджетної політики; аналітично-інформаційний супровід плану заходів щодо реалізації Стратегії розвитку системи управління державними фінансами та інтегрованої системи фінансового менеджменту в умовах євроінтеграційних процесів [219].

Дійсно, основою забезпечення сталого розвитку країни та гарантованого виконання соціальних зобов'язань перед громадянами є ефективний розподіл ресурсного потенціалу країни. Кабінетом Міністрів України ще у серпні 2013 року було ухвалено “Стратегію розвитку системи управління державними фінансами, план заходів якої передбачено до 2017 року”. Основою Стратегії стали завдання з повного забезпечення інструментів програмно-цільового методу (далі – ПЦМ) в бюджетному процесі для адаптації показників бюджетних програм до пріоритетів сталого розвитку країни та забезпечення соціально значущих результатів реалізації державної політики і підвищення ефективності використання бюджетних коштів [199].

У лютому 2017 року урядом схвалено нову “Стратегію реформування системи державними фінансами на 2017-2020 рр.”, основою якої є створення сучасної та ефективної системи управління фінансами, що базується на встановленні чітких цілей до пріоритетів розвитку держави при наявних бюджетних ресурсів у середньостроковій перспективі та надання ефективної оцінки за допомогою відповідних показників. При цьому напрямок “підвищення ефективності розподілу ресурсів на рівні формування державної політики” здійснюється з використанням елементів стратегічного планування, програмно-цільового методу, міжбюджетних відносини та фіскальної децентралізації [201].

Крім того, у розділі 6 “Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством” Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами передбачено фінансову допомогу Україні через механізми та

інструменти фінансування Європейського Союзу відповідно до індикативних програм. Вони повинні відображати пріоритети державної політики, враховувати потреби країни, галузеві спроможності та прогрес у здійсненні реформ [228].

Узагальнюючи стратегічні документи, ми можемо говорити про те, що, з метою реформування бюджетного процесу і створення умов для підвищення рівня відповідальності та самостійності учасників бюджетного процесу, радикально змінено акценти з “управління бюджетними коштами” на “управління результатами” [89; 92].

Відомо, що бюджет є найбільш важливим інструментом для уряду з метою досягнення цілей розвитку країни, що відображає: економічну та соціальну політику країни; пріоритети, встановлені в запланованому бюджеті за мобілізованими коштами; фінансові інвестиції держави в управління та реалізацію галузевих стратегій [251, с. 8].

Хороший бюджет служить інструментом для економічного і фінансового управління та звітування. Він може також служити в якості механізму розподілу ресурсів між різними потребами та пріоритетами, а також сприяти економічній стабільності і зростанню країни [251, с. 11]. В свою чергу, бюджетна реформа прагне реалізувати економічну і соціальну політику, спрямовану на: поліпшення рівня життя громадян в якості однієї з головної мети державної політики; вирішувати проблеми глобалізації та лібералізації ринків з метою забезпечення невразливості національної економіки [256, с. 29].

Так, планування бюджету на кілька років виступає інструментом для підвищення ефективності та результативності державних витрат, забезпечення прозорого бачення державної політики, кращої координації між бюджетними програмами через відповідні інструменти планування. Всі бюджетні програми, що підтримуються з Державного бюджету є багаторічними у своєму виконанні, в них відображається спільне бачення протягом декількох років. Це багаторічне працює через такий механізм як “витрати в рамках середньострокової перспективи”. Створення витрат в рамках середньострокового планування часто є частиною більш загальної – реформи управління витратами. Для того, щоб з ефективністю

розпоряджатися фінансовими ресурсами, потрібно зібрати сім взаємопов'язаних інституційних можливостей, а саме: ліміт витрат у середньостроковій перспективі, методи складання бюджету, фінансовий контроль, націленість на результат, прозорість бюджету і застосування сучасних методів фінансового управління [250].

Проводячи бюджетну реформу, французькі експерти та аналітики виокремлюють два різні за значенням терміни: “*budgétisation par objectifs de programme (BOP)*”, що в перекладі з французької означає “бюджетування за цілями програми” та “*budget axé sur les résultats*” – “бюджет, орієнтований на результати”. Розглянемо їх детальніше [86; 97].

“Бюджетування за цілями програми” орієнтоване на розвиток та реалізацію бюджету на основі програм, що сприяють виробленню державної політики шляхом голосування відповідно до пріоритетів діяльності [260, с. 9]. Основою бюджетування за цілями програми є три складові:

- “програма”– дана опція дозволяє уряду та громадянам бачити на які цілі і пріоритети суспільних благ були запропоновані ресурси в парламенті шляхом голосування з метою їх (ресурсів) подальшого споживання; в даному випадку бюджетування за цілями програми надає можливість розподілити ресурси для досягнення “місії” державної політики в залежності від галузевої пріоритетності, що складається з такої компоненти як “програма”, що відображає конкретні “дії” [260, с. 10];

- “цілі”– визначається мета “дій”, тобто те, що ми хочемо зробити в рамках пріоритетних завдань: встановлюються конкретні цілі, що підлягають перевірці та вимірюванню за допомогою обчислених індикаторів [260, с. 10]; індикатори вимірюють рівень досягнення заданих цілей і дозволяють оцінити об'єктивну продуктивність за допомогою показників “результативності”, “дій” і, навіть, “засобів” [260, с. 40].

- “бюджет”– за своєю суттю, він завжди обмежений. І в даному випадку стоїть питання не “як задовольнити запити уряду та його команди за допомогою коштів держави”, а “як досягти зближення між потребами і амбіціями уряду та

можливостями бюджету і пріоритетами держави”. Це зближення здійснюється через п’ять механізмів: існування і щорічне оновлення бюджетної бази в середньостроковій перспективі і в рамках середньострокових витрат; встановлення верхньої межі у бюджеті за програмами; пошук нових можливостей для маневру в рамках щорічної розробки бюджету; обґрунтування в перших запитах за кредитними вимогами; новий процес переговорів і арбітражу, що передбачений в бюджетному календарі [260, с. 10]. Основа такої системи – раціоналізація управління державними фінансами, що спостерігається в багатьох розвинених країнах, які стикаються з браком бюджетних ресурсів і прагнуть зміцнити ефективність державних витрат [260, с. 9].

“Бюджетування, орієнтоване на результат” – це новий бюджетний підхід, покликаний замінити “логіку ресурсів” на “логіку результатів” з метою забезпечення ефективності державних витрат і поліпшення життя громадян [256, с. 29]. Як ми бачимо на рис. 2.1, з погляду “логіки ресурсів” цілі визначаються на підставі наявності виділених ресурсів.

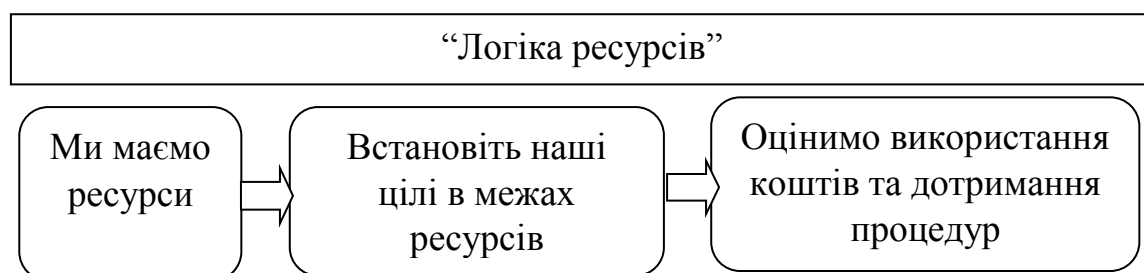

Рис. 2.1 Схематичне зображення “логіки ресурсів” [256, с. 29]

Якщо подивитись на рис. 2.2, то “логіка результатів” направлена для визначення цілей на підставі потреб та/або пріоритетів:

Рис. 2.2 Схематичне зображення “логіки результатів” [256, с. 30]

В свою чергу, бюджетування, орієнтоване на результат виступає інструментом для планування та стратегічного управління, що сповнений рішучості залучити бюджетні ресурси при наявності очікуваних результатів. Заслужовує на увагу визначення, запропоноване Організацією Об'єднаних Націй: бюджетування, орієнтоване на результат – це бюджетний процес, в якому: а) розробка програми обертається навколо набору заздалегідь визначених цілей та очікуваних результатів; б) необхідні ресурси визначаються з очікуваних результатів відповідно до потреб, необхідних для їх досягнення; в) результати оцінюються з використанням об'єктивних показників [242].

Поряд з цим, бюджет, орієнтований на результат, повинен базуватися на двох основних стовпах: перший – нормативно-правова база, що забезпечує гнучке фінансування, укладання контрактів та партнерство; другий – природна структура бюджетування, що представлена в рамках аналізу економічної та соціальної ситуацій [256, с. 32].

Згідно з цим, на наш погляд, “бюджетування за цілями програми” та “бюджет, орієнтований на результати” мають певний взаємозв'язок. З одного боку – державна влада, яка приймає раціональні рішення щодо життєдіяльності програм, забезпечує їх фінансування з різних джерел в межах фінансових ресурсів протягом середньо- та довгострокового періодів. З іншого – ефективність державних витрат та результативність від реалізації бюджетних програм, відповідність програм пріоритетам державної політики з метою забезпечення покращення життя громадян з майбутньою вигодою. Під майбутньою вигодою, у даному випадку, розуміється отримання результативності не тільки у період дії бюджетної програми, що відповідає пріоритетній дійсності, а й після закінчення її життєдіяльності. Тобто, організація вітчизняного бюджетного процесу на всіх рівнях має базуватися на моделі “бюджетування, орієнтоване на результат” в рамках середньо- та довгострокового планування.

Розповсюдженим видом моделі “бюджетування, орієнтоване на результат” є бюджетування, в рамках якого при плануванні бюджетів систематично використовується інформація про результати діяльності. Загальним вітчизняним

інструментом, що використовується для цієї мети, виступає ПЦМ, де бюджетні видатки класифікуються за кінцевими результатами. У Бюджетному кодексі України “ПЦМ у бюджетному процесі становить собою метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу” [20].

Слід зазначити, що питання важливості застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі та проблеми, пов’язані з його запровадженням висвітлено у багатьох наукових працях: В.Д. Бакуменко [56], Н.В. Васильєва [23], О.В. Голинська [34; 33], Я.М. Казюк [64], І.П. Кінаш [69], М.В. Кічурчак [70], В.В. Коваль [73], М.І. Кульчицький [83], С.О. Левицька [103; 104], М.В. Ливдар [105], П.В. Логвінов [106], В.М. Новіков [128], Ц.Г. Огонь [130], О.В. Охрімовський [134], Н.О. Полонська [145], І.Ю. Потеряйло [148], Д.Д. Рожко [207], Н.В. Ткаченко [226], В.В. Узунов [229], Л.Г. Чернюк [236], І.А. Чикаренко [56], І.Я. Чугунов [238] та інших. Погляди вищезазначених науковців з досліджуваної проблематики наведено у Додатку Д (1).

У енциклопедичному словнику з державного управління В.Д. Бакуменко характеризує ПЦМ як “засіб реалізації державної політики”. При цьому, цілі політики повинні співпадати з ресурсами, що відображаються у цільових програмах [56, с. 536].

І.А. Чикаренко пов’язує ПЦМ формування бюджету з “розподілом бюджетних ресурсів відповідно до пріоритетів”, визначених державною політикою. Разом з цим науковець зазначає, що необхідно здійснювати “оцінку результативності використання бюджетних коштів за певними показниками” [56, с. 535].

С.О. Левицька пов’язує ПЦМ зі стратегічним плануванням, формуванням видатків за програмами, прозорістю у витрачанні бюджетних коштів, відповідальністю при виконанні, орієнтованістю на результат [103, с.35].

М.І. Кульчицький використовує ПЦМ як інструмент, за допомогою якого здійснюється “формування бюджету за статтями витрат”, що відображає

“діяльність бюджетних установ у відповідності до потреб громади” [83].

У свою чергу Н.В. Ткаченко зазначає, що ПЦМ “передбачає розподіл коштів” відповідно до пріоритетів державної політики “в межах прогнозованих на довгострокову перспективу ресурсів бюджету” [226, с. 80].

На основі теоретичних й практичних напрацювань Я.М. Казюк пропонує розглядати програмно-цільовий метод, що включає складання бюджету на середньострокову перспективу та є доречним при обмеженому ресурсному потенціалі з метою отримання результативних показників [64, с. 21].

За І.П. Кінаш ПЦМ у бюджетному процесі є інструментом, що складається з матеріального й технічного забезпечення. Науковець вважає, що результативність виконання програми залежить від того, наскільки вона відповідає критеріям, притаманним розробленню самою програми [69, с. 162].

П.В. Логвінов запропонував розглядати програмно-цільове бюджетування як “технологію розподілу ресурсів”. При цьому науковець робить акцент на тому, що розподіл ресурсів відбувається саме “видаткової частини бюджету”. Така технологія, на його думку, повинна будуватися на результативних показниках, що відповідатимуть проведенню моніторингу з метою своєчасного перерозподілу бюджетних ресурсів. Крім того, категорію “програмно-цільовий метод” науковець розділив за Бюджетним кодексом України (далі – БК) на три елементи “програма”, “ціль”, “метод”, надав їм формального визначення [106, с. 18]. На нашу думку, такий розподіл потребує детального доопрацювання.

Відтак, досліджуючи погляди науковців про формування ПЦМ, можна розділити їх на два періоди. Перший період: підготовчий (2001-2009 роки – дія першого Бюджетного Кодексу України), протягом якого науковці досліджували ПЦМ як метод або систему управління бюджетними коштами (видатками) за допомогою складання та формування бюджетних програм [103; 105; 130; 145; 148]. І тільки деякі науковці, опираючись на досвід провідних зарубіжних країн, позначали, що ПЦМ є інструментом розподілу бюджетних ресурсів, що може забезпечити вплив держави на зниження соціальної напруги [229; 238].

Такий підхід дав поштовх для нових роздумів і, тим самим, для переходу до

другого періоду – періоду становлення (2010 рік – по теперішній час, тобто з моменту прийняття нової редакції Бюджетного Кодексу України) [91].

Науковці зазначеного періоду вже розглядають ПЦМ як:

- інструмент, що забезпечує планування та виконання бюджету на середньострокову перспективу до пріоритетів держави на всіх рівнях бюджету [32; 33; 64; 69; 83; 134; 207];

- технологію планування (розподілу) бюджетних коштів (видаткової частини бюджету) або засіб реалізації державної політики, що пов'язує цілі політики з наявними бюджетними ресурсами [56; 70; 106];

- менеджерський погляд на державне управління бюджетними відносинами на різних рівнях бюджетної системи [81; 128; 226; 236].

Крім того ряд науковців розглядають “програмно-цільове управління” та “програмно-цільове планування” (Додаток Д (2)), що є, на наш погляд, більш ширшими та включають в себе такий інструмент, як ПЦМ.

Співставивши різноманітні погляди, як французьких експертів так і вітчизняних науковців, щодо формування ПЦМ у бюджетному процесі, ми класифікували його за такими структурними компонентами як метод, ціль, програма (Додаток Д (3)). Розглянемо детально кожен з них [86].

1) *Метод*. Метод представляє собою певну сукупність дій або алгоритм дій для дослідження будь-якого предмету. При цьому необхідно чітко виділити саме ті методи, що будуть найефективніші у дослідженні певного явища або суспільства [54, с. 386]. За таких умов методи, що використовуються у плануванні бюджетних програм за ПЦМ, повинні бути спрямовані на вибір більш необхідних (пріоритетних) програм та відповідати певним пріоритетним цілям розвитку держави. Існує багаторівнева класифікація методів, але при здійсненні оцінки бюджетних програм науковці виділяють такі методи як “Метод аналізу витрат і вигід (Benefit-cost analysis)”, “Метод аналізу витрат і корисності (Cost-utility analysis)” та “Метод аналізу витрат і якості (Cost-effectiveness analysis)” [2; 7; 9; 63; 108; 120; 206].

Порівняльна характеристика зазначених методів наведена у таблиці 2.1, з

якої видно, що всі ці методи об'єднує те, що вони застосовуються для оцінювання бюджетних програм виходячи із співвідношення вигід/корисності/якості до вартості витрат. У комплексі вони дають можливість прийняти раціональне, найефективніше та виважене управлінське рішення при наявності обмеженої кількості ресурсів.

Таблиця 2.1

Порівняльна таблиця “Методу аналізу витрат і вигід (BCA)”, “Метод аналізу витрат і корисності (CUA)” та “Метод аналізу витрат і результатів (CEA)”

Джерело: складено автором на основі джерел [2; 9; 63; 206].

Методи аналізу		
витрат і вигід (BCA)	витрат і корисності (CUA)	витрат і якості (CEA)
1	2	3
Сутність		
Процедура альтернативного оцінювання варіантів вибору тієї чи іншої програми методом порівняння витрат і вигід.	Процедура альтернативного оцінювання варіантів вибору тієї чи іншої програми методом порівняння витрат і корисності.	Процедура альтернативного оцінювання варіантів вибору тієї чи іншої програми методом порівняння витрат і якості.
Застосування		
Аналітичне обґрунтування прийняття управлінських рішень щодо раціонального розміщення бюджетних коштів.	Аналітичне обґрунтування прийняття управлінських рішень щодо корисного вибору з метою задоволення потреб громадян. При цьому відомо обсяг витрат, але відсутні кількісні параметри або показники бажаних результатів.	Аналітичне обґрунтування прийняття управлінських рішень щодо результативного вибору оцінювання бюджетних програм з метою ефективного використання бюджетних коштів.
Дані для обчислення		
У грошовому еквіваленті.	У відносних та абсолютних величинах.	У натуральних та вартісних величинах.
Обчислення		
Співвідношення суспільних вигод і витрат. Якщо: $k < 1$, то витрати перевищують	Коефіцієнт корисності витрат = (вірогідність * корисність кожної альтернативи) / вартість Співвідношення якості з витратами. Бюджетна програма є результативною якщо.	

Продовження таблиці 2.1

вигоди; $k > 1$, то вигоди перевищують витрати; $k = 1$, то витрати та вигоди однакові.	витрат = очікуваний показник корисності / вартість витрат. Коефіцієнт повинен бути найменшим.	вартість якості перевищує вартість витрат
<i>Труднощі у застосуванні</i>		
- вартість витрат та вигід мають властивість змінюватися під впливом часового простору; - неможливо задіяти всі витрати та вигоди; - проблема вибору на довгострокову перспективу.	- точність визначення вірогідності та корисності досягнення результатів та пом'якшення проблем; - залежність від обсягу наявних ресурсів, що знаходяться у розпорядженні.	- правильність у визначенні запланованих результатів; - врахування всіх витрат у зв'язку зі зміною їх вартості; - обмеженість реалізації бюджетних програм.

2) *Ціль*. Ціль формується із “сукупного уявлення про певну модель майбутнього результату, який здатний задовольнити початкову потребу за певних реальних можливостей, що оцінюється за результатами минулого досвіду” [54, с. 385]. Як зазначає видатний науковець у галузі державного управління П. І. Надолішній, цілі формуються “знизу” і впливають “з потреб та інтересів людей, об’єднаних у суспільство” [121, с. 4]. За таких умов, державна влада приймає управлінські рішення, використовуючи різні методи, і затверджує програми розвитку (план заходів, строки виконання, головних виконавців, джерела фінансування за роками тощо). Після виконання програми розвитку отримуємо результат, орієнтований на потреби, що задовольняє суспільство (рис. 2.3).

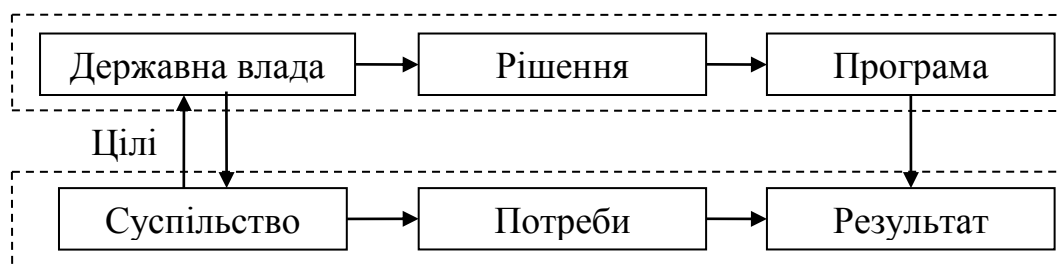

Рис. 2.3 Взаємозв'язок цілей суспільства і державної влади у прийнятті рішення з метою отримання результату

Джерело: побудовано автором на основі [9; 121]

3) *Програма*. Досліджуючи погляди науковців до застосування категорії “програма”, відображені у Додатку Д (4), ми можемо говорити про те, що програма є: документом, що містить комплекс (сукупність, перелік) цілей, завдань, показників, заходів, спрямованих на отримання відповідних результатів з метою розв’язання певної проблеми [156; 82; 54; 45; 29; 216; 20]; алгоритмом дій, сукупністю ресурсів й засобів реалізації управління проектами і діяльністю [6]; систематизованим набором рішень, що відповідає аналізу певної проблеми [107]. В свою чергу, необхідно розрізняти окремо бюджетну програму і програму розвитку (сталого, соціально-економічного, культурного тощо), що затверджується органами влади [216, с. 23].

Отже, програма служить документом сталого розвитку регіону, району, громади, що має свою структуру і в якій закладено пріоритетні цілі з метою підвищення рівня життя населення. В свою чергу, бюджетна програма виступає одним із інструментів реалізації програми розвитку з використанням елементів ПЦМ. У зв’язку з досліджуваною тематикою, за основу ми будемо брати визначення, що наведено у Бюджетному Кодексі України.

Так, під бюджетною програмою розуміється “відповідний документ, що складається та виконується розпорядниками бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій і включає в себе комплекс заходів, спрямованих на досягнення мети, завдань та очікуваних результатів відповідно до пріоритетних цілей певної територіальної громади” [20, ст. 2, п. 4].

Так як, програма розвитку включає в себе напрями із відновлення та приведення у належний стан об’єктів соціальної інфраструктури (закладів охорони здоров’я, дитячих садочків, шкіл, будинків культури, закладів фізичного виховання, мереж водопостачання і водовідведення, каналізаційних споруд, доріг, впровадження альтернативних видів палива тощо), то бюджетна програма є відображенням програми розвитку з підтвердженими бюджетними асигнуваннями та результативними показниками за напрями. У нашому випадку – це напрямок, що включає заходи з проведення капітального будівництва об’єктів різних інфраструктур. Умовно такі програми у дисертаційному дослідженні ми

називаємо бюджетними програмами капітального будівництва (далі – БПКБ).

Ще на теренах колишнього радянського союзу було впроваджено першу класичну модель сучасної бюджетної програми капітального будівництва (ГОЄЛРО). Цінність цієї моделі полягала в наявності історичної ретроспективи у розвитку бюджетних програм капітального будівництва, її сутність – створення нових важливих об'єктів електрифікації з одночасною розбудовою різних галузей економіки із застосуванням сучасних, на той час, розвинених наукових технологій та розробок, що сприяло основним поштовхом економічного зростання у найкоротший термін на всій території країни [140].

Отже, теоретична основа формування цільових бюджетних програм капітального будівництва закладена ще у роки становлення сучасної системи державного управління, яка з тих пір, звичайно, модернізувалась, удосконалювалась та набула механістичних рис. Її значна історична роль може слугувати для подальшого обґрунтування засад та принципів цільового витрачання бюджетних коштів.

Підводячи підсумки, ми можемо зазначити, що програмно-цільовий метод виступає результативним інструментом результативності бюджетних коштів, за допомогою якого здійснюють їх планування, використання та контроль ефективності на рівні Державного бюджету (Державний фонд регіонального розвитку тощо), на регіональному рівні (обласні та районні бюджети) та на рівні громад (бюджети місцевого самоврядування) у відповідності пріоритетним завданням розвитку країни для отримання максимального ефекту від реалізації бюджетної програми та всебічної вигоди з одночасним підвищенням якості послуг.

При цьому невід'ємними складовими запропонованої моделі виступають: методи, за допомогою яких управлінням приймаються рішення з відбору пріоритетних напрямків розвитку соціальної та економічної політики громади; цілі, що служать містком між прийнятими рішеннями органами державної влади та задоволенням потреб і інтересів населення громади; програми, що відображають хід дій у досягненні результативності.

За таких умов, досліджуючи праці вітчизняних науковців, можна згрупувати основні ознаки бюджетного процесу, що здійснюються з використанням положень ПЦМ бюджетування [5, с. 24-25; 109, с. 43-44; 200, Р.1; 33, с. 153]:

- планування бюджетних коштів на середньострокову та довгострокову перспективу – процес бюджетного планування не повинен обмежуватися тільки річною перспективою, що дозволить забезпечити сталий соціальний і економічний розвиток територіальної громади;

- спрямованість на результативність бюджетних програм – дозволить ефективно виділяти бюджетні кошти відповідно пріоритетним цілям розвитку територіальної громади, що дозволить забезпечити оптимальне співвідношення мінімальних витрат з досягнутими максимальними результатами;

- закріпленість бюджетних коштів за програмами – в кожній програмі прописується фінансова складова, що має бути підкріплена реальними джерелами фінансування за всіма роками, в тому числі бюджетними, на весь період дії програми;

- відповідальність за реалізацію бюджетної програми – кожен учасник бюджетного процесу, починаючи від затвердження бюджетної програми і закінчуючи її виконанням, несе відповідальність не тільки за ефективність та цільовий розподіл бюджетних коштів, а й за своєчасність та результативність бюджетних програм;

- прозорість бюджетного процесу – залучення громадськості до участі у плануванні та формуванні бюджетних програм шляхом підготовки та проведення слухань надасть можливість більш чіткіше бачити необхідні потреби певної територіальної громади;

- узгодженість інтересів учасників – планування та реалізація бюджетної програми повинна бути скоригована всіма учасниками бюджетного процесу [100].

Аналізуючи нормативно-правові документи та законодавчі акти, що були затверджені з метою запровадження ПЦМ у бюджетний процес України ми можемо зробити висновки наступного характеру (Додаток Д (5)).

На початку 2001 року прийнято документ, що визначав загальні засади

функціонування бюджетної системи України – Бюджетний Кодекс України. З приводу ПЦМ, то про нього у БК 2001 року згадується лише у двох статтях. Так, у ст. 11 п. 5 БК зазначалося, що формування бюджету здійснюється за програмно-цільовим методом із застосуванням програмної класифікації видатків, та у ст. 38 п. 3 – при складанні проекту Державного бюджету за ПЦМ видатки головних розпорядників бюджетних коштів повинні бути деталізовані за функціональною класифікацією [21].

Так, БК було започатковано основу для створення сприятливих умов розвитку нормативної та законодавчої баз з питань запровадження ПЦМ у бюджетний процес України. З Додатку Д (5) видно, що підґрунтя зазначеного процесу дало змогу окреслити основні моменти запровадження ПЦМ (концепції, інструкції, класифікатори, кошториси, паспорти бюджетних програм, результативні показники тощо).

З прийняттям нового БК у 2010 році розпочався процес інтенсивного формування елементів ПЦМ на місцевому рівні: визначено пілотні регіони; затверджено типові переліки бюджетних програм, результативні показники виконання програм, форми бюджетних запитів; запропоновано здійснювати оцінку та аналіз ефективності бюджетних програм тощо. Як ми бачимо, на нормативно-правовому та законодавчому рівнях держава створює сприятливі умови для поширення ПЦМ у бюджетний процес України [85].

Отже, перший стовп, на якому тримається бюджет, орієнтований на результат, поступово набирає оберти у сучасному вітчизняному правовому полі.

Проводячи дослідження в області використання ПЦМ при плануванні видаткової частини бюджету ряд науковців виокремлюють як позитивні так і проблемні аспекти даного методу та його запровадження в бюджетний процес України [130, 33, 226, 81, 64, 128, 10]. Здійснимо узагальнення цих аспектів [100].

Позитивні аспекти методу та його поширення у бюджетний процес України полягають в наступному:

1. Забезпечення прозорості бюджетного процесу, що чітко визначає цілі і завдання, на досягнення яких використовуються бюджетні кошти.

2. Підвищення контролю за результатами виконання бюджетних програм.
3. Побудова системи моніторингу й оцінювання бюджетних програм за допомогою індикаторів виконання [64, с. 21].
4. Здійснюється оцінка діяльності учасників бюджетного процесу за результатами досягнення поставлених цілей та виконання завдань, а також проведення аналізу причин неефективного виконання бюджетних програм.
5. Координація дій головного розпорядника бюджетних коштів щодо формування та виконання бюджетних програм шляхом чіткого розмежування відповідальності.
6. Постійний контроль головного розпорядника бюджетних коштів за дотриманням відповідності бюджетних програм певної мети його діяльності, а також фінансове забезпечення бюджетних програм і результативності їх виконання.
7. Підвищення якості розробки бюджетної політики, ефективності розподілу і використання бюджетних коштів [33, с. 104].
8. Змінюються акценти з планування та контролю за видами й обсягами видатків на планування соціально-економічних результатів від витрачання бюджетних коштів [226, с. 80].
9. Розподіл бюджетних ресурсів ґрунтується не лише за наявністю коштів, а й за показниками соціально-економічної ефективності.
10. Посилюється відповідальність розпорядників бюджетних коштів за кількість та якість наданих населенню послуг (товарів, робіт) [81, с. 15].
11. Створення єдиних правил та процедур програмно-цільового методу за принципом цілісності дозволяє гнучко управляти бюджетними коштами і перерозподіляти асигнування (за винятком заробітної плати) між окремими напрямками [128, с. 56]
12. Планування бюджету на середньострокову перспективу за пріоритетними цілями регіону.
13. Радикально переміщені акценти з “управління коштами” на “управління результатами”.

14. Чітке обґрунтування потреби в бюджетних коштах на утримання апарату управління та реалізацію заходів з урахуванням програмних та стратегічних цілей і завдань.

15. Бюджет формується у розрізі бюджетних програм, в яких прописуються індикатори результативності, що дає можливість громадянам бачити, на що витрачаються бюджетні ресурси.

16. При плануванні видатків за ПЦМ враховуються найбільш ефективні бюджетні програми, витрати на які є важливими з точки зору пріоритетності.

17. Застосування процедури продовження або припинення бюджетної програми у разі виявлення її не результативною [33, с. 104].

18. Фактором успіху для сприйняття ПЦМ є залучення всіх представлених у парламенті політичних партій, а також рахункової палати як контролюючого органу [81, с. 15].

19. Законодавча база у сфері запровадження ПЦМ на всіх рівнях бюджетної системи.

20. Залучення інвесторів для соціального та економічного розвитку територіальної громади.

Проблемними аспектами ПЦМ та його поширення у бюджетний процес вважаємо:

1. Порівняльний аналіз витрат і результатів може не завжди брати до уваги негативні наслідки щодо передбачуваних дій.

2. Недостатня розробленість методу “витрати – результати”.

3. Не всі результати мають кількісне визначення.

4. Необхідна централізована координація дій шляхом залучення різних виконавців для реалізації програми [10, с. 24].

5. Відсутність критеріїв за якими належить приймати рішення у разі їх недофінансування.

6. Обмежена ресурсна наповнюваність бюджетних програм у зв'язку з браком бюджетних коштів.

7. У зв'язку з економічною нестабільністю, планування видаткової частини

бюджету на середньостроковий період стає скрутним процесом [10, с. 28].

8. При плануванні використання бюджетних коштів завищується їх обсяг [130, с. 25]

9. Недостатньо потенціалу працівників, наділених досвідом роботи.

10. Недосконала комп'ютерна програма, що забезпечує складання паспортів бюджетних програм та обчислює показники за ПЦМ.

11. Фактичні події в економічній, соціальній і політичній сферах можуть істотно відрізнятися від очікуваних, що знижує надійність запланованих розрахунків в складанні бюджету.

12. Іноді політичні аргументи у виборі цілей можуть призвести до ігнорування економічних і раціональних аргументів [10, с. 24].

Порівнявши позитивні та проблемні аспекти запровадження ПЦМ в бюджетний процес України, можна констатувати той факт, що науковці говорять, в основному, про переваги запропонованого методу. Також ми побачили, що сильні аспекти (позитивні аспекти) переважають над слабкими (проблемні аспекти), а поширення ПЦМ надає більше можливостей, ніж створює загроз. Але не потрібно забувати і про проблеми, які у сучасних умовах дуже сильно гальмують повне запровадження зазначеного методу при формуванні як Державного і місцевого бюджетів так і бюджетів територіальних громад.

Науковець Н.В. Васильєва стверджує, що такі можливості можуть бути втілені в життя за умови “адекватної відповідності конкретній ситуації, правильної реалізації принципів і грамотного фінансування заходів”. При цьому для досягнення результату потрібно відповідати притаманним формам, методам і процедурам ПЦМ бюджетного управління з метою досягнення різних ефектів (економічного, соціального, екологічного) у процесі дії стратегії (програми, реформи) розвитку громади, регіону, [23, с. 67].

Отже, при формуванні бюджетів необхідно враховувати як позитивні так і проблемні аспекти. При цьому застосування ПЦМ, як дієвого інструменту в умовах обмеженої кількості ресурсного потенціалу, надасть можливість направляти ці ресурси на більш важливі стратегічні пріоритети держави в цілому,

та територіальної громади зокрема, з отриманням максимального ефекту на майбутню перспективу (результативність).

Поряд з поняттям “результативність” науковці розглядають й поняття “ефективність” (Додаток Е). Одні вчені вважають, що поняття “результативність” ототожнюється з поняттям “ефективність”, інші – ці поняття відокремлюють один від одного; одні вважають, що поняття “ефективність” більш ширше за поняття “результативність”, інші – навпаки. Це пояснюється тим, що у процесі свого розвитку саме поняття поступово еволюціонувало і тим самим, з огляду на сучасність поглядів, здобуло нових ознак.

Узагальнивши наукові здобутки, ми сформулювали висновки наступного характеру. “Ефективність” є показником, що визначається як співвідношення отриманого продукту (товарів, робіт, послуг тощо) до витрачених ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових тощо) з метою отримання ефекту. “Результативність” є вимірюванням отриманого результату від запланованих цілей [4; 9; 243; 7; 102; 50; 129; 151; 234].

У дисертаційному дослідженні під результативністю пропонується розуміти досягнення всебічної вигоди, отриманої одержувачами бюджетних послуг від застосування механізмів державного управління при реалізації бюджетної програми не тільки у реальному часі, а й у середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок про те, що, раціональне, якісне та об’єктивне планування бюджету за допомогою поширення складових компонентів ПЦМ виступає одним із інструментів підвищення результативності використання коштів за діючими бюджетними програмами як на державному, так і на місцевому рівнях з метою підвищення показників якості задоволення важливих та необхідних потреб громадян відповідно до пріоритетних завдань держави.

2.2. Аналіз результативності бюджетних програм капітального будівництва в сучасних умовах

З прийняттям Бюджетного кодексу у 2001 році було започатковано, починаючи з 2002 року, запровадження переходу від постатейного до програмно-цільового методу бюджетування. Метою запровадження ПЦМ було встановлення безпосереднього зв'язку між плануванням бюджетних коштів і результатами їх використання на основі визначених пріоритетних цілей та результативних показників [95].

Вищенаведене передбачало розробку відповідного переліку показників результативності – критеріїв оцінки та аналізу бюджетних програм щодо обсягів затрат, досягнення необхідних результатів, рівня ефективності та якості. Вони повинні характеризувати індикатори виконання бюджетної програми та надати можливість здійснити оцінку використання бюджетних коштів [200].

Слід зазначити, що питання важливості застосування ПЦМ при формуванні і виконанні бюджетних програм з використанням результативних показників висвітлювали науковці з різних наук: А.Г. Ахламов [5], П.В. Ворона [28], О.В. Голинська [33], М.В. Гончаренко [35], В.В. Коваль [73], М.І. Кульчицький [83], С.О. Левицька [104], М.В. Ливдар [105], П.В. Логвінов [106], Ц.Г. Огонь [130], О.В. Охрімівський [134], К.В. Павлюк [135], Н.О. Полонська [145], І.Ю. Потеряйло [148], Л.Г. Чернюк [236], І.Я. Чугунов [238] тощо.

У Додатку Ж наведено підходи науковців до визначення оцінки результативних показників виконання бюджетних програм. Всі вони мають однотипну структуру визначення оцінки результативності і поділяються на чотири групи показників: показники затрат, показники продукту, показники ефективності, показники якості [200].

На державному рівні результативні показники бюджетної програми, відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 10.12.2010 р. № 1536 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15.06.2015 р. № 553) “Про результативні показники бюджетної програми”, є необхідною складовою

бюджетної програми. Вони характеризують хід реалізації бюджетної програми, ступінь досягнення мети та виконання зазначених завдань [197, п. 3].

У таблиці 2.2 наведена система результативних показників виконання бюджетних програм за групами (затрат, продукту, ефективності, якості) та зазначено ті показники, що підходять для використання в капітальному будівництві згідно з цим наказом.

Таблиця 2.2

Система результативних показників бюджетних програм
у капітальному будівництві

Джерело: складено автором на основі даних [197, п. 5]

Показники	Характеризують	Визначають
1	2	3
Затрат	структуру та обсяг ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми	- кількість обладнання; - площа будівель, споруд тощо, що потребують капітального будівництва; - загальний обсяг робіт, що необхідно виконати у поточному та наступних роках; - загальна кошторисна вартість об'єкту капітального будівництва.
Продукту	результати діяльності бюджетної програми	- обсяг виготовленої проектно-кошторисної документації; - обсяг наданих послуг; - обсяг виконаних робіт з капітального будівництва.
Ефективності	співвідношення між отриманим продуктом і затраченим ресурсом	- витрати ресурсів (матеріальних, грошових тощо) на одиницю показника продукту; - відношення обсягу продукту до затраченого обсягу ресурсів.
Якості	динаміку досягнення зазначеної мети та виконання певних завдань бюджетної програми	- рівень реалізації інвестиційної програми; - рівень виконання робіт з капітального будівництва; - ступінь готовності об'єкту капітального будівництва; - якість виготовленого, наданого або виконано продукту.

Крім того, на сучасному етапі прийнято ряд діючих наказів центральними органами виконавчої влади, що висвітлюють переліки бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у п'яти галузях: “Державне управління” (2010), “Освіта” (2010), “Охорона здоров'я” (2010), “Культура” (2010), “Фізична культура і спорт” (2016) [178; 179; 180; 181; 182].

Слід зазначити, що в переліках результативних показників виконання бюджетних програм у галузях “Освіта”, “Охорона здоров'я” та “Культура” можна знайти результативні показники з функціонування служби технічного нагляду за будівництвом та капітальним ремонтом, але вони не відносяться до тих результативних показників, що відображають хід виконання бюджетної програми з капітального будівництва. Більше того, у переліках результативних показників галузей “Освіта” та “Охорона здоров'я” за підпрограмою “Забезпечення технічного нагляду за будівництвом та капітальним ремонтом” показники якості взагалі відсутні. Що стосується переліку результативних показників у галузі “Державне управління”, то в ньому не висвітлено жодної бюджетної програми, що стосується капітального будівництва. А ось у галузі “Фізична культура і спорт” наведено детальний опис результативних показників за програмою “Підтримка і розвиток спортивної інфраструктури” у частині здійснення будівництва, реконструкції та капітального ремонту з метою підтримки існуючої спортивної інфраструктури в належному стані. Така конкретизація пояснюється тим, що даний наказ було прийнято у 2016 році. Зважаючи на вищенаведене, ми можемо в цілому говорити про недосконалість переліку результативних показників виконання бюджетних програм капітального будівництва за певними галузями, що потребує доопрацювання.

Поряд з цим, Міністерство фінансів України затвердило наказ від 27.07.2011 р. № 945 “Про затвердження Примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів” [177]. В наказі наведено бюджетні програми, що фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів і розкривають

систему результативних показників за програмами капітального будівництва не тільки за певними галузями, а й за видами робіт. Наведемо деякі з них [177]:

- розвиток інфраструктурної складової територій (будівництво, реконструкція, виготовлення проектно-кошторисної документації);

- здійснення термінових відновлювальних робіт з будівництва та реконструкції загально-освітніх, спеціалізованих та позашкільних навчальних закладів, лікарень загального профілю, спеціалізованих лікарень та інших спеціалізованих закладів;

- розвиток й будівництво мереж метрополітенів;

- проведення поточного й капітального ремонтів систем водовідведення;

- газифікація сільських населених пунктів з високим ступенем готовності;

- проведення реставраційних, відновлювальних та проектних робіт тощо.

Для того, щоб охарактеризувати сучасний стан виконання бюджетних програм капітального будівництва за групами результативних показників, проаналізуємо структурні підрозділи обласних державних адміністрацій з відокремленням тих, хто здійснює реалізацію державної політики в капітальному будівництві. При дослідженні структурних підрозділів обласних державних адміністрацій 24 областей України з'ясовано, що на сьогоднішній день функції замовника за БПКБ в сфері державного управління виконують певні організації, які можна поділити на дві групи:

1 група – управління або департамент капітального будівництва, до якої входить 17 областей України: Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька, Чернігівська.

2 група – департамент, у структурі якого функціонує управління капітального будівництва – 7 областей України: Вінницька, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Одеська, Рівненська, Черкаська (Додаток 3).

Як ми бачимо, в кожній області у структурі обласної державної адміністрації є в підпорядкуванні специфічна організація, основна функція якої

полягає в проведенні технічного нагляду за БПКБ, що фінансуються з різних джерел. Для полегшення сприйняття у дисертаційному дослідженні такі специфічні організації умовно будемо називати управління капітального будівництва (далі – УКБ).

Також у Додатку 3 наведена інформація про бюджетні програми розвитку інфраструктури регіонів, головними розпорядниками яких визначено УКБ. Всі вони фінансуються з різних бюджетів виходячи з пріоритетних завдань програм розвитку конкретного регіону. Так, інформація за програмами розвитку, що діють в регіоні, наведена майже за всіма областями. А ось інформація про діючі БПКБ з висвітленням системи результативних показників їх виконання наведена тільки у семи областях: Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Миколаївська, Черкаська і Чернівецька (Додатки І (1-7)).

В свою чергу, мета, що зазначається в бюджетних програм, не завжди відповідає результату, отриманому після її виконання. Зведена інформація за системою результативних показників з паспортів бюджетних програм зазначених семи областей, що фінансуються з місцевого бюджету за бюджетними програмами капітального будівництва, наведена у Додатку І (8).

Так, згрупувавши систему результативних показників ми класифікували їх за видами абсолютних і відносних величин (рис. 2.4). При цьому показники затрат і продукту виражають грошові та натуральні одиниці виміру, а не сам результат.

Отже, немає єдиного закріпленого підходу до визначення результативних показників за БПКБ, про що свідчить різноманітність використання індикаторів у кожному з регіонів. В той же час, можна побачити закономірність у застосуванні УКБ однакових показників, що безпосередньо відносяться до капітального будівництва.

З метою отримання більш достовірних результатів з виконання та фінансування БПКБ та з метою здійснення оцінки результативності вкладень за бюджетні кошти, на наш погляд, доцільно проаналізувати діяльність одного з управлінь капітального будівництва. Об'єктом дослідження обрано управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації (далі –

УКБ Миколаївської ОДА), що дозволить на прикладі сформулювати висновки та надати конкретні пропозиції. Періодизація дослідження складає 2002 - 2016 роки (дія Бюджетного кодексу України).

Рис. 2.4 Система результативних показників за видами абсолютних і відносних величин

Джерело: складено автором на підставі дослідження матеріалів

З метою забезпечення виконання функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва житлових, комунальних, соціальних, культурних та побутових об'єктів рішенням виконкому Миколаївської обласної Ради депутатів трудящих від 05.10.1958 було створено Миколаївське управління капітального будівництва виконкому Миколаївської міської Ради депутатів трудящих. Як замовник за БПКБ різних об'єктів, управління активно здійснювало реалізацію державної політики у будівельній площині. Значний вклад окреслено у радянські часи, коли енергійно набирало обертів будівництво об'єктів транспортної інфраструктури, промислових, торгівельних та побутових об'єктів, медичних закладів, житлових будинків, адміністративних споруд. Згодом відбулася реорганізація в управління капітального будівництва при виконавчому

комітеті Миколаївської обласної ради, а пізніше в управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації [231].

На сучасному етапі УКБ Миколаївської ОДА продовжує роботу, пов'язану з формування сприятливого клімату й забезпечення інвестиційної привабливості самого регіону. У межах реалізації Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2020 року та двох програм відповідно до пріоритетних завдань “Програми економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2015-2017 роки “Миколаївщина-2017” й “Програми охорони довкілля та раціонального природокористування Миколаївської області на 2013-2017 роки” затверджено інвестиційні заходи, направлені на капітальне будівництво об'єктів соціально-культурного й житлово-комунального призначення. Запорукою динамічного розвитку Миколаївської області є поліпшення інфраструктури та якості життя населення. Політика регіону спрямована на підвищення життєвого рівня населення, соціальних гарантій та поліпшення соціального обслуговування, забезпечення стабільного розвитку систем життєзабезпечення, особливо в сільських місцевостях. В області визначено значні економічні та соціальні проблеми, що потребують допомоги держави:

- аварійний та/або незадовільний стан закладів охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту, соціального захисту населення;

- забезпечення населення якісною питною водою: водопроводи мають слаборозвинену вуличну мережу, низький рівень технічного та профілактичного обслуговування;

- незадовільний технічний стан каналізаційних мереж, аварійний стан яких потребує швидкого та послідовного здійснення комплексу заходів для приведення їх до належного стану тощо [231].

Крім того, у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку Миколаївської області: розвиток інфраструктури міст; підтримка інтегруючої ролі міст як центрів економічного та соціального розвитку; поліпшення транспортної доступності в межах регіону; розвиток сільської місцевості, інтелектуального

капіталу, транскордонного співробітництва, підприємницького середовища та конкуренції на регіональних товарних ринках; підвищення рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіонів; раціональне використання природного й ресурсного потенціалу; підвищення рівня енергоефективності в регіонах [158].

У формування переліку об'єктів за БПКБ за рахунок бюджетних коштів покладено вирішення проблем вдосконалення різних інфраструктур, що надасть можливість сприяти економічному та соціальному зростанню всього регіону. Основними джерелами фінансування УКБ Миколаївської ОДА за БПКБ протягом п'ятнадцяти років виступали кошти:

- місцевих бюджетів: обласний бюджет розвитку; спеціальний фонд обласного бюджету; обласний цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища; співфінансування з місцевих бюджетів тощо (Додаток К (1));

- Державного бюджету: резервний та загальний фонди Державного бюджету, Державний фонд охорони навколишнього природного середовища, Стабілізаційний фонд, Державний фонд регіонального розвитку (Додаток К (2));

- субвенцій з Державного бюджету місцевим бюджетам: освітня субвенція; субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій; на капітальний ремонт систем централізованого водопостачання та водовідведення; на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження; на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів; на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів; на виконання інвестиційних проектів, спрямованих на соціально-економічний розвиток регіонів; на будівництво газопроводів-відводів та газифікацію населених пунктів тощо (Додаток К (3));

- інші кошти: кошти НАК “Нафтогаз України” на добудову підвідних газопроводів та газопроводів з високим ступенем готовності; фінансування заходів щодо розв’язання соціальних та екологічних проблем районів, прилеглих до зони будівництва Ташлицької ГАЕС; спонсорські кошти (Додаток К (4)).

За 2002 - 2016 роки на замовлення УКБ Миколаївської ОДА за БПКБ було профінансовано 971 172 тис. грн. бюджетних коштів, що складає 75% від запланованих [62]. На рис. 2.5 зображено динаміку фінансування за роками.

Так, починаючи з 2002 року ми спостерігаємо тенденцію зростання профінансованих коштів за бюджетними програмами капітального будівництва до 2012 року з 19 652 тис. грн. до 169 313 тис. грн. відповідно (у 8,6 разів). У 2013 та 2014 роках обсяг їх фінансування було значно скорочено до 49 465 тис. грн. та 19 296 тис. грн. відповідно. Це пояснюється такими процесами в державі як спад економіки, знецінення грошової одиниці, послаблення іміджу на міжрегіональному рівні тощо. Але ситуація змінюється у позитивний бік і обсяг фінансування починає набирати обертів з 2015 року (145 600 тис. грн.) та у 2016 році їх обсяг сягає 155 542 тис. грн., що складає 83,5 % від запланованих.

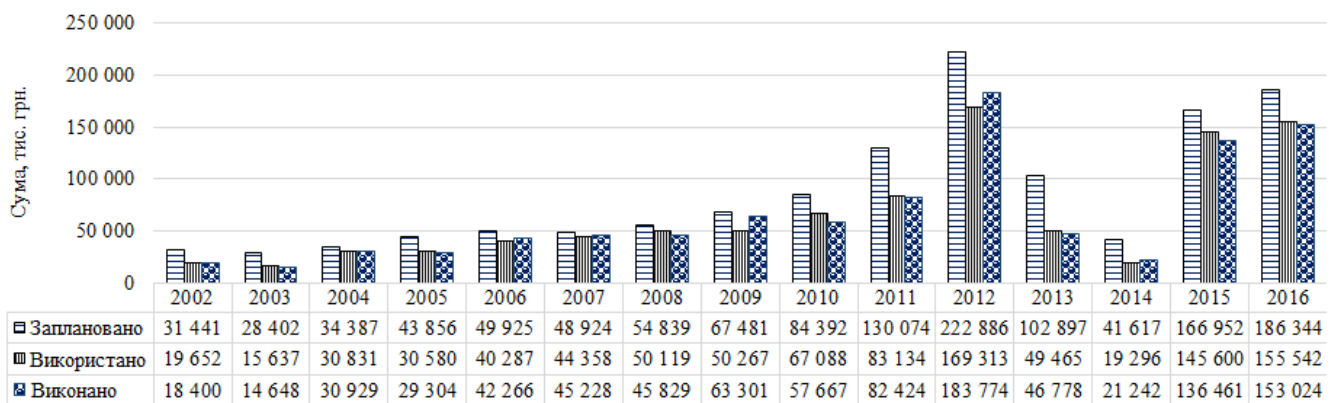

Рис. 2.5 Динаміка фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва з різних джерел УКБ Миколаївської ОДА за 2002 - 2016 роки, тис. грн.

Джерело: складено автором на підставі джерел [62]

Слід підкреслити, що протягом досліджуваного періоду фінансування за БПКБ з різних джерел було здійснено майже в однакових пропорціях. Динаміка фінансування з різних джерел проілюстровано у Додатках К (1-4). Так, питома вага коштів місцевого бюджету у загальній структурі фінансування складає 28 %, коштів Державного бюджету – 23 %, субвенцій з Державного бюджету місцевим бюджетам – 23 %, інших коштів – 26 % (рис. 2.6). Зазначене говорить про

постійний пошук різноманітних джерел фінансування з метою функціонування об'єктів капітального будівництва регіону.

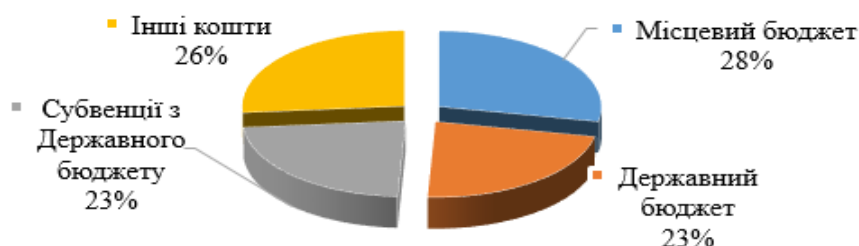

Рис. 2.6 Структура фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва у розрізі джерел УКБ Миколаївської ОДА за 2002 - 2016 роки, %

Джерело: складено автором на підставі джерел [62]

Про важливість функціонування об'єктів для регіону ми можемо говорити, здійснивши аналіз вартості виконаних робіт за БПКБ у розрізі галузей (Додаток Л).

Так, левову частку виконання у загальній структурі виконаних робіт складають об'єкти, пов'язані з комунальним будівництвом (газопостачання, водовідведення, очисні споруди, технічне переоснащення тощо) – 48,1 %. Наступне місце посідають об'єкти, задіяні в галузі освіти – 26,8 %. Питома вага вартості виконаних робіт за об'єктами галузі культури і мистецтва складає – 9,1 %, охорони здоров'я – 7,5 % (рис. 2.7).

Рис. 2.7 Структура вартості виконаних робіт за бюджетними програмами капітального будівництва у розрізі галузей УКБ Миколаївської ОДА за 2002 - 2016 роки, %

Джерело: складено автором на підставі джерел [62]

Зупинимося детальніше на дослідженні використання бюджетних коштів за БПКБ використовуючи систему результативних показників, запропоновану при формуванні та виконанні бюджетів за програмно-цільовим методом. З метою спрощення сприйняття у дисертаційному дослідженні розглянемо результативність використання коштів на прикладі однієї бюджетної програми, та візьмемо її за основу для розрахунку індикаторів результативних показників у табличній формі інших бюджетних програм 2015 та 2016 років. Це надасть можливість згрупувати отримані результати та зробити висновки й надати відповідні рекомендації.

За основу обрано бюджетну програму, кошти якої спрямовуються на розвиток регіону, зокрема територіальних громад, тобто *кошти Державного фонду регіонального розвитку*. Особливістю досліджених бюджетних коштів є те, що при їх використанні не застосовувався програмно-цільовий метод. Як наслідок, результативні показники бюджетної програми не затверджувались.

План заходів з реалізації у 2015 – 2017 роках Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2020 року визначає основні напрями розвитку Миколаївської області, зокрема: постійне поступове економічне зростання з метою розвитку інноваційної економіки; підвищення рівня якості життя людини; розвиток територій [220]. Слід зазначити, що дана Стратегія носить загальний характер та не відображає конкретні об'єкти пріоритетних напрямків розвитку регіону, зокрема щодо розвитку освіти, охорони здоров'я, культури, житлового, комунального, дорожнього господарства. Крім того, майже всі об'єкти капітального будівництва, що включені до Стратегії, не планувались у 2016 році фінансуватися за рахунок коштів ДФРР. Отже, недосконале планування програм регіонального розвитку лише ускладнює стан справ у заданій площині.

Миколаївська область у 2016 році отримала кошти ДФРР у сумі 65 042 тис. грн. [163], з яких УКБ Миколаївської ОДА виступало замовником за об'єктами капітального будівництва на суму 52 677 тис. грн., що складає 80,9% [157]. Крім того рішенням сесії Миколаївської обласної ради було передбачено асигнування з обласного бюджету на умовах співфінансування у сумі

12 102 млн. грн. [189]. Зазначені бюджетні кошти спрямовувалися на 15 об'єктів капітального будівництва різних галузей, зокрема: освіти – 6 об'єктів; охорони здоров'я – 4 об'єкта; фізичної культури і спорту – 1 об'єкт; комунального будівництва (водопровідні, каналізаційні мережі) – 4 об'єкта.

Однак, відповідні асигнування були заплановані у серпні, вересні 2016 року, що унеможливило повне освоєння капітальних видатків. Так, у 2016 році замовником отримано кошти фонду у сумі 52 677 тис. грн., або 100% від запланованих обсягів фінансування. Виконано робіт на 47 551 тис. грн., або 90,3 % від запланованої суми. Крім того, у 2016 році відпрацьовано аванси 2015 року на суму 1889 тис. грн. Фактично використано коштів фонду – 47 343 тис. грн., або 89,9 % від профінансованої суми. Так, виникла кредиторська заборгованість у сумі 207 тис. грн. Крім того, отримано коштів співфінансування з обласного бюджету в сумі 12 102 тис. грн., або 100% від запланованих обсягів фінансування. Виконано робіт й використано коштів вартістю 11 601 тис. грн., або 95,8 % від запланованої та профінансованої суми. Неповне та несвоєчасне перерахування органами Державної казначейської служби коштів за окремими платіжними дорученнями призвело до недовиконання планових показників і повернення до бюджету в кінці 2016 року: коштів ДФРР у сумі 5 334 тис. грн., коштів співфінансування з обласного бюджету в сумі 500 тис. грн.

Отже, слід констатувати, що ефективна й прозора система здійснення і фінансування зазначених заходів не була створена належним чином. Через неналежне управління коштами Державного і обласного бюджетів головними розпорядниками, а також через їх недостатність на Єдиному казначейському рахунку, до бюджетів було повернуто кошти, як невикористані, у кінці бюджетного періоду. Внаслідок чого, не було погашено зареєстровану в органах Казначейства кредиторську заборгованість, і не виконано запланованих робіт на об'єктах відповідної галузі. Отак, результат, рівнозначний обсягу запланованого бюджетного фінансування, не було досягнуто.

З метою ефективності використання коштів ДФРР та обласного бюджету на умовах співфінансування, спрямованих на регіональний розвиток Миколаївської

області, проаналізуємо самостійно обрані індикатори результативних показників [34].

1. Показники затрат. Показники затрат визначають обсяги та структуру ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми та характеризують структуру її витрат [200]. Індикатором обрано “Обсяг витрат за бюджетними програмами капітального будівництва”. Дослідження цього індикатора можливе за умови наявності фінансування програми в минулих роках. Якщо бюджетні кошти за програмою не передбачались у минулих роках, даний показник не прораховується.

За 2002 - 2016 роки коштами ДФРР, а відповідно і коштами з обласного бюджету на умовах співфінансування, було профінансовано на регіональний розвиток тільки у 2012, 2015 та 2016 роках (рис. 2.8).

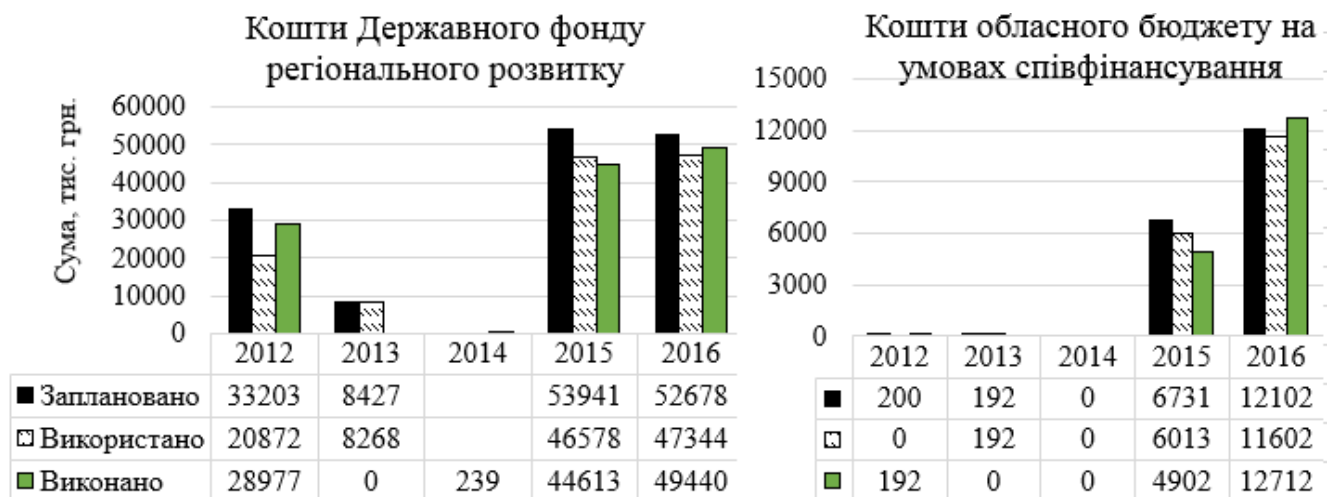

Рис. 2.8 Динаміка обсягів фінансування та використання коштів ДФРР та обласного бюджету УКБ Миколаївської ОДА за 2012 - 2016 роки, тис. грн.

Джерело: складено автором на підставі джерел [62]

У 2013 та 2014 роках кошти передбачались на погашення кредиторської заборгованості. Значний внесок у розвиток регіону було зроблено у 2015 та 2016 роках. Протягом досліджуваного періоду всі заплановані асигнування було профінансовано з бюджетів за головними розпорядниками бюджетних коштів у повному обсязі. Як ми бачимо, у 2015 році використано на об'єкти капітального

будівництва 46 578 тис. грн. (86,3 % від плану), у 2016 році – 47 344 тис. грн. (89,9 % від плану) [62].

Отже, ми спостерігаємо недбале ставлення до бюджетних коштів, що призвело до невиконання поставленої мети бюджетної програми та повернення невикористаних сум до Державного бюджету. У зв'язку з чим утворилася кредиторська заборгованість. Така ситуація має системний характер (2012, 2015, 2016 роки) й потребує прийняття більш виважених рішень щодо періодів фінансування та використання коштів бюджетів усіх рівнів.

2. Показники продукту. Індикатором показника продукту обрано “Введення об’єктів в експлуатацію”. Відповідно до запланованих обсягів фінансування у 2016 році, за умови 100% освоєння коштів, Миколаївська область мала можливість, на кінець періоду, ввести в експлуатацію п’ятнадцять пускових об’єктів з будівництва та реконструкції [62].

Водночас, із п’ятнадцяти об’єктів, що фінансувались за рахунок коштів фонду та обласного бюджету, введено в експлуатацію жодного з них. Невиконання планових показників з капітального будівництва пов’язане, по-перше, з несвоєчасною поставкою замовленого генеральною підрядною організацією обладнання на об’єкти заводом-виробником; по-друге – з відстроченням оплатою авансових платежів Головним управлінням Державної казначейської служби України в Миколаївській області (03.12.2016) при укладанні договору підряду, після проведення тендерних процедур (02.10.2016); по-третє – з пізніми строками виділення бюджетних асигнувань (III-IV квартали) і відповідно виконанням робіт підрядними організаціями у листопаді-грудні 2016 року.

Отже, можна стверджувати, що показники продукту використовуються для оцінки досягнення поставлених цілей бюджетної програми. Кінцевим результатом за БПКБ є введення об’єкту в експлуатацію і його подальше якісне функціонування після завершення дії бюджетної програми.

3. Показники ефективності. Показником ефективності ми обрали індикатор: “Середня вартість одного об’єкту капітального будівництва”. При

цьому для розрахунку необхідно володіти інформацією про загальну кошторисну вартість об'єктів капітального будівництва. Він визначається як співвідношення кошторисної вартості до кількості об'єктів, що фінансуються за рахунок коштів бюджетної програми.

Загальна кошторисна вартість п'ятнадцяти досліджуваних об'єктів – 77 163 тис. грн. [62]. Отож, планова середня вартість одного об'єкту капітального будівництва складає 5 144 тис. грн. / об'єкт ($77\,163 / 15$).

Також можна обрати такий показник, як середні витрати на одиницю потужності. Але такий індикатор можна використати за умови фінансування об'єктів з однаковою потужністю. При капітальному будівництві об'єктів з різноманітною потужністю визначення показників ефективності ускладнюється нагромадженням індикаторів.

Так, можна зазначити, що показники ефективності є калькулятивними, відносними, а, отже, носять розрахунковий характер. Базові данні для розрахунку індикаторів даного показника ми можемо взяти з первинного обліку.

4. Показники якості. Показником якості нами обрано індикатор: “Співвідношення загальної суми виконаних робіт за об'єктами капітального будівництва до загальної кошторисної вартості об'єктів (загальний рівень готовності)”.

Даний індикатор характеризує динаміку показників продукту та ефективності за визначений період часу і показує рух індикаторів до встановленої цілі. Визначається у відносному або в абсолютному значенні. В абсолютному значенні може виступати як із позитивним знаком “+”, та і з негативним знаком “-” (наприклад: скорочення об'єктів, що потребують капітального будівництва). Розрахунок здійснюється, як правило, у межах бюджетного періоду (річні зміни).

Загальна сума виконаних робіт за п'ятнадцятьма об'єктами капітального будівництва – 68 966 тис. грн. [62]. Отож, загальний рівень готовності складає 89,4 % ($68\,966 / 77\,163 * 100\%$).

Крім того індикатором може служити “Незмінність співвідношення балансової вартості незавершеного будівництва до кошторисної вартості об’єктів”. Так, на кінець 2015 року за УКБ Миколаївської ОДА в незавершеному будівництві рахувалось 29 об’єктів, що фінансувалися за рахунок коштів Фонду та обласного бюджету на умовах співфінансування на загальну балансову вартість 57 686 тис. грн. з кошторисною вартістю 70 377 тис. грн. На кінець 2016 року таких об’єктів стало 31, їх балансова вартість склала 113 889 тис. грн. при кошторисній вартості 134,330 тис. грн. (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Співвідношення балансової вартості незавершеного будівництва до кошторисної вартості об’єктів, за якими здійснювалось фінансування за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку та обласного бюджету на умовах співфінансування за 2015 та 2016 роки

Джерело: складено автором на підставі джерел [62]

Назва	За 2015 рік			За 2016 рік		
	Кількість об’єктів, од.	Балансова вартість, тис. грн.	Кошторисна вартість, тис. грн.	Кількість об’єктів, од.	Балансова вартість, тис. грн.	Кошторисна вартість, тис. грн.
А	1	2	3	4	5	6
Передбачено за програмою, в тому числі:	29	57 686	70 377	15	68 364	77 163
- перехідні на наступний рік	2	2 245	10 489	0	0	0
- пускові у поточному році	15	55 441	59 848	15	68 364	77 163
Перехідні об’єкти з минулих років	8	25 443	28 832	1	7846	7847
Введено в експлуатацію	13 – у 2016 р.	12 161	13 171	0	0	0
Недобудовані об’єкти	16	45 525	57 167	15	68 364	77 163

Тобто кількість об’єктів незавершеного будівництва у 2016 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 6,9 %, їх балансова вартість – на 97,4 % [62]. Співвідношення балансової вартості об’єктів капітального будівництва у

незавершеному будівництві до кошторисної вартості збільшилось майже у два рази. Так, у 2016 році розпочато реконструкцію та будівництво нових 14 об'єктів, коли в незавершеному будівництві рахувалися об'єкти 2015 року, що потребують добудови.

Даний показник, на нашу думку, найкращим чином характеризує фінансування коштів, системність їх планування та відповідність термінам капітального будівництва з плановими показниками, обґрунтованість початку нового будівництва та його взаємозв'язок із введенням готових об'єктів в експлуатацію.

Аналогічно за самостійно обраними індикаторами результативних показників досліджено бюджетні програми, що фінансувалися на об'єкти капітального будівництва протягом 2015 та 2016 років з різних джерел. Результати дослідження подано у Додатках М (1-2).

Проаналізувавши результативні показники за БПКБ, фінансування яких здійснювалося з різних джерел, ми дійшли висновку, що жоден із запланованих результативних показників не виконується. При повному виконанні показників програми можна було б стверджувати, що рівень їх виконання є ефективним, але в даному випадку бюджетні кошти, спрямовані на регіональний розвиток, використовуються з недостатнім рівнем ефективності, а мета бюджетної програми, за якою здійснювалось фінансування заходів у відповідній галузі, повною мірою не досягнута. Отже, система планування видатків різних рівнів бюджету, передбачених за БПКБ, виявилася недосконалою.

Ситуація, що склалася в Миколаївській області, на жаль, притаманна й іншим регіонам та носить системний характер. Майже завжди, при зміні керівництва в області, ті напрацювання, що мали місце раніше, на сьогоднішній день втратили свою цінність. Ті об'єкти, що раніше мали стратегічний характер, зараз знаходяться в переліку “недобудов” і залишаються незадіяними, а кошти, що були профінансованими на їх будову, вважаються неефективним капітальним вкладенням. Об'єкти, в які профінансовані бюджетні кошти в минулих роках, не

включено до програм фінансування наступного року, а отже, не мають можливість досягти свого кінцевого результату – введення об'єкту в експлуатацію.

Виходячи з вищенаведеного, можна сформулювати системні недоліки виконання бюджетних програм капітального будівництва [215, с. 6]:

- заплановані показники фінансування БПКБ не співпадають з реальними можливостями їх фінансування;
- заплановані об'єкти за БПКБ не відповідали реальним ціновим категоріям: їх кошторисна вартість визначена у цінах 2013 та 2014 років, а фінансування здійснювалося у 2015 та 2016 роках, що у кінці бюджетного періоду вплинуло на результативність їх виконання.
- фінансування за БПКБ так і не стало дієвим інструментом з реалізації державної регіональної політики;
- громадськість не має можливості здійснювати контроль над виконанням бюджетних програм з капітального будівництва;
- жодна програма не містить методики розрахунку результативності виконання БПКБ;
- при плануванні та використанні коштів з різних бюджетів не задіяно механізм пріоритетності вирішення проблемних питань, що призводить до розпорошення бюджетних коштів за БПКБ;
- застосовується формальний підхід до розроблення та виконання БПКБ.

2.3. Специфіка виконання бюджетних програм капітального будівництва в комплексному механізмі державного управління

Розглянемо специфіку виконання бюджетних програм капітального будівництва із застосуванням складових комплексного механізму державного управління, що включає в себе організаційний, правовий, мотиваційний [232, с. 15] та інституційний механізми державного управління.

Так, опції інституційного механізму ми застосовували для дослідження суб'єктів управління, які здійснюють державну політику щодо планування,

фінансування, використання та контролю бюджетних коштів за БПКБ (Додаток Н (1)).

Проаналізувавши основні завдання та повноваження суб'єктів управління, ми згрупували їх за певними напрямками діяльності, а саме:

- управлінська діяльність: формування державної політики та забезпечення її реалізації за БПКБ (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство фінансів України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі України тощо);

- контролююча діяльність: контроль за раціональним та ефективним використанням коштів за БПКБ у відповідності з нормативно-правовими актами, державними стандартами та будівельними нормами (Рахункова Палата України, Державна фінансова інспекція України, Державна Казначейська служба України, Державна архітектурно-будівельна інспекція України);

- атестаційна діяльність: видача кваліфікаційного сертифікату виконавцям, що здійснюють свою діяльність в капітальному будівництві: сертифікат інженера-проектувальника, інженера технічного нагляду, архітектора, експерта (Атестаційна архітектурно-будівельна комісія);

- експертна діяльність: проведення експертизи об'єктів капітального будівництва (ДП “Укрдержбудекспертиза” та її регіональні філії);

- виконавча діяльність: виконання функцій замовника за БПКБ за рахунок коштів Державного, місцевих бюджетів, інвесторських коштів та інших джерел фінансування (управління капітального будівництва державних адміністрацій, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад та територіальних громад – управління, комітет, відділ капітального будівництва).

Крім цього, виділено громадську діяльність, що спрямована на захист прав та свобод осіб в залежності від професійної діяльності: архітекторів, експертів, проектувальників, інженерів технічного нагляду, інженерів-консультантів, та сприяє розвитку архітектурної, будівельної і містобудівної діяльності (Національна спілка архітекторів України, Всеукраїнська громадська організація

“Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури”, Всеукраїнська громадська організація “Гільдія проєктувальників у будівництві”, Всеукраїнська громадська організація “Асоціація експертів будівельної галузі”, Громадська спілка “Міждержавна Гільдія Інженерів-Консультантів”) [96]. Схематично вищезазначені інституції за видами діяльності наведено у Додатку Н (2).

Отже, інституційний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва можна представити через взаємозв’язок функціонування певних груп інституцій – суб’єктів державного управління, які поділяються за певними напрямками діяльності: управлінська, контролююча, атестаційна, експертна, виконавча та громадська.

За допомогою ознак організаційного та правового механізмів розглянемо детально поетапний хід виконання БПКБ об’єктів соціально-культурного призначення з використанням коштів Державного бюджету України на прикладі Державного фонду регіонального розвитку [87; 90].

При здійсненні переходу до децентралізованої моделі державного управління та реалізації низки реформ, що стосуються фінансової системи України, а також імплементації Європейських норм в умовах сучасних перетворень, кошти ДФРР виступають інструментом, за допомогою якого здійснюється регіональний розвиток. Адже спрямовуються вони переважно на виконання інвестиційних програм і проєктів розвитку регіону та громад. Застосовуючи такий інструмент, держава прагне розвивати інфраструктуру кожної територіальної одиниці, створюючи відповідні умови функціонування об’єктів різного спрямування з урахуванням потреб громадян. І головне, основні завдання коштів ДФРР лежать у площині з пріоритетами, визначеними у “Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року” та відповідних стратегіях розвитку регіонів і громад [20, ст. 24.1; 159].

Моніторинг інвестиційних програм і проєктів, що реалізуються із залученням коштів ДФРР здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 196 “Порядок підготовки, оцінки та відбору

інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку в поточному році” [173]. Перелік необхідних документів та їх форми, що необхідні для участі у конкурсному відборі інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку за рахунок коштів ДФРР затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.04.2015 р. № 80 [139]

Після того, як набув чинності закон про Державний бюджет України на відповідний рік за результатами відбору інвестиційних програм і проектів за капітальними вкладеннями, Мінрегіон подає на затвердження Кабінету Міністрів України розподіл державних капітальних вкладень за головними розпорядниками бюджетних коштів (далі – ГРБК) [173]. Під капітальними вкладеннями ми розуміємо “кошти Державного та місцевих бюджетів, які передбачені рішеннями про бюджет різного рівня на відповідний бюджетний період та з метою фінансування капітального будівництва” [20].

До ГРБК додається перелік інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку з зазначеним обсягом бюджетних коштів. Головними розпорядниками бюджетних коштів виступають бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень згідно з нормативно-правовими документами [20, ст. 2 п. 18].

Головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетною програмою “Державний фонд регіонального розвитку” визначає розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня [170, п. 5]. Відповідно до п. 5 Порядку використання у 2016 році коштів ДФРР, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 196, Мінрегіоном, як головним розпорядником бюджетних коштів за програмою “Державний фонд регіонального розвитку”, визначено розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня обласні державні адміністрації та їх структурні підрозділи [173]. Отже, на місцевому рівні обласна державна адміністрація розпорядженням визначає розпорядника – замовника на капітальне

будівництво об'єктів соціально-культурного призначення за вищезазначеною бюджетною програмою.

У Бюджетному кодексі України головного розпорядника бюджетних коштів і розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня узагальнено за обсягом наданих прав у контексті “розпорядник бюджетних коштів” [20, ст. 22, п. 1]. Розпорядником бюджетних коштів (далі – РБК) виступає бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету [20, ст. 2 п. 47]. З метою полегшення сприйняття організаційно-інституційної схеми, у подальшому використовуватимемо загальний термін “розпорядник бюджетних коштів”, як замовник на капітальне будівництво об'єктів соціально-культурного призначення.

Організаційно-інституційна схема використання коштів за БПКБ об'єктів соціально-культурного призначення на прикладі ДФРР проілюстрована у Додатку П (1) та полягає у наступному:

1) З метою виконання Державного бюджету Верховна Рада України доводить до Міністерства фінансів України бюджетні призначення, що надає право на бюджетне асигнування [20, ст. 44]. В свою чергу, під бюджетними асигнуваннями, в загальному значенні, розуміють кошти на всіх рівнях бюджетного процесу, які виділяються розпоряднику бюджетних коштів на конкретну мету (цільове фінансування). Вони можуть використовувати ці кошти відповідно до бюджетних призначень при реєстрації бюджетних зобов'язань та здійснення платежів, в даному випадку – на капітальне будівництво об'єктів соціально-культурного призначення [20, ст. 2, п. 6].

Повноваження розпорядників бюджетних коштів фіксуються у затверджених кошторисах бюджетної організації. Кошториси формуються у розрізі програмної та функціональної класифікацій видаткової частини бюджету на здійснення капітального будівництва об'єктів соціально-культурного призначення [176].

2) На підставі розподілу державних капітальних вкладень за бюджетними програмами капітального будівництва у розрізі об'єктів соціально-культурного

призначення Міністерство фінансів України доводить бюджетні асигнування до Державної казначейської служби України [147, п. 3.1]. Державна казначейська служба України доводить розпис державного бюджету до своїх територіальних підрозділів з метою здійснення платежів відповідно до порядку асигнування загального фонду Державного бюджету, а саме ДФРР, за видатками в розрізі розпорядників бюджетних коштів [160, п. 2.7].

3) Після цього територіальний підрозділ Державної казначейської служби України (далі – ТП ДКСУ) доводить до місцевого фінансового органу — Департаменту фінансів та до розпорядників бюджетних коштів витяг з розпису Державного бюджету [160, п. 2.7, 147, п. 3.3].

4) Одночасно Департамент фінансів місцевого рівня доводить до розпорядника бюджетних коштів лімітну довідку про бюджетні асигнування обсягів капітальних вкладень, що встановлені бюджетним розписом [147]. Одним з головних завдань розпорядників бюджетних коштів у даній сфері є ефективно та за цільовим призначенням використання бюджетних коштів, спрямованих на капітальне будівництво об'єктів соціально-культурного призначення.

5) Кожний розпорядник бюджетних коштів, відповідно до розподілу асигнувань, затверджує таку номенклатуру документів на відповідний бюджетний період: кошторис, план асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, розрахунок до кошторису за КВК та КПКВК, лімітну довідку про бюджетні асигнування та кредитування [160].

6) РБК представляє пакет документів, зазначений у п.5, для контролю ТП ДКСУ і для фінансування – Департаменту фінансів місцевого рівня.

7) До функцій територіального підрозділу Державної казначейської служби України входить попередній контроль за цільовим спрямуванням бюджетних асигнувань на капітальні вкладення за БПКБ об'єктів соціально-культурного призначення, а також зміни до них [147, ст. 11.1].

8) Після того, як РБК – замовник на капітальне будівництво об'єктів соціально-культурного призначення пройшов всі стадії затвердження документації, він укладає договори про закупівлю товарів, робіт і послуг, в тому

числі за результатами проведення процедури закупівлі та відкриває асигнування в ТП ДКСУ [194].

9) Договори про закупівлю товарів, робіт і послуг підлягають реєстрації в органах Державного казначейства разом з бюджетними зобов'язаннями. Кошториси доходів та видатків бюджетних установ є основним документом, яким встановлюються повноваження РБК щодо розподілу бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань [176, ст. 1].

Бюджетне зобов'язання представляє собою будь-яке розміщення замовлення, укладення договору чи виконання інших аналогічних операцій, здійснене розпорядником бюджетних коштів [224, п. 1.4].

З метою уніфікації процедур попереднього і поточного контролю при казначейському обслуговуванні РБК наказом Державної казначейської служби України від 15.04.2016 р. № 116 затверджено Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань, бюджетних фінансових зобов'язань та проведення платежів. Виходячи з методичних рекомендацій, для здійснення видатків за БПКБ об'єктів соціально-культурного призначення РБК подає до ТП ДКСУ наступні документи [113]:

- зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва, об'єктний кошторис (при здійсненні капітального ремонту). З метою більш достовірного визначення вартості будівництва наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2013 р. № 293 затверджено національний стандарт ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 “Правила визначення вартості будівництва”, який набув чинності з 01.01.2014 р. Положення зазначеного ДСТУ направлені на достовірне визначення вартості будівельної продукції на всіх стадіях складання проектної документації, прозорість та спрощення механізму обчислення складових вартості будівництва [51];

- рішення про відведення земельної ділянки у разі нового будівництва за БПКБ;

- наказ або рішення про затвердження проектно-кошторисної документації на чергу будівництва, пусковий комплекс або об'єкт в залежності від вартості капітального будівництва;

- договори наступного характеру: договір підряду та додаткова угода до договору підряду на виконання робіт у поточному році (для перехідних об'єктів), а також календарний графік виконання робіт та план фінансування робіт, що є невід'ємною частиною договору підряду [161, ст. 17, 83]; договір на виконання робіт, поставку товарів, надання послуг та відповідні специфікації до них; договір купівлі-продажу житла та інших об'єктів [36];

- титул на виконання проектно-вишукувальних робіт для будівництва, титул об'єкта будівництва. Якщо на будівництво об'єкту передбачено вся сума за зведеним кошторисним розрахунком у поточному періоді, то титули об'єктів не надаються органам ДКСУ [171, п. 9].

Порядок погодження та затвердження титулів об'єктів регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 р. № 995 “Про порядок затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії”. Відповідно до зазначеної постанови фінансування капітальних вкладень здійснюється лише за наявності погоджених та затверджених в установленому порядку титулів об'єктів. Титули складаються тільки для тих об'єктів, що забезпечені затвердженими в установленому порядку проектно-кошторисною документацією, у тому числі техніко-економічним обґрунтуванням, робочими кресленнями і кошторисами обсягу робіт, який необхідно виконати у плановому році відповідно до нормативних показників [193].

З цього приводу зазначимо модифікацію, що відбулася після прийняття Кабінетом Міністрів України змін, внесених постановою № 990 у листопаді 2015 року [155]:

- по-перше, титула складаються на об'єкти капітального будівництва, фінансування яких здійснюється не тільки “із залученням бюджетних коштів та

коштів державних підприємств, установ та організацій”, що зазначалося у попередній редакції, а й “із залученням кредитів, наданих під державні гарантії” [193]. Такий підхід збільшує можливість фінансування об’єктів капітального будівництва, призначених для функціонування соціальної та культурної сфер за рахунок запозичених інвестицій;

- по-друге, змінився характер капітального будівництва: якщо до змін титула не складалися тільки на капітальний ремонт, то після змін – титула не складаються і на об’єкти капітального будівництва, в проектно-кошторисній документації яких зазначено такий вид робіт як “розширення”. Такий підхід також облегшує завдання для замовників на капітальне будівництво, що потребує саме розширення та капітального ремонту об’єкту;

- по-третє, здійснено поправку щодо порядку затвердження та погодження титулів об’єктів в залежності від загальної кошторисної вартості (далі – ЗКВ) об’єкту капітального будівництва. Якщо до змін титула затверджувалися та погоджувалися в залежності від ЗКВ за трьома критеріями (до 30 млн. грн., від 30 до 100 млн. грн., від 100 млн. грн. і більше), то після змін – за двома критеріями (до 120 млн. грн., 120 млн. грн. і більше). Більш наглядно зміни з цього приводу наведено у Додатку П (2);

- по-четверте, до змін існувало п’ять різновидів титулів в залежності від стану об’єкту капітального будівництва: титул будови (об’єкта), титул перехідної будови (об’єкта), внутрішньобудівельний титул будови (об’єкта), титул будови (об’єкта), будівництво якої розпочинається та титул на виготовлення проектно-кошторисної документації [192]. На теперішній час перші чотири з цих титулів заміщує один – титул об’єкта будівництва. Отже, для здійснення фінансування за рахунок бюджетних коштів за програмами капітального будівництва замовники на капітальне будівництво складають два титули: титул на виконання проектно-вишукувальних робіт та титул об’єкта будівництва. З одного боку, це облегшує задачу у складанні самих титулів, з іншого – не має чіткої картини про об’єкт капітального будівництва, який ми спостерігали до вищезазначених змін. В свою чергу, у титулі об’єкта будівництва залишилися завдання за роками у плані

фінансування об'єкта капітального будівництва, що дає можливість у середньостроковій перспективі планувати використання коштів на їх добудову.

Отже, приймаючи до уваги зміни, що відбувалися після прийняття постанови, що досліджувалася, можна констатувати той факт, що форми, характер будівництва, умови затвердження та погодження титулів за об'єктами капітального будівництва значно змінилися саме у кінці 2015 року порівняно з 1997 роком. Такі перетворення, з одного боку, носять спрощений характер, що дозволяє замовникам за БПКБ своєчасно складати форми титулів та здійснювати фінансування у розрізі об'єктів соціально-культурного призначення. З іншого боку, – лишають можливості побачити всю необхідну інформацію, що відображалася в титулах у відповідності з планованими показниками за всіма видами витрат на капітальне будівництво (підрядні та проектні роботи, вартість експертизи, технічні умови, авторський нагляд, здійснення технічного нагляду, пуско-налагоджувальні роботи, вартість монтованого та немонтованого обладнання тощо);

- рахунок для здійснення попередньої оплати товарів, робіт, послуг або довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрат (форма КБ-3) [51];

- накладна або товарно-транспортна накладна за умови здійснення 100 % оплати за договором після отримання товару, будівельних матеріалів, монтованого та не монтованого обладнання тощо [113].

10) Розрахунки за виконані роботи, поставлену продукцію та надані послуги в капітальному будівництві здійснюються на підставі довідки про вартість виконаних будівельних робіт форми КБ-3, актів приймання виконаних будівельних робіт та витрат форми КБ-2в та іншими первинними документами, передбаченими чинним законодавством, за договірними цінами відповідно до укладених договорів, вимог законодавства та проводяться платежами за об'єкт у цілому або проміжними платежами [51].

Питання щодо здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 р. № 117 [184].

У Додатку П (3) виділено види робіт, товарів, послуг за якими можуть передбачати попередню оплату головні розпорядники бюджетних коштів за програмами капітального будівництва у договорах про закупівлю товарів, робіт, послуг. Також постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2002 р. № 1764 передбачено надання авансу підрядній організації у розмірі 30 відсотків від вартості річного обсягу робіт на період до трьох місяців. Після закінчення терміну невикористані суми авансу повинні повертатися замовнику на капітальне будівництво [50, п. 19].

Як ми бачимо, у правовому полі законодавцем закріплено широкий спектр за строками та видами робіт, товарів та послуг щодо фінансування попередньої оплати за програмами капітального будівництва. Але слід зазначити певні нюанси: попередня оплата проводиться ТП ДКСУ за умови використання бюджетних коштів за певний період (1, 3, 6 місяців, 1 рік), але не пізніше 31 грудня поточного року, що негативно впливає на якість виконання робіт.

11) Після підписання первинних документів формується бюджетне фінансове зобов'язання. Воно представляє собою зобов'язання розпорядника бюджетних коштів сплатити кошти за будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду відповідно до законодавства [174, ст. 1.4].

12) Казначей здійснює контроль прийнятого від розпорядника бюджетних коштів платіжного доручення з пакетом документів за кожним об'єктом капітального будівництва на відповідність його бюджетним асигнуванням на капітальні вкладення у кошторисі доходів і видатків та зареєстрованому бюджетному зобов'язанню [147, ст. 11.2].

13) При наявності коштів на розрахунковому рахунку РБК – замовника на капітальне будівництво ТП ДКСУ здійснює платіж на користь іншої сторони – постачальника товарів, виконавця робіт та того, хто надає послуги.

Отже, розглядаючи організаційний та правовий механізми виконання БПКБ з використанням коштів ДФРР, ми можемо говорити про те, що на даний момент існує чітка, організована та структурована система взаємодії всіх учасників процесу, але також існують і певні проблеми, що узагальнено нижче.

Для розуміння забезпечення функціонування апарату управління служби замовника за бюджетними програмами капітального будівництва, що здійснює державну політику у цьому напрямку, охарактеризуємо *мотиваційний механізм*. Мотиваційний механізм у капітальному будівництві базується на диференційованій системі винагород (премія, надбавки) в залежності від показників діяльності (обсяг запланованих асигнувань, рівень виконання робіт, введення об'єктів в експлуатацію, відсоток використання профінансованих коштів тощо) та індивідуального ставлення керівника до ефективної роботи працівника (сумлінне ставлення до виконання своїх обов'язків, ініціативність, своєчасне та професійне виконання наданих доручень, оперативність тощо) [224, с. 352; 126, с. 240].

У даному контексті можна говорити про кошти, необхідні на утримання апарату управління, а саме: на виплату заробітної плати, заохочення працівників у вигляді винагороди, надбавки, премії, витрати на відрядження, комунальні послуги, оплату комп'ютерної та спеціалізованої техніки тощо. Для того, щоб підтримувати життєдіяльність апарату управління служби замовника, необхідно здійснювати технічний нагляд за веденням капітального будівництва. З'ясуємо, як обсяг фінансування, запланований за БПКБ, впливає на кількість коштів, необхідних на утримання апарату управління, і тим самим забезпечується мотиваційний механізм.

Замовником за БПКБ виступає юридична або фізична особа, яка замовляє виконання робіт, поставку продукції, надання послуг, пов'язаних з капітальним будівництвом, організовує проведення торгів, укладає договори, контролює хід

будівництва та здійснює технічний нагляд за ним, проводить розрахунки за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги, приймає закінчені роботи [171, п. 2].

Фінансується апарат управління служби замовника за БПКБ за рахунок власних надходжень, що отримуються від надання послуг з ведення технічного нагляду за об'єктами соціально-культурного призначення в обсязі 2,5 % від глав 1–9 зведеного кошторисного розрахунку, що зараховуються до доходів спеціального фонду Державного бюджету [190].

Витрати на утримання служби замовника розподіляються з урахуванням етапів інвестиційного процесу, що включають в себе: підготовчо-організаційний (15,0 %); здійснення будівельно-монтажних робіт (74,8 %); введення об'єкта в експлуатацію (10,2 %) [198].

Виходячи з наведеного, визначимося з ключовою формулою, за допомогою якої ми зможемо розрахувати кошти, необхідні на утримання апарату управління служби замовника виходячи з обсягу фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва ($K_{\text{утр}}$) [93]:

$$K_{\text{утр}} = (\sum \text{роб} : 1,2 : 1,06) * \Pi_{\text{тн}} \quad (2.1)$$

де $\sum \text{роб}$ – загальний обсяг фінансування вартості робіт з капітального будівництва, тис. грн.,

1,2 – коефіцієнт переходу від загального обсягу фінансування вартості робіт з капітального будівництва до обсягу фінансування вартості робіт з капітального будівництва без податку на додану вартість,

1,06 – коефіцієнт переходу від обсягу фінансування вартості робіт з капітального будівництва без податку на додану вартість до вартості робіт з капітального будівництва за підсумками глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку,

$\Pi_{\text{тн}}$ – плата за послуги з ведення технічного нагляду з урахуванням етапів інвестиційного процесу (до 2,5%) [Розроблено автором].

Наведемо приклад. Загальна сума фінансування вартості робіт з капітального будівництва складає 250,0 тис. грн., а кошти на утримання служби замовника у структурі видатків складатимуть приблизно 4,9 тис. грн. $[(250,0 / 1,2 / 1,06) * 2,5\%]$.

Взаємозв'язок між фактичним виконанням за БПКБ та коштами на утримання служби замовника графічно наведено на рис. 2.9.

Рис. 2.9 Взаємозв'язок між фактичним виконанням за бюджетними програмами капітального будівництва та коштами на утримання служби замовника управління капітального будівництва Миколаївської ОДА за 1997 - 2016 роки, млн. грн.

Джерело: побудовано автором на підставі джерела [62]

Отже, утримання служби замовника визначається з урахуванням обсягу фінансування, необхідного для здійснення капітального будівництва, відповідно до етапів інвестиційного процесу. Тим самим, працівникам управління надається можливість більш якісно виконувати свою роботу на всіх етапах інвестиційного процесу для залучення фінансування з різних джерел та покращення свого іміджу. Ці, за суттю, невеликі кошти, як плата за послуги зі здійснення технічного нагляду за БПКБ, забезпечують величезну відповідальність замовника, починаючи з визначення будівельного майданчика та вибору проектної організації і закінчуючи введенням об'єкта в експлуатацію та передачею його експлуатуючій організації або балансоутримувачу [96].

Крім витрат на утримання служби замовника існують інші витрати, що входять до складу видатків на капітальне будівництво. Вони фінансуються за БПКБ і, одночасно, входять до складу капітальних вкладень. Для чіткого розуміння специфіки виконання бюджетних програм капітального будівництва розглянемо складові частини видатків на капітальне будівництво відповідно до етапів інвестиційного процесу з послідуочим відокремленням проблемних питань практичного характеру.

Видатки на капітальне будівництво відображаються у бюджетних призначеннях відповідно до нормативно-правових актів: постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, розпоряджень місцевих державних адміністрацій, рішень про обласний, районний, селищний, сільський бюджети, а також бюджет громади. Джерелом здійснення таких видатків є кошти Державного бюджету, місцевих бюджетів, ДФРР, субвенцій з Державного бюджету, спеціалізовані дотації, інші кошти.

До складу видатків на капітальне будівництво належать витрати на: проектні роботи; комплексну державну експертизу; підрядні роботи; утримання служби замовника, інші витрати [51]. Розширену класифікацію видатків на капітальне будівництво наведено на рис. 2.10.

Коротко розглянемо нюанси практичного значення здійснення видатків на фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва виходячи зі складових елементів відповідно до етапів інвестиційного процесу [94]:

1) Найчастіше замовником на виготовлення проектно-кошторисної документації з капітального будівництва та проведення експертизи виступає експлуатуюча організація або балансоутримувач. Логічно припустити, що при передачі ПКД замовнику на капітальне будівництво повинні передаватися разом з документацією й витрати на її виготовлення, що не завжди виконується або взагалі про це забувають. З іншого боку, ПКД, що виготовлена на замовлення експлуатуючої організації або балансоутримувача проектною організацією, не завжди відповідає тим роботам, що дійсно необхідні при капітальному будівництві, а ще частіше – взагалі не має відповідних супроводжувальних

документів. І замовник на капітальне будівництво, який є професіонал свого діла, починає стикатися з рядом проблем при здійсненні II та III етапів інвестиційних процесів й повертається до I етапу у частині узгодження документації для якісного здійснення капітального будівництва [198].

Обсяг фінансування, необхідний для здійснення капітального будівництва	Проектні роботи	Архітектурно-планувальне завдання.
		Технічні умови.
		Проектно-вишукувальні роботи.
		Авторський нагляд за капітальним будівництвом.
	Комплексна державна експертиза	Позитивний експертний висновок проекту будівництва.
		Позитивний експертний висновок кошторисної частини проекту будівництва.
	Підрядні роботи	Будівельно-монтажні роботи.
		Супутні витрати (прямі та загальновиробничі).
		Інші супутні витрати.
		Устаткування (монтоване або немонтоване).
		Пусконаладжувальні роботи.
	Утримання служби замовника	Здійснення технічного нагляду (до 2,5%).
		Проведення процедури закупівлі.
		Формування страхового фонду документації.
		Оплата послуг, пов'язаних з підготовкою до виконання робіт, їх здійсненням та введенням об'єктів в експлуатацію.
	Інші витрати	Покриття адміністративних витрат будівельних організацій.
		Покриття ризиків всіх учасників будівництва.
		Покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами.

Рис. 2.10 Склад видатків на капітальне будівництво

Джерело: згруповано автором на основі даних [51]

Неякісно виготовлена ПКД говорить про те, що, по-перше, майже завжди замовником на її виготовлення виступає експлуатуюча організація або балансоутримувач, які не розуміють всю специфіку роботи в капітальному будівництві та не в змозі диктувати, згідно чинного законодавства, свої права щодо виготовлення ПКД й довіряють цю справу більш кваліфікованим, на їх думку, проектним організаціям. По-друге, “горе” спеціалісти-проектанти не в змозі зібрати необхідні технічні умови, підготувати АПЗ та якісно запроектувати

роботи, необхідні для відповідного об'єкту капітального будівництва. Отже, вбачається тенденція щодо низького рівня підготовки приватними організаціями проектної документації з капітального будівництва, а проектні рішення приймаються неякісно, що призводить під час експлуатації об'єкта до збільшення експлуатаційних витрат.

2) Після підготовки проектно-кошторисної документації замовник на проектування подає всі матеріали до державної спеціалізованої організації на експертизу. Експертиза проектів будівництва проводиться відповідно до Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 р. № 560 [193]. Метою проведення експертизи є визначення якості проектних рішень шляхом виявлення відхилень від вимог до міцності, надійності та довговічності будинків і споруд, їх експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення відповідно до державних стандартів будівництва [172, ст. 6].

Експертиза є завершальним етапом розроблення проектів будівництва. Її проводять експертні організації, що відповідають критеріям, визначеним Мінрегіоном. Державне підприємство “Укрдержбудекспертиза” є відповідальним виконавцем комплексної державної експертизи проектів будівництва, а співвиконавцями сьогодні є експертні організації, що входять до сфери діяльності центральних органів виконавчої влади [43].

Експертна організація визначається самостійно замовником будівництва. Після проведення експертизи видається позитивний експертний висновок проекту будівництва або позитивний експертний висновок кошторисної частини проекту будівництва [172, ст. 6, 7, 8].

Найчастіше експертизу проект проходить на 1 вересня поточного року, а капітальне будівництво розпочинається у наступному році. При цьому, рівень цін у зв'язку з коливанням курсу валюти постійно зростає, що призводить до подорожчання вартості капітального будівництва і проведення повторної Державної експертизи на яку потрібно запланувати додаткові кошти.

3) Дуже важливим питанням завжди було і залишається на сьогодні – виділення бюджетних асигнувань замовнику за бюджетними програмами

капітального будівництва. Коли кошторисна вартість об'єкту капітального будівництва вбачається великою для планування бюджетних асигнувань з обласного бюджету, то ці об'єкти частково потрапляють до фінансування з Державного бюджету, за рахунок коштів субвенції з Державного бюджету на умовах співфінансування з місцевого бюджету або ДФРР. Зважаючи на це, існує ймовірність того, що розпорошення виділених асигнувань на капітальне будівництво за різними бюджетами не дозволяє закінчити будівництво і ввести в експлуатацію об'єкти з найбільшим ступенем готовності у запланований термін, а затримка в оплаті органами казначейства, яка може спостерігатися наприкінці бюджетного року при наявності коштів на розрахунковому рахунку, призводить до виникнення кредиторської заборгованості.

4) При введенні об'єкта в експлуатацію замовником на капітальне будівництво повинні враховуватися всі витрати (в тому числі і кошти на виготовлення ПКД, що були витрачені експлуатуючою організацією або балансоутримувачем), пов'язані з капітальним будівництвом об'єктів соціально-культурного призначення, що також не завжди враховується. Не врегульовано на законодавчому рівні й питання, пов'язані із визначанням вартості основних фондів, що зазначаються в декларації про готовність об'єкта до експлуатацію або в акті готовності об'єкта до експлуатації в залежності від класу наслідків (відповідальності) об'єкта. Так, вартість основних фондів враховується без податку на додану вартість та зворотних сум [191]. На нашу думку, цілком правильно було б зазначити у декларації загальну вартість об'єкту капітального будівництва замість вартості основних фондів.

Проаналізувавши результативність БПКБ на сучасному етапі та поетапно розглянувши механізм їх виконання з використання бюджетних коштів за допомогою вищенаведених складових компонентів комплексного механізму державного управління, можна стверджувати про те, що при наявності певного механізму існує ряд проблем, що потребують вирішення [101]:

- в перелік інвестиційних програм і проектів включаються об'єкти, які не забезпечені проектною документацією або ще не отримали позитивний висновок

державної експертизи, що гальмує процес ефективного використання бюджетних коштів у кінці року;

- сума запланованого фінансування за БПКБ не співпадає з необхідним обсягом капітальних вкладень за об'єктами соціально-культурного призначення, що зазначається у зведеному кошторисному розрахунку та призводить до повернення у бюджет невикористаних сум капітальних вкладень;

- вбачається тенденція щодо низького рівня підготовки приватними організаціями проектної документації, а проектні рішення приймаються неякісно, що призводить під час експлуатації об'єкта до збільшення експлуатаційних витрат;

- при проведенні процедури відбору об'єктів соціально-культурного призначення не враховується рівень будівельної готовності незавершених будівництвом об'єктів, що призводить до збільшення кількості недобудов та продовження строків добудови;

- відсутня цілісна система нормативно-правового забезпечення з питань результативного планування, фінансування та використання бюджетних коштів, передбачених на капітальні видатки;

- рівень цін у зв'язку з коливанням курсу валюти постійно зростає, що призводить до подорожчання вартості капітального будівництва і проведення повторної Державної експертизи;

- недосконала процедура фінансування призводить до фізичного і морального зносу об'єктів соціально-культурного призначення (споруд, обладнання тощо) [11, с. 150];

- затримка в оплаті органами казначейства, яка може спостерігатися наприкінці бюджетного року при наявності коштів на розрахунковому рахунку, призводить до виникнення кредиторської заборгованості;

- не врегульовано на законодавчому рівні питання погашення кредиторської заборгованості із залученням коштів місцевих бюджетів, що виникла у минулих роках за рахунок коштів Державного бюджету (при відсутності коштів), що

призводить до збільшення позовних вимог від підрядних організацій за договорами підряду;

- розпорошення виділених асигнувань із різних бюджетів не дозволяє закінчити будівництво і ввести в експлуатацію об'єкти з найбільшим ступенем готовності у запланований термін [11, с. 154];

- не включено до програм фінансування поточного року ті об'єкти капітального будівництва, в які вкладені бюджетні кошти у минулих роках, що унеможливорює досягнення кінцевого результату – введення об'єкту в експлуатацію;

- надходження бюджетних коштів на рахунок замовника в останній день бюджетного періоду не дає можливість здійснити попередню оплату за об'єктами з метою відпрацювання її протягом наступного бюджетного періоду в тримісячний термін;

- несвоєчасність та неритмічність фінансування протягом бюджетного періоду призводить до зволікання з використанням коштів і невиконання передбачених завдань.

За таких умов, пошук напрямів удосконалення комплексного механізму державного управління необхідно направляти у бік підвищення результативності з метою досягнення цільової політики. Річ у тім, що відновлення “розвинутої та функціонально виправданої структури управління” залежить від прийнятих рішень з підкріпленням достатньої кількості фінансових ресурсів [136].

Отже, зважаючи на наведену проблематику, бюджетні кошти, спрямовані на фінансування БПКБ, використовуються з недостатнім рівнем результативності. За цих умов мета бюджетної програми, за якою здійснюється фінансування заходів не досягається, а завдання програми фактично не виконуються. Отож другий стовп, на якому повинен базуватися бюджет, орієнтований на результат, має певні прогалини і потребує удосконалення. З цього приводу виникає необхідність у розробці та обґрунтуванні механізму взаємодії органів влади в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління.

Висновки до розділу 2

У розділі 2 дисертаційного дослідження досліджено компоненти програмно-цільового методу як інструменту результативності формування та виконання бюджетних програм; проаналізовано результативність бюджетних програм капітального будівництва в сучасних умовах та охарактеризовано специфіку їх виконання із застосуванням складових комплексного механізму державного управління.

Відповідно до завдань дослідження автором зроблено наступні висновки.

1. З'ясовано, що поширення опцій ПЦМ при плануванні, фінансуванні та виконанні бюджетних програм в умовах обмеженої кількості ресурсного потенціалу надасть можливість направляти ресурси на більш важливі стратегічні пріоритети держави в цілому, та територіальної громади зокрема, з отриманням максимального ефекту на майбутню перспективу (результативність). Під результативністю пропонується розуміти досягнення всебічної вигоди, отриманої одержувачами бюджетних послуг від застосування механізмів державного управління не тільки у реальному часі, а й у середньостроковій та довгостроковій перспективах.

2. Вперше класифіковано, детально проаналізовано та схематично проілюстровано трикомпонентну модель ПЦМ (“метод – ціль – програма”), що виступає інструментом результативності бюджетних коштів, за допомогою якого здійснюють їх планування, використання та контроль ефективності на рівні Державного бюджету (Державний фонд регіонального розвитку); на регіональному рівні (обласні та районні бюджети) та на рівні громад (бюджети місцевого самоврядування). Відповідність пріоритетним завданням є ключовою для отримання максимального ефекту від реалізації бюджетної програми та всебічної вигоди з одночасним підвищенням якості послуг. Невід’ємними складовими зазначеного інструментарію виступають три компоненти: метод, цілі, програма.

3. Досліджено діяльність структурних підрозділів облдержадміністрацій, що

виконують функції основного замовника та розпорядника коштів за бюджетними програмами капітального будівництва на території 24 областей України. З'ясовано, що єдиним замовником за такими програмами виступає управління капітального будівництва обласної державної адміністрації. Проаналізовано планування та використання коштів, що фінансуються на рівні Миколаївської області за 2002 - 2016 роки.

4. Самостійно обрано та здійснено аналіз індикаторів результативних показників виконання бюджетних програм капітального будівництва за ПЦМ із різних джерел фінансування. Результати дослідження показали, що жоден із запланованих результативних показників не виконується у повному обсязі. При виконанні якісно запланованих показників можна було б стверджувати, що рівень їх виконання є результативним. В даному випадку бюджетні кошти, спрямовані на їх фінансування, використовуються з недостатнім рівнем результативності, а мета повною мірою не досягнута.

5. З метою з'ясування проблемних аспектів, що негативно впливають на результативність виконання бюджетних програм капітального будівництва охарактеризовано їх специфіку із застосуванням складових компонентів комплексного механізму державного управління, зокрема.

За допомогою аналізу основних завдань та повноважень інституцій, які здійснюють державну політику щодо планування, фінансування, використання та контролю бюджетних коштів представлено інституційний механізм у капітальному будівництві. Згруповано суб'єкти управління за певними напрямками діяльності: управлінська, контролююча, атестаційна, експертна, виконавча та виокремлено громадську діяльність.

Для розуміння забезпечення функціонування апарату управління служби замовника охарактеризовано мотиваційний механізм. З'ясовано, що при збільшенні фінансування збільшується сума коштів на утримання служби замовника, і, навпаки. Особливо ретельно досліджено групу видатків у частині здійснення технічного нагляду на утримання служби замовника та вперше запропоновано формульний підхід щодо його визначення.

Грунтовний аналіз організаційного та правового механізмів надав змогу побудувати організаційно-інституційну схему механізму використання коштів за бюджетними програмами капітального будівництва об'єктів соціального та культурного призначення на прикладі Державного фонду регіонального розвитку. Визначено, що організаційно-інституційний механізм має чітку, організовану і структуровану систему взаємодії всіх учасників процесу, але при цьому характеризується відсутністю реальних джерел фінансування, незбалансованістю цінової політики, формалістичним підходом до реалізації показників, низьким рівнем громадського впливу та прозорості, недосконалістю важливих процедурних ланок, відірваністю від стратегій та пріоритетів тощо.

Результати дослідження, що наведено у другому розділі, представлено в статтях у наукових фахових виданнях [34; 86; 90] та у матеріалах науково-практичних конференцій [85; 87; 100; 89; 90; 91; 92; 93; 94; 95; 96; 97; 101].

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

3.1. Багаторічне планування бюджетних програм капітального будівництва, орієнтоване на результативність

Бюджетна реформа в умовах глобалізації та дефіциту фінансових ресурсів набуває все більшого значення у науковому дискурсі й відображає подвійний контекст. З одного боку, реформа бюджетних відносин охоплює прагнення громадян до поліпшення якості державних послуг за умови зниження податків, з іншого – держава намагається збалансувати бюджет з метою задоволення потреб та інтересів громадян.

За таких умов державні фінанси виступають одним із засобів політичної влади і являють собою привілейований інструмент на шляху інституційної розбудови. Вони (державні фінанси) неодноразово в історичній ретроспективі зіграли важливу роль в процесі формування і трансформації як самої держави так і окремих її галузей, зокрема і в капітальному будівництві.

Отже, бюджетна реформа – це не другозначна реформа держави, а реальний важіль, за допомогою якого здійснюється реконструкція бюджетного процесу у загальному реформуванні державних відносин, особливо в умовах обмежених фінансових ресурсів при спрощенні бюджетних процедур, делегуванні коштів та наданню більшої гнучкості і бюджетної автономії територіальним громадам у вирішенні певного кола проблемних питань. Вони (питання) стосуються більше таких напрямів, як відновлення та приведення у належний стан об'єктів соціальної інфраструктури: дитячих садочків, шкіл, закладів охорони здоров'я, культури, фізичного виховання, мереж водопостачання і водовідведення (якість питної води), каналізаційних споруд, доріг, впровадження альтернативних видів палива тощо. І держава на перших етапах проведення бюджетної реформи

виступає “каталізатором” між розподілом наявних державних ресурсів і потребами громади [84].

Через те, що підготовка бюджету є фундаментальним актом стану життєдіяльності держави, процедура виконання такого документу має бути зроблена з обережністю. Вона повинна бути частиною прозорого процесу виділення ресурсів за БПКБ для стратегічних пріоритетів, що забезпечують бюджетну дисципліну в цілому. Ось чому ми спостерігаємо реалізацію фінансових реформ у всьому світу. Ці реформи далекі від простих установок, це форма абсолютно нового управління, що призвела до переоцінки функціонування держави [250].

В свою чергу, концепція управління цілями (далі – концепція), що орієнтована на результати не є нововведенням і сягає початку з 1950-х років. Так, у своїй роботі “Практика корпоративного управління” Пітер Друкер вперше ввів поняття “управління цілями” та окреслив його основні характеристики: формулювання один за одним мети, організаційних цілей та завдань; встановлення конкретних цілей для кожного члена організації; участь у прийнятті рішень; наявність певного часу; оцінка ефективності та зворотній зв’язок [257]. Ці основні етапи повинні повністю узгоджуватися з підходом “управління цілями” на підставі результатів, що ми бажаємо отримати [242, с. 1].

Така концепція вперше була прийнята у приватному секторі, а згодом, після логічного окреслення його структурної композиції, почала застосовуватися й у державному. Спочатку концепція застосовувалася Міністерством оборони Сполучених Штатів та була адаптована Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) наприкінці 1960-х років як аналітичний інструмент, що використовувався для планування, контролю та оцінювання діяльності. При цьому рішення приймалися виходячи з розподілу наявних ресурсів з метою досягнення результатів через механізм здійснення державного втручання (рис. 3.1).

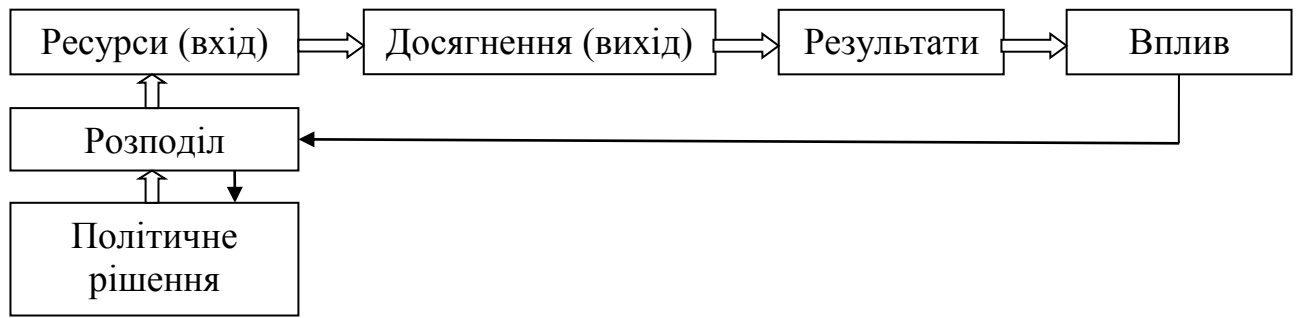

Рис. 3.1 Прийняття політичного рішення щодо розподілу наявних ресурсів [242, с. 2]

У 90-х роках державний сектор зазнав великих реформ у відповідь на економічний, соціальний та політичний тиск. Державний дефіцит, структурні проблеми, посилення конкуренції, глобалізація, зростання громадської недовіри до держави з одночасним збільшенням попиту на більш ефективні та чуйні послуги дало поштовх для більш детальної підзвітності й прозорості держави перед громадськістю з проведенням аудиторської перевірки. При цьому ми спостерігаємо незацікавленість в обсягах витрачених ресурсів та отриманих з ними результатів (рис. 3.2).

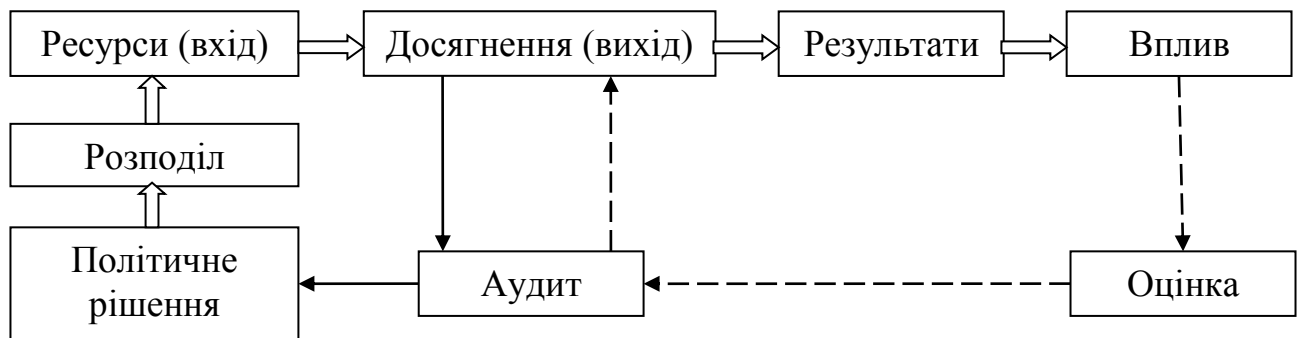

Рис. 3.2 Прийняття політичного рішення щодо розподілу ресурсів на підставі проведеного аудиту [242, с. 2]

З цього приводу логічно побудована вже на той час концепція управління цілями поступово впроваджувалася у державний сектор багатьох країн. Протягом цього ж десятиріччя вона перетворилася на “управління результатами” в рамках результативного державного управління, термін, який відноситься до культури управління, що підкреслює центральну роль громадянина та відповідальність держави за результати. Така еволюція визначає, з однієї сторони, розвиток, що

втілює перехід з наявних ресурсів до отриманих результатів в рамках бюджетів, структурованих навколо цілей державної політики, та розвитку системи державного управління, що включає моніторинг й оцінку (рис. 3.3).

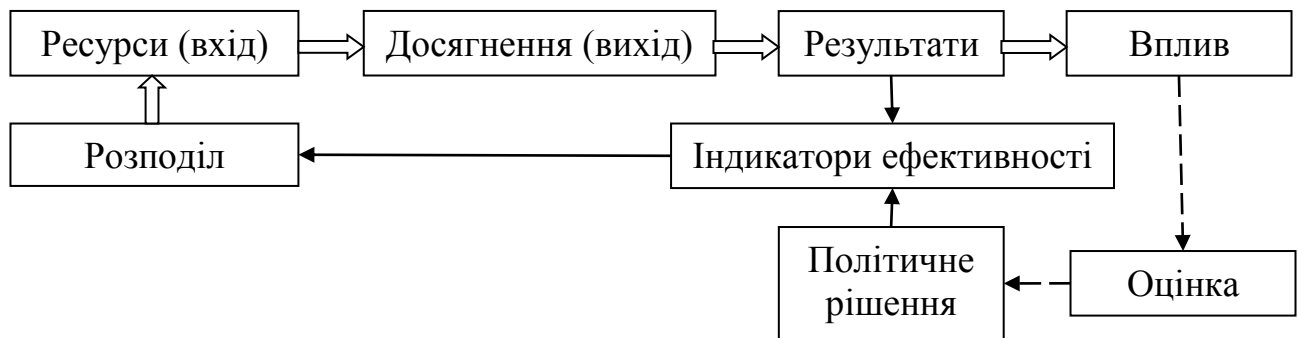

Рис. 3.3 Прийняття політичного рішення стосовно очікуваних / досягнутих результатів, що виправдовують розподіл ресурсів [242, с. 3]

Зрозуміло, що сьогодні бюджетна реформа вже не обмежується тільки запропонованими інструментами планування поряд з традиційним бюджетом за дуальною моделлю “ресурс-результат”, вона повинна бути націлена на більш радикальні зміни.

Так, одним із основних принципів вітчизняного бюджетного процесу є щорічне правило, яке обмежує часовий план затвердженого бюджету на один рік (зазвичай календарний). Звичайно, дотримання такого принципу стосується не тільки питання планування бюджету, а й реалізації заходів за певними фінансовими операціями протягом встановленого терміну, тобто в межах бюджетного року. Так, нереалізовані протягом фінансового року видатки за БПКБ не можливо продовжити в наступні бюджетні періоди, тобто є залежність від бюджету, що планується реалізовувати у наступний бюджетний період. Отже, виникає проблема недовиконання БПКБ у наступні роки через застосування річного бюджетного планування [245, с. 29].

Практичні вимоги і сучасні технології планування свідчать про те, що необхідно здійснити перехід від сприйняття бюджету через призму традиційного принципу річного бюджету на користь заміни принципу багаторічного планування бюджету, що обумовлюється фінансуванням БПКБ на довгостроковий період та виходить далеко за горизонт бюджету, складеного протягом року.

Спочатку зміни повинні відбуватися в режимі підготовки, подання та обговорення Бюджетного кодексу України в частині багаторічного планування за БПКБ, що направлені на вирішення пріоритетних цілей державної політики. Потім вони повинні стосуватися організації, відповідальної за проведення бюджетної реформи в цілому та за багаторічними БПКБ, зокрема, й діалогу управління в рамках кожної державної установи.

Перехід до іншої ідеологічної бюджетної культури в рамках багаторічного планування, орієнтованого на результативність за БПКБ, є тривалим і складним процесом, що вимагає прийняття правильних рішень, креативних поглядів, позитивної практики, і, особливо, зміцнення кадрового специфічного потенціалу. Якщо відсутній ефективний процес прийняття рішень, з одної сторони, та недосконала розробка політики й планування, з іншої, тобто вони є відокремленими один від одного та від бюджету, і не обмежуються наявними ресурсами або стратегічними пріоритетами, така ситуація призводить до значної розбіжності між тим, що обіцяно через державну політику і тим, що є можливим. За таких умов річний бюджетний процес стає більш орієнтованим на підтримку певного балансу, а не на розподіл ресурсів на основі чіткого політичного вибору для досягнення стратегічних цілей [250].

Багаторічне планування за БПКБ на основі результатів є одним з інструментів управління державною політикою, що тісно пов'язане з іншими, не менш важливими інструментами, такими як: *фінансовий контроль та аудит*, проведення якого допомагає: по-перше, дізнатися чи використано отримані державні кошти на законних підставах; по-друге, здійснити оцінювання, за допомогою якого ми можемо говорити про виконані роботи відповідно до стандартів та нормативів, надані послуги належним чином та досягнення результативності (результатів й впливу); *моніторинг результативності*, спрямований на те, щоб заплановані заходи здійснювались відповідно до стандартів належного управління та обмежували ризики. Також багаторічне бюджетне планування на основі результатів визначає відносини, в яких потреба в ресурсах впливає з цілей та очікуваних результатів (рис. 3.4).

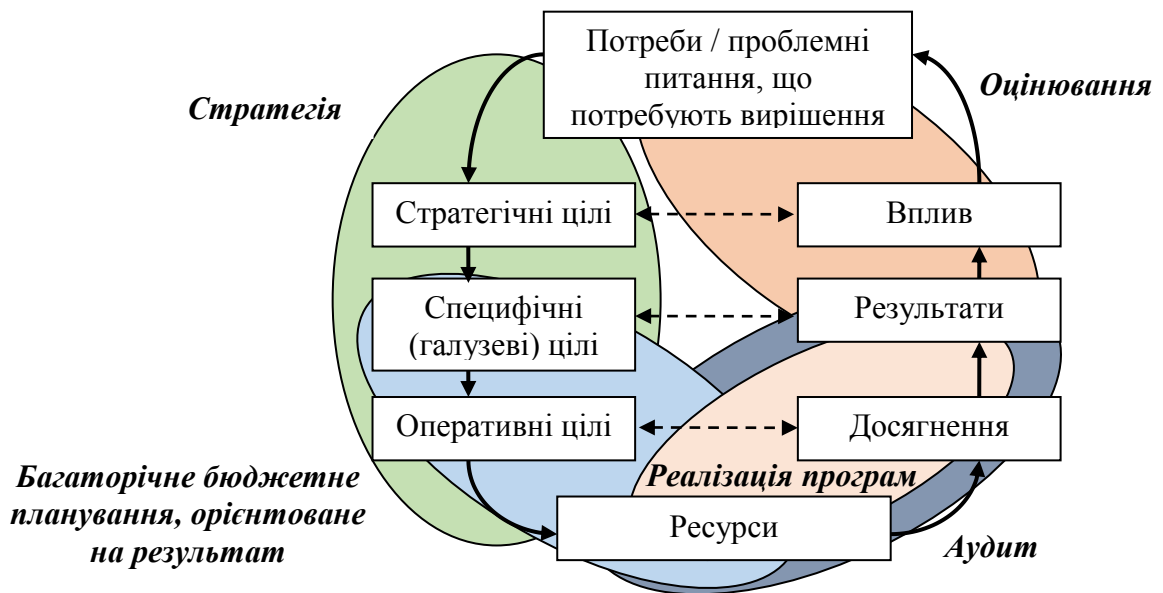

Рис. 3.4 Цикл державної політики узгодженості між цілями, ресурсами та результатами [242, с. 4]

В даному контексті найважливішим є, по-перше, встановлення цілей (стратегічних, специфічних, оперативних) та, по-друге, якість відбору результативних показників. Стратегічні цілі відповідають очікуваним наслідкам та позитивним змінам для прямих та непрямих отримувачів державних послуг у середньо- та довгостроковій перспективах. Специфічні цілі (галузеві) відповідають очікуваним результатам, тобто очікуваним короткостроковим впливам на прямих отримувачів послуг у певній галузі. Це рівень об'єктивності, що нас цікавить в рамках багаторічного планування за БПКБ, орієнтованого на результативність, тобто рівень, на якому визначаються відповідальні установи. Оперативні цілі відповідають запланованим досягненням і більше стосуються логіки засобів, ніж логіки результатів (рис. 3.5).

Разом з цим необхідно виявити проблемну ситуацію, вирішення якої виправдовуватиме державне втручання. При цьому робляться припущення про характер проблеми, її вирішення, хід реалізації і причинно-наслідкові зв'язки, що дозволять вирішити проблему. Потім ресурси інвестуються державою за БПКБ за умови отримання очікуваної результативності у довгостроковій перспективі [84]. Важливою особливістю заданого процесу є визначення очікуваних результатів,

досягнення яких вимірюється об'єктивними показниками (індикаторами), які більш детально описано у пункті 3.2 дисертаційного дослідження.

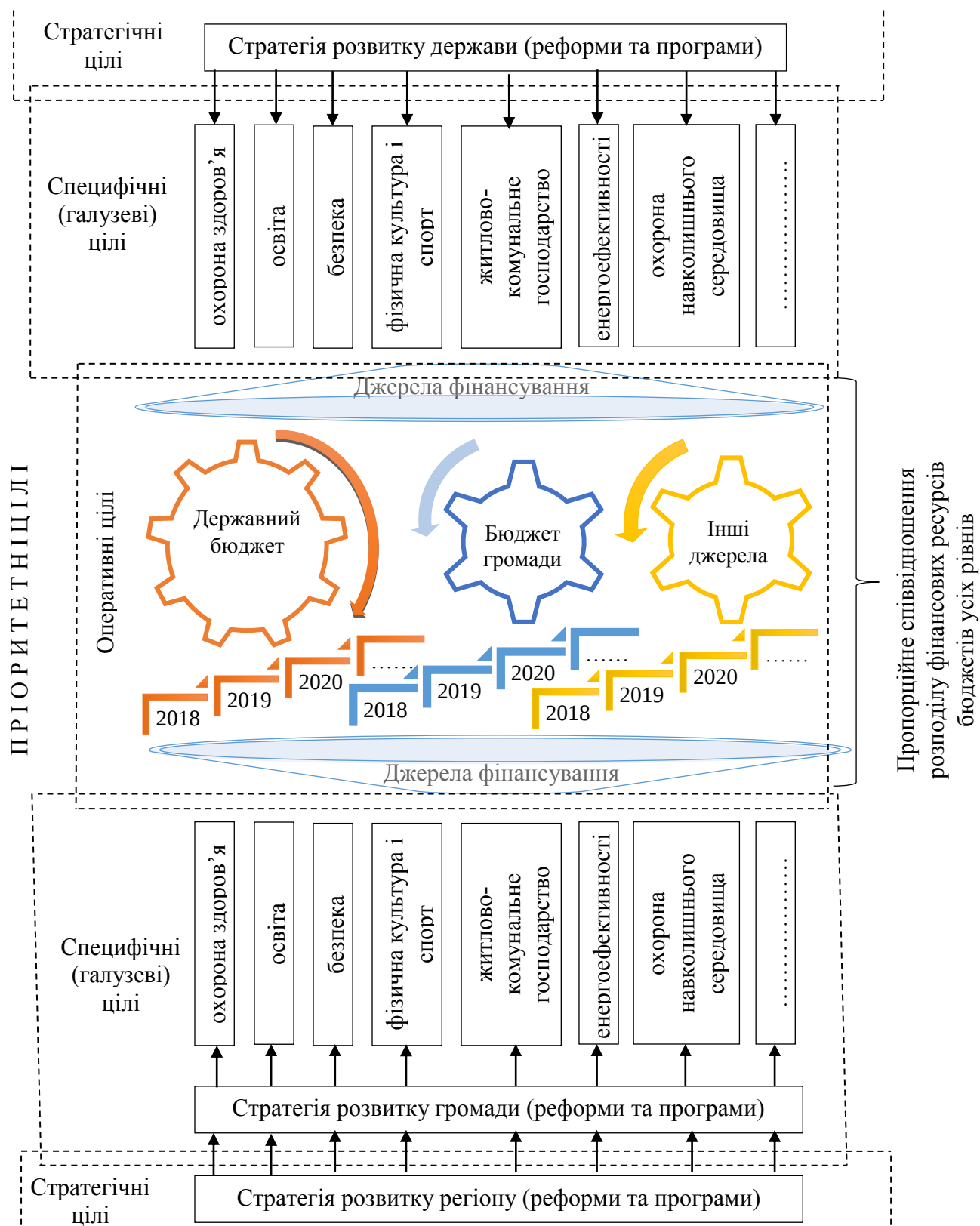

Рис. 3.5 Взаємозв'язок цілей у багаторічному бюджетному плануванні при здійсненні державного управління за пріоритетними напрямками

Джерело: побудовано автором на підставі дослідження

Отже, вимірювання результатів за БПКБ встановлює зв'язок між отриманими результатами та бюджетом, що призводить до більшої прозорості, підвищення ефективності та посилення прямої відповідальності учасників, відповідальних за програму розвитку, що включає в себе один із напрямів – здійснення капітального будівництва.

Між тим програма розвитку є похідною від бізнес-плану. Можна виділити як схожість так і відмінність цих двох документів. Схожість полягає у тому, що бізнес-план орієнтовано на отримання максимального ефекту (прибутку) при мінімізації витрат. Програма розвитку – на задоволення потреб громади (соціально-економічний ефект) при обмеженій кількості ресурсів.

Відмінність полягає у тому, що бізнес-план реалізується за рахунок власних коштів інвесторів – суб'єктів підприємницької діяльності, які приймають виважені рішення щодо готовності інвестувати ресурси з метою отримання максимального прибутку. В свою чергу, програма розвитку реалізується за рахунок бюджетних коштів, які прийнято вважати м'яко кажучи “дармовим капіталом” і ті, хто приймає рішення щодо реалізації тієї чи іншої програми, не вкладають власні кошти. Отже, необхідно змінити саму політику відношення до бюджетних ресурсів і починати приймати змістовні рішення на державному рівні як господарі, які бажають примножити капітал нашої держави.

Наведемо визначення, що використовуються для оцінки результативності з метою досягнення цілей після державного втручання (проекту, програми, заходу, політики тощо): мета – ясний та чіткий вислів того ефекту, який повинні отримати одержувачі послуг після державного втручання; результат – пряма вигода, яку одержувачі послуг отримали наприкінці їх участі після державного втручання (або після завершення програми розвитку); очікуваний результат – пряма вигода, яку одержувачі послуг повинні отримати наприкінці після державного втручання (або після завершення програми розвитку); показник ефективності – вимір очікуваного результату.

У зв'язку з вищевикладеним можна виділити фактори, що впливають на результативність багаторічного планування за БПКБ [84]:

1) Ресурси (фінансові, людські, матеріальні, нормативні тощо) для здійснення державного втручання (наприклад, складання або виконання програми розвитку).

2) Досягнення – презентація об'єктів, що матеріалізуються з наявних ресурсів (введення об'єкту в експлуатацію та передача його балансоутримувачу).

3) Вплив – наслідки, що відбиваються на одержувачів послуг після закінчення дії програм розвитку у середньо- та довгостроковій перспективах (соціально-економічний ефект після закінчення реалізації БПКБ).

В результаті, багаторічне планування, орієнтоване на результативність за БПКБ має на меті встановити цей неодмінний зв'язок між середньою і довгостроковою стратегіями та річним бюджетом шляхом визначення заходів досягнення цілей програм чи стратегій розвитку та формування бюджетних асигнувань, необхідних для їх здійснення [25, с. 81]. У свою чергу, така політика повинна бути спрямована на досягнення трьох основних цілей. Перша ціль – зміцнення фінансової дисципліни, що включає стійкість фіскальної та галузевої політики в капітальному будівництві, одночасно забезпечуючи належний вплив фіскальної політики на державні фінансові ресурси й макроекономічну систему. Друга ціль – закріпити результативний міжгалузевий розподіл ресурсів шляхом розробки методів і засобів, що забезпечать взаємозв'язок між стратегіями державної політики та їх практичною реалізацією через бюджетні програми капітального будівництва. Розробити такий собі “периметр” поступового досягнення цілей, в якому відображаються різні сектори, що потребують безперервних зусиль протягом декількох років. Таке втручання з боку держави стає можливим завдяки розміщенню бюджету на багаторічну перспективу. Третя ціль – підвищення відповідальності з метою покращення результативності надання державних послуг: надати громадам повноваження на управління програмами розвитку та здійснення системи моніторингу результативності їх виконання.

Виходячи з вищенаведеного, багаторічне планування за БПКБ – це система взаємозв'язку, що дозволяє, по-перше, залучати ресурси для досягнення

пріоритетних завдань державної політики, по-друге, формувати фінансові реалії та, по-третє, отримати результативність від реалізації середньо- та довгострокових БПКБ. Завдання повинні відображати ефективне державне управління між потребами та наявними ресурсами, як проілюстровано на рис. 3.6.

Рис. 3.6 Взаємозв'язок державної політики, планування та бюджетування в циклі управління ресурсами за бюджетними програмами капітального будівництва [242, с. 4]

На першому етапі здійснюється огляд державної політики, орієнтованої на потреби, що є пріоритетними на сьогодні і які є нагальними у майбутньому, виходячи з перегляду попередньої програми розвитку та періоду її реалізації. Другий етап пов'язано з окресленням узгодженості дій з ресурсами: визначаються цілі, стратегія та пріоритети, очікувані результати. На третьому етапі проходить підготовка бюджету на багаторічну перспективу за БПКБ, що націлена на отримання результативності від капітальних вкладень. Четвертий етап направлено на діяльність та своєчасне виконання БПКБ, за якими закріплено бюджетні асигнування. Після закінчення бюджетного періоду здійснюється моніторинг діяльності за обліком витрачених ресурсів та досягненням результативних показників. Після проводиться оцінювання та аудит щодо ефективності державної політичної діяльності за БПКБ з відповідними рекомендаціями та включення

отриманих результатів не тільки у діючі програми розвитку з відповідним коригуванням, а й у майбутні програми.

Звідси випливає, що багаторічне бюджетне планування за БПКБ використовується з метою підвищення результативності та ефективності державних витрат, забезпечення належної видимості державної політики та кращої координації між бюджетними програмами шляхом відповідного планування асигнувань на середньо- та довгостроковий періоди. Слід пам'ятати, що бюджет у багаторічній перспективі не призведе до конкретних результатів за умови дисциплінарного підходу до його виконання. Планування витрат не повинно відбуватися відповідно до постановки обіцянок деяких політичних сил, які можуть призвести до збільшення витрат, які ніяким чином не будуть збігатися з можливостями їх виконання.

Крім того, самі цілі державної політики повинні бути переглянуті на середньостроковий і довгостроковий періоди та відображати рішення, що є важливими й доцільними саме в цей період. Політичні діячі повинні бути в центрі діяльності уряду та виокремлювати пріоритети у державній політиці. Вони мають визначати розподіл ресурсів, а не навпаки: прозорість повинна здійснюватися у процесі розподілу ресурсів, як частина управління, орієнтованого на результативність, а не у процесі виконання вже розподілених ресурсів.

Також для успішної реалізації багаторічних бюджетних програм капітального будівництва важливо, щоб вони опиралися на сильну політичну підтримку і їх цілі мали пріоритетний характер. Тобто, акцент повинен бути на контролі державних фінансів і суворому дотриманні лімітів витрат (Швеція, Нідерланди), а не на видимість управління (Великобританія).

При цьому, ефективний контроль державних витрат вимагає об'єднання семи взаємопов'язаних інституційних основ, а саме: 1) створення структури витрат в середньо- та довгостроковій перспективах; 2) формування економічно обґрунтованих програм розвитку до потреб населення; 3) використання дієвих методів бюджетування; 4) полегшення фінансового контролю; 5) орієнтація на результати; 6) прозорість бюджету та 7) використання сучасних методів

фінансового управління.

За таких умов одним з основних факторів успішного планування витрат на середньострокову перспективу можна визначити швидкість реалізації завдань програми розвитку, що залежить від характеру і якості державних інститутів та законів, що набрали чинності, рівня технічних знань і зусиль із здійснення реформи, терпіння і наполегливості, плюс сміливість швидко приймати якісні раціональні рішення, навіть якщо вони не популярні, постійна політична підтримка – все це підвищує шанси на успіх.

Також, реалізація багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на результативність, повинна базуватися на шести основних принципах:

- простота: простий інструмент управління, що може допомогти зацікавленим сторонам визначити та досягти реалістичних результатів. Отже, найкраща стратегія зрозуміла та проста у здійсненні всіма учасниками бюджетних відносин;

- ітеративність: досвід, часто заснований на спробах або помилках, є невід’ємним елементом у розвитку можливостей та дозволяє покращити управління бюджетними програмами. Таким чином, даний інструмент необхідно реалізувати на ітеративній основі, вдосконалюючи стратегії відповідно до досвіду та уроків, отриманих після проведення аналізу результатів з послідуочим коригуванням;

- гнучкість: може використовуватися у багатьох контекстах та у багатьох аспектах при управлінні БПКБ, а у випадку реалізації попередніх програм, може бути інтегрований під сучасні потреби;

- партнерство: з метою отримання результативності від реалізації БПКБ, очікувані результати повинні бути визначені та затверджені зацікавленими сторонами за допомогою процесу консенсусу. Цей процес покращує власність зацікавлених сторін та підсилює їх прихильність до “моніторингу”, що покращує якість, ефективність та стабільність цих програм;

- підзвітність: обмін обов’язками – найкращий спосіб підвищити

відповідальність зацікавлених сторін: спільно визначити й затвердити прийняття рішень та чітко визначити обов'язки кожного з них. Отже, участь є ключовим елементом підзвітності при реалізації БПКБ;

- прозорість: очікувані результати та відповідні результативні показники повинні бути чітко визначені, щоб результати могли бути вимірними. При цьому отримана інформація може бути використана для підготовки звітів, що може бути корисним для навчання та ефективності процесу прийняття рішень [256, с. 52].

З метою включення БПКБ у програму розвитку в першу чергу необхідно здійснити процедуру відбору таких програм, що відповідають пріоритетним цілям програми розвитку громади. При цьому кожна програма, що реалізується, повинна відповідати низки умов: врахування інтересів споживачів, вплив зміни клімату, розробки якісних послуг, адаптованих до населення тощо. Процедура запровадження зазначеного механізму є досить простою. Відповідні міські служби ведуть своєрідну співбесіду з керівниками проектів за об'єктами капітального будівництва з метою виявлення його відповідності вищезазначеним критеріям. Така співбесіда може відбуватися із залученням спеціалістів зазначеного профілю, наприклад, з управління капітального будівництва. Звичайно, що деякі об'єкти будуть реалізовані, а деякі – ні. Якщо об'єкти капітального будівництва вписується в програму розвитку громади, то надається дозвіл на її реалізацію. В результаті цієї спільної роботи народжується “досьє” на об'єкти в рамках бюджетних програм капітального будівництва, що позиціонує програму по відношенню до розвитку громади та окреслює шляхи його найкращої реалізації. “Досьє” включає в себе п'ять основних розділів, що повинні відображати результативність від запровадження та реалізації за основними напрямками:

1) Обґрунтування: необхідно проаналізувати та враховувати всі потреби, що отримують різні споживачі послуг від запровадження бюджетної програми.

2) Економічний аспект: забезпечення економічної життєдіяльності БПКБ; створення робочих місць; сприяння оптимальному управлінню людськими, природними та фінансовими ресурсами для задоволення потреб громади тощо.

3) Соціальний аспект: забезпечення задоволення основних потреб населення, що мешкає на території громади, включаючи зручність для людей з обмеженими можливостями; підвищення якості життя шляхом забезпечення доступу всіх людей до зайнятості, освіти, медичної допомоги, соціальних послуг, якісного житла, дотримання прав та свобод людини й участь у прийнятті рішень тощо.

4) Екологічний аспект: інтегрувати зацікавленість у збереженні різноманітних видів та всіх природних наземних та водних екосистем; впровадження управління альтернативними видами тепло- та електропостачання; вплив новоствореного продукту на навколишнє природне середовище; визначення наслідків для здоров'я людини; вираховування природних та технологічних ризиків (зони повені, зсуви, лісові пожежі) тощо.

5) Управління: взаємодія громадян та потенційних партнерів, визначення процедури реалізації, відповідальних виконавців, джерел фінансування, строків реалізації тощо [84].

При цьому, відбір об'єктів капітального будівництва потребує певних кроків: здійснення моніторингу можливих витрат; вміння приймати стратегічні компроміси при виборі найбільш значущих за пріоритетами економічного, екологічного, соціального і фінансового розвитку; інформування громадян про стратегічний вибір (що було зроблено для того, щоб це призвело до удосконалення в майбутньому) [249, с. 10-11].

Такий інструмент може бути корисним для того, щоб прояснити, визначити та покращити свої програми розвитку відповідно до пріоритетних цілей державної політики та потреб громади; провести оцінку БПКБ (конкретні питання можуть служити результативними показниками); допомогти усвідомити важливість співвідношення БПКБ з програмами розвитку громади; сприяти досягненню консенсусу серед різних учасників програми.

Зрозуміло, що реалізацію БПКБ планується здійснити у термін дії програми розвитку, наприклад, у період з 2019 року по 2023 рік. Отже, розподіл ресурсів здійснюватиметься в залежності від запланованих бюджетних асигнувань

виходячи з вартості та строку (початок і закінчення) об'єкту капітального будівництва, що зазначено у рамках програми розвитку (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Багаторічна бюджетна програма капітального будівництва

Джерело: складено автором на підставі дослідження

№ з/п	Назва програми КБ (об'єкту)	Пріоритетна мета	Джерело фінансування в рамках програми розвитку	Адміністративно-територіальна одиниця	Термін КБ	Вартість об'єкту КБ,	в тому числі за роками:				
							2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Програма	А	У	Н	2 роки	+	+	+			
2	Програма	А	У	Н	3 роки	+	+	+	+		
3	Програма	А	У	Н	5 років	+	+	+	+	+	+
4	Програма	А	У	Н	4 роки	+	+	+	+	+	
5	Програма	А	У	Н	3 роки	+		+	+	+	
6	Програма	А	У	Н	2 роки	+				+	+
7	Програма	А	У	Н	2 роки	+				+	+
8	Програма	А	У	Н	3 роки	+			+	+	+
9	Програма	А	У	Н	3 роки	+	+	+	+		
10	Програма	А	У	Н	3 роки	+			+	+	+
Всього:						+	+	+	+	+	+

З таблиці 3.1 видно, що багаторічна БПКБ включає в себе об'єкти на середньо- та довгостроковий періоди. Але, багато БПКБ, що реалізуються за один бюджетний період, тобто починаються і закінчуються у поточному році. Для таких програм необхідно застосовувати окремий перелік з визначенням цілей громади, результативних показників, головних виконавців тощо. Об'єкти капітального будівництва, що підпадають під однорічне бюджетне планування, тобто реалізація якого здійснюється у короткостроковий період, повинні бути також зосереджені на основоположних пріоритетних основах розвитку громади і відповідати першочерговим потребам громадян. При цьому місцевим органам

влади необхідно більше уваги зосередити на реалізації саме короткострокових програм, що надасть можливість отримати результативні показники, і таким чином, досягти пріоритетних цілей при незначних витратах у мінімальний строк.

Крім того, можливо спробувати розглядати БПКБ не тільки у частині об'єктів соціального, культурного, побутового призначення, але й комерційного (приклад з досвіду Польщі: будівництво аеропортів, аквапарків, торгових центрів тощо) з виокремленням частки як державної власності так і власності громади (в залежності від джерела фінансування). Це дозволить: 1) поповнити дохідну частину бюджету (бюджетний аспект); 2) створити нові робочі місця (економічний аспект); 3) підвищити рівень життя населення шляхом виплати достойної заробітної плати (соціальний аспект); 4) покращити стан місцевої інфраструктури та благоустрій території (регіональний аспект).

Відтак, держава відіграє основоположну роль у модернізації управління бюджетом в частині багаторічного планування за БПКБ, орієнтованого на результативність. В свою чергу, громадянське суспільство є важливим партнером у проведенні бюджетної реформи шляхом запровадження принципу демократії. Кожен партнер відіграє особливу роль у здійсненні покладеної на нього місії у процесі фіскальної реформи в рамках функцій кожного з них. Інакше кажучи, роль цих партнерів доповнюють досягнення рівності на основі пріоритетних цілей розвитку та соціальної справедливості в контексті забезпечення прозорості й результативності управління державними справами.

3.2. Застосування бенчмаркінгового підходу при відборі результативних показників бюджетних програм капітального будівництва

У зв'язку з тим, що капітальне будівництво виступає соціально значущою для держави в цілому та суспільства, зокрема, з огляду на зарубіжний досвід, можна стверджувати: бенчмаркінг у капітальному будівництві виступає для влади тим інструментом, що здатен не тільки стимулювати до підвищення якості послуг, але й контролювати процеси, задіяні у заданій площині, встановлюючи

очікувані результативні показники, що зафіксовані у програмах розвитку.

В залежності від специфіки організації проводяться різні етапи дослідження за допомогою бенчмаркінгового підходу. Так, Р. Камп виділяє чотири етапи проведення бенчмаркінгу (планування, аналіз, інтеграція, дії), Р. Рейдер – шість (виявлення проблеми, вивчення циклу виробництва, визначення продукту, збір інформації, дослідження, впровадження), К. Тінтельнот – шість (визначення найкращих компаній, встановлення партнерів, аналіз даних, обробка даних, впровадження, контроль з повторним аналізом), А. Олстїт – п'ять (планування, вибір партнерів, збір інформації, аналіз, впровадження отриманих результатів), М. Брайтман – чотири (розуміння нюансів діяльності власної організації, дослідження інших організацій, порівняння результатів, впровадження) тощо [68]. Всі представлені підходи мають різну кількість етапів, але, в цілому, співпадають за змістом та послідовністю виконання.

Розглянемо більш детально етапи та послідовність проведення бенчмаркінгового підходу, що представляє собою шестифазну структуру та, на наш погляд, більш підходить для проведення порівняльного аналізу з метою здійснення відбору індикаторів результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва. Основні етапи та послідовність проведення шестифазного бенчмаркінгу представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Етапи проведення бенчмаркінгу [252, с. 11]

Етапи	Послідовність
1	2
1. Діагностика.	Здійснити аналіз діяльності і результатів організації. Проаналізувати показники й оцінити поточну діяльність організації.
2. Планування.	Обрати тип бенчмаркінгу й навчити команду працювати з бенчмаркінгом. Визначити мету порівняльного аналізу.

Продовження таблиці 3.2

	Відокремити найкращі організації та відібрати потенційних партнерів, охарактеризувати їх відносини. Визначити методи збору даних і здійснити пошук інформації.
3. Обробка інформації.	Зібрати і систематизувати дані. Проаналізувати показники і порівняти недоліки в роботі. Зрозуміти різницю і спрогнозувати рівень продуктивності.
4. Закріпленість ресурсів.	Повідомити про результати бенчмаркінгу. Створити стратегічні й оперативні цілі. Розробити план дій з розподілом наявних ресурсів.
5. Діяльність.	Виконати певні дії з метою оцінки продуктивності. Заохочувати креативні рішення.
6. Аудит і коригування.	Здійснити аналіз зворотної дії прийнятих рішень та при необхідності відкоригувати їх. Забезпечити планомірний практичний нововведений процес.

Так, етап “Діагностика” проводиться з інформаційних й статистичних даних самої організації, яка планує провести бенчмаркінг. Етап “Планування” здійснюється відібраною професійною командою, яка здатна залучити необхідну інформацію про потенційних партнерів. На етапі “Обробка інформації” важливою умовою є пошук недоліків діяльності своєї організації та вдале співставлення результативних показників потенційних партнерів з метою розрахунку прогнозу рівня продуктивності. На наступному етапі “Закріпленість ресурсів”, виходячи з наявних ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових тощо), здійснюється встановлення стратегічних і оперативних цілей, а також прописується план дій для виконання. На етапі “Діяльність” перевага, на нашу думку, повинна надаватися більш креативним рішенням, що здатні змінити політику організації у русло результативності їх діяльності. І на останньому етапі “Аудит і коригування” проводиться аудит поступово введених заходів з метою їх вдалого коригування після запровадження.

Отже, на першому етапі здійснено дослідження результативності бюджетних програм капітального будівництва із застосуванням складових комплексного механізму державного управління та виокремлено проблематику, що негативно впливає на отримання результативних показників (Розділ II дисертаційного дослідження).

Другий етап “Планування”. З метою застосування одного з типів бенчмаркінгового підходу, наведемо типологію бенчмаркінгу з характерними кожному з них перевагами і недоліками, що проілюстровано у таблиці 3.3. При цьому типи бенчмаркінгового підходу можуть застосовуватися як окремо так і у комплексі один з одним.

Таблиця 3.3

Типологія бенчмаркінгу [252, с. 5-10]

Тип	Цілі	Партнери	Використання	Переваги	Недоліки
А	1	2	3	4	5
Внутрішній бенчмаркінг	Аналіз і порівняння концепцій, методів, інструментів, процесів, продуктів, послуг.	Всередині своєї власної організації.	Фаза навчання, що дає перший корисний досвід перш ніж зробити зовнішній бенчмаркінг і яка поступово приводить до процесу кооперативного бенчмаркінгу.	Обмін інформацією легкодоступний і сприяє прийняттю управлінських рішень. Вся інформація залишається в середині організації. Реалізація на практиці дозволяє підвищити рівень продуктивності.	Інформація є частковою, вона відносяться тільки до внутрішнього середовища організації або відділу. Інформація також може бути фрагментовано орієнтованою на інтереси окремого індивіду або відділу.
Зовнішній бенчмаркінг (конкурентоспроможний)	Аналіз і порівняння концепцій, методів, інструментів, процесів, продуктів, послуг.	Прямі конкуренти.	Іноді або на постійній основі за допомогою одного або декількох прямих конкурентів.	Партнерів дуже легко ідентифікувати. Вони, як правило, високо мотивовані. Швидко виділяють всі відмінності в продуктивності між поняттями, методами, інструментами, процесами, продуктами, послугами у організації та у конкурентів.	Обмін інформацією обмежений і потребує додаткових зусиль для збирання. Існує ризик втрати конфіденційної інформації. Можливість втрати угоди з потенційними агентами.

Продовження таблиці 3.3

Бенчмаркінг функціональний	Проаналізувати і порівняти свої функції з аналогічними функціями.	Партнери організації в тій же сфері, що не є конкурентами.	Виявлення та документування процесів, пов'язаних з продуктивністю.	Партнерів відносно легко ідентифікувати. Інформація легко доступна. Виявлені розбіжності легко адаптуються. Є носієм функціональних інновацій.	Він часто обмежується порівнянням витрат. Ризик полягає в тому, що необхідно зосередитися на кількісному аналізі і якісному аналізі й нехтувати людськими факторами.
Бенчмаркінг організаційний	Поліпшувати діяльність, що має істотний вплив на організацію.	Провідні організації, які не конкурують в тій же галузі.	Виділити внутрішні недоліки і несправності.	Вирішення питань організаційної культури, що дозволяє адаптувати організацію в контексті сильного конкурентного середовища.	Часто обмежуються адміністративним управлінням. Можна відчувати сильний опір до змін.
Бенчмаркінг процесний	Аналізувати і адаптувати критичні операційні процеси.	Провідні організації у тій же сфері.	Підкреслює специфіку окремих операцій критичних процесів.	Дозволяє швидко визначити ключові фактори успіху та сприяє розвитку продуктивності.	Потенційних партнерів важко ідентифікувати. Адаптація та передача може бути ускладнена через відсутність знань.
Бенчмаркінг загальний	Аналізувати, порівнювати, щоб дізнатися кращі практики організацій з методами роботи та аналогічними процесами.	Провідні організації в різних сферах.	Відкриття нових рівнів продуктивності, сприяє розвитку ідей і концепцій.	Зміцнює довіру і відкриває нові рівні продуктивності. Відкриття нових умов сприяє відкритості та усуває багато апіорі. Це викликає стрибки продуктивності і створення інновацій.	Потенційних партнерів важко ідентифікувати. Вони повинні мати реальний інтерес до нового партнерства. Іноді важко зрозуміти партнера та адаптуватися до певних процесів.
Бенчмаркінг стратегічний	Аналізувати та адаптувати успішні стратегії.	Партнери, з якими організація вже має усталену співпрацю або провідні організації.	Полегшення перспективного аналізу, який живить уяву майбутнього потенціалу та стратегічного мислення.	Це допомагає в створенні і розподілі ресурсів. Наявність довгострокових відносин. Встановлюється взаємна довіра. Доступна Інформація. Існує постійний обмін інформацією.	Дуже важко визначити потенційні організації. Важко переконати партнерів організації у прийнятті такого підходу.

Продовження таблиці 3.3

Бенчмаркінг кооперативний	Бути кращим і залишатися таким.	Партнери, з якими організація вже встановила плідну довгострокову співпрацю.	Є логічним продовженням стратегічного бенчмаркінгу.	Постійне анкетування, об'єднання інформації та багатьох інших ресурсів. Заключний етап процесу бенчмаркінгу. Він також є самим успішним, самим креативним.	Партнерів практично неможливо визначити, а інших партнерів важко переконати.
------------------------------	---------------------------------	--	---	--	--

Як ми бачимо з таблиці 3.3, при застосуванні певних типів бенчмаркінгу (зовнішнього, процесного, загального, стратегічного, кооперативного) існує проблема конфіденційності інформації партнерів, що виступає головним чинником гальмування у процесі порівняльного аналізу та ускладнює формування рекомендацій з удосконалення діяльності. За таких умов потрібні значні інвестиції, тобто організація повинна витратити додаткові кошти на участь в бенчмаркінгових заходах. Наступна проблема, з якою стикаються при проведенні таких типів бенчмаркінгового підходу, полягає у тому, що організація не впевнена в отриманні перспективних практичних рекомендацій з поліпшення її діяльності. При застосуванні внутрішнього, організаційного та функціонального типів бенчмаркінгу ми спостерігаємо опір працівників організації, які не бажають навчатися мислити по-новому та не готові до кардинальних змін.

Але, не зважаючи на проблематику застосування бенчмаркінгового підходу, отримання результатів дозволяє використовувати найкращий досвід, адаптувати його до реалій сьогодення та впроваджувати у діяльність організації, щоб бути найкращими серед найкращих. Тому важливо максимально скористатися таким інструментом як бенчмаркінговий підхід, що надасть можливість вирішити коло проблемних питань з урахуванням виважених рішень, що приймаються за допомогою такого інструменту.

Отже, на другому етапі “Планування” ми обрали загальний бенчмаркінг у поєднанні зі стратегічним бенчмаркінгом, що у комплексі дозволить нам

з'ясувати найкращі позиції за аналогічними процесами та адаптувати успішні стратегії (реформи, програми) до вітчизняного бюджетного поля.

Основна мета порівняльного аналізу полягає в наданні критеріїв та узагальнень теоретичного характеру у відборі індикаторів результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва.

Найкращими практиками у заданій площині обрано досвід таких країн, як Польща, Франція, Швеція, США, інші країни Західної Європи та показники, що використовуються Світовим банком.

На етапі “Обробка інформації” проаналізуємо показники, що використовуються провідними країнами при формуванні та виконанні бюджетних програм за кошти країни. Результати дослідження наведено у таблиці 3.4 з послідуною характеристикою результативних показників та окресленням позицій щодо кожного з них.

Для виконання послідуючих етапів “Закріпленість ресурсів”, “Діяльність”, “Аудит і коригування” необхідно застосовувати різні джерела фінансування, здійснювати практичні заходи із впровадження та проводити аудит вже реалізованих дій, що потребує значних інвестицій.

Таблиця 3.4

Результативні показники виконання бюджетних програм різних країн

Країни	Назва показника
1	2
Україна [200, п. 4]	Показники затрат. Показники продукту. Показники ефективності. Показники якості.
Польща [246, с. 46, 54, 72]	Показники продукту. Показники результатів. Показники впливу.
Франція [247, с. 16]	Показники засобів. Показники продукції. Показники якості. Соціально-економічні показники.
Швеція [26, с. 290]	Показники продуктивності. Показники ефективності (витрати-вигоди). Показники ефективності (витрати-результативність).

Продовження таблиці 3.4

США [206]	Показники затрат. Показники продукту. Показники результативності. Показники робочого навантаження. Показники користі.
Інші країни західної Європи [135, с. 75]	Показники ефективності. Показники якості. Показники результативності. Показники економічності. Показники фінансової діяльності.
Світовий банк [142, с. 11-14]	Показники задіяних ресурсів. Показники продукту. Показники впливу і результатів. Показники відповідності. Показники ризику. Показники дієвості. Показники ефективності. Показники результативності. Показники сталості.

Окреслимо основні показники виконання бюджетних програм, що найповніше віддзеркалюють результативність їх виконання (таблиця 3.4):

- показники засобів – описують обсяг (фізичні одиниці) або вартість використаних засобів, наявність персоналу, приміщення та характеризує кількість або значення вхідних даних [247, с. 16]. Індикатори показника засобів як і наступного показника продукції носять інформаційний характер та служать для використання у обчисленні інших індикаторів;

- показники продукції (або наданої послуги) – описують результати діяльності (кількість навчальних курсів, кількість навчальних годин, кількість запрошених осіб, кількість розробленої нормативної документації тощо);

- показники якості – вказують очікувану якість від створеного продукту або послуг, наданих користувачеві [247, с. 16]. Індикатори показника якості забезпечують постійний розрахунок дій щодо поліпшення послуг на всіх етапах вдосконалення. Отже, такі індикатори орієнтовані на споживачів і служать для відображення стану новоствореного продукту. При цьому, показники якості

надання послуг, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів мають бути пов'язані з показниками ефективності витрат;

- соціально-економічні показники – вимірюють рівень досягнення пріоритетних цілей програми та зосереджуються на так званих проміжних соціально-економічних результатах [247, с. 16]. У такому аспекті, на нашу думку, головним виступає правильність підбору основних очікуваних результатів, що відповідають пріоритетним цілям та доступність їх обчислення;

- показники результатів – вимірюють отримані послуги одержувачами у короткостроковому періоді для того, щоб дізнатися про ефект виконання бюджетної програми [246, с. 72]. Можна виділити два типи результатів: проміжні результати, що стосуються змін, безпосередньо пов'язаних із бюджетною програмою, і які відповідають її конкретним цілям, та остаточні цілі, що відображають кінцевий результат. Показник результатів як і всі результативні показники визначаються відповідно до цілей програми, але показники результативності у комплексі включають в себе різноманітні індикатори, тому і застосовується у широкому контексті, ніж показники результатів;

- показники впливу – вимірюють отриманий довгостроковий ефект, що включає в себе заплановані індикатори для досягнення спільної місії та розглядається в якості показників ступеня досягнення бажаного від реалізації бюджетної програми [246, с. 46]. У такому контексті можна говорити про те, що показники впливу віддзеркалюють показники ефективності;

- показники ефективності – показують скільки витрачених ресурсів (матеріальних, людських, фінансових) припадає на одиницю отриманого продукту [142, с. 14]. Показники ефективності будуть корисні в тих ситуаціях, при яких витрати на виконання певних завдань є досить однорідними та існує чітка залежність витрат на фінансування завдань програми з досягненням поставлених цілей. Тому показники, що вимірюють ефективність понесених витрат, повинні використовуватися з обережністю. Отже, корисні висновки з даного аналізу можуть бути досягнуті тільки в тому випадку, якщо прийняті показники ефективності є достатніми для мети, що використовується для

виконання завдань бюджетної програми. Такі показники не дають уявлення про ступінь досягнення цілей, але вони є корисним інструментом для аналізу витрат;

- показники продуктивності та результативності. Поєднання показників засобів та продуктів дає змогу оцінити ефективність роботи – це є показником продуктивності, іншими словами співвідношення між ресурсами спожитого “введення” та діяльністю “випуском”. Порівняння індикаторів результатів з початковими цілями та очікуваними результатами дає змогу оцінити результативність. На нашу думку, ці індикатори ототожнюються з показниками ефективності й несуть однотипні результати після процедури обчислення.

- показники ризику – оцінюють фактори, що можуть впливати на очікувані результати при досягненні основної мети бюджетної програми [142, с. 14]. Такі індикатори носять прогностичний характер та вимірюють рівень ризику кожного фактору, що впливає на реалізацію таких програм за певний період;

- показники користі – показує на скільки реалізація бюджетної програми буде корисною для суспільства, тобто визначається ступень наближеності послуг до населення певної територіальної громади. Такий показник, на нашу думку, тісно переплітається з очікуваними показниками програми розвитку, основною метою якої виступає задоволення потреб громадян та відображає ступінь вирішення проблемних питань. Показники користі в певних сферах діяльності дуже важко визначити через недостатність достовірних даних;

- показники економічності – визначається як співвідношення задіяних ресурсів до фактично витрачених і показує рівень економії при завершенні програми [135, с. 76]. Отже, показники економічності можна визначити тільки на етапі завершення реалізації бюджетної програми. Вони не мають відношення до пріоритетної мети, що досягається при закінченні дії бюджетної програми.

Якість відбору індикаторів результативних показників за бюджетними програмами в державному управлінні ґрунтується на ряді об’єктивних критеріїв, які, в принципі, повинні дотримуватися при розробці. Ці критерії є в певному сенсі мінімальними вимогами, які індикатор повинен задовольняти, щоб вони зберігалися протягом розумного періоду часу (наприклад, тривалість бюджетної

програми), без постійного оскарження та без суттєвих змін.

Для спрощення процесу було обрано лише шість критеріїв:

1) Актуальність. Індикатори повинні: відповідати потребам та очікуваним результатам, що стосуються заданої пріоритетної мети, яку вони допомагають оцінити та досягти; чітко ілюструвати, повністю або частково, результат, явище або об'єкт, що підлягає вимірюванню; якісно інформувати про вплив діяльності та бути корисним для оцінки отриманих результатів.

2) Дійсність. Індикатор повинен вимірювати фактичні оперативні дані для якісного звітувати про ситуацію, що склалася на певний проміжок часу. Щоб перевірити, чи є показник дійсним, досить часто порівнюють його з іншими показниками для отримання достовірних даних про одне й те саме явище.

3) Реалізація. Індикатор повинен бути досить простим для отримання певних результатів у процесі реалізації бюджетної програм.

4) Зручність у користуванні. Індикатор повинен бути простим та зрозумілим. Його інтерпретація повинна бути однаковою для всіх (користувачів, виконавців, одержувачів послуг тощо): одне визначення та межі індикатора.

5) Надійність. Результати, що обчислюються показником, повинні бути постійними та узгоджуватися з реальністю. Індикатор повинен виявляти значні варіації, залишаючись при цьому стабільним, щоб забезпечити постійне вимірювання в часі. Загальна надійність показника також значною мірою залежить від надійності отриманих даних.

6) Порівнянність. Якщо це можливо, слід вибрати стандартизований показник, що використовується декількома організаціями та офіційно визнаний у певній галузі державного управління. Ця функція не є обов'язковою, але дуже бажаною, оскільки вона підвищує довіру до індикатора.

При відборі результативних показників виконання бюджетних програм капітального будівництва ми зацікавлені, по-перше, в таких індикаторах, що характеризують інтенсивність виконання завдань, та, по-друге, мають прямий вплив на новостворений продукт. При обчисленні індикаторів результативних показників маємо визначити необхідну інформацію та заздалегідь перевірити її

доступність, надійність й довговічність. При цьому, якість індикаторів багато в чому залежить від якості даних, що можуть змінюватися з часом. Показники слід використовувати, щоб ілюструвати не діяльність державних органів влади, а рівень та умови життя громадян або зміни, що відбуваються, протягом середньота довгострокового періодів.

Виходячи з вищевикладеного, основними індикаторами, що залучаються для розрахунку результативних показників з метою реалізації мети бюджетної програми капітального будівництва відповідно до ПЦМ в умовах багаторічного планування, орієнтованого на результативність, можна запропонувати наступні:

1. Показники затрат – відображають загальну інформацію, пов'язану з фінансовими показниками і складаються з наступних індикаторів:	
1.1. Загальна (прогнозна) кошторисна вартість об'єкту капітального будівництва, в тому числі вартість проектно-вишукувальних робіт (за умови якщо замовником на проектування та на капітальне будівництво виступає одна й та ж сама організація, якщо різні – вартість ПВР зазначати не потрібно, але вона повинна включатися у загальну кошторисну вартість), тис. грн.	вартісні показники, що використовуються для обчислення показників якості та показників ефективності
1.2. Загальна вартість виконаних робіт за об'єктом капітального будівництва, в тому числі вартість проектно-вишукувальних робіт (за умови п. 1.1.), тис. грн.	
1.3. Загальна сума фінансування об'єкту капітального будівництва станом на перше число бюджетного періоду, в тому числі вартість проектно-вишукувальних робіт (за умови п. 1.1.), тис. грн.	
1.4. Обсяг фінансування за бюджетною програмою на відповідний бюджетний період (плановий, фактичний), тис. грн.	
1.5. Обсяг фінансування, передбачений програмою розвитку на відповідний бюджетний період, тис. грн.	

2. *Показники продукту* – відображають інформацію про технічну характеристику новоствореного об'єкту капітального будівництва, тобто продукт, що ми бажаємо отримати після закінчення програми, і включає в себе наступні показники:

2.1. Кількість об'єктів капітального будівництва, за якими планується виконати роботи, в тому числі ПВР, од.

2.2. Потужність об'єкту капітального будівництва до початку проведення робіт, будівля, кмГ, кмВ, кмК, м², МВт, Гкал/год тощо.

2.3. Основна потужність об'єкту капітального будівництва, що ми плануємо отримати після проведення робіт, будівля, кмГ, кмВ, кмК, м², МВт, Гкал/год тощо.

2.4. Кількість об'єктів, що планується ввести в експлуатацію протягом бюджетного періоду, об'єкт.

2.5. Фактична кількість об'єктів, що введена в експлуатацію протягом бюджетного періоду, об'єкт.

кількісні
показники, що
використовуют
ься для
обчислення
показників
якості та
показників
ефективності

3. *Показники ефективності* – виражають зв'язок між досягнутими результатами та цілями (бажаними наслідками бюджетної програми):

3.1. Середня вартість об'єкту капітального будівництва, в тому числі середня вартість ПВР, тис. грн/од.

3.2. Середні витрати на об'єкт капітального будівництва, в тому числі середні витрати на виготовлення ПВР, тис. грн/од.

3.3. Середні витрати на одиницю потужності об'єкту капітального будівництва, тис. грн/потужність.

3.4. Середні витрати на одиницю об'єкту, що планується ввести в експлуатацію протягом бюджетного періоду, тис. грн/об'єкт.

3.5. Середні витрати на одиницю об'єкту, що введено в експлуатацію протягом бюджетного періоду, тис. грн/об'єкт.

можуть і
повинні
відображати
різні аспекти
виконуваних
завдань
програми

4. *Показники якості* – відображають процес постійного покращення або вдосконалення:

4.1. Рівень будівельної готовності об'єкту капітального будівництва, в тому числі ПВР, % (загальна вартість виконаних робіт / загальну кошторисну вартість * 100%).

4.2. Рівень фінансування бюджетної програми, % (фактичний обсяг фінансування протягом бюджетного періоду / плановий обсяг фінансування за відповідний бюджетний період * 100%).

4.3. Плановий (фактичний) рівень фінансування програми розвитку, % (плановий (фактичний) обсяг фінансування протягом бюджетного періоду / обсяг фінансування, передбачений програмою розвитку на відповідний бюджетний період * 100%).

4.4. Рівень введених об'єктів в експлуатацію протягом бюджетного періоду, % (фактична кількість об'єктів, що введена в експлуатацію протягом бюджетного періоду / кількість об'єктів, що планувалося ввести в експлуатацію протягом бюджетного періоду * 100%).

4.5. Рівень користі від реалізації бюджетної програми, % (співвідношення основних потужностей об'єкту капітального будівництва до початку та після проведення робіт * 100%)

необхідно
знати
початковий
рівень якості
процесу

Слід зазначити, що мета БПКБ не повинна містити такі висловлювання, як “побудувати”, “реконструювати”, “відремонтувати”, “запроектувати” тощо – так ми не досягнемо тієї результативності, що бажаємо отримати у багаторічному бюджетному плануванні. Мета програми, на нашу думку, повинна відображати кінцевий результат після повної реалізації встановлених завдань. Наприклад: створити відповідні умови; відновити приміщення, дахові поверхні для належного функціонування закладів; створити нові робочі місця (при новому будівництві) або додаткові місця (вже існуючих закладів); покращити умови перебування у

зкладах соціально-культурного призначення; покращити якість надання послуг у регіоні, громади; покращити обслуговування населення; наблизити отримання послуг до населення певної територіальної одиниці; створити умови для попередження та профілактики; створити об'єкти капітального будівництва з розрахунком на певну кількість нових (додаткових) місць; організувати дозвілля молоді; поліпшити умови навчання; поліпшити умови перебування у приміщеннях загального користування; здійснити благоустрій території; збільшити навчальні площі; покращити умови навчального процесу; розширити діяльність закладів; перейти на комбіноване виробництво теплової та електричної енергії; забезпечити потреби населення в достатній кількості питної води; впровадити системи автоматизації насосного обладнання, що передбачає ефективне використання енергоресурсів тощо.

У БПКБ зазначай включаються багато різноманітних об'єктів: 1) за видами робіт (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт, технічне переоснащення тощо); 2) за галузевою спрямованістю (освіта, охорона здоров'я, культура, мистецтво, комунальне будівництво (водовідведення, водопостачання, газифікація, очисні споруди) тощо); 3) за технічними характеристиками (об'єкти з різною потужністю). Для полегшення сприйняття та обчислення результативних показників пропонується закріпити додаток до кожної бюджетної програми, в якому розшифровуються всі індикатори за об'єктами капітального будівництва окремо та узагальнено. Такий додаток повинен бути невід'ємною частиною самої програми, що, по-перше, надасть більш достовірну інформацію про виконання мети бюджетної програми, та, по-друге, полегшить роботу при складанні та обчисленні індикаторів результативних показників.

Отже, підбір індикаторів у складі результативних показників за БПКБ повинен бути обов'язковим при складанні бюджетних програм у розрізі об'єктів капітального будівництва та може служити методологічним підґрунтями для всіх без виключення розпорядників бюджетних коштів, що виступають замовниками на здійснення робіт за об'єктами різного призначення.

3.3. Удосконалення діяльності основного замовника за бюджетними програмами капітального будівництва

З огляду досвіду зарубіжних країн та сучасного вітчизняного стану використання коштів за БПКБ розглянемо п'ять варіантів розвитку прогнозованої політики діяльності основного замовника, головного розпорядника та одержувача бюджетних коштів із застосуванням інституційної, організаційної та правової складових комплексного механізму державного управління. Це необхідно зробити для того, щоб врахувати всі позиції та інтереси у заданій площині й обрати один з альтернативних варіантів, що спрямований на досягнення поставлених цілей і завдань, визначених стратегіями і програмами розвитку.

Альтернатива № 1. Залишити все без змін. Ситуація, що існує на сучасному етапі більш детально описано у II розділі дисертаційного дослідження.

Переваги: використання коштів за БПКБ здійснюється кваліфікованими спеціалістами у своїй області, напрацьований досвід роботи з територіальними громадами.

Недоліки:

- неефективне використання бюджетних коштів за БПКБ;
- розвиток елементів корупційних діянь в капітальному будівництві;
- не врегульовано на законодавчому рівні порядок погашення заборгованості з місцевого бюджету, що виникла в минулих роках за рахунок коштів з Державного бюджету;
- не удосконалений порядок відбору об'єктів капітального будівництва. На рівні Миколаївської облдержадміністрації створено регіональну комісію з оцінки та забезпечення відбору інвестиційних програм і проектів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів ДФРР у складі 20 осіб [173]. Однією з умов відбору є зменшення кількості об'єктів незавершеного будівництва шляхом фінансування об'єктів з високим ступенем будівельної готовності, що повинні бути прийняті в експлуатацію в бюджетному періоді [170]. При цьому, у 2015 році з 39 об'єктів лише два об'єкти віднесено до об'єктів незавершеного

будівництва, що мають ступінь будівельної готовності понад 60 %, а інші 37 об'єктів – мають нульовий ступінь готовності. Таку ситуацію ми спостерігаємо і у 2016 році [196, с. 6]. Тобто, при відборі інвестиційних програм і проектів не забезпечено належне спрямування коштів на фінансування пускових об'єктів з метою зменшення обсягів незавершеного будівництва;

- несвоєчасність освоєння бюджетних асигнувань з різних рівнів, що призводить до повернення в бюджет невикористаних сум у кінці бюджетного періоду та невиконання планових завдань за бюджетними програмами капітального будівництва (таблиця 3.5);

Таблиця 3.5

Невикористані суми бюджетних асигнувань, що повернуто до бюджету в кінці бюджетного періоду, УКБ Миколаївської ОДА, тис. грн.

Джерело: складено автором на основі джерел [62]

Показник	2012	2013	2014	2015	2016
А	1	2	3	4	5
Обласний бюджет	2 952	4 849	4 117	2 816	1 629
Обласний цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища	1 850	1 776	142	6	104
Субвенції з Державного бюджету	1 911	20 594	12 161	1 341	4 829
Співфінансування з місцевих бюджетів	-	918	569	727	638
Державний фонд регіонального розвитку	9 753	160	-	7 363	5 334
Освітня субвенція	-	-	-	-	2 206
Державний бюджет	3 664	11 050	1 443	793	-
Інші кошти	18 643	430	-	-	-
Всього:	38 773	39 777	18 432	13 046	14 740

- збільшення позовних заяв від підрядних організацій при невиплаті кредиторської заборгованості за об'єктами капітального будівництва. Тільки за 2016 рік управлінням сплачено судові збори у розмірі 1 335,5 тис. грн. за рахунок коштів субвенцій з Державного бюджету [62]. При цьому, ті кошти, що направленні на погашення судових виплат, могли би направлятися на добудову

об'єктів капітального будівництва і тим самим розвивати інфраструктуру територіальної громади;

- зростання кількості об'єктів незавершеного будівництва, тобто недобудов (таблиця 3.6).

Таблиця 3.6

Незавершене капітальне будівництво в УКБ Миколаївської ОДА

Джерело: складено автором на основі джерел [62]

Рік	Показники	На початок періоду	Освоєно	Передано	На кінець періоду
1	2	3	4	5	6
2011	Кількість нових об'єктів, од.	131	13	12	132
	Вартість об'єктів, тис. грн.	188 689	77 328	27 117	238 900
2012	Кількість нових об'єктів, од.	132	22	40	114
	Вартість об'єктів, тис. грн.	238 900	139 640	168 651	209 889
2013	Кількість нових об'єктів, од.	114	26	67	73
	Вартість об'єктів, тис. грн.	209 889	30 024	139 519	100 394
2014	Кількість нових об'єктів, од.	73	17	17	73
	Вартість об'єктів, тис. грн.	100 394	8 016	7 154	101 256
2015	Кількість нових об'єктів, од.	73	36	8	101
	Вартість об'єктів, тис. грн.	101 256	89 075	1 371	188 960
2016	Кількість нових об'єктів, од.	101	56	25	132
	Вартість об'єктів, тис. грн.	188 960	117 650	29 564	277 046

Як ми бачимо з таблиці 3.2, кількість об'єктів у незавершеному капітальному будівництві з 2010 року по 2013 рік знизилась зі 131 об'єкту вартістю 188 689 тис. грн. до 73 об'єктів вартістю 100 394 тис. грн., що є позитивним фактором за умови новобудов та готових до експлуатації об'єктів. Починаючи з 2015 року їх кількість, а відповідно і вартість зростає до 132 об'єктів вартістю 277 046 тис. грн. за рахунок збільшення кількості новостворених об'єктів капітального будівництва та зменшення кількості переданих об'єктів експлуатуючим організаціям, що готові до експлуатації. Отже, з кожним роком розпочинається капітальне будівництво нових об'єктів, а ті, що тягнуться з минулого року, залишаються у стані недобудов, що призводить до погіршення

стану регіону.

Альтернатива № 2. Здійснити право передачі функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва комунальному / державному підприємству. За даними офіційних сайтів, з 24 областей за всіма УКБ тільки у двох областях (Вінницькій і Миколаївській) створено організацію з правом передачі функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва. В усіх інших областях у положеннях УКБ не відображається інформація про створення комунальних або державних підприємств такого спрямування (Додаток 3).

Так, у Вінницькій області до структури УКБ відноситься створене державне підприємство “Архітектурно-будівельний інжиніринг”, що здійснює діяльність у сферах інжинірингу, геології та геодезії. Інжинірингова діяльність включає в себе надання послуг за проектними роботами, складання довгострокових програм фінансування з реалізації капітального будівництва, проведення тендерів, укладання угод, здійснення технічного нагляду тощо [154]. В УКБ Миколаївської ОДА рішенням Миколаївської обласної ради від 27.04.2017 р. № 18 відновлено комунальне підприємство “Дирекція з капітального будівництва та реконструкції” (далі – Дирекція), що має повноваження здійснювати технічний нагляд за БПКБ на всій області [115]. За таких умов у назві Дирекції є помилка: капітальне будівництво само собою включає такий вид капітального будівництва, як реконструкція, тому здійснювати технічний нагляд за капітальним будівництвом мається на увазі здійснювати технічний нагляд за об’єктами будівництва, реконструкції, технічного переоснащення, капітального ремонту. На сьогоднішній день Дирекція є юридичною особою, виступає платником податків на загальних підставах, має печатку і розрахунковий рахунок у відділенні банку, тобто працює у повному режимі. До цього існувало комунальне підприємство “Обласне архітектурно-планувальне бюро” Миколаївської обласної ради, що займалося тільки послугами з проектування та проходження експертизи за об’єктами капітального будівництва, яке було ліквідовано рішенням Миколаївської обласної ради 12.03.2016 р. № 41 [115].

Переваги: по-перше, при збільшенні фінансування за БПКБ комунальне підприємство стає помічником і допомагає справлятися з навантаженням; по-друге, з'являється можливість здійснювати операції за платежами минаючи бюрократію казначейського обслуговування.

Недоліки:

- недостатність кваліфікаційних працівників, наділених досвідом роботи;
- такі комунальні підприємства не мають право виступати ГРБК та отримувати асигнування за БПКБ напряду (вони виступають тільки одержувачами бюджетних коштів);
- не можуть виступати замовниками з капітального будівництва за рахунок коштів Державного бюджету;
- розвинуто корупційну складову у частині створення додаткової ланки у організаційно-правовому механізмі використання бюджетних коштів за бюджетними програмами капітального будівництва.

Альтернатива № 3. Перевести утримання апарату управління, що здійснює технічний нагляд за бюджетними програмами капітального будівництва, зі спеціального фонду Державного бюджету до загального фонду Державного бюджету. Як вже було доведено у п. 2.3. дисертаційного дослідження, при зменшенні обсягів фінансування за БПКБ зменшується і сума коштів, що отримують УКБ за здійснення технічного нагляду. В більшості випадків, фінансування за бюджетними програмами починається з травня-червня бюджетного періоду і закінчується 31 грудня того ж року. При цьому перші майже півроку УКБ здійснює виплати на утримання апарату управління (заробітна плата працівникам, комунальні платежі, канцелярські приладдя тощо) з накопичених у минулому році коштів на здійснення функцій з технічного нагляду. Отриманих коштів стає недостатньо якщо не має закріплення бюджетних асигнувань за відповідними бюджетними програмами. Отже, деякі УКБ починають процедуру переходу утримання служби замовника з коштів спеціального фонду Державного бюджету на часткове фінансування апарату управління за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету, що стає

єдиним виходом у такій ситуації. Відмінність між спеціальним та загальним фондами полягає у тому, що платежі за рахунок коштів спеціального фонду, на відміну від загального, здійснюються в межах наявних коштів на розрахунковому рахунку і в кінці бюджетного періоду не перераховуються до бюджету, а залишаються в отримувача таких коштів [20].

Із-за недостатньої кількості коштів на утримання апарату управління таку процедуру було розпочато в сімох областях, у дев'яти областях УКБ так і залишилися на утриманні спеціального фонду, за вісьма областями інформація відсутня (таблиця 3.7).

Таблиця 3.7

Утримання апарату управління капітального будівництва
за рахунок коштів Державного бюджету у розрізі областей

Джерело: складено автором на підставі дослідження

Показник	Кількість областей	Область
1	2	3
Спеціальний фонд Державного бюджету	9	Вінницька, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Миколаївська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська.
Загальний і спеціальний фонди Державного бюджету	7	Житомирська, Івано-Франківська, Луганська, Львівська, Полтавська, Сумська, Херсонська.
Інформація відсутня	8	Волинська, Дніпропетровська, Київська, Одеська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська.
Всього	24	х

Переваги: не потрібно хвилюватися за обсяги фінансування за БПКБ і тремтіти кожного року від того, чи достатньо коштів хоча б на виплату основної заробітної плати.

Недоліки: при переході на фінансування апарату управління із загального фонду Державного бюджету втрачається можливість отримувати додаткові виплати із заробітної плати працівниками; знижується вмотивованість працівників до покращення результатів діяльності і тим самим не забезпечується

мотиваційна складова комплексного механізму державного управління.

Альтернатива № 4. Здійснити переведення апарату управління, що здійснює технічний нагляд за бюджетними програмами капітального будівництва, на госпрозрахункове забезпечення. У положенні управління, яке здійснює технічний нагляд за БПКБ, зазначено, що управління здійснює свою діяльність на всій області за рахунок різних джерел: бюджетних коштів, коштів інвесторів, запозичень під державні гарантії та інших джерел, не заборонених законодавством [144].

Отже, таке управління може надавати послуги з технічного нагляду за об'єктами капітального будівництва, що належать підприємствам, організаціям, інвесторам. Слід відмітити, що УКБ Миколаївської ОДА були спроби участі у тендері зі здійснення технічного нагляду за будівництвом комерційного об'єкту, але вони не змогли його пройти. У сучасних умовах дуже тяжко знайти достойних інвесторів, які б хотіли будувати за будівельними нормами та стандартами, тому вони не зацікавлені працювати зі спеціалістами у заданій політиці.

Переваги: при переході на таке забезпечення зніметься навантаження на загальний фонд Державного бюджету.

Недоліки: перехід на госпрозрахункове забезпечення не зможе у повній силі забезпечити належне фінансове підкріплення апарату управління; дуже тяжко знайти інвесторів, які б хотіли працювати в тандемі з управлінням; такі управління не зможуть виступати головними розпорядниками бюджетних коштів.

Альтернатива № 5. Надати нові можливості при виконанні функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління. При виконанні функцій замовника за БПКБ в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління пропонується облдержадміністраціям в особі УКБ виступити провідником між державою та територіальною громадою із заключенням тристоронньої угоди на фінансування об'єктів за БПКБ (рис. 3.7).

Розглянемо механізм взаємодії з детальним описом нижченаведеного графічного зображення.

Рис. 3.7 Механізм взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва через багаторічне планування, орієнтоване на результативність

Джерело: розроблено автором на підставі дослідження

Наприклад, територіальна громада (далі – ТГ) відображає у Стратегії (програмі) розвитку одним із напрямків будівництво дитячого садочку-школу, що є пріоритетним на сучасному етапі. Проект з будівництва пройшов експертизу і

отримано позитивний експертний висновок від ДП “Укрдержбудекспертиза” вартістю 9 000,0 тис. грн. строком виконання на три роки. Але на даний об’єкт ТГ може направити лише 3 000,0 тис. грн. коштів з місцевого бюджету (2018 рік – 1 000,0 тис. грн., 2019 рік – 1 000,0 тис. грн., 2020 рік – 1 000,0 тис. грн.). Інші кошти у розмірі 6 000,0 тис. грн. планується отримати з бюджету держави (2018 рік – 2 000,0 тис. грн., 2019 рік – 2 000,0 тис. грн., 2020 рік – 2 000,0 тис. грн.). З метою фінансування і здійснення будівництва об’єкту, ТГ направляє листом акт приймання-передачі проектно-кошторисної документації до управління капітального будівництва на розгляд комісії з перевірки достовірності запроектованих робіт (далі – комісія з перевірки) та з питань відбору об’єктів з метою включення їх у перелік об’єктів, що пропонуються до фінансування (далі – комісія з відбору). До акту додається документація відповідно до примірного списку. Такий примірний список може уточнюватися в залежності від змін у законодавчих документах та нормативно-правових актах, що стосуються капітального будівництва.

Примірний список документів, що необхідно подати на розгляд до управління капітального будівництва з метою включення до переліку об’єктів, що пропонуються до фінансування:

1. Ліцензія, що дає право на виконання робіт, пов’язаних із створенням об’єктів архітектури від проектної організації, з додатками (завірена копія).

2. Свідоцтво про державну реєстрацію проектної організації (завірена копія).

3. Наказ проектної організації про призначення відповідальної особи за розробку проекту (ГІПа, ГАПа), П.І.Б. (повністю), кваліфікаційний сертифікат, контактні телефони (робочий, мобільний, факс, електронна адреса).

4. Розрахунок класу наслідків (відповідальності) об’єкту від проектної організації.

5. Довідка від проектної організації про основні техніко-економічні показники потужності об’єкту капітального будівництва.

6. Містобудівні умови та обмеження (МУО) забудови земельної ділянки (завірена копія).

7. Технічні умови, відповідно до МУО, строк дії яких не минув.

8. Поштова адреса об'єкту (при реконструкції та капітальному ремонті).

9. Правоустановчі документи на землю: державний акт на землю на відведення земельної ділянки, свідоцтво про право власності на землю (завірені копії) чи договір оренди / суперфіції земельної ділянки.

10. Позитивний висновок експертизи (завірена копія).

11. Розпорядчий документ про затвердження проектно-кошторисної документації в залежності від того, хто виступає замовником на її розробку: наказ, рішення сесії відповідного органу місцевого самоврядування.

12. Кошторисна документація: зведення витрат та зведені кошторисні розрахунки вартості будівництва з об'єктними та локальними кошторисами й кошторисними розрахунками.

13. Пояснювальна записка.

14. Робочий проект.

15. Завдання на проектування.

16. Довідка про вартість виконаних робіт за об'єктом “.....”, завірена печаткою та підписами керівника і головного бухгалтера, в якій зазначається сума виконання за видами робіт (проектно-кошторисна документація, експертиза тощо) та сума сплати з поясненням за рахунок яких саме коштів здійснювалась оплата виконаних робіт (Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела).

17. Письмова згода власника на проведення будівельних робіт у разі реконструкції, реставрації та капітального ремонту об'єкту.

Примітка: Відповідно до роз'яснення Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 02.12.2013 р. №7/19-19262, з метою недопущення розбіжностей у назві проекту будівництва, що реалізується за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів, доведено єдині вимоги щодо визначення назв проектів будівництва.

При цьому слід пам'ятати, що проектно-кошторисна документація буде прийматися на розгляд комісій управління тільки при наявності всіх вищенаведених документів. Комісія з перевірки призначається наказом начальника управління. До складу комісії з перевірки входять працівники управління – фахівці з проектування, технічного нагляду, кошторисники тощо, представник територіальної громади, що є обов'язковим, та інші представники за згодою. Така комісія перевіряє достовірність запроектованих робіт у проектно-кошторисній документації з фактичними роботами. При цьому необхідно надати повноваження такій комісії повертати документацію до опрацювання. Протягом певного строку комісією з перевірки здійснюється огляд об'єкту капітального будівництва та заповнюється картка обліку проходження перевірки проектно-кошторисної документації з метою включення до переліку фінансування (Додаток Р). Невід'ємною складовою картки є акт комісійного розгляду проектно-кошторисної документації, що наведено у Додатку С.

Після того, як комісія з перевірки розглянула всю документацію і звірила з проектом, вона передає документи на розгляд комісії з питань відбору за бюджетними програмами капітального будівництва з метою включення у перелік об'єктів, що пропонуються до фінансування. Якщо комісією з перевірки встановлені неточності або розбіжності за програмами розвитку відповідної громади, вона повертає документацію. Комісія з питань відбору також призначається наказом начальника управління. До складу комісії входять працівники управління – економісти, фінансисти, бухгалтера та інші представники за згодою.

Підставою для включення до переліку об'єктів, що пропонуються до фінансування за БПКБ виступають певні критерії:

- поліпшення якості та рівня життя громади;
- відповідність нормам безпеки та охорони навколишнього середовища;
- пріоритетність у Стратегії (програми, реформи) розвитку територіальної громади;
- узгодженість з напрямками “Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”

[218];

- результативність від запровадження не тільки у період фінансування, а і після введення об'єкту до експлуатації;

- наявність позитивного експертного висновку у поточних цінах;

- дотримання всіх умов проектно-кошторисної документації, про що видається заключний висновок комісії управління.

Після того, як зведено та сформовано перелік, його подають до міністерства, на яке покладено повноваження збору інформації за об'єктами територіальних громад та за БПКБ. У нашому випадку – це Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Після обробки даних і зведення за громадами, районами та регіонами інформацію подають до Міністерства фінансів України як виконувача функцій з ведення бюджетної політики.

Після узгодження з усіма інстанціями укладається тристороння угода про фінансування за БПКБ (далі – угода). Сторонами цієї угоди виступають держава, в особі Міністерства фінансів України, облдержадміністрація в особі УКБ та територіальні громади регіону. Об'єктом угоди виступають об'єкти КБ за БПКБ на поточний рік у відповідності з Державним бюджетом та на середньо- та довгостроковий періоди. При цьому розподіл фінансування за роками у багаторічному плануванні вважається обов'язковим для включення до Державного бюджету на наступні роки. Зміни до угоди можуть вноситися додатковою угодою на кожний наступний рік, але вони не мають бути кардинальними по відношенню до об'єктів, що фінансуються за БПКБ.

Головне, щоб тристороння угода була викладена в такій редакції, щоб захистити інтереси всіх учасників бюджетного процесу при реалізації БПКБ. У першу чергу, інтереси територіальних громад, які виступають першоджерелом у прояві потреб своєї громади; по-друге, УКБ облдержадміністрацій, на яких покладаються функції посередника, головного розпорядника бюджетних коштів та замовника за БПКБ; по-третє, держави, що має на меті досягнення покращення соціальних показників на рівні громад.

Переваги:

- закріпленість бюджетних асигнувань з різних бюджетів за багаторічним плануванням коштів за бюджетними програмами капітального будівництва;
- проведення аудиту достовірності проектно-кошторисної документації з фактично необхідними заходами на об'єктах капітального будівництва;
- проходження процедури відбору об'єктів капітального будівництва за бюджетними програмами на регіональному рівні;
- правове забезпечення всіх сторін-учасників тристоронньої угоди;
- гарантії підрядним організаціям про здійснення виплат на багаторічну перспективу;
- стабільність у робочих місцях працівників, які задіяні у сфері капітального будівництва;
- своєчасність освоєння бюджетних ресурсів;
- досягнення запланованих індикаторів результативних показників;
- введення об'єктів капітального будівництва до експлуатації протягом запланованого терміну;
- спостереження тенденцій до зменшення кількості незавершеного будівництва, тобто недобудов;
- змінна керівників влади не має вплив на розірвання тристоронньої угоди, що є обов'язковою умовою;
- захищеність учасників у капітальному будівництві при зміні політичних рішень;
- зацікавленість територіальних громад у співпраці зі спеціалістами управління капітального будівництва.

Недоліки:

- нестабільність національної грошової одиниці на міжнародному валютному ринку, що призводить до подорожчання витрат, пов'язаних з капітальним будівництвом об'єктів, що включено до бюджетної програми;
- вплив владних структур регіонального рівня на прийняття управлінських рішень щодо включення певної категорії об'єктів капітального будівництва до

переліку, що потребує фінансування;

- поява нової хвилі фінансової кризи може спричинити невиконання умов угоди.

Виходячи з вищенаведеного можна вибрати один з альтернативних на сьогоднішній день варіантів політики, що послужить поштовхом для нових відносин в управлінській сфері за БПКБ. Підсумовуючи всі переваги та недоліки варіантів політики та опираючись на прерогативи сьогодення, ми вважаємо, що варіант політики № 5 “Надати нові можливості при виконанні функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління” є найбільш оптимальним на сучасному етапі бюджетотворення.

В результаті, пропонуємо здійснити наступні кроки з метою реалізації вибраного варіанту політики:

- закріпити на законодавчому рівні методику, процедуру та інструменти узгодженості інтересів всіх учасників бюджетних відносинах з відповідним укладанням тристоронньої угоди;

- переглянути позиції територіальних підрозділів Державної казначейської служби України у частині своєчасної виплати з різних бюджетів на фінансування об’єктів капітального будівництва;

- передбачати повне фінансування планових асигнувань БПКБ за три місяці до закінчення бюджетного періоду, що надасть можливість здійснити виплати авансових платежів та своєчасно освоїти заплановані кошти;

- при недостатності коштів з бюджету держави розробити порядок погашення заборгованості за рахунок коштів місцевого бюджету, що виникла у минулих роках за рахунок коштів Державного бюджету, що забезпечить своєчасну виплату підрядним організаціям заборгованості і надасть можливість уникнути позовних вимог;

- при формуванні бюджетних програм капітального будівництва необхідно дотримуватися чітких правил, прописаних у порядку відбору та фінансування таких програм. За невиконання хоча б однієї умови притягнути до

відповідальності винних осіб;

- запланувати у кошторисній вартості об'єкту витрати, пов'язані з коливанням курсу національної грошової одиниці, що надасть можливість своєчасно завершити капітальне будівництво за бюджетними програмами у багаторічному періоді;

- при відборі об'єктів капітального будівництва пріоритетність надавати тим, що знаходяться на етапі завершення, або тим, що потребують реконструкції, реставрації, капітального ремонту, перепрофілювання або реабілітації і тим самим отримаємо зменшення недобудов у структурі капітального незавершеного будівництва;

- чітко дотримуватися Стратегії (програми) розвитку територіальної громади: будь-які зміни у частині об'єктів, що фінансуються за БПКБ повинні бути чітко аргументовані і стосуватися лише форс-мажорних обставин, інакше – розірвання тристоронньої угоди за невиконання обов'язків зі сплатою штрафних санкцій.

Висновки до розділу 3

У розділі 3 дисертаційного дослідження визначено доцільність запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на результативність; доведено придатність бенчмаркінгового підходу при відборі результативних показників за такими програмами, надано відповідну номенклатуру критеріїв і узагальнень; запропоновано напрями вдосконалення діяльності основного замовника за бюджетними програмами капітального будівництва.

1. З'ясовано, що для запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на отримання очікуваної результативності, необхідно: по-перше, чітко структурувати цільову державну політику (стратегічні, специфічні, оперативні цілі), наближену до потреб та інтересів громадян; по-друге, конкретно визначити результати,

досягнення яких має вимірюватися об'єктивними показниками. Вказано, що їх вимірювання підвищує прозорість та посилює пряму відповідальність усіх учасників задіяного процесу

2. При відборі результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва застосовано бенчмаркінговий підхід, за допомогою якого запускається процес пошуку альтернативних варіантів ефективного розвитку виваженої політики з використанням досвіду найбільш розвинутих практик, що досягли результативності у певній площині. Детально охарактеризовано етапи та послідовність проведення бенчмаркінгового підходу та на їх основі проведено порівняльний аналіз результативних показників за бюджетними програмами таких країн як Польща, Франція, Швеція, США, інших країн Західної Європи та результативні показники Світового банку. Структуру показників формують індикатори, критеріями, яких обрано: актуальність, дійсність, реалізація, зручність у користуванні, надійність, порівнянність. Запропоновано застосування індикаторів для розрахунку результативних показників при реалізації мети бюджетної програми за об'єктами капітального будівництва відповідно до програмно-цільового методу в умовах бюджетування, орієнтованого на результат.

3. Виокремлено п'ять варіантів розвитку політики діяльності основного замовника за бюджетними програмами капітального будівництва із застосуванням інституційної, організаційної та правової складових комплексного механізму державного управління, а саме:

1) “Залишити все без змін”.

2) “Здійснити передачу функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва комунальному / державному підприємству”.

3) “Перевести утримання апарату управління, що здійснює технічний нагляд за бюджетними програмами капітального будівництва, зі спеціального фонду Державного бюджету до загального фонду Державного бюджету”.

4) “Здійснити переведення апарату управління, що здійснює технічний нагляд за бюджетними програмами капітального будівництва, на госпрозрахункове забезпечення”.

5) “Надати нові можливості при виконанні функцій замовника за бюджетними програмами капітального будівництва в умовах переходу до децентралізованої моделі державного управління”.

Охарактеризувавши кожен з варіантів, окреслено їх переваги і недоліки. Обрано останній альтернативний варіант, що дало змогу обґрунтувати запровадження механізму взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування за бюджетними програмами капітального будівництва через багаторічне планування, орієнтоване на результативність та надати відповідні рекомендації теоретичного й практичного характеру.

Результати дослідження, що наведено у третьому розділі, представлено в науковому фаховому виданні [84].

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення актуального наукового завдання, що полягає у теоретичному обґрунтуванні комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування цих програм. За результатами проведеного дослідження сформульовано низку висновків і рекомендацій, що мають теоретичне і практичне значення.

1. Узагальнення понятійно-категорійного апарату, проведене на основі аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел за темою дослідження, показало, що державне управління є системою регулювання, заснованою на діяльності органів державної влади, які здійснюють цілеспрямований суб'єктний вплив на стан і розвиток суспільних процесів за допомогою основної, специфічної та соціальної функцій.

Відтак, державне управління в капітальному будівництві є сукупністю механізмів, за допомогою яких органи державної влади (як суб'єкти) здійснюють вплив на розвиток капітального будівництва для належного функціонування соціально важливих об'єктів певної територіальної одиниці (закладів охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту тощо) з метою задоволення потреб населення.

Склад та структуру механізмів державного управління демонструє класифікаційна схема, відповідним чином розподіляючи їх за визначальними ознаками: складом (за суб'єктом, об'єктом, галуззю управління, функціональною та змішаною ознаками); структурою (за видами управлінської діяльності, ресурсами, методами, інструментами та важелями). Така класифікація характеризує комплексний механізм державного управління бюджетними програмами капітального будівництва за інституційною, організаційною, правовою та мотиваційною складовими.

2. У зарубіжних практиках (США, Німеччина, Великобританія, Польща)

механізми та інструменти управління капітальним будівництвом застосовуються у руслі концепцій результативності багаторічних інвестиційних бюджетних програм. Підвищуючи здатність виявляти низько пріоритетні або неефективні програми, які не слід фінансувати за рахунок бюджетних коштів, такий вид бюджетування допомагає у створенні податково-бюджетного простору, необхідного для фінансування нових важливих пріоритетів країни. При цьому, виважена розстановка пріоритетів надає змогу реалізувати державну політику, яка, обмежуючи використання бюджетних коштів, мінімізує соціальні наслідки та підвищує ступень їх стійкості.

Характерною та визначальною особливістю зарубіжних практик є широке використання бенчмаркінгового підходу з метою вибору кращих альтернатив надання державних послуг у різних сферах, у тому числі, пов'язаних із капітальним будівництвом. Зокрема правовий механізм концентрується у національних будівельних законах, що є основою забезпечення стандартів та безпеки будівель і споруд за принципом “Safety first”. Організаційний механізм суттєво не відрізняється від вітчизняного. Специфікою фінансового механізму є акцентування на пошуку та попередньому резервуванні фінансового ресурсу з метою фінансування об'єктів капітального будівництва за багаторічними інвестиційними програмами.

3. У складі програмно-цільового методу визначальною є трикомпонентна модель “метод – ціль – програма”, яка розширила традиційну для України дуальну модель “ресурс – результат”. Сутнісне призначення трикомпонентної моделі полягає у тому, що органами влади приймаються рішення з відбору пріоритетних цілей і завдань розвитку соціальної та економічної політики регіону, району, громади, використовуючи різні методи аналізу (витрат і вигід, витрат і корисності, витрат і якості тощо). При цьому важливо встановити цілі державної політики відповідно до потреб і інтересів громадян, що закріплюються у програмах розвитку з метою досягнення результативності від виконання запланованих заходів. Реалізація програм розвитку здійснюється за рахунок коштів, які, у свою чергу, закріплені у ресурсній частині бюджетної програми з

окресленням її показників. Структура таких показників в обов'язковому порядку відповідає стратегічним суспільним потребам.

4. Аналіз результативності бюджетних програм капітального будівництва на рівні областей України вказав на проблемні питання, що є наслідком методичних прорахунків ще при написанні програм. Подвійна невідповідність (мета, завдання та система результативних показників не є співвідносними, а очікувані результати не в повній мірі адекватні потребам громадян) є наслідком відсутності єдиного нормативного підходу до визначення показників.

При плануванні, фінансуванні та використанні коштів за бюджетними програмами капітального будівництва в організаційно-інституційній та правовій складових комплексного механізму спостерігається: незабезпеченість документацією на момент включення об'єктів до програм інвестиційного характеру; невідповідність запланованого обсягу фінансування з реальним обсягом капітальних вкладень; незадовільний стан наявної проектної документації; недосконала процедура відбору об'єктів капітального будівництва; відсутність належного законодавчого підґрунтя результативних складових; невпорядкованість етапів фінансування; неврегульованість питань погашення з місцевих бюджетів заборгованості минулих років Державного бюджету тощо.

5. Запровадження багаторічного планування за бюджетними програмами капітального будівництва, орієнтованого на результативність, базується на необхідності підвищення ефективності державних витрат, забезпечення прозорого бачення державної політики, кращої координації між ними. Основними аспектами такого планування є: встановлення переходу з наявних ресурсів до отриманих результатів у рамках середньо- та довгострокових бюджетів, структурованих навколо пріоритетних цілей державної політики (стратегічних, специфічних, оперативних); визначення результативних показників, що відповідають меті бюджетної програми та очікуваним результатам програми розвитку регіону, громади відповідно до пріоритетних цілей державної політики, наближених до потреб населення.

6. При відборі результативних показників виконання бюджетних програм у

капітальному будівництві використовується бенчмаркінговий підхід, концептуальними засадами якого є наявність індикаторів, що характеризують інтенсивність виконання завдань та їх прямий вплив на новостворений продукт. Обчислення таких індикаторів має на меті визначити весь необхідний масив інформації, а також попередньо перевірити її доступність, надійність та довговічність. Вони використовуються не для ілюстрації діяльності державних органів влади, а для демонстрації рівня та умов життя громадян в аспекті змін, що відбуваються протягом середньо- та довгострокового періодів. Якість їх відбору ґрунтується на об'єктивних критеріях актуальності, дійсності, реалізації, зручності в користуванні, надійності, порівнянності. Узагальнення запропонованих індикаторів реалізації цілей і завдань бюджетних програм капітального будівництва визначає специфіку комплексного механізму державного управління.

7. Розроблений механізм взаємодії органів влади при формуванні та реалізації політики фінансування бюджетних програм капітального будівництва за допомогою багаторічного планування, орієнтованого на результативність, спроможний задовольнити інтереси всіх учасників бюджетного процесу. У першу чергу, інтереси громадян, які виступають першоджерелом у прояві потреб своєї громади; по-друге, управління капітального будівництва обласних державних адміністрацій, на яких покладено функції основного замовника та головного розпорядника коштів; по-третє, держави, що має на меті покращення соціальних показників на рівні громад.

Мета та результативні показники, що використовуються у бюджетних програмах при багаторічному плануванні, повинні відображати пріоритетні цілі і завдання програми (стратегії) регіонального розвитку та розвитку громади з очікуваними результатами, націленими на потреби громадян. У цьому аспекті ключового змісту набуває дотримання програми (стратегії) розвитку регіону, громади: будь-які зміни повинні аргументуватися і стосуватися лише формажорних обставин, інакше неминучим буде розірвання тристоронньої угоди за невиконання обов'язків зі сплатою штрафних санкцій.

8. Перспективами подальших наукових розвідок у сфері вдосконалення комплексного механізму державного управління бюджетними програмами капітального будівництва в Україні є: розробка механізмів взаємодії учасників договірних відносин у багаторічному плануванні та у міжмуніципальному співробітництві з реалізації ресурсної та результатної частин бюджетних програм капітального будівництва, формування методики оцінки їх ефективності на основі соціально-економічного квазі-ефекту; поширення практик програмно-цільового індикативного планування на рівень одержувачів коштів та виконавців окремих робіт; запровадження управлінських технологій відкритості та прозорості: мапування, візуалізації та партисипативного бюджетування в капітальному будівництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б., Цветков В. В., Шаповал В. М., Кисіль С. П. та ін. Державне управління: теорія і практика. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
2. Аналіз вигід і витрат. Концепції і практика: пер. з англ. / уклад.: Ентоні Е. Боардмен, Девід Х. Грінберг, Ейдан Р. Вайнінг, Девід Л. Веймар. К.: Видавництво "АртЕк", 2003. 568 с.
3. Асоціація експертів будівельної галузі: статут Всеукраїнської громадської організації. Київ, 2015. URL: <http://budex.org.ua/index.php/pro-asotsiatsiiu-ua/statutni-dokumenty>.
4. Аудит адміністративної діяльності: Теорія та практика; пер. з англ. В. Шульга. К.: Основи, 2000. 190 с. (Handbook in performance auditing theory and practice. Stockholm: The Swedish National Audit Office, 1996. 181 p.).
5. Ахламов А. Г., Голинська О. В. Програмно-цільовий метод як інструмент виконання функцій державного управління в сучасних умовах: наук.-метод. розробка. Київ: НАДУ, 2012. 60 с.
6. Бабін Б.В. Програмне регулювали у сучасному міжнародному праві: еволюція, форми та механізми реалізації: монографія / за заг. ред. проф. М. О. Баймуратова. Одеса: Фенікс, 2012. 454 с.
7. Бажал Ю. М., Кілієвич О. І., Мертенс О. В. та ін. Ефективність державного управління: монографія / за заг. ред. І. В. Розпутенка. Київ: Вид-во "К.І.С.", 2002. 420 с.
8. Базилевич В. Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: навч. посіб. / за заг. ред. В. Д. Базилевича. Київ: Атіка, 2004. 368 с.
9. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.
10. Баластрик Л. О. Удосконалення методів реалізації стратегічних пріоритетів у бюджетній політиці держави. *Економіка та підприємництво*: зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2010. Вип. 24. С. 20–29.

11. Басанцов І. В. Ефективність використання бюджетних коштів у галузі капітальних вкладень: проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник СумДУ. "Серія Економіка"*: наук. журнал. Суми, 2007. Вип. 1. С. 147–154.
12. Безверхнюк Т. М. Проектно-орієнтований підхід як нова філософія організації управління державними програмами і проектами. *Публічне управління: теорія та практика*: зб. наук. праць / Наук. вісник Акад. муніц. упр. Харків: Вид-во "ДокНаукДержУпр", 2011. Вип. №2. С. 12–15.
13. Белых А. К. Управление и самоуправление. Ленинград: Издательство "Наука", 1972. 211 с.
14. Бесянєвич О. А., Вінник О. М., Щербина В. С. та ін.: наук.-практ. коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 776 с.
15. Бібік Н. В. Міжнародна практика державного регулювання в сфері будівництва. *Менеджер*: вісник Донец. держ. ун-ту управ. 2014. № 1(67). 115 с.
16. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю на регіональному рівні: теоретико-прикладний аспект: монографія / за наук. ред. О. Б. Крайник. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 228 с.
17. Бобровська О.Ю. Методологічні засади використання технології бенчмаркінгу в стратегічному аналізі й прогнозуванні розвитку регіонів. *Проблеми економіки транспорту*: зб. наук. праць. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2013. Вип. 5. С. 7–14.
18. Бугров О. В., Бугрова О. О. Інституціональні механізми досягнення цілей будівельних проектів. *Управління розвитком складних систем*: зб. наук. праць. Київ: Вид-во КНУБА, 2012. Вип. 12. С. 30–34.
19. Бутенко А., Лазарева Є. Програмно-цільове планування як механізм розв'язання проблем інноваційного розвитку економіки. *Економіст*: журнал. 2011. № 12. С. 4–8.
20. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.

21. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 № 2542-III. Втрата чинності від 01.01.2011. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2542-14>.
22. Василик А. В. Сучасні підходи до мотивації інтелектуальної активності персоналу підприємства. Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Спец. вип., т. 1: Соціально-трудова відносина: теорія та практика: у 3 т. Київ: КНЕУ, 2010. С. 124–132.
23. Васильєва Н. В. Особливості програмно-цільового планування видатків місцевого бюджету. *Інвестиції: практика та досвід*: наук. журнал. Київ, 2018. № 14. С. 65–67.
24. Васильєва О. І. Трансформація регіонального управління в умовах реформування владних відносин в Україні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2010. 40 с.
25. Васильєва Н. В. Методологічні засади запровадження бюджету орієнтованого на результат. *Публічне урядування Public management*. Київ: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. № 4(9) С. 74–82.
26. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм; пер. з англ. Шульга. Київ: ВСЕУВІТО, 2003. 351 с.
27. Вінник О. М. Господарське право: курс лекцій. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ: Атіка, 2004. 624 с.
28. Ворона П. В. Проектно-цільовий підхід як основа управління інноваційними процесами у системі місцевого самоврядування. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи*: матеріали VII Міжн. наук. конф. аспірантів та докторантів з держ. упр. (27 трав. 2016 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 231–234.
29. Галайко Н. В. Науково-теоретичні аспекти сутності поняття державна цільова програма. *Наук. вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Серія економічна*. Львів, 2014. №. 1. С. 147–157.
30. Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури: статут Всеукраїнської громадської організації. Київ, 2015. URL: http://vugip.org.ua/foundation_documents/.

31. Гільдія проектувальників у будівництві: статут Всеукраїнської громадської організації. Київ, 2015. URL: <http://www.gitn.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/СТАТУТ-нова-редакція.pdf>.

32. Глущенко Ю. Програмно-цільовий метод як форма реалізації політики публічного адміністрування. *Зб. наук. праць Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. Київ: НАДУ, 2013. Вип. 1. С. 79–87.

33. Голинська О. В. Механізми державного управління бюджетами через інструменти програмно-цільового методу: монографія. Одеса: ВМВ, 2013. 272 с.

34. Голинська О., Куспляк Г. Формування результату використання коштів за програмами капітального будівництва. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ*. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. № 4(60). С. 64–68.

35. Гончаренко М. В. Впровадження програмно-цільового методу формування бюджету як напрям бюджетної політики. *Внутрішня політика держави: сутність, принципи, методологія*: матеріали наук.-практ. конф. за міжн. участю. (27 січ. 2005 р., Львів). Львів, 2005. Т. 27. С. 221–224.

36. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

37. Государственное управление. Словарь-справочник терминов и определений / упр. А. Ф. Султанбеков, С. К. Мурзаев. Акад. упр. при ПКР. Бишкек, 2008. 134 с. URL: http://www2.hss.de/fileadmin/centralasia/-Kirgistan/images/Publikationen/lehrbuch_5.pdf.

38. Григорян Л. Л. Теоретические и конституционные основы механизма советского государства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1989. 17 с.

39. Гриняк А. Б. Договірні зобов'язання з виконання робіт у цивільному праві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 34 с.

40. Гриценко Г. М. Господарсько-правове регулювання організації і здійснення капітального будівництва в Україні: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2012. 210 с.

41. Гриценко Г.М. Правове регулювання капітального будівництва за державні кошти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк, 2011. 17 с.

42. Дем'янчук О. П. Політологічні аспекти державної політики і державного управління: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2009. 34 с.

43. Державне підприємство “Укрдержбудекспертиза”. URL: <http://ukrbudex.org.ua>.

44. Державне управління та державна служба: словник-довідник / уклад.: О. Ю. Оболенський. Київ: КНЕУ, 2005. 480 с.

45. Державне управління: Словник-довідник / уклад.: В. Д. Бакуменко, Д. О. Безносенко, І. М. Варзар та ін.; за заг. ред. В. М. Князева, В.Д. Бакуменка. Київ: Вид-во УАДУ, 2002. 228 с.

46. Державний фонд регіонального розвитку: он-лайн платформа Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України URL: <http://dfrr.minregion.gov.ua>.

47. Державні будівельні норми України ДБН А.2.2-3-2014 “Склад та зміст проектної документації на будівництво” [Електронний ресурс] / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Київ, 2014. URL: <http://images.mofcom.gov.cn/ua/201706/20170615150051947.pdf>.

48. Директива № 89/106/ЄЕС Ради ЄС про зближення законодавчих, нормативних і адміністративних положень держав-членів ЄС щодо будівельних матеріалів Міжнародний документ від 21 грудня 1988 р. № 89/106/ЄЕС. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_b03.

49. Древаль Ю. Д. До питання про сутність та зміст механізмів державного управління. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. Київ, 2014. №. 1. С. 57–63.

50. ДСТУ ISO 9000:2007. Національний стандарт України. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT) Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2008. 35 с.

51. ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Правила визначення вартості будівництва: наказ М-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального

господарства України від 05.07.2013 № 293. URL: <http://www.minregion.gov.ua/attachments/-content-attachments/939/Nakaz293.pdf>.

52. Дубінін Д. В. А. І. Сурганова, Гармонізація національного будівельного законодавства з європейськими нормами досвід Німеччини. *Сучасні проблеми технічного регулювання у будівництві*: зб. наук. праць. Київ: КНУБА, 2015. Вип. 1. С. 38–42.

53. Економічна енциклопедія: у 3 т. / уклад.: Б. Д. Гаврилишин, С. В. Мочерний, О. А. Устенкота ін.; за ред. С. В. Мочерний; Академія народного господарства. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2000. Т. 1. 864 с.

54. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.

55. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. колегія: В. М. Князєв, І.В. Розпутенко та ін. 748 с.

56. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін, П. І. Надолішній та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюк та ін. 692 с.

57. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 4: Галузеве управління / наук.-ред. колегія: М. М. Іжа, В. Г. Бодров та ін., 2011. 648 с.

58. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 8: Публічне врядування / наук. ред. колегія: В. С. Загорський, С. О. Телешун та ін. 630 с.

59. Євдокимов В.О., Конотопцева Ю.В. Основи планування тайм-менеджменту державного службовця. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2016. № 2(53). С. 171–177.

60. Єдиний веб-портал використання публічних коштів “E-data” URL: <https://spending.gov.ua>.
61. Закони Хаммурапі: Політологічна енциклопедія: у 9 т. / упоряд.: А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. Т. 3: Ж.Л. 768 с.
62. Звіти управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки.
63. Іляшенко А. Х. Аналіз витрат і результатів як метод оцінювання бюджетних програм. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=42621>.
64. Казюк Я. М. Державне управління бюджетними ресурсами в умовах децентралізації: автореф. дис. ... д-ра. наук з держ. упр. Запоріжжя, 2015. 43 с.
65. Кандагура К. С. Механізм державного управління у сфері взаємовідносин влади з інститутами громадянського суспільства. *Державне управління: удосконалення та розвиток*: електр. наук. фахове. вид. 2015. Вип. 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=808>.
66. Квасніцька О.О. Сутність будівельної діяльності: теоретичний погляд. *Наукові праці Національного університету, Одеська юридична академія*. Одеса, 2011. №. 10. С. 413–423.
67. Кирик О. А. Бенчмаркінг як інструмент пошуку інновацій. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*: наук. екон. журнал. 2013. № 1(21). С. 49–52.
68. Кирич Н., Шведа Н. Дослідження моделей бенчмаркінгу. *Соціально-економічні проблеми і держава*: електр. наук. фахове вид. 2013. Вип. 1(8). С. 286–296 URL: <http://sepd.tntu.edu.ua>.
69. Кінаш І. П. Програмно-цільовий метод як цільовий інструмент розвитку матеріально-технічної бази соціальної сфери України. *Фінансовий простір: міжн. наук.-практ. журнал*. Київ, 2015. № 1. С. 160–162.
70. Кічурчак М. В. Особливості використання програмно-цільового методу у виробництві суспільних благ. *Український соціум*: наук. журнал. 2013. № 2(45). С. 141–152.

71. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 457. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>.

72. Клосовські В. Місцевий розвиток: що це таке? Фундаментальні питання практиків місцевого самоврядування. *Польський досвід місцевого самоврядування*: семінар. (24–25 лист. 2006 р., Львів). URL: http://www.civicportal.org/biblioteka1/1_seminarium-/Klosowski.pdf.

73. Коваль В. В. Організаційно-методичні засади програмно-цільового методу управління бюджетним процесом на сучасному етапі розбудови України. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*: наук. журнал. 2010. № 3 (53), Ч. I. С. 326–328.

74. Ковальчук С. В. Бенчмаркінг як універсальний інструмент оцінювання стратегічної діяльності підприємства. *Маркетинг в Україні*: аналіт. наук. журнал, Київ, 2010. №. 3. С. 20–31.

75. Комар Є. Г. Наукові засади визначення поняття “капітальне будівництво” у господарському законодавстві України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*: зб. наук. праць. Київ, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2013. Вип. 62. С. 227–231.

76. Конвенція про безпеку та гігієну праці у будівництві (укр/рос): Міжнародний документ від 20.06.1988 № 167. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_021.

77. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

78. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком країни: визначення основних понять. *Вісник економічної науки України*: наук. журнал. 2010. № 2. С. 57–61.

79. Кравченко О. М. Теоретичні підходи до визначення поняття “механізм державного управління”. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2009. №. 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=56>.

80. Крамарчук С., Лубкей Н. Визначення сутності поняття бенчмаркінгу. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль, 2013. №4(43). С. 229–234.
81. Крауліх П., Вайланд Г. Програмно-цільовий метод бюджетування у федеральній землі Гессен, Німеччина. *Фінанси України: наук.-теор., інформ.-практ. журнал*. Київ, 2014. № 11. С. 7–16.
82. Кузьменко С. В. Програмно-цільове управління в сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2007. 20 с.
83. Кульчицький М. І., Самець С. М. Програмно-цільове бюджетування на місцевому рівні. *Ефективна економіка: електрон. наук. фахове вид.* 2012. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1269>.
84. Куспляк Г. І. Багаторічне бюджетне планування, орієнтоване на отримання результативності за програмами капітального будівництва. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр.* Харків: ХарРІДУ НАДУ, 2017. № 2(52). С. 7–81.
85. Куспляк Г. І. Нормативно-правове забезпечення програмно-цільового методу в Україні. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали щоріч. наук.-практ. конф.* (27 жовт. 2017 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. С. 81–83.
86. Куспляк Г. Запровадження програмно-цільового методу в Україні. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр.* Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. № 3(67). С. 73–83.
87. Куспляк Г. И. Механизм использования бюджетных средств отрасли капитального строительства. *Украина Бългрия Европейски съюз: съвременное състояние и перспективи: IV межд. науч. конф.* (10–16 сент. 2015 г., Варна). Варна Херсон: Издательство “наука и экономика”, 2015. Т. 1 С. 122–126.
88. Куспляк Г. І. Бюджетне реформування публічних фінансів: основні пріоритетні завдання та проблематика. *Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. до 20-річчя ОРІДУ НАДУ при Президентіві України* (29–30 жов. 2015 р., Одеса). Одеса, 2015. С. 59–61.

89. Куспляк Г. І. Програмно-цільовий метод як інструмент бюджетної політики. *Соціально-економічний розвиток регіонів в умовах децентралізації: цілі, механізми, інструменти*: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. до 20-річчя ОРІДУ НАДУ при Президентіві України (29 трав. 2015 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. С. 79–80.

90. Куспляк Г. І. Специфіка використання бюджетних коштів по програмам капітального будівництва у середовищі складових функціональних механізмів. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2017. № 2. С. 160–168.

91. Куспляк Г. І. Теоретичні засади забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів. *Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (31 жов. 2014 р., Одеса). Одеса, 2014. С. 84–85.

92. Куспляк Г. І. Радикальне переміщення акцентів з “управління бюджетними коштами” на “управління результатами”. *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів*: матеріали наук.-практ. конф. (24 груд. 2015 р., Одеса). Одеса, 2016. С. 127–129.

93. Куспляк Г. І. Склад видатків на капітального будівництва. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матеріали VII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (22 квіт. 2016 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ, 2016. С. 139–142.

94. Куспляк Г. І. Використання програмно цільового методу в регулюванні інвестиційної політики на регіональному рівні. *Пріоритети стратегії регіонального розвитку України*: зб. матеріалів міжрег. наук.-практ. семінару. Херсон: “ЛТ Офіс”, 2015. С. 60–63.

95. Куспляк Г. І. Етапи інвестиційного процесу галузі капітального будівництва. *Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи*: матеріали наук.-практ. конф. (30 бер. 2016 р., Харків). Харків: ХарІДУ НАДУ, 2016. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2016-2/doc/2/08.pdf>.

96. Куспляк Г. І. Індикатори показників виконання програм галузі капітального будівництва. *Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук проблеми та перспективи*: зб. статей та тез доповідей за матеріалами III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (26–27 трав. 2016 р., Дніпродзержинськ). Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016. С. 95–96.

97. Куспляк Г. І. Механізми державного управління у капітальному будівництві. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матер. VIII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (21 квіт. 2017 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 183–186.

98. Куспляк Г. І. Планування бюджету інструмент для підвищення результативності державних витрат. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи*: матеріали VII Міжнар. наук. конф. аспірантів та докторантів з держ. упр. (27 трав. 2016 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 103–105.

99. Куспляк Г. І. Теоретичні аспекти дослідження категорії “капітальне будівництво”. *Теоретичні та прикладні аспекти державотворення*: електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. № 20. С. 10–20. URL: <http://oridu.odessa.ua/9/buk/E-20.pdf>.

100. Куспляк Г.И. Программно-целевой метод бюджетирования: суть, преимущества, недостатки. *Актуальные проблемы взаимодействия экономики, государства и общества*: сб. материалов I межд. науч.-практ. конф. (30 мая 2015 г., Дербент, РД). Махачкала, 2015. С. 143–145.

101. Куспляк Г.І. Проблематика використання коштів галузі капітального будівництва. *Соціально-економічний розвиток регіонів в умовах децентралізації: цілі, механізми, інструменти*: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. (27 трав. 2016 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 86–88.

102. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 205 с.

103. Левицька С. О. Впровадження програмно-цільового методу формування бюджетів. *Фінанси України: наук.-теор., інформ.-практ. журнал. Київ.* 2004. № 6. С. 33–37.

104. Левицька С. О. Інформаційне забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. *Фінанси України: наук.-теор., інформ.-практ. журнал. Київ.* 2004. № 12. С. 7–22.

105. Ливдар М. В. Програмно-цільовий метод складання бюджету. *Галицький економічний вісник: наук. журнал.* 2009. № 2 (23). С. 111–116.

106. Логвінов П. В. Програмно-цільове бюджетування в умовах децентралізації державних фінансів: дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2017. 222 с. URL: http://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.04/2016/PBB_in_the_FD_11_01_17_222.PDF.

107. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Центр сприяння інституц. розв. держ. служби, 2005. 256 с.

108. Малиняк Б.С. Теоретичні положення оцінювання впливу місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток регіонів. *Наука й економіка: наук.-теор. журнал.* 2013. № 1(29). С. 26–36.

109. Маркович Г. Б. Пріоритетні напрями вдосконалення методологічних засад щодо запровадження програмно-цільового методу на місцевому рівні. *Фінанси України: наук.-теорет. та інформ.-практ. журнал.* 2012. № 9. С. 43–53.

110. Мартиненко В. М. Демократичне врядування: проблеми теорії та практики. *Публічне управління: теорія та практика: зб. наук. праць.* Харків: Вид-во “ДокНаукДержУпр”, 2010. № 1. С. 16–22.

111. Марущак В. П. Організаційно-правове планування як наукове забезпечення адміністративної реформи. *Збірник наукових праць УАДУ: зб. наук. праць.* Київ: УАДУ. 1999. № 2. С. 147–159.

112. Мельниченко О.А. Механізми державного управління надзвичайними ситуаціями: сутність та складові. *Державне будівництво: електрон. наук. фах. вид.* 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_11.

113. Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань, бюджетних фінансових зобов'язань та проведення платежів: наказ Державної казначейської служби України від 15.04.2016 № 116. *Бухгалтерія: бюджет*. URL: <http://buhbudget.com.ua/ua/journal/buhbudget/article/4569>.

114. Миколайчук М.М. Сучасні підходи до діагностики ефективності державного управління. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*: електрон. наук. фахове вид. 2014. № 1. URL: <http://el-zbirn-du.at.ua>.

115. Миколаївська обласна рада URL: <http://mk-oblrada.gov.ua>.

116. Мирна Н.В. Опрацювання комплексного механізму державної регіональної політики. *Державне будівництво*: електрон. наук. фахове вид. 2010. № 1. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2010-1/doc/2/09.pdf>.

117. Миронець І.М. Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 229 с.

118. Міждержавна Гільдія Інженерів-Консультантів. URL: <http://iceg.com.ua>.

119. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України URL: <http://www.minregion.gov.ua>.

120. Мних Є. В., Никонович М. О. Бардаш С. В. та ін. Державний фінансовий аудит: методологія та організація [Електронний ресурс]: монографія / за ред.: Є. В. Мних. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 318 с. URL: http://pidruchniki.com/81883/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/derzhavniy_finansoviy_audit.

121. Надолішній П. Державне управління в Україні на перехресті тисячоліть: виклики, загрози і перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. Вип. 2 (58). С. 3–11.

122. Наумов С. Ю., Осипова И. Н., Подсумкова А. А. и др. Система государственного управления. Москва: Изд-во “Форум”, 2009. 304 с.

123. Непомнящий О. Європейський досвід у сфері житлової політики та житлового будівництва. *Публічне управління: теорія та практика*: зб. наук. праць Асоціації докторів наук з держ. упр. Харків, 2011. № 2(6). С. 167–172.

124. Нижник Н. Р. ; Авер'янов В. Б. , Грицяк І. А. та ін. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 1997. 487 с.

125. Нижник Н. Р., Мосов С. П. Теоретичні аспекти державного управління: монографія. Чернівці: Технодрук, 2011. 248 с.

126. Нікітін Ю. О., Рукас-Пасічнюк В.Г. Сучасні моделі та механізми мотивації персоналу українських підприємств. *Актуальні проблеми економіки*: наук. журнал. Київ, 2014. Вип. 4(154). С. 238–246.

127. Ніколаєва Т. В. Британська система моніторингу та бенчмаркінгу експлуатації державних адміністративних будівель. *Комунальне господарство міст*: наук.-техн. зб. Харків: Вид-во Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2016. № 127. С. 2–9.

128. Новіков В. М. Програмний бюджет: міжнародний досвід і українська практика. *Демографія та соціальна економіка*: наук. журнал. Київ, 2016. № 2. С. 50–61.

129. Обушна Н. Результативність та ефективність управління парадигма сучасного публічного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*: зб. наук. праць. Дніпропетровськ: Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 4(27). С. 47–60.

130. Огонь Ц. Г. Програмно-цільовий метод та ефективність бюджетних програм. *Фінанси України: наук.-теор., інформ.-практ. журнал*. Київ, 2009. № 7. С. 20–29.

131. Олюха В. Г. Господарсько-правові засоби оптимізації капітального будівництва у сучасній Україні: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2015. 473 с.

132. Олюха В. Г. Капітальне будівництво як господарсько-правова категорія. *Право і суспільство*: наук. журнал. Дніпро, 2015. № 2. С. 91–97.

133. Олюха В. Г. Оптимізація капітального будівництва: господарсько-правові проблеми: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 302 с.
134. Охрімівський О. В. Програмно-цільовий метод складання та виконання місцевих бюджетів. *Вісник ЧТЕІ: наук. журнал*. 2011. Вип. II(42), Ч. I. С. 191–195.
135. Павлюк К. В. Оцінка виконання бюджетних програм: результативні показники. *Фінанси України: наук.-теор., інформ.-практ. журнал*. Київ, 2005. № 2. С. 70–77.
136. Парубчак І. О. Забезпечення ефективності державного управління у Карпатському Єврорегіоні в контексті європейської інтеграції України. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування: електрон. наук. фахове вид.* 2016. № 2. URL: <http://el-zbirn-du.at.ua>.
137. Перерва П. Г., Глізнуца М. Ю. Бенчмаркінг як метод оцінювання інтелектуального потенціалу регіонів. *Маркетинг і менеджмент інновацій: наук. журнал*. Суми, 2015. № 4. С. 11–19.
138. Питання використання у 2015 році коштів державного фонду регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 195. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/195-2015-п>.
139. Питання підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку: наказ М-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.04.2015 № 80. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0488-15/page>.
140. План электрификации РСФСР (план ГОЭЛРО). *Научно-технический отдел Высшего совета народного хозяйства*. Москва: Государственное техническое издательство, 1920. URL: http://istmat.info/files/uploads/29115/plan_goelro_doklad.pdf.
141. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

142. Показники, що застосовуються для моніторингу результативності виконання проектів: посібник для керівників проектів. *Відділ оцінки операцій Світового Банку*. Київ: 2009. 62 с.

143. Положення про порядок консервації та розконсервації об'єктів будівництва: наказ М-ва будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 21.10.2005 № 2. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1582-05>.

144. Положення про управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації: розродження Миколаївської облдержадміністрації від 29.04.2013 № 122-р. URL: <http://ukb.mk.gov.ua/pages/view/31>.

145. Полонська Н. О. Забезпечення соціально-економічного розвитку регіону на основі використання програмно-цільового методу (на прикладі АР Крим): автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2008. 20 с.

146. Попов Л. Л., Мигачёв Ю. И., Тихомиров С. В. Государственное управление и исполнительная власть: содержание и соотношение. Москва: Норма ИНФРА-М, 2011. 320 с.

147. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами: наказ М-ва фінансів України від 24.12.2012 № 1407. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>.

148. Потеряйло І. Ю. Програмно-цільовий метод управління видатками бюджету: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2009. 20 с.

149. Приходченко Л. . Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. 300 с.

150. Приходченко Л. Л. Політичний та інституційний механізми державного управління: узгодження інтересів. *Теорія та практика державного управління*. Харків, 2010. Вип. 4. С. 9–16.

151. Приходченко Л. Л. Щодо складності застосування показників оцінювання ефективності державного управління: теорія і практика. *Державне*

будівництво: електрон. наук. фахове вид. Харків, 2009. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_1_9.

152. Приходченко Л. Структура механізму державного управління: взаємозв'язок компонентів та фактори впливу на ефективність. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. кийв, 2009. №. 2. С. 105–112.

153. Про авторський та технічний нагляд під час будівництва об'єкта архітектури: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 903. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/903-2007-п>.

154. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/687-14>.

155. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 і від 27.12.2001 № 1764: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.2015 № 990. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/990-2015-п/paran2#n2>.

156. Про державні цільові програми: Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.

157. Про забезпечення виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 травня 2016 року № 362-р “Про затвердження переліку інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2016 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку”: розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації від 04.08.2016 № 295-р. URL: http://www.mk.gov.ua/ua/oda/order/?doc_id=14442.

158. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>.

159. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>.

160. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання: наказ М-ва фінансів України від 28.01.2002 № 57. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>.

161. Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-п>.

162. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи житлово-комунального господарства та будівництва, а також містобудування та архітектури місцевих державних адміністрацій: наказ М-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.11.2012 № 575. URL:<http://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=1256954&menu=1>.

163. Про затвердження переліку інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2016 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.05.2016 № 362-р. Редакція від 16.12.2016. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/362-2016-р>.

164. Про затвердження Положення про Атестаційну архітектурно-будівельну комісію: наказ М-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25.06.2011 № 93. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0878-11>.

165. Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.07.2014 № 294. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/294-2014-п>.

166. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.

167. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 310. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-п>.

168. Про затвердження Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-п/page>.

169. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-п>.

170. Про затвердження Порядку використання коштів державного фонду регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 196. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-п>.

171. Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2002 № 1764. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1764-2001-п>.

172. Про затвердження Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/560-2011-п>.

173. Про затвердження Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 196. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-п>.

174. Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України: наказ М-ва фінансів України від 02.03.2012 № 309. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12>.

175. Про затвердження Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів: наказ М-ва регіонального розвитку, будівництва та

житлово-комунального господарства України від 16.05.2011 № 45.
URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0651-11/print1502360689106900>.

176. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.
URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>.

177. Про затвердження Примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів: наказ М-ва фінансів України від 27.07.2011 № 945. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SP16AA57>.

178. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров’я”: спільний наказ М-ва фінансів України та М-ва охорони здоров’я України від 26.05.2010 № 283/437. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0403-10>.

179. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Освіта”: спільний наказ М-ва фінансів України та М-ва освіти України від 01.06.2010 №298/519. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0413-10>.

180. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Державне управління”: наказ М-ва фінансів України від 01.10.2010 № 1147. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0945-10>.

181. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Культура”: спільний наказ М-ва фінансів України та М-ва культури України від 01.10.2010 № 1150/41. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0952-10>.

182. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у сфері фізичної

культури і спорту: наказ М-ва молоді та спорту України від 23.11.2016 № 4393. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1610-16>.

183. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Find>.

184. Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/117-2014-п>.

185. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

186. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18/paran10#n10>.

187. Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду: Закон України від 22.12.2006 № 525-V. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/525-16>.

188. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр/paran101#n101>.

189. Про обласний бюджет Миколаївської області на 2016 рік: рішення Миколаївської обласної ради від 25.12.2015 № 12 зі змінами. URL: <http://mk-oblrada.gov.ua/index.php/2015-08-20-12-19-35/2015-09-02-15-27-26>.

190. Про облік коштів на утримання служби замовника в інвесторській кошторисній документації: лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 04.10.2000 № 7/7-1010. URL: <http://uainfo.biz/legal/baseap/ua-zmtxmr.htm>.

191. Про особливості визначення вартості основних фондів при введенні об'єктів в експлуатацію: лист М-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.04.2014 № 7/15-4119. URL: http://cct.com.ua/2014/09.04.2014_7_15-4119.htm.

192. Про порядок затвердження титулів будов (об'єктів), будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної

власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 99). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995-97-п/ed20140920>.

193. Про порядок затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995-97-п>.

194. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.

195. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.

196. Про результати аудиту ефективності використання у 2015 році коштів державного фонду регіонального розвитку та державних капітальних видатків, що розподіляються Кабінетом Міністрів України, спрямованих місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій в управлінні капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації: Акт Рахункової палати України від 29.03.2016 № 23-10/18-17. 84 с.

197. Про результативні показники бюджетної програми: наказ М-ва фінансів України від 10.12.2010 № 1536. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1353-10>.

198. Про розподіл витрат на утримання служби замовника з урахуванням етапів інвестиційного процесу: лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 22.01.1998 № 7/34. URL: <http://ua-info.biz/legal/baselp/ua-tmweme.htm>.

199. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 774-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-р>.

200. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 № 538-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-р>.

201. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/print1483695844345956>.

202. Процак О. Фонди Європейського Союзу нові виклики. *Польський досвід місцевого самоврядування*: семінар. (24–25 лист. 2006 р.). Львів, 2006. URL: http://www.civicportal.org/biblioteka1/1_seminarium/Protsak.pdf.

203. Радченко О. В. Категорія “механізм” у системі державного управління. *Держава та регіони. Серія “Державне управління”*. наук.-виробн. журн. Запоріжжя, 2009. № 3. С. 64–69.

204. Райт Г. Державне управління / пер. с англ. В. Івашка, О. Коваленка, С. Соколик. Київ: Основи, 1994. 191 с.

205. Ратушняк І. Фонди Європейського Союзу нові виклики. *Польський досвід місцевого самоврядування*: семінар. (24–25 лист. 2006 р., Львів,). Львів, 2006. URL: http://www.civicportal.org/biblioteka1/1_seminarium/Ratuszniak.pdf.

206. Річард Ю. Зоді Бюджетування результативності. URL: <http://readbookz.com/books/21.html>.

207. Рожко Д. Д. Особливості використання програмно-цільового методу бюджетного планування в Україні: зб. наук. праць Нац. ун-ту держ. податк. служби України. Ірпінь, 2010. № 1. С. 250–256.

208. Рой О. М. Система государственного и муниципального управления. 2-е изд. СПб.: Питер, 2006. 336 с.

209. Ромасько В. О. Державний контроль у сфері будівництва: адміністративно-правові засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 20 с.

210. Рудніцька Р. М., Сидорчук О. Г., Стельмах О. М. Механізми державного управління: сутність і зміст / за наук. ред. М. Д. Лесечка, А. О. Чемериса. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 28 с.

211. Рудніцька Р. М., Сидорчук О. Г. Сутність та зміст механізмів державного управління та принципів їх функціонування. *Публічне управління: теорія та практика*. Харків, 2014. Вип. 4. С. 50–60.

212. Сафонов Ю. М., В. Г. Євтеєва, Капітальне будівництво як економічна категорія. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. Чернівці, 2014. №. 1. С. 37–45.

213. Словник української мови: в 11 тт. / уклад.: А. П. Білоштан, А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк та ін.; за ред. І.К. Білодіда; АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ: Наукова думка, 1970–1980.

214. Современный экономический словарь / уклад.:и Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. 6-е изд., перераб. и доп. Москва, ИНФРА-М, 2011. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_67315/.

215. Стан виконання державних цільових програм у 2015 році. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ, 2016. 7 с. URL: https://issuu.com/mineconomdev/docs/_____.

216. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів. Харків: Фактор, 2017. 128 с.

217. Статут Національної спілки архітекторів України. Київ, 2011. URL: <http://nsau.org/Стаття/2/Статут-НСАУ>.

218. Стратегії сталого розвитку “Україна 2020”: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

219. Стратегічний план діяльності Міністерства фінансів України на 2015 бюджетний рік та два бюджетних періоди, що настають за плановим (2016–2017 роки): наказ М-ва фінансів України від 16.10.2014 № 1052. URL: <http://www.minfin.gov.ua/page/plani-robit>.

220. Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року: рішення Миколаївської обласної ради від 30.07.2015 № 7. URL: <http://www.mk.gov.ua/ua/economy/strateg>.

221. Стукаленко О. В. Адміністративно-правове забезпечення будівельної галузі: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 376 с.

222. Сурмін Ю. П., Бакуменко В. Д., Краснейчук А. О. *Методологія державного управління як галузі науки: наук. розробка*. Київ: НАДУ, 2010. 32 с.
223. Сурмін Ю. П., Штика Л. Г., Бакуменко В.Д., Гогіна Л. М. *Словник системного аналізу в державному управлінні*. Київ: Вид-во НАДУ. 2007. 148 с.
224. Темченко О., Лісніченко О. *Врахування мотиваційної складової при розробці механізму матеріального стимулювання робітників на промислових підприємствах. Економічний аналіз: зб. наук. праць*. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. Вип. 7. С. 350–353.
225. *Техническое регулирование в строительстве. Аналитический обзор мирового опыта: Snip Innovative Technologies; рук. Серых А. Чикаго: SNIP, 2010. 889 с.*
226. Ткаченко Н. В. *Прагматика і проблематика впровадження програмно-цільового методу в бюджетний процес. Фінансовий простір: міжн. наук.-практ. журнал*. Київ, 2013. № 3(11). С. 78–84.
227. Турчинов О. В. , Огонь Ц. Г. *Бюджетний кодекс України: закон, засади, коментар: комент.* Київ: Парламентське вид-во, 2002. 320 с.
228. *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: міжнародний документ від 27.06.2014. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/para2820#n2820.*
229. Узунов В. В. *Оцінка і діагностика соціальної напруги в державних цільових програмах: автореф. дис. ... канд. екон. наук*. Харків, 2008. 22 с.
230. *Український тлумачний словник будівельних термінів / уклад.: О. М. Лівінський, М. О. Лівінський, О. А. Васильковський та ін.; за ред. О. М. Лівінський. К., 2006. 528 с.*
231. *Управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації. URL: <http://ukb.mk.gov.ua>.*
232. Федорчак О. В. *Інновації в державному управлінні: регіональний аспект: монографія*. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2013. 194 с.

233. Федорчак О.В. Інноваційні інструменти управління цільовими програмами та проектами. *Державне будівництво*: електрон. наук. фахове вид. Харків, 2012. № 2. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua>.

234. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: ТОВ “Видавництво “Юридична думка””, 2007. 336 с.

235. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1479400889031709>.

236. Чернюк Л. Г. Методи планування місцевих бюджетів як основи розбудови соціальної інфраструктури. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове видання. Київ, 2013. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3295>.

237. Черпак А. Є. Сутність та складові організаційного та економічного механізму управління корпораціями. *Стратегія економічного розвитку України*: зб. наук. пр. Київ: КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2007. № 20–21. С. 131–137.

238. Чугунов І. Я., Самошкіна О. А. Теоретико-методологічні засади удосконалення програмно-цільового методу планування видатків бюджету. *Фінанси України*: наук.-теор., інформ.-практ. журнал. Київ, 2004. № 9. С. 37–44.

239. Шахов В. М., Голубенко А. Л., Петренко Р. В. Системы управления качеством: от идеи до воплощения: монография. Луганск: ОАО “ЛОТ”, 2004. 204 с.

240. Юзьков Л. П. Государственное управление в политической системе развитого социализма. Київ: Вища школа, 1983 156 с.

241. Batonon M. La Motivation dans la Fonction Publique Beninoise. *Memoire de fin de formation. Ecole Nationale d'Administration*. 1995–1996. P. 65.

242. Besrest V. Budgets basés sur des résultats: objectifs résultats attendus et indicateurs de performance. *Conseil de l'Europe*. Strasbourg, 25 septembre 2012.

243. Encyclopedia Britannica. URL: www.britannica.com.

244. Ettorchi-Tardy, Michel Levif. Le benchmarking: une méthode d'amélioration continue de la qualité en santé. *Pratiques et Organisation des Soins volume*. 42 n° 1. janvier-mars 2011. P. 35–46

245. Franek S. Programy wieloletnie jako przykład stosowania wieloletniego planowania budżetowego. *Zeszyty naukowe uniwersytetu czecińskiego*. № 54. 2012. S. 29–41.

246. Glosariusz terminów dotyczących kontroli i audytu w administracji publicznej. *Najwyższa Izba Kontroli*. Warszawa, 2005. 87 s.

247. Guide Méthodologique sur la Programmation Budgétaire Pluriannuelle des Dépenses. Ministère de l'Économie et des Finances, direction generale du budgete. Republique du Mali, juillet 2011. 101 p.

248. Kusplyak G. Concept, composition and structure of the mechanisms of public administration. *The scientific method*. Poland, Warszawa, 2017. № 4 (4). P. 44–51.

249. La communauté urbaine Nice Côte d'Azur convertit ses services au développement durable. *Service publique*. (Septembre-Octobre 2009, Paris). Paris № 145. P. 10–11.

250. Larhild A. l'apport de la programmation budgétaire pluriannuelle dans la modernisation de l'état [Ressource électronique]. *Institut Des Finances Basil Fuleihan*. Régime d'accéder: URL: institutdesfinances.gov.lb/english/loadFile.aspx?pageid=1622&phname=PDF.

251. Le processus budgétaire en Afrique: une étude comparative. *Centre parlementaire*. Ghana, 2013. 52 p.

252. Lepoivre F. Benchmarking concept et methodologie. *NEVAOCONSEIL stratege en entreprise*. V 02. 2005. 22 p.

253. Los Angeles Amendment for Building Code. 2017 Ord. No. 184691. URL: <http://ladbs.org/forms-publications/publications/codes>.

254. New York City Building: Code. 2014. URL: <https://www1.nyc.gov/site/buildings/codes/2014-construction-codes.page#bldgs>.

255. O finansach publicznych / Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz.U. 2009 Nr 157 poz. 1240) // Rzeczpospolita Polska. 167 s. [Zasób elektroniczny]. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091571240/U/D20091240Lj.pdf>.

256. Oualalou F. Guide de la réforme budgétaire. La nouvelle approche budgétaire axée sur les résultats et intégrant la dimension genre. *La Direction du Budget du Ministère des Finances et de la Privatisation et le Fonds de Développement des Nations Unies pour la Femme*. Paris, 2005. 78 p.

257. Peter F. Drucker: La pratique de la direction des entreprises, Éditions d'organisation, Paris 1957.

258. Prawo budowlane. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332). // Rzeczpospolita Polska. 108 s. [Zasób elektroniczny]. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001332/U/D20171332Lj.pdf>.

259. Raczkowski K., Mikułowski W. Specyfika i zakres definiowania zarządzania publicznego. *Zarządzanie organizacjami publicznymi*. 2013. Tom XIV, zeszyt 13, część III. P.11–21.

260. Sektor budowlany w Polsce – prognoza rozwoju na lata 2017–2022. [Zasób elektroniczny]. - URL: <http://www.izolacje.com.pl/aktualnosc/id3483,sektor-budowlany-w-polsce-prognoza-rozwoju-na-lata-2017-2022>

261. Tout sur la budgetisation par Objectfs de Programme [Ressource électronique]: BOP Budgetisation par Objectfs de Programme. URL: <http://bop.dgb.ga/sites/bop.dgb.ga/files/bopfiles/Brochure%20BOP.pdf>.

ДОДАТКИ

Додаток А (1)

**МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА**

вул. Велика Морська, 42, м. Миколаїв, 54030, тел./факс: (0512) 37-94-98, тел. 37-94-36
E-mail: upravaukb@mksat.net, http://ukb.mk.gov.ua Код ЄДРПОУ 04013962

31.12.2014 № 1959/01-17/01 На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Кусп'як Галини Іванівни за темою:

«Механізми державного управління результативністю програм
галузі капітального будівництва»

Матеріали дисертаційного дослідження аспірантки кафедри економічної та фінансової політики Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України КУСП'ЯК Галини Іванівни щодо державного управління результативністю програм галузі капітального будівництва було використано у роботі управління.

Окремі результати і висновки проведеного дисертаційного дослідження застосовані при впровадженні елементів взаємодії органів влади з метою формування та реалізації політики фінансування, зокрема, впроваджено картку обліку проходження перевірки проектно-кошторисної документації для включення до переліку фінансування за програмами капітального будівництва, що супроводжується запропонованою документацією.

Начальник управління _____

П.А.Нуждов

0000000000

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24 Тел.: +38 (0552) 326910 E-mail: kntu@kntu.net.ua

24.09.15 № 126-06/132

УТВЕРЖДАЮ

Бардачов Ю.Н.

Ректор Херсонского национального
технического университета

АКТ

О внедрении результатов научно-исследовательской работы
Куспляк Галины Ивановны

Акт составлен о том, что при написании рекомендаций IV международной научно-практической конференции: «Украина – Болгария – Европейский Союз: современное состояние и перспективы», которую организовал и провел Херсонский национальный технический университет (Украина) в г. Варна, Болгария, 10-16 сентября 2015 года, использованы предложения *Куспляк Г.И.*

Использование научных разработок «Механизм использования бюджетных средств отрасли капитального строительства» *Куспляк Г.И.* отмечено в Аналитической записке международной научно-практической конференции: «Украина – Болгария – Европейский Союз: современное состояние и перспективы», Варна, Болгария, 10-16 сентября 2015 года.

Председатель международного комитета
конференции, проректор по научной работе
Херсонского национального
технического университета,
д.э.н., профессор

Г.Г. Савина

**ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ
ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ДЕРЖАВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ**

пл. Свободи, 1, м. Херсон, 73003, факс (0552) 32-14-09, тел. 22-53-29, e-mail ks.cppk@ukr.net,
КОД ЄДРПОУ 24114079

18.11.2015 № 01-19/129
на _____ від _____

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження на тему
«Механізми державного управління результативністю програм
галузі капітального будівництва»
Куспляк Галини Іванівни,
аспіранта кафедри економічної та фінансової політики
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

В рамках виконання договору №1/2015 від 01 квітня 2015 року про науково-дослідну роботу «Пріоритети стратегії регіонального розвитку: особливості реалізації на прикладі Херсонської області» (державний реєстраційний номер 0115U001260) за напрямком «Використання програмно-цільового методу в регулюванні інвестиційної політики на регіональному рівні» використано результати дисертаційного дослідження аспіранта Куспляк Г.І. при розробці науково-методичного забезпечення навчального процесу у Херсонському обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ і організацій.

Науково-методичні матеріали присвячені аналізу теоретико-прикладних напрацювань щодо використання бюджетних коштів за програмно-цільовим методом. На основі вивчення світового та вітчизняного досвіду розроблено теоретичні пропозиції щодо ефективного використання бюджетних коштів за програмно-цільовим методом, як один з інструментів регулювання інвестиційної політики відповідно до пріоритетів сталого розвитку регіону.

Зазначені матеріали та рекомендації апробовано на науково-практичному семінарі (за результатами, якого видано збірник матеріалів міжрегіонального науково-практичного семінару «Пріоритети стратегії регіонального розвитку України») та в навчальному процесі з підвищення кваліфікації представників органів публічної влади Херсонської області.

Директор
Херсонського обласного ЦППК

Г. Білорусов

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ**ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВОЇ ФІНАНСОВОЇ
ІНІЦІАТИВИ (ЗМФІ-ІІ) ВПРОВАДЖЕННЯ**

05 жовтня 2017 року

м. Київ

АКТ

впровадження результатів дисертаційного дослідження
аспіранта кафедри економічної та фінансової політики
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України
Куспляк Галини Іванівни

Наукові положення, розроблені Куспляк Галиною Іванівною за темою дисертаційного дослідження «Механізми державного управління результативністю програм галузі капітального будівництва» на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління знайшли своє відображення в діяльності Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД).

Окремі результати і висновки проведеного дисертаційного дослідження впроваджені при розробці програмних заходів та підготовці документів методологічного характеру за відповідною тематикою, зокрема застосовано:

- трьохкомпонентну структуру програмно-цільового методу (метод-ціль-програма), як результативного управління капітальними видатками у середовищі ефективного бюджетного планування;
- організаційно-інституційний механізм використання бюджетних коштів за програмами капітального будівництва, що поетапно охарактеризовано та схематично проілюстровано;

ІБСЕД**ІНСТИТУТ БЮДЖЕТУ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

– опції програмно-цільового методу в процесі бюджетотворення у частині багаторічного бюджетного планування, орієнтованого на отримання очікуваних результатів за програмами капітального будівництва, основними аспектами якого є узгодження цілей, що знаходяться у взаємозв'язку з ресурсами й результатами та правильність відбору результативних показників;

– бенчмаркінговий підхід при відборі результативних показників виконання бюджетних програм у капітальному будівництві з наданням відповідних критеріїв й узагальнень.

Всі застосовані положення мають ознаки наукової новизни та відповідають практичним потребам розвитку методології планування та виконання місцевих бюджетів за програмно-цільовим методом.

Генеральний директор Інституту
бюджету та соціально-економічних досліджень

В.В. Зубенко

МП

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконувач обов'язків начальника
управління капітального будівництва
Миколаївської обласної державної
адміністрації

О.В. Барбаянова

10 листопада 2017 року

АКТ

На підставі наказу від 10.11.2017 № 109 про впровадження результатів дисертаційного дослідження комісія у складі:

Голови: начальника фінансово-економічного відділу – головного бухгалтера Ковальнової Лариси Валентинівни;

членів комісії: заступника начальника фінансово-економічного відділу Сидорової Ірини Анатоліївни;

провідного інженер з комплектації відділу технічного нагляду Мокрицького Петра Івановича

цим Актом засвідчує, що результати дисертаційного дослідження аспіранта кафедри економічної та фінансової політики Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України Куспляк Галини Іванівни на тему: “Механізми державного управління результативністю програм галузі капітального будівництва” на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління впроваджені в діяльності управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації через:

використання Методичних рекомендацій «Державне управління результативністю програм капітального будівництва» у частині:

- формульного підходу щодо визначення коштів, необхідних для функціонування апарату управління капітального будівництва;
- визначення результативності програм капітального будівництва відповідно до індикаторів результативних показників за програмно-цільовим методом;
- встановлення критеріїв для включення до переліку об'єктів, що пропонуються до фінансування за програмами капітального будівництва.

Додаток 1 до Акту – Методичні рекомендації «Державне управління результативністю програм капітального будівництва».

Додаток 2 до Акту – Наказ виконувача обов'язків начальника управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації від 10.11.2017 № 109.

Голова комісії

Начальник фінансово-економічного відділу – головний бухгалтер

Л.В. Ковальова

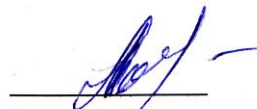
Члени комісії:

Заступник начальника фінансово-економічного відділу

І.А. Сидорова

Провідний інженер з комплектації відділу технічного нагляду

П.І. Мокрицький

**МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА**

Н А К А З

10.11.2017

м. Миколаїв

№ 109

Про впровадження результатів
дисертаційного дослідження

Відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII, Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567,

НАКАЗУЮ:

1. Утворити комісію з впровадження результатів дисертаційного дослідження, у складі, згідно з додатком.

2. Комісії забезпечити:

1) Впровадження в діяльності управління результатів дисертаційного дослідження аспіранта кафедри економічної та фінансової політики Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України Куспляк Галини Іванівни на тему: “Механізми державного управління результативністю програм галузі капітального будівництва” на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

2) Підготовку акту про впровадження результатів дисертаційного дослідження, в якому викласти запроваджені методичні аспекти механізмів державного управління результативністю програм галузі капітального будівництва.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Виконувач обов'язків
начальника управління

О.В. Барбаянова

Додаток
наказ виконувача обов'язків
начальника управління
капітального будівництва
Миколаївської
облдержадміністрації
10.11.2017 № 109

**Склад комісії
з впровадження результатів дисертаційного дослідження**

Голова комісії:

Ковальова Лариса Валентинівна - начальник фінансово-економічного відділу
– головний бухгалтер

Члени комісії:

Сидорова Ірина Анатоліївна - заступник начальника фінансово-
економічного відділу

Мокрицький Петро Іванович - провідний інженер з комплектації відділу
технічного нагляду

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Голинська О., Куспляк Г. Формування результату використання коштів за програмами капітального будівництва. Актуальні проблеми державного управління. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2014. Вип. № 4(60). С. 64–68.

2. Куспляк Г. Запровадження програмно цільового методу в Україні. Актуальні проблеми державного управління. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2016. Вип. № 3(67). С. 73–83.

3. Kuspalyak G. Concept, composition and structure of the mechanisms of public administration. The scientific method. Warszawa, Poland. 2017. № 4(4). P. 44–51.

4. Куспляк Г. І. Специфіка використання бюджетних коштів за програмами капітального будівництва у середовищі складових функціональних механізмів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ. 2017. № 2. С. 160–168.

5. Куспляк Г. І. Теоретичні аспекти дослідження категорії “капітальне будівництво”. Теоретичні та прикладні аспекти державотворення: електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. № 20. С. 10–20. URL: <http://oridu.odessa.ua/9/buk/E-20.pdf>.

6. Куспляк Г. І. Багаторічне бюджетне планування, орієнтоване на отримання результативності за програмами капітального будівництва Актуальні проблеми державного управління. Харків: ХарРІДУ НАДУ. 2017. Вип. № 2(52). С. 74–81.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Куспляк Г. І. Теоретичні засади забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів. Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (31 жовт. 2014 р., Одеса) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. С. 84–85.

8. Куспляк Г. И. Программно целевой метод бюджетирования: суть, преимущества, недостатки. Актуальные проблемы взаимодействия экономики,

государства и общества: сб. материалов I межд. науч.-практ. конф. (Дербент, РД, 30 мая 2015 г., Дербент (Махачкала). Дербент, 2015. С. 143–145.

9. Куспляк Г. И. Механизм использования бюджетных средств отрасли капитального строительства. Украина България Европейски съюз: съвременное състояние и перспективы: сб. материалов IV межд. науч. конф. (10–16 сент. 2015 г., Варна–Херсон). Херсон: Издательство “Наука и экономика”, 2015. Том 1. С. 122–126.

10. Куспляк Г. І. Використання програмно цільового методу в регулюванні інвестиційної політики на регіональному рівні. Пріоритети стратегії регіонального розвитку України: зб. матеріалів міжрег. наук.-практ. семінару. Херсон: “ЛТ Офіс”, 2015. С. 60–63.

11. Куспляк Г. І. Радикальне переміщення акцентів з “управління бюджетними коштами” на “управління результатами”. Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф. (26 гуд. 2015 р., Одеса) Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 127–129.

12. Куспляк Г. І. Етапи інвестиційного процесу галузі капітального будівництва. Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи: матеріали наук.-практ. конф. (30 бер. 2016 р., Харків). Харків: ХарІДУ НАДУ, 2016. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2016-2/doc/2/08.pdf>.

13. Куспляк Г. І. Індикатори показників виконання програм галузі капітального будівництва. Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук проблеми та перспективи: зб. статей та тез доповідей за матеріалами III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (26–27 трав. 2016 р., Дніпродзержинськ). Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2016. С. 95–96.

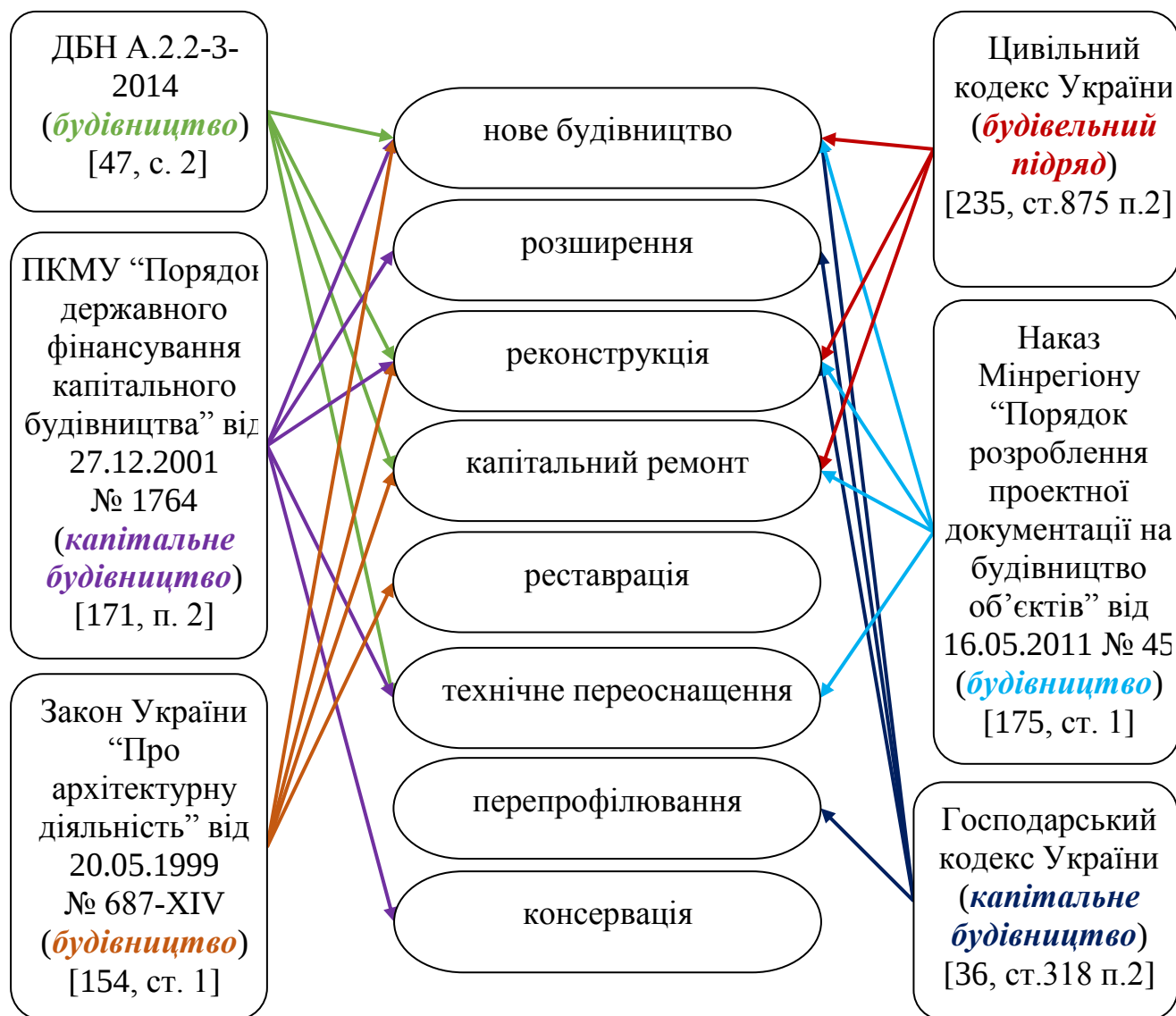
14. Куспляк Г. І. Планування бюджету інструмент для підвищення результативності державних витрат. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали VII Міжнар. наук. конф. аспірантів та докторантів з держ. упр. (27 трав. 2016 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 103–105.

15. Куспляк Г. І. Механізми державного управління у капітальному будівництві. Становлення публічного адміністрування в Україні: матер. VIII Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених (21 квіт. 2017 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 183–186.

16. Куспляк Г. І. Нормативно правове забезпечення програмно цільового методу в Україні. Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (27 жовт. 2017 р., Одеса). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. С. 81–83.

Законодавче підґрунтя видів капітального будівництва

Джерело: складено автором на підставі дослідження

Додаток Г (1)

Результати аналізу літературних джерел щодо визначення поняття
“державне управління”

№	Автор	Рік	Визначення терміну “державне управління”	Основне твердження
1	2	3	4	5
1	Мельниченко О. А. [112]	2014	діяльність органів державної влади з вироблення, реалізації та вдосконалення регуляторного впливу на розвиток суспільства з метою задоволення все зростаючих потреб його членів.	діяльність органів державної влади
2	Raczkowski K., Mikułowski W. [259, с. 13]	2013	специфічна функція і сфера діяльності.	специфічна функція
3	Нижник Н.Р. [125]	2011	діяльність органів та установ усіх гілок державної влади з вироблення й здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів на всі сфери суспільства з метою задоволення його потреб	діяльність органів державної влади
4	Ковбасюк Ю.В., Бакуменко В.Д. [55, с. 157]	2011	діяльність держави, спрямована на створення умов для реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян	діяльність держави
5	Попов Л. Л. [146, с. 29]	2011	основная форма реализации исполнительной власти.	форма реалізації виконавчої влади
6	Сурмін, Ю. П. Бакуменко В. Д., Краснейчук А. О. [222, с. 22]	2010	нормативно-правова система, що регулює управління державою, його діяльність і впливає на суспільство	система, що регулює управління державою
7	Мартиненко В.М. [110, с. 21]	2010	процес здійснення авторитарного врядування через формування та реалізацію системи державних органів виконавчої влади на всіх рівнях адміністративно-територіального поділу країни, які застосовують сукупність способів, механізмів, методів владного впливу на суспільство	процес здійснення врядування через систему державних органів
8	Приходченко Л. Л. [149, с. 15]	2009	багатогранна діяльність органів трьох гілок влади та органів місцевого самоврядування по здійсненню внутрішніх і зовнішніх функцій держави	системне суспільне явище
9	Дем'янчук О. П. [42, с. 20]	2009	система державного управління як гармонійна сукупність акторів політичного процесу	система державного управління
10	Наумов С. Ю. [122, с. 6]	2009	деятельность особой группы людей в политико-административной системе, реализующих волю государства на основе законов и иных нормативно-правовых актов	діяльність органів влади

Продовження Додатку Г (1)

			по предоставлению и обеспечению конституционно-законодательных прав	
11	Encyclopedia Britannica [243]	2009	діяльність, яка включає певну відповідальність за визначення політики і програм урядів	діяльність уряду
12	Султанбеков А.Ф., Мурзаев С.К. [37, с. 6].	2008	исполнительно-распорядительная деятельность государственных органов всех уровней	діяльність державних органів
13	Цветков В. В. [234, с. 130]	2007	соціальна функція, що виявляється у владно-організуючій діяльності держави, яка забезпечує узгодженість спільної праці й побуту людей для досягнення суспільно значущих цілей	соціальна функція
14	Сурмін Ю. П. [223, с. 40]	2007	діяльнісна система, яка характеризується місією, функціональною структурою, засобами, ресурсами	діяльнісна система
15	Рой О. М. [208, с. 14]	2006	процесс регулирования отношений внутри государства посредством распределения сфер влияния между основными территориальными уровнями и ветвями власти.	процес регулювання внутрішніх відносин держави.
16	Малиновський В. Я. [107, с. 47]	2005	один із видів діяльності держави, суттю якого є здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів	вид діяльності держави
17	Оболенський О. Ю. [44, с. 94]	2005	цілеспрямований організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток суспільних процесів, свідомість, поведінку та діяльність особи і громадянина з метою досягнення цілей та реалізації функцій держави, відображених у Конституції та законодавчих актах	вплив держави на стан і розвиток суспільних процесів
18	Авер'янов В. Б., Цветков В. В., Шаповал В. М., Кисіль С. П. та ін, [1, с. 11]	1998	діяльність особливого роду, зміст якої полягає у виконанні правових актів шляхом різних форм організуючого впливу на суспільні явища та процеси	діяльність особливого роду
19	Райт Г. [204, с. 10]	1994	галузь, яка складається з багатьох дисциплін, сфокусована на процесах і функціях управління/	галузь управління

Результати аналізу літературних джерел щодо визначення поняття
“механізми державного управління”

№	Автор	Рік	Визначення терміну “механізми державного управління”	Основне твердження
1	2	3	4	5
1	Рудніцька Р. М. Сидорчук О. Г. [211, с. 57].	2014	штучно створена складна система, призначена для досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, сукупність правових норм, методи, засоби, інструменти державного впливу на об’єкт управління	штучно створена складна система
2	Древаль Ю. Д. [49, с. 62]	2014	єдина система, яка не може існувати без певного структурного відособлення.	єдина система
3	Федорчак О. В. [232, с. 14]	2013	система, призначена для практичного здійснення державного управління та досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об’єкт управління з відповідним правовим, нормативним та інформаційним забезпеченням	система, призначена для практичного здійснення державного
4	Васильєва О.І. [24, с. 13]	2010	складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об’єкту	складова частина системи управління
5	Коротич О.Б. [78, с. 60]	2010	механізми управління, які дозволяють цілісно представити систему державного управління та процеси, що дозволяють здійснювати державно-управлінський вплив на соціально-економічний територіальний комплекс держави.	система державного управління та процеси
6	Бакуменко В. Д. [54, с. 418].	2010	система всіх державних органів, які здійснюють завдання держави і реалізують функції у сфері управління суспільством.	система державних органів
7	Одінцова Г.С., Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М., Миронова Н.С., Коротич О.Б. [54, с. 421]	2010	способи розв’язання суперечностей явища чи процесу в державному управлінні, послідовна реалізація дій, які базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації, функціональній діяльності з використанням відповідних їй форм і методів управління	способи розв’язання суперечностей в державному управлінні
8	Радченко О. В. [203, с. 68]	2009	системна сукупність інституцій, структур, послідовних дій, форм, станів і процесів у державі як продукт організованої людської діяльності, що має на меті реалізацію інтересів і потреб людей та вирішення нагальних суспільно-політичних проблем за рахунок державного впливу й регулювання суспільної життєдіяльності	системна сукупність інституцій, структур, послідовних дій, форм, станів і процесів
9	Кравченко О. М. [79]	2009	комплексна система державного управління, складовими якої є конкретні механізми управління (економічний, мотиваційний,	комплексна система державного

Продовження Додатку Г (2)

			політичний, правовий та ін.), які в сукупності здатні забезпечити збалансоване та ефективне функціонування єдиного державного механізму	управління
10	Приходченко Л. Л. [149, с. 148]	2009	єдина система, яка складається із конкретних управлінських механізмів: реалізації принципів, функцій державного управління (планування, організації, мотивації, обліку та контролю із застосуванням економічних, організаційних, соціальних та інших методів управління)	єдина система, що складається із управлінських механізмів.
11	Куценко А. В. [102, с. 43]	2008	оптимальна сукупність форм, структур, методів, засобів і функцій управління, що покликана сприяти цілеспрямованому оперативному регулюванню діяльності за напрямками управління ефективністю для забезпечення відповідності фактичного стану підприємства заданим параметрам	сукупність форм, структур, методів, засобів і функцій управління
12	Султанбеков А. Ф., Мурзаев С.К. [37, с. 7]	2008	целостная система государственных органов и учреждений, практически осуществляющих государственную власть, задачи и функции государства	система державних органів
13	Малиновський В. Я. [107, с. 103]	2005	сукупність засобів організації управлінських процесів та способів впливу на розвиток керованих об'єктів, що базуються на принципах наукової обґрунтованості, об'єктивності, цілісності, узгодженості з використанням відповідних методів управління, спрямованих на реалізацію цілей державного управління	сукупність засобів та способів впливу
14	Бакуменко В. Д., Безносенко Д. О., Варзар І. М. та ін. [45, с. 116]	2002	практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення цілей	практичні заходи, засоби, важелі
15	Авер'янов В. Б. [1, с. 47]	1998	сукупність державних органів, організованих у систему для виконання цілей (завдань) державного управління відповідно до їх правового статусу, та системи правових норм, що регламентують процес реалізації вказаними органами свого функціонального призначення	сукупність державних органів
16	Григорян Л. Л. [38, с. 10]	1989	система институтов реализации государственной власти и государственной собственности в СССР, получающую основное воплощение в деятельности организаций	система інститутів
17	Юзьков Л. П. [240, с. 59]	1983	представляет организацию практического здійснення державного управління, яка включає керуючу підсистему (суб'єкти управління) та керовану підсистему (об'єкти управління) та взаємодію суб'єктів та об'єктів управління	керуюча та керована підсистема, їх взаємодії
18	Белых А. К. [13, с. 27]	1972	взаимодействие управляющей и управляемой системы в процессе использования объективных законов последней.	взаємозв'язок керованої і керуючої системи

Додаток Г (3)

Результати аналізу літературних джерел щодо визначення поняття
 “комплексний механізм державного управління”

№	Автор	Рік	Визначення терміну “комплексний механізми державного управління”	Складові компоненти комплексного механізму державного управління
1	2	3	4	5
1	Федорчак О.В. [232, с. 14-15]	2013	залежно від того, які саме проблеми і яким чином вирішуються із застосуванням конкретного державного механізму управління, механізм може бути складним (комплексним) і містити в собі декілька самостійних механізмів	економічний, мотиваційний, організаційний, політичний, правовий
2	Голинська О.В, [33, с. 59]	2013	процес функціонування місцевих бюджетів, що напряму залежить від специфічного механізму управління місцевими бюджетами та, в свою чергу, базується в основному на інструментах організаційно-економічного, правового механізму та механізму взаємодії організації міжбюджетних відносин	економічний, організаційний, соціальний, правовий механізми державного управління, принципи управління, цілі управління, методи управління, інструменти управління
3	Мирна Н.В. [116]	2010	результативний спосіб пізнання реальної дійсності і науково обґрунтованого впливу на процеси, які відбуваються в державі, що відповідає вимогам системного підходу (структура, взаємозв'язок між елементами, функції та спроможність діяти цілеспрямовано зі своїми особливостями)	правова, інституційна, організаційна та фінансова складові
4	Приходченко Л.Л. [149, с. 150]	2009	сукупність взаємопов'язаних і розташованих у певному порядку елементів, які складають цілісне утворення: структуру механізму державного управління, способи взаємозв'язку та взаємодії її компонентів	цільовий, нормативно-правовий, організаційний, економічний, інформаційний компоненти механізму державного управління
5	Бакуменко В. Д., Безносенко Д. О., Варзар І. М. та ін. [45, с. 117-118]	2002	система політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління	<i>Наприклад:</i> політичний, організаційний, економічний механізми державного управління, забезпечення ресурсами (фінансовими,

Продовження Додатку Г (3)

				кадровими, матеріально- технічними, інформаційними) і нормативно-правовим регулюванням (закони і підзаконні акти)
--	--	--	--	---

Додаток Д (1)

Судження науковців до визначення підходів сутності
програмно-цільового методу на сучасному етапі

№	Науковець	Рік	Сутність поняття	Основне твердження
1	2	3	4	5
1	Логвінов П.В. [106, с. 18]	2017	<i>Програмно-цільове бюджетування</i> є середньостроковою технологією розподілу ресурсів видаткової частини бюджету відповідного рівня на основі вимірності очікуваних результатів та можливості проведення моніторингу оперативних індикаторів для перерозподілу ресурсів у короткостроковій перспективі.	Технологія розподілу ресурсів видаткової частини бюджету
2	Новіков В. М. [128, с. 52]	2016	<i>Програмний бюджет</i> – основа цільового планування соціально-економічного розвитку муніципальних утворень і розташованих на їх території закладів соціальної інфраструктури. Ефективним методом його розробки є <i>ПЦМ</i> , який забезпечує менеджерський підхід до державного регулювання міжбюджетних відносин на різних рівнях бюджетної ієрархії: від державного, обласного до міського, районного, сільського, селищного бюджетів та бюджетів територіальних громад.	Менеджерський підхід до державного регулювання міжбюджетних відносин на різних рівнях бюджетної ієрархії
3	Кінаш І. П. [69, с. 162]	2015	<i>ПЦМ</i> як основний інструмент реалізації моделі матеріально-технічного забезпечення соціальної сфери України демонструє те, що успішна реалізація будь-якої цільової програми залежить, насамперед, від правильності її розроблення.	Інструмент реалізації моделі матеріально-технічного забезпечення соціальної сфери
4	Казюк Я. М. [64, с. 21]	2015	<i>ПЦМ</i> є важливим інструментом управління бюджетними коштами в середньостроковій перспективі, оскільки передбачає складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди та забезпечує поліпшення якості надання державних послуг, особливо в умовах обмеженості бюджетних ресурсів та необхідності ефективного й результативного використання коштів бюджету.	Інструмент управління бюджетними коштами в середньостроковій перспективі
5	Крауліх П. [81, с. 8]	2014	<i>Програмно-цільовий бюджет</i> є результатом домовленості між законодавчою й виконавчою владою щодо завдань, які мають бути виконані, та їх фінансування.	Результат домовленості
6	Голинська О. В. [33, с. 105]	2013	<i>ПЦМ</i> ґрунтується на раціональному управлінні, спрямованому на вирішення соціально-економічних проблем, передбачає визначення мети, якої необхідно досягти в результаті використання бюджетних коштів, і	Інструмент управління, спрямований на вирішення соціально-

Продовження Додатку Д (1)

			забезпечує інформацією про якість надання послуг та отриманий соціальний ефект.	економічних проблем
7	Чернюк Л. Г. [236]	2013	Сама ідея <i>ПЦМ</i> полягає в тому, щоб зосередити увагу не тільки на можливостях бюджету тобто наявних ресурсах, а й на тому, який ефективніше з них використовувати з метою отримання конкретних результатів.	Зосередження уваги на результатах, які необхідно досягти
8	Кічурчак М. В. [70, с. 141]	2013	...особливе місце належить <i>ПЦМ</i> , основою якого є технологія планування бюджетних коштів, що враховує середньострокові перспективи і визначає безпосередній зв'язок між виділеними асигнуваннями і результатами їх освоєння на основі конкретизованих цілей і результуючих показників.	Технологія планування бюджетних коштів
9	Глущенко Ю. [32, с. 81]	2013	<i>Програмно-цільові методи</i> це методи планування, алгоритмізації (програмування) та ефективної організації процесу розв'язання проблем і досягнення мети (цілей) у рамках стратегічного планування.	Методи ефективної організації процесу розв'язання проблем і досягнення мети
10	Ткаченко Н. В. [226, с. 80]	2013	<i>ПЦМ</i> передбачає розподіл коштів залежно від поставлених перед розпорядниками цілей, відповідно до пріоритетів соціально-економічної політики та в межах прогнозованих на довгострокову перспективу ресурсів бюджету.	Розподіл коштів залежно від поставлених перед розпорядниками цілей
11	Кульчицький М. І. [83]	2012	<i>ПЦМ</i> започаткував новий погляд на управління бюджетом. Такий інструмент управління дає змогу вийти за рамки традиційної системи формування бюджету за статтями витрат та організувати діяльність бюджетних установ у відповідності до потреб громади.	Інструмент управління бюджетом за статтями витрат
12	Чикаренко І. А. [56, с. 535]	2011	<i>ПЦМ</i> формування бюджету – розподіл бюджетних ресурсів відповідно до визначених пріоритетів та оцінка результативності використання бюджетних коштів за певними показниками.	Розподіл бюджетних ресурсів відповідно до визначених пріоритетів
13	Бакуменко В. Д. [56, с. 536]	2011	<i>Програмно-цільовий підхід</i> у державному управлінні – найбільш поширений засіб реалізації державної політики, який пов'язує цілі політики (плани, проекти) з ресурсами за допомогою цільових програм.	Засіб реалізації державної політики, що пов'язує цілі з ресурсами
14	Охрімовський О. В. [134, с. 192]	2011	<i>ПЦМ</i> є дійовим інструментом, який забезпечує планування та виконання бюджету на середньострокову перспективу, орієнтований на досягнення мети відповідно до встановлених пріоритетів.	Інструмент, що забезпечує планування та виконання бюджету

Продовження Додатку Д (1)

15	Бюджетний кодекс України [20]	2010	<i>ПЦМ</i> – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.	Метод управління бюджетними коштами
16	Коваль В. В. [73, с. 326]	2010	Суть <i>ПЦМ</i> складається в суміщенні акцентів бюджетного процесу від “управління бюджетними ресурсами (витратами)” на “управління результатами” шляхом підвищення відповідальності й розширення самостійності учасників бюджетного процесу й головних розпорядників бюджетних коштів у рамках середньострокових орієнтирів.	Зміщення акцентів від “управління бюджетними ресурсами (витратами)” на “управління результатами”
17	Рожко Д. Д. [207, с. 252]	2010	<i>ПЦМ</i> є інструментом, що забезпечує планування бюджету на середньострокову перспективу та перехід від контролю за цільовим використанням бюджетних коштів до контролю за фактичними результатами від наданих бюджетних послуг громадянам.	Інструментом, що забезпечує планування бюджету на середньостроков у перспективу
18	Ливдар М. В. [105, с. 111]	2009	<i>ПЦМ бюджетування</i> – модель, яка задовольняє всі вимоги реформування державної фінансової системи, особливо в умовах обмежених фінансових ресурсів, необхідності продуктивного розподілу бюджетних коштів та підвищення відповідальності за їх використання.	Модель, що задовольняє всі вимоги реформування державної фінансової системи.
19	Потеряйло І. Ю. [148, с. 9]	2009	<i>ПЦМ</i> – метод управління видатками бюджету в середньостроковій перспективі, який спрямований на розробку та реалізацію бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат.	Метод управління видатками бюджету в середньостроковій перспективі
20	Огонь Ц. Г. [130, с. 29]	2009	.. <i>ПЦМ</i> як один із головних методів управління державними коштами в середньостроковій перспективі, є найдієвішим і спрямований на розробку бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат.	Метод управління державними коштами
21	Полонська Н. О. [145, с. 15]	2008	Узагальнивши різні підходи щодо трактування суті <i>ПЦМ</i> , автором визначено, що він являє собою систему елементів механізму регіонального управління, який спрямований на реалізацію довгострокових цілей соціально-економічного розвитку країни, її регіонів, міст та районів на основі ефективного використання наявних ресурсів та узгодження інтересів суб’єктів підприємництва всіх форм власності.	Система елементів механізму регіонального управління

Продовження Додатку Д (1)

22	Узунов В. В. [229, с. 6]	2008	Вітчизняний досвід 30-х – 70-х рр. XX сторіччя та провідних країн світу свідчить про те, що програмно-цільовий підхід є тим інструментом, який може забезпечити вплив держави на зниження соціальної напруги в країні за рахунок покращання якості життя її населення.	Інструмент, який може забезпечити вплив держави на зниження соціальної напруги
23	Левицька С. О. [103, с. 33-34]	2004	На відміну від інших бюджетних форматів, ПЦМ пов'язує ресурси програми з її результатом і надає особливого значення поняттям “продуктивності” й “результативності” програми. ПЦМ зосереджує увагу на тому, як найкраще використати обмежені ресурси для досягнення бажаного результату.	Формат, орієнтований на співвідношення між ресурсами та результативністю
24	Чугунов І. Я. [238, с. 39]	2004	У західних країнах ПЦМ використовується як ефективний інструмент розподілу бюджетних ресурсів для задоволення державних потреб. Цей метод дає змогу встановлювати чіткі пріоритети в рамках наявних бюджетних ресурсів та звітувати перед платниками податків про ефективність надання державних послуг.	Інструмент розподілу бюджетних ресурсів для задоволення державних потреб

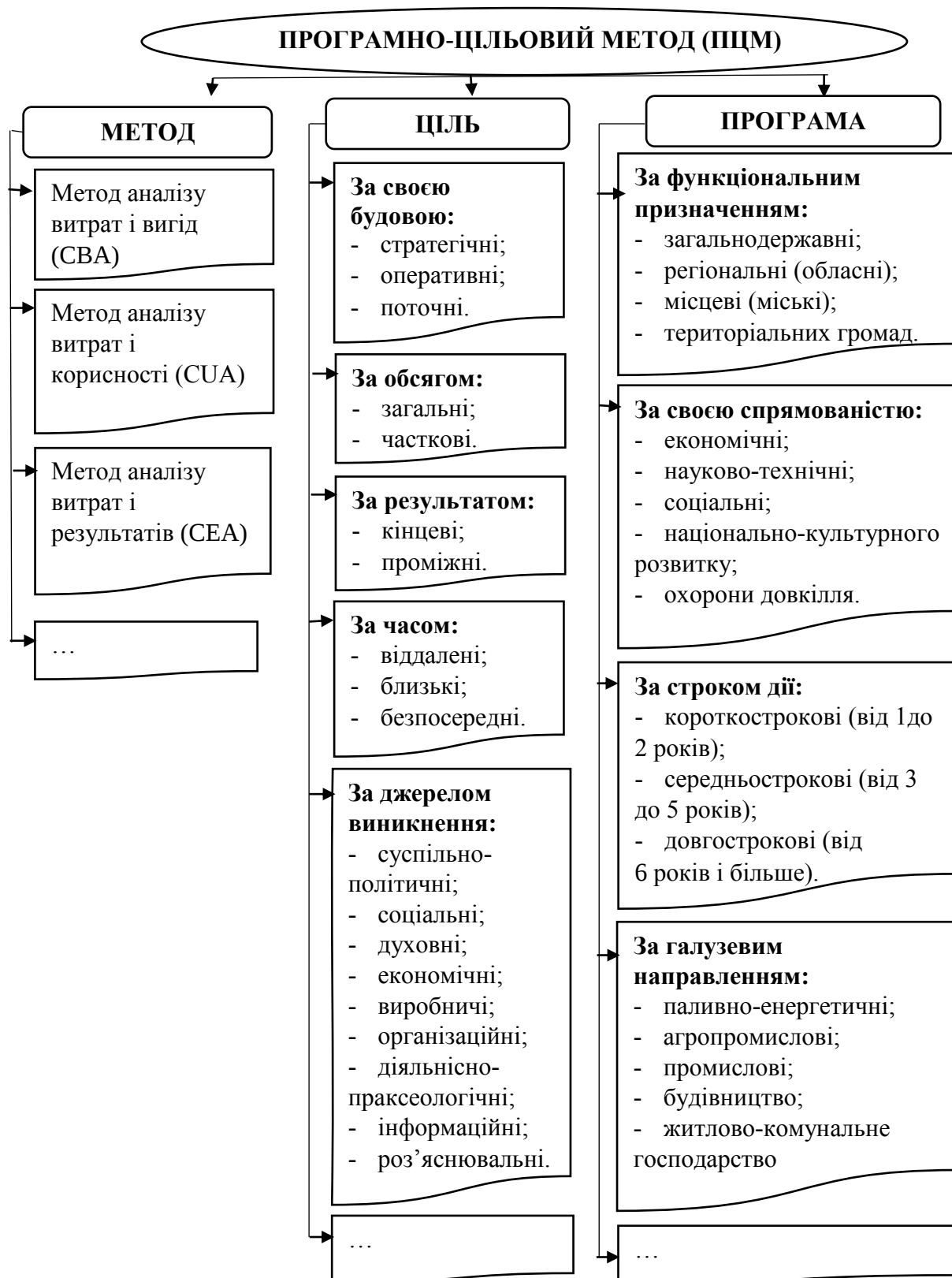
Додаток Д (2)

Результати аналізу літературних джерел щодо визначення категорій
 “програмно-цільове управління” та “програмно-цільове планування”

№ з/п	Автор	Рік	Визначення
1	2	3	4
1	Ворона П. В. [28, с. 234]	2016	<i>Програмно-цільове управління (ПЦУ)</i> – спосіб розробки та реалізації управлінських рішень, які знаходять втілення в комплексі взаємозв’язаних заходів, включаючи обґрунтування вихідної потреби у вирішенні, як правило, комплексної проблеми, загальних цілей, робіт та ресурсів, об’єднаних у цільову комплексну програму, необхідних і достатніх для розв’язання комплексної проблеми. ПЦУ розглядається як комплексний метод, додатковий до існуючих методів управління, що не замінює їх, а дозволяє об’єднати на основі використання в його межах системного підходу.
2	Сучасний економічний словник [214]	2011	<i>Програмно-цільове планування й управління</i> – один з видів планування і управління, в основі якого лежить орієнтація діяльності на досягнення поставлених цілей. Програмно-цільове планування побудовано за логічною схемою “цілі-шляхи-способи-засоби”. При програмному управлінні на чільне місце ставиться не сформована організаційна структура, а управління елементами програми, програмними діями.
3	Голинська О.В. [33, с. 45]	2013	<i>Програмно-цільове планування (ПЦП)</i> – це технологія планування та управління державним економічним ресурсом у середньо- та довгостроковій перспективі, яка передбачає розробку і реалізацію державних цільових програм, орієнтованих на кінцевий результат (згідно зі стратегічними цілями), із застосуванням критеріїв оцінки результативності програм та ефективності використання витраченого економічного ресурсу.
4	Бутенко А. Лазарева Є. [19, с. 4]	2011	<i>Програмно-цільове управління</i> як механізм розв’язання проблем інноваційного розвитку економіки полягає в тому, що воно дозволяє реалізувати при формулюванні й виконанні інноваційних концепцій логіку планування від мети до кінцевих результатів і забезпечує підготовку для кожної з установлених науково-технічних проблем комплексної програми її рішення на різних рівнях управління: в межах країни, окремих регіонів, видів економічної діяльності (галузей), підприємств та їх об’єднань.
5	Кузьменко С. В. [82, с. 7]	2007	<i>..програмно-цільове управління</i> – це один із видів управління, в основі якого лежить орієнтація на досягнення відповідної мети, визначення шляхів і способів її реалізації, розробка програми прийняття рішення щодо певної реальної ситуації (задачі), управління окремими елементами програми, що дозволяє контролювати взаємодію всіх ланок та елементів організаційно-економічного механізму діяльності підприємства.

Структурні компоненти програмно-цільового методу та їх класифікація

Джерело: розроблено автором на підставі дослідження.

Додаток Д (4)

Погляди науковців до визначення підходів сутності “програма”

№ з/п	Автор та джерело	Рік	Визначення “програма”	Основне твердження
1	2	3	4	5
1	Станкус Т. [216, с. 23-24]	2017	Відповідно до норм БКУ <i>бюджетні програми</i> – це одна з особливих складових ПЦМ. <i>Місцеві програми соціально-економічного та культурного розвитку</i> – це комплекс цілей та завдань, показників соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці, запланованих заходів для їх досягнення і реалізації.	Комплекс цілей, завдань, показників, заходів для їх досягнення і реалізації.
2	Галайко Н. В. [29, с. 155]	2014	<i>Державна цільова програма</i> – це узгоджений за строками проведення та виконавцями комплекс взаємопов’язаних науково обґрунтованих завдань і заходів соціального, економічного, наукового, технічного, організаційного характеру, спрямованих на отримання позитивних результатів розвитку держави та суспільства з визначенням ресурсів та їх джерел.	Комплекс завдань і заходів, спрямованих на отримання позитивних результатів.
3	Бабін Б. В. [6, с. 83-84]	2012	<i>Програма</i> – алгоритм дій, сукупність організаційних ресурсів, засіб організації та управління як проектами, так і прямою діяльністю, із підвищенням значенням часової та інформаційної складової програми	Алгоритм дій, сукупність ресурсів, засіб організації та управління.
4	Кириленко О. П. [54, с. 72]	2010	<i>Бюджетна програма</i> – систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети і завдань, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.	Систематизований перелік заходів з метою досягнення єдиної мети і завдань.
5	Крупник А. С. [54, с. 588]	2010	<i>Програма</i> (грец. programma – оголошення, розпорядження) – затверджений в установленому порядку комплекс взаємоузгоджених за термінами, ресурсами та виконавцями заходів, спрямованих на розв’язання певної проблеми (комплексу проблем).	Комплекс заходів, спрямованих на розв’язання певної проблеми.
6	Бюджетний кодекс України [20, стаття 2, п. 4]	2010	<i>Бюджетна програма</i> – сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.	Сукупність заходів, спрямованих на досягнення мети, завдань та очікуваного результату.

Продовження Додатку Д (4)

7	Кузьменко С. В. [82, с. 8]	2007	<i>Програма</i> – самостійно розроблений та науково обґрунтований документ, узгоджений з прогнозами розвитку галузі, містить в собі комплекс конкретних цілеспрямованих завдань, взаємопов'язаних з виконавцями різних рівнів управління та в повному обсязі забезпечених всіма необхідними для цього ресурсами, виконується в чіткій послідовності та спрямований на досягнення поставлених цілей.	Документ, що містить комплекс конкретних завдань і спрямований на досягнення поставлених цілей.
8	Малиновський В. Я. [107, с. 156]	2005	<i>Програма</i> – систематизований набір рішень, які відповідають аналізу певної глобальної ситуації і мають на меті реалізацію масштабних задумів.	Систематизований набір рішень, що відповідають аналізу певної глобальної ситуації.
9	Про державні цільові програми [156, стаття 1]	2004	<i>Державна цільова програма</i> – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.	Комплекс завдань і заходів, спрямованих на розв'язання проблем.
10	Бакуменко В. Д., Безносенко Д. О., Варзар І. М. та ін. [45, с. 162]	2002	<i>Програма економічного і соціального розвитку</i> – документ, в якому визначаються цілі та пріоритети економічного і соціального розвитку, засоби й шляхи їх досягнення, формується взаємоузгоджена комплексна система заходів органів законодавчої і виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спрямованих на ефективне вирішення проблем економічного і соціального розвитку, досягнення стабільного економічного зростання, а також характеризуються очікувані зміни в економіці та соціальній сфері.	Документ, в якому визначаються цілі та пріоритети, засоби й шляхи їх досягнення, формується система заходів, спрямованих на ефективне вирішення проблем.

Додаток Д (5)

Хронологія прийняття законодавчих актів та нормативно-правових документів

щодо запровадження програмно-цільового методу в бюджетний процес України станом на 10.05.2017

Джерело: складено автором на основі офіційних сайтів Верховної Ради України, Міністерства фінансів України.

№ з/п	Дата та номер документу	Вид документу та орган, який прийняв документ	Назва документу та джерело	Основні положення, що стосуються запровадження ПЦМ	Чинність документу
1	2	3	4	5	6
1	09.01.2000 № 17	постанова Верховної Ради України	Про Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ та організацій. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/17-2000-п .	Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ та організацій. Форми документів, а також інструкція щодо складання і виконання розпису Державного бюджету України. Порядок виконання кошторисів доходів і видатків та планів асигнувань загального фонду бюджетних установ та організацій.	Документ втратив чинність від 28.02.2002, підстава: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228
2	21.06.2001 № 2542-III	Кодекс, Верховна Рада України	Бюджетний Кодекс України. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2542-14 .	Ст. 10 п. 5. Програмна класифікація видатків бюджету застосовується при формуванні бюджету за програмно-цільовим методом. Ст. 38 п. 3. Видатки проекту закону про Державний бюджет України по головних розпорядниках бюджетних коштів повинні бути деталізовані за підрозділами функціональної класифікації (програмної класифікації у разі складання проекту бюджету за програмно-цільовим методом).	Документ втратив чинність від 01.01.2011, підстава: прийняття Бюджетного Кодексу України від 08.07.2010 № 2456-VI

Продовження Додатку Д (5)

3	14.12.2001 № 574	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження інструкції про статус відповідальних виконавців бюджетних програм. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0003-02 .	Інструкція розроблена з метою чіткого розмежування повноважень, прав і відповідальності головного розпорядника бюджетних коштів державного бюджету та відповідальних виконавців бюджетних програм у процесі складання, затвердження та виконання бюджету. Особливості участі відповідальних виконавців у процесі формування державного бюджету. Особливості участі відповідальних виконавців у процесі виконання державного бюджету	Документ чинний. Редакція від 01.01.2011.
4	27.12.2001 № 604	наказ Міністерства фінансів України	Про бюджетну класифікацію та її запровадження. – Режим доступу : http://consultant.parus.ua/?doc=01XKKFE159&abz=33AMH .	Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків бюджету. - Функціональна класифікація видатків бюджету. - Економічна класифікація видатків бюджету. - Відомча класифікація видатків бюджету. - Структура кодування програмної класифікації видатків державного бюджету. Класифікація фінансування бюджету. - Класифікація фінансування бюджету за типом кредитора - Класифікація фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання. Класифікація боргу - Класифікація боргу за типом кредитора. - Класифікація боргу за типом боргового зобов'язання. Тимчасова класифікація видатків місцевих бюджетів (з перехідною таблицею до нової функціональної класифікації видатків бюджету).	Документ втратив чинність, підстава: наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11.

Продовження Додатку Д (5)

5	28.02.2002 № 228	постанова Кабінету Міністрів України	Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п .	Затверджено Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ.	Документ чинний. Редакція від 06.12.2016.
6	08.08.2002 № 621	наказ Міністерства фінансів України	Про запровадження результативних показників, що характеризують виконання бюджетних програм. – Режим доступу: http://consultant.parus.ua/?doc=01KSFD16F2 .	У зв'язку із запровадженням програмно-цільового підходу у бюджетному процесі, необхідністю поглибленого аналізу виконання бюджетних програм і з метою забезпечення якіснішого формування проекту державного бюджету запропоновано розробити Концепцію формування бюджету за програмно-цільовим підходом, форму паспорта бюджетної програми і методичні рекомендації	Термін виконання: до кінця 2012 року.
7	14.09.2002 №538-р	розпорядження Кабінету Міністрів України	Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-р .	Концепція визначає мету та основні принципи застосування ПЦМ у бюджетному процесі. Елементи програмно-цільового методу. Формування бюджету в розрізі бюджетних програм. - Відповідальні виконавці бюджетних програм. - Прив'язка коду бюджетної програми до коду функціональної класифікації видатків бюджету. - Складові елементи бюджетної програми (мета, завдання, напрями діяльності, результативні показники). - Застосування середньострокового бюджетного планування. - Паспорт бюджетної програми.	Термін дії документу: 2002-2005 і наступні роки. Прийняття від 14.09.2002.

Продовження Додатку Д (5)

8	29.12.2002 № 1098	наказ Міністерства фінансів України	Про паспорти бюджетних програм. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03 .	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання. Форма паспорта бюджетної програми. Форма звіту про виконання паспорта бюджетної програми.	Документ чинний. Редакція від 22.01.2016.
9	18.03.2004 №1621-IV	Закон України	Про державні цільові програми. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1621-15 .	Визначає засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм.	Документ чинний. Редакція від 02.12.2012.
10	25.05.2004 №89	наказ Державного казначейства України	Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0716-04 .	п. 6.3. Головні розпорядники протягом наступного робочого дня після отримання виписки про відкриття асигнувань подають відповідному структурному підрозділу Державного казначейства України розподіли відкритих асигнувань за кодами програмної і економічної класифікації видатків...	Документ втратив чинність 23.12.2011, підстава : наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2011 № 1223.
11	04.11.2004 №194	наказ Державного Казначейства України	Про затвердження Роз'яснень щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Роз'яснень щодо застосування класифікації кредитування бюджету. – Режим доступу: http://consultant.parus.ua/?doc=055D0AEFF4 .	Затверджено Роз'яснення щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Роз'яснення щодо застосування класифікації кредитування бюджету.	Втратив чинність з 01.01.2010, підстава: наказ Державного казначейства України від 28.12.2009 № 547.
12	31.01.2007 №106	постанова Кабінету Міністрів України	Порядок розроблення та виконання державних цільових програм. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-п .	Визначає механізм розроблення, погодження, подання для затвердження та виконання державних цільових програм.	Документ чинний. Редакція від 24.12.2013.

Продовження Додатку Д (5)

13	23.05.2007 №308-р	розпорядження Кабінету Міністрів України	Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/308-2007-p .	Для запровадження планування місцевих бюджетів на середньострокову перспективу запропоновано: - розробити теоретико-методологічні засади програмно-цільового методу планування видатків місцевих бюджетів на середньострокову перспективу; - провести експеримент із запровадження елементів програмно-цільового методу складення та виконання місцевих бюджетів в окремих регіонах.	Термін дії документу: 2007-2014 роки. Редакція від 21.07.2010
14	25.11.2008 № 495	спільний наказ Міністерства фінансів України та Державного казначейства України	Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0079-09 .	Затверджено Інструкцію щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкцію щодо застосування класифікації кредитування бюджету.	Документ втратив чинність 17.04.2012, підстава : наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333.
15	26.05.2010 № 283/437	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства охорони здоров'я України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я”. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0403-10 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я”.	Документ чинний. Із змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів від 25.07.2013 № 693/633. Редакція від 20.08.2013
16	01.06.2010 №298/519	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Освіта”. –	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Освіта”.	Документ чинний. Прийняття від 01.06.2010.

Продовження Додатку Д (5)

		освіти України	Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0413-10 .		
17	02.06.2010	Комітет з економічних реформ при Президентові України	Програма економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”. – Режим доступу : http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf .	- комплексне використання програмно-цільового методу (ПЦМ) бюджетування для бюджетів усіх рівнів; внесення змін до Бюджетного кодексу з метою чіткого законодавчого визначення ПЦМ; запровадження системи моніторингу й оцінювання ефективності бюджетних програм; - впровадження програмно-цільового методу на місцевому рівні; - застосування програмно-цільового методу й середньострокового планування в бюджетному процесі; - прийняття методичної бази для програмно-цільового методу й середньострокового планування на рівні місцевих бюджетів.	Термін дії документу: 2010-2014 роки.
18	08.07.2010 № 2456-VI	Кодекс, Верховна Рада України	Бюджетний кодекс України. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 .	Ст. 1. регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Ст. 2 п. 42. ПЦМ у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу Ст. 20. Застосування ПЦМ у бюджетному процесі	Документ чинний, Редакція від 20.04.2017. Редакція відбудеться 01.01.2019.

Продовження Додатку Д (5)

19	09.07.2010 № 679	наказ Міністерства фінансів України	Про деякі питання проведення експерименту із запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0573-10 .	Інструкція про статус та особливості участі в бюджетному процесі відповідальних виконавців бюджетних програм місцевих бюджетів. Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів, квартального та річного звітів про їх виконання, проведення моніторингу та аналізу виконання бюджетних програм, оцінки ефективності бюджетних програм. Форма паспорта бюджетної програми місцевого бюджету. Форма квартального (річного) звіту про виконання паспорта бюджетної програми місцевого бюджету.	Документ втратив чинність від 10.10.2014, підстава : наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2014 № 836
20	02.08.2010 № 805	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=358806&cat_id=355989&search_param=%EC%B3%ED%B3%F1%F2%E5%F0%F1%F2%E2%EE&searchPublishing=1 .	Затверджено основні підходи до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів.	Термін дії документу: 2011-2014 роки. Із змінами, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 30.01.2012 №59 та від 02.12.2014 №1194
21	27.09.2010 №1097/290	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства праці та	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист та соціальне	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист та соціальне забезпечення”.	Документ втратив чинність від 10.03.2017, підстава: спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства соціальної

Продовження Додатку Д (5)

		соціальної політики України	забезпечення”. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0949-10 .		політики України від 23.01.2017 № 11/94
22	01.10.2010 № 1147	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Державне управління”. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0945-10 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Державне управління”.	Документ чинний. Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 22.12.2010 № 1608, від 27.09.2012 № 1035. Редакція від 29.10.2012
23	01.10.2010 № 1148/3437	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист сім’ї, дітей та молоді” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0944-10 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист сім’ї, дітей та молоді” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів”.	Документ втратив чинність від 16.11.2012, підстава: спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства соціальної політики України від 24.10.2012 № 1116/673
24	01.10.2010 № 1149/3438	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Фізична культура і спорт” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. –	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Фізична культура і спорт” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.	Документ втратив чинність від 24.12.2012, підстава: спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України від 22.11.2012 №1202/1291

Продовження Додатку Д (5)

			Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0957-10 .		
25	01.10.2010 № 1150/41	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства культури України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Культура”. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0952-10 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Культура”.	Документ чинний. Прийняття від 01.10.2010.
26	10.12.2010 № 1536	наказ Міністерства фінансів України	Про результативні показники бюджетної програми. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1353-10 .	Затверджено Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм: затрат, продукту, ефективності, якості.	Документ чинний. Поточна редакція 24.07.2015.
27	14.01.2011 № 11	наказ Міністерства фінансів України	Про бюджетну класифікацію. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11 .	Затверджено Класифікацію доходів бюджету; Функціональну класифікацію видатків та кредитування бюджету; Економічну класифікацію видатків бюджету; Відомчу класифікацію видатків та кредитування державного бюджету; Класифікацію кредитування бюджету; Класифікацію фінансування бюджету за типом кредитора; Класифікацію фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання; Класифікацію боргу за типом кредитора; Класифікацію боргу за типом боргового зобов'язання; Тимчасову класифікацію видатків та кредитування місцевих бюджетів (з перехідною таблицею до функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету), що додаються. Затверджено Структуру кодування програмної	Документ чинний. Із змiнами, внесеними згiдно з Наказами Мiнiстерства фiнансiв. Редакцiя вiд 01.01.2017.

Продовження Додатку Д (5)

				класифікації видатків та кредитування державного бюджету та Складові частини витрат (видатків) розвитку та витрат (видатків) споживання.	
28	14.02.2011 № 96	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://consultant.parus.ua/?doc=0A5AP2EF6B .	Затверджено Типову відомчу класифікацію видатків та кредитування місцевих бюджетів.	Документ чинний. Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 23.11.2011 № 1488, від 14.12.2011 № 1627, 24.05.2016 № 502.
29	14.02.2011 №97	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Структури коду програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів і Кодифікатора бюджетних програм місцевих бюджетів. – Режим доступу: http://consultant.parus.ua/?doc=09H4T6C6F9 .	Затвердити Структуру коду програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів і Кодифікатор нумерації типових переліків бюджетних програм місцевих бюджетів.	Документ втратив чинність, підстава: наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2014 № 1195
30	17.05.2011 № 608	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм. – Режим доступу : http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=356637 .	Оцінка ефективності бюджетних програм передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Здійснення оцінки ефективності бюджетних програм при складанні проектів державного та місцевих бюджетів. Здійснення оцінки ефективності бюджетних програм при виконанні державного та місцевих бюджетів.	Документ чинний. Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 12.01.2012 № 13

Продовження Додатку Д (5)

31	08.06.2011 № 347	Наказ Міністерства охорони здоров'я України	Про затвердження Тимчасового типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я” для пілотних проектів у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві. – Режим доступу : http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110608_347.html .	Затверджено Тимчасовий типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я” для пілотних проектів у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві	Документ чинний.
32	27.07.2011 № 945	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Примірною переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://consultant.parus.ua/?doc=09SP16AA57 .	Затверджено Примірний перелік результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів.	Документ чинний. Назва із змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів від 10.09.2015 № 765. Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів від 30.11.2012 № 1260, від 10.09.2015 № 765
33	30.09.2011 № 1223	наказ Державного казначейства України	Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1401-11 .	п. 7.4. Головні розпорядники протягом наступного робочого дня після отримання виписки з рахунка відкритих асигнувань подають відповідному структурному підрозділу Казначейства України розподіли відкритих асигнувань за кодами програмної, економічної класифікацій видатків...	Документ втратив чинність 08.02.2013, підстава : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407.

Продовження Додатку Д (5)

34	31.10.2011 № 1078-р	розпорядженн я Кабінету Міністрів України	Про підготовку та запровадження у пілотних регіонах програмно-цільового методу. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1078-2011-p .	Міністерству охорони здоров'я разом з Міністерством фінансів запропоновано затвердити Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання у галузі “Охорона здоров'я” для пілотних регіонів	Документ втратив чинність, підстава : спільний наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства фінансів України 21.09.2012 №728/1015.
35	12.03.2012 № 333	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету. Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12 .	Інструкцію щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету. Інструкцію щодо застосування класифікації кредитування бюджету.	Документ чинний. Редакція від 04.04.2017.
36	21.09.2012 №728/1015	спільний наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства фінансів України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я” для пілотних проектів у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1650-12 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Охорона здоров'я” для пілотних проектів у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві.	Документ чинний. Прийняття від 21.09.2012.

Продовження Додатку Д (5)

37	24.10.2012 №1116/673	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства соціальної політики України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист сім’ї та дітей” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1835-12 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Соціальний захист сім’ї та дітей” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів	Документ втратив чинність від 10.03.2017, підстава: спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства соціальної політики України від 23.01.2017 № 11/94.
38	22.11.2012 №1202/12 91	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Фізична культура та спорт” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2012-12 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі “Фізична культура і спорт” за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів	Документ втратив чинність від 10.01.2017, підстава : спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства молоді та спорту України від 16.11.2016 № 975/4291
39	24.12.2012 № 1407	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13 .	п. 5.2. Головні розпорядники протягом наступного робочого дня після отримання зведеної виписки з рахунків відкритих асигнувань за узагальненими показниками загального фонду Державного бюджету України надають Казначейству України розподіли відкритих асигнувань за кодами програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету,	Документ чинний. Редакція від 15.11.2016.

Продовження Додатку Д (5)

				економічної класифікації видатків та класифікації кредитування бюджету та за територіями у розрізі розпорядників нижчого рівня і одержувачів бюджетних коштів на паперових та електронних носіях.	
40	22.01.2013 № 35/41	спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів з питань молоді за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0208-13 .	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів з питань молоді за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.	Документ втратив чинність від 10.01.2017, підстава : спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства молоді та спорту України від 16.11.2016 № 975/4291.
41	13.02.2013 № 31-05010-14-8/4651	лист Міністерства фінансів України	Методика здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, які виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів. – Режим доступу : file:///D:/Аспирантура/..МАТЕРІАЛИ%20для%20дисертації/Нормативні%20документи,%20проекти/Zakonodavstvo/Service%20for%20Browser/ocenka-budjet/udosk-met.pdf .	Аналіз бюджетної програми базується на основі середніх індексів виконання результативних показників розрахунку використовуються показники загальному та спеціальному фондах), бюджетної програми. Усі результативні показники бюджетної програми поділяються на стимулятори і дестимулятори.	Документ чинний. Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 19.09.2013 № 31-05110-14-5/27486
42	26.07.2013 № 705	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів /.	Затверджено Типова програмна класифікація видатків та кредитування місцевих бюджетів / Тимчасової класифікації видатків та кредитування для бюджетів місцевого	Документ втратив чинність, підстава : наказ Міністерства фінансів України від

Продовження Додатку Д (5)

			Тимчасової класифікації видатків та кредитування для бюджетів місцевого самоврядування, які не застосовують програмно-цільового методу. – Режим доступу: file:///D:/Аспирантура/..МАТЕРІАЛИ%20для%20дисертації/Нормативні%20документи,%20проекти/Zakonodavstvo/Service%20for%20Browser/vidom-class/705.pdf	самоврядування, які не застосовують програмно-цільового методу	02.12.2014 № 1195.
43	01.08.2013 №774-р	розпорядження Кабінету Міністрів України	Стратегія розвитку системи управління державними фінансами. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-p	Розділ III. Середньострокове бюджетне прогнозування та концептуальні засади середньострокового бюджетного планування, ПЦМ, стратегічне планування на рівні міністерств, інших головних розпорядників бюджетних коштів - Програмно-цільовий метод на рівні державного бюджету. - Програмно-цільовий метод на рівні місцевих бюджетів. - Середньострокове бюджетне прогнозування та концептуальні засади середньострокового бюджетного планування. - Стратегічне планування на рівні міністерств, інших головних розпорядників бюджетних коштів.	Документ втратив чинність від 08.02.2017, підстава: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142
44	27.06.2014	Міжнародний документ	Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,	Розділ 6 “Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством”. Ст. 455. Пріоритетні сфери надання фінансової допомоги ЄС, погоджені Сторонами,	Документ чинний. Редакція від 30.11.2015.

Продовження Додатку Д (5)

			Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2820#n2820 .	визначаються у відповідних індикативних програмах, що відображають погоджені пріоритети політики. Попередні обсяги допомоги, закріплені в цих індикативних програмах, враховують потреби України, галузеві спроможності та прогрес у здійсненні реформ.	
45	26.08.2014 №836	наказ Міністерства фінансів України	Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1103-14 .	Інструкція про статус та особливості участі у бюджетному процесі відповідальних виконавців бюджетних програм місцевих бюджетів. Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання. Форма паспорта бюджетної програми місцевого бюджету Форма звіту про виконання паспорта бюджетної програми місцевого бюджету.	Документ чинний. Прийняття від 26.08.2014. Із змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів від 30.09.2016 № 860
46	16.10.2014 № 1052	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Стратегічного плану діяльності Міністерства фінансів України на 2015 бюджетний рік та два бюджетних періоди, що настануть за плановим (2016–2017 роки). – Режим доступу: http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?&art_id=403763&cat_id=392729	Ціль 2. Удосконалення системи управління державними фінансами та запровадження ефективного державного стратегічного планування: - Впровадження Стратегії розвитку управління державними фінансами. - Створення та впровадження інтегрованого фінансового менеджменту. - Проведення наукових досліджень, наукове забезпечення пріоритетних напрямів фінансово-бюджетної політики, підготовка наукових кадрів у сфері фінансів. -	Термін дії документу: 2015-2017 роки.

Продовження Додатку Д (5)

47	02.12.2014 № 1195	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Структури кодування програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів і Типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів / Тимчасової класифікації видатків та кредитування для бюджетів місцевого самоврядування, які не застосовують програмно-цільового методу. Режим доступу : http://consultant.parus.ua/?doc=09H4T6C6F9 .	Структура кодування програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів Типова програмна класифікація видатків та кредитування місцевих бюджетів / Тимчасова класифікація видатків та кредитування для бюджетів місцевого самоврядування, які не застосовують програмно-цільового методу (ТПКВКМБ / ТКВКБМС)	Документ чинний.
48	12.01.2015 № 5/2015	Указ Президента України	Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015 .	Реформа державного фінансового контролю та бюджетних відносин.	Документ чинний. Прийняття від 12.01.2015.
49	17.07.2015 № 648	наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження типових форм бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0957-15 .	Типові форми бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів за програмно-цільовим методом: - Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки загальний, Форма 20__-1; - Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки індивідуальний, Форма 20__-2; - Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки додатковий, Форма 20__-3.	Документ чинний. Із змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів від 30.09.2016 № 861. Редакція від 15.11.2016.

Продовження Додатку Д (5)

				Типові форми бюджетних запитів для місцевих бюджетів, при формуванні яких не застосовується програмно-цільовий метод: - Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки загальний (Форма 20__-4); - Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки індивідуальний (Форма 20__-5); Бюджетний запит на 20__ – 20__ роки додатковий (Форма 20__-6).	
50	23.11.2016 № 4393	Наказ Міністерства молоді та спорту України	Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у сфері фізичної культури і спорту. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1610-16.	Затверджено Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у сфері фізичної культури і спорту	Документ чинний. Прийняття від 23.11.2016.
51	08.02.2017 № 142	розпорядженн я Кабінету Міністрів України	Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/paran6#n6.	Забезпечуватиметься розвиток таких складових частин системи управління державними фінансами за напрямками: - дотримання загальної бюджетно-податкової дисципліни у середньостроковій перспективі; - підвищення ефективності розподілу ресурсів на рівні формування державної політики; - забезпечення ефективного виконання бюджету.	Документ чинний. Прийняття від 08.02.2017. План дій : 2017-2020 роки. Прийняття від 08.02.2017.

Визначення категорій “результативність” та “ефективність”
в державному управлінні

№ з/п	Автор та джерело	Рік	Результативність (effectiveness)	Ефективність (efficiency)
1	2	3	4	5
1	Обушна Н.	2015	ступінь досягнення мети управління, очікуваного стану об’єкта управління. Результативність управління визначається значеннями вихідних показників об’єкта управління [129, с. 54].	співвідношення результату (ефекту) і затрат на його досягнення (вони мають включати не лише прямі витрати на систему управління, а й витрати на реалізацію управлінських рішень) [129, с. 51].
2	Бакуменко В. Д.	2010	показник, який характеризує дієвість, досягнення, ступінь завершення певної роботи й реалізації визначених цілей, показує, що було зроблено внаслідок здійснення певних зусиль і витрат ресурсів. [54, с. 615].	визначається сукупним проявом ефективностей теорії, практики, наукових досліджень, методології, технології, навчання, культури, комунікації, а також їх синергетичним ефектом. Запорукою прийняття ефективних управлінських рішень є комплексний системний підхід до розвитку як тієї діяльності, на яку спрямоване управління, так і власне управлінської діяльності (2000 рік) [9, с. 163].
3	Приходченко Л. Л.	2009	результати порівняно з цілями, тобто ступінь досягнення декларованих цілей, причому у зіставлені з використаними для цього в процесі діяльності	співвідношення між продуктом та ресурсами, які пішли на його створення з огляду на результат, тобто ми вказуємо на зв’язок із ресурсами, продуктом і цілями, але обов’язково і з ефектом, причому останній

			ресурсами: оцінюються при цьому як досягнуті результати, так і наслідки, що спостерігаються [151].	досягається за межами діяльності, процесу творення товару чи послуги, саме в процесі його споживання [151].
4	Куценко А. В.	2008	досягнення певного результату, який не завжди відображає якість роботи [102, с. 8]	є багатоаспектним поняттям і, як характеристика діяльності, визначається співвідношенням результату діяльності до її потреб, цілей і витрат [102, с. 15]
5	Національний стандарт України. ДСТУ ISO 9000:2007	2008	ступінь реалізації запланованих дій і досягнення запланованих результатів [50, с. 8].	співвідношення між досягненим результатом і використаними ресурсами [50, с. 8]
6	Цветков В. В.	2007	результат дії управляючої підсистеми на керовану з метою домогтись успішного функціонування всієї системи управління, досягнення поставленої мети за найменших трудових і організаційно-матеріальних витрат. Отже, ефективність управління можна розглядати як засіб зіставлення поставленої мети з досягнутим результатом – з очікуваним або спланованим (в даному випадку ефективність – синонім результативності [234, с. 179, 182].	
7	Кілієвич О. І.	2002	міра, якою фактичні результати можуть наближати до задекларованих цілей або завдань [7, с. 52]	співвідношення між затратами та досягнутими результатами [7, с. 59]

Підходи науковців до визначення оцінки
результативних показників виконання бюджетних програм

Автор, джерело	Рік	Показники			
		затрат	продукту	ефективності	якості
1	2	3	4	5	6
Логвінов П. В. [106, с. 23]	2017	(засоби праці) – зазначається ким та чим вироблятиметься послуга (в абсолютному вираженні)	(предмети праці) – зазначаються суб'єкти, яким надається послуга та об'єкти, що задіяні процесі (в абсолютному вираженні)	(ефективність праці) – зазначається вартість одиниці продукту в грошовому виразі та частка показника затрат на одиницю продукту (у відносних величинах)	(продуктивність праці) – зазначається показник, що досягнутий в результаті здійснення програми (у відносних величинах)
Голинська О. В. [33, с. 124]	2013	(матеріальні та людські засоби праці) – хто виробляє та чим виробляється послуга (в абсолютному вираженні)	(предмет праці) – на кого, на що ми покладаємо зусиль та діємо у процесі надання послуг (в абсолютному вираженні)	(продуктивність праці) – вартість одиниці продукції (у відносних величинах)	(результат праці) – що ми плануємо досягти в результаті виконання програми (у % або в порівнянні з іншим показником)
Огонь Ц. Г. [130, с. 122]	2009	характеризують обсяг і структура ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми	використовують для оцінки досягнення поставлених цілей в абсолютних величинах	відношення числа вироблених товарів (робіт, послуг) до їх вартості у грошовому чи людському вимірі	відображають якість вироблених товарів (робіт, послуг) у відсотках.
Левицька С. О. [104, с. 12-16]	2004	визначають структуру ресурсів (матеріальних та людських) для виконання програми	визначають параметри оцінки досягнення поставлених цілей	визначають витрати на одиницю показника продукту або навпаки, скільки продукту виробляє одиниця ресурсів	відображають основні досягнення чи корисність для суспільства досягнення бюджетної програми
Концепція застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі [200, п.4]	2002	визначають обсяги та структуру ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми	використовують для оцінки досягнення поставлених цілей	визначаються як відношення кількості вироблених товарів (робіт, послуг) до їх вартості у грошовому або людському вимірі (витрати ресурсів на одиницю показника продукту)	відображають якість вироблених товарів (робіт, послуг)

Додаток 3

Структурні підрозділи обласних державних адміністрацій, які забезпечують реалізацію державної політики в капітальному будівництві з виокремленням бюджетних програм, що діють відповідно до пріоритетних завдань регіону

Джерело: складено автором на основі даних сайтів ОДА

№ з/п	Назва області та джерело	Назва структурного підрозділу ОДА (штатна кількість)	Структура	Стратегії та програми (регіональні, цільові, комплексні тощо)	Бюджетні програми на 2017 рік (КПКВК)
1	2	4	5	6	7
1	Вінницька http://www.vin.gov.ua/departament-budivnytstva-mistobuduvanni-a-ta-arkhitektury	Департамент будівництва, містобудування та архітектури (22, в т.ч. 9 - УКБ) (утворено шляхом злиття управління містобудування та архітектури та управління капітального будівництва - розпорядження ОДА від 24.09.2014 №544)	Директор департаменту Заступник директора – начальник управління містобудування та архітектури – головний архітектор області (9), в т.ч. відділ забудови і планування населених пунктів (4), відділ містобудівного кадастру та збереження історичного середовища (4) Заступник директора – начальник управління капітального будівництва (11), в т.ч. фінансово-економічний відділ (5) та виробничо-технічний відділ (5) ДП “Архітектурно-будівельний інжиніринг” (12)	Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2017 рік. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року.	Інформація відсутня.
2	Волинська http://voladm.gov.ua/struktura/	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Інформація відсутня	Екологія 2016 – 2020	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

3	Дніпропетровська http://adm.dp.gov.ua/_c2257e83007a028b.nsf/b07122b559dbcb50c22572ba0052a791/8a89d42fdcb6bf85c22579cf00749ef0	Управління капітального будівництва (22)	Начальник управління Заступник начальника-головний інженер управління Планово-економічний відділ (3) Відділ технічного нагляду (5) Відділ фінансування та бухгалтерського обліку (4) Відділ комплектації, проектної та кошторисно-договірної роботи (5) Проектно-технічний сектор (1) Відділ організаційної, кадрової та правової роботи (2)	Програма соціально-економічного та культурного розвитку області на 2017 рік. Регіональна програма будівництва (придбання) доступного житла в Дніпропетровській області на 2010-2017 роки.	4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій”. 4716330 “Проведення невідкладних відновлювальних робіт, будівництво та реконструкція загальноосвітніх навчальних закладів”. 4716380 “Будівництво та реконструкція спеціалізованих лікарень та інших спеціалізованих закладів”. 4716360 “Проведення невідкладних відновлювальних робіт, будівництво та реконструкція лікарень загального профілю”. 4717500 “Інші заходи, пов’язані з економічною діяльністю”.
4	Донецька http://donoda.gov.ua/?lang=ua&sec=02&iface=ODA&cmd=details&args=id:224	Департамент капітального будівництва (інформація відсутня)	Директор департаменту Заступник директора Заступник директора – начальник планово-фінансового управління Планово-фінансове управління Виробничо-технічне управління	Інформація відсутня	Інформація відсутня.
5	Житомирська http://architect-zt.gov.ua	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства (41), в т.ч. управління містобудування, архітектури та будівництва (16) (утворено шляхом злиття	Директор департаменту Заступник директора та відділ фінансового, кадрово-юридичного та господарського забезпечення (5). Сектор з питань персоналу (2). Заступник директора – начальник управління містобудування, архітектури та будівництва, у т.ч. відділ капітального будівництва (5), відділ містобудування та архітектури та кадастру (5), відділ регіональних програм та житлової політики (5). Заступник директора – начальник	Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2020 року. Обласна програма охорони та збереження культурної спадщини на 2017-2018 роки. Програма економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2017 рік.	4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій”. 4716380 “Будівництво та реконструкція спеціалізованих лікарень та інших спеціалізованих закладів”. 4716420 “Збереження пам’яток історії та культури”. 4717840 “Організація рятування на водах”. 4718600 “Інші видатки”.

Продовження Додатку 3

		департаменту містобудування, архітектури та будівництва та департаменту житлово-комунального господарства розпорядження ОДА від 06.04.2015 № 110)	управління ЖКГ, в т.ч. відділ виробничо-технічний (5), відділ економіки, тарифної політики та реформування ЖКГ (5), відділ енергозбереження (5).		
6	Закарпатська http://www.carp.athia.gov.ua/ua/publication/content/623.htm	Управління капітального будівництва (28)	Начальник управління Перший заступник начальника – головний інженер управління Заступник начальника управління Головний спеціаліст – юрисконсульт управління Виробничо-технічний відділ (6) Планово-економічний відділ (6) Відділ технагляду (6) Відділ бухгалтерського обліку та звітності (6)	Програма економічного і соціального розвитку Закарпатської області на 2015 рік та основні напрями розвитку на 2016 – 2017 роки. Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року.	Інформація відсутня.
7	Запорізька http://www.zoda.gov.ua/article/193/upravlinnya-kapitalnogo-budivnitstva.html	Управління капітального будівництва (інформація відсутня.)	Начальник управління Заступник начальника управління Заступник начальника управління - начальник технічного відділу Секретар	Регіональна програма будівництва, реконструкції, модернізації об'єктів інфраструктури, соціально-культурного та екологічного призначення по Запорізькій області на період до 2016 року	Інформація відсутня.
8	Івано-Франківська http://www.if.gov.ua/?q=page&id=19440	Департамент будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування	Директор департаменту Заступник директора департаменту Управління регіонального розвитку (11) <i>Управління капітального</i>	Регіональна цільова програма розвитку молодіжного житлового будівництва в області на 2013-2017 роки Про регіональну цільову програму ведення	4716060 “Благоустрій міст, сіл, селищ” 4716110 “Заходи, пов’язані з поліпшенням питної води” 4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території” 4716420 “Збереження пам’яток історії”

Продовження Додатку 3

		та архітектури (67), в т.ч. УКБ (15)	будівництва (15) Управління житлово - комунального господарства (17) Управління містобудування та архітектури (11) Провідний спеціаліст-юрисконсульт (1) Секретар керівника (1) Відділ фінансового контролю та забезпечення діяльності департаменту (8) Сектор кадрової роботи і контролю (2)	містобудівного кадастру Івано-Франківської області на 2017-2019 роки Про регіональну цільову Програму паспортизації пам'яток містобудування та архітектури місцевого значення Івано-Франківської області на 2016-2020 роки Регіональна цільова програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та поліпшення житлово-побутових умов сільського населення "Власний дім" на 2016-2020 роки Регіональна цільова програма "Питна вода" на 2012-2020 роки. Про регіональну цільову програму зовнішнього освітлення селищних та сільських населених пунктів області до 2020 року	та культури" 4716430 "Розробка схем та проектних рішень масового застосування" 4716650 "У тримання та розвиток інфраструктури доріг" 4716680 "Здійснення заходів в рамках проведення експерименту з розвитку автомобільних доріг загального користування в усіх областях та м. Києві, а також дорожньої інфраструктури у м. Києві" 4718600 "Інші видатки" 4719110 "Охорона та раціональне використання природних ресурсів"
9	Київська http://koda.gov.ua/oblzhadm-inistratsija/struktura/strukturni-pidrozdil-oda/departament-regionalnogo-rozvitku/	Департамент регіонального розвитку та житлово-комунального господарства (інформація відсутня.) (перейменовано Департамент капітального будівництва та	Інформація відсутня.	Програма будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки. Київська обласна програма забезпечення молоді житлом на 2013-2017 роки. Програма будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури Київської області на 2012-2015 роки. Програма газифікації	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

		інвестиційного розвитку розпорядженням ОДА № 103 від 04.04.2016)		населених пунктів Київської області на 2011-2015 роки.	
10	Кіровоградська http://ukb.kr-admin.gov.ua	Управління капітального будівництва (24)	Начальник управління Заступник начальника управління Технічно-виробничий відділ (6) Сектор управління персоналом та контролю (3) Фінансово-господарський відділ (6) Заступник начальника - начальник відділу Відділ планування, аналізу, програм та інвестицій (5) Провідний спеціаліст-юрисконсульт (1)	Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2017 рік. Комплексна програма охорони навколишнього середовища в Кіровоградській області на 2016-2020 роки.	4711090 “Надання позашкільної освіти позашкільним закладам освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми” 4712030 “Спеціалізована стаціонарна медична допомога населенню” 4713102 “Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки особам, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби” 4716650 “Утримання та розвиток інфраструктури доріг” 4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території” 4719110 “Охорона та раціональне використання природних ресурсів”
11	Луганська http://loga.gov.ua/oda/about/department/building/department/structure/	Управління капітального будівництва (25)	Начальник управління Заступник начальника управління Виробничо-економічний відділ (7) Відділ бюджетного фінансування та бухгалтерського обліку (6) Відділ правової роботи та організаційного забезпечення (7) Сектор кошторисно-договірної роботи (2) Головний спеціаліст з питань управління персоналом	Інформація відсутня.	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

12	Львівська http://loda.gov.ua/byd_struktura-ta-kontakty	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Начальник управління Відділ бухгалтерського обліку і звітності та забезпечення господарської діяльності Сектор кадрового та юридичного забезпечення Заступник начальника-начальник відділу технагляду Відділ технічного нагляду Виробничо-технічний відділ Заступник начальника Відділ економічно-договірний та прогнозування будівництва Відділ координації діяльності будівельних організацій, планування та організації галузевих програм	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Львівської області на 2014 рік з макроекономічним прогнозом на 2015 – 2016 роки. Програма капітального будівництва об'єктів соціально-культурного та житлово-комунального призначення за рахунок коштів бюджету розвитку обласного бюджету на 2014 рік. Комплексна програма соціальної підтримки учасників АТО та їхніх родин, а також родин Героїв Небесної Сотні на 2016-2019 роки	Інформація відсутня
13	Миколаївська http://ukb.mk.gov.ua	Управління капітального будівництва (35)	Начальник управління Заступник начальника управління Заступник начальника управління – інженер з будівництва Відділ технічного нагляду (11) Фінансово-економічний відділ (7) Проектно-договірний відділ (7) Відділ організаційної та адміністративно-господарської роботи (7)	Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року Програма економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2015-2017 роки “Миколаївщина-2017” Програма охорони довкілля та раціонального природокористування Миколаївської області на 2013-2017 роки	4716330 “Проведення невідкладних відновлювальних робіт, будівництво та реконструкція ЗОШЗ” 4719110 “Охорона та раціональне використання природних ресурсів” 4711020 “Надання загальної середньої освіти ЗОНЗ, спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами” 4711040 “Надання загальної середньої освіти ЗОШ, ЗОСШ” 4711070 “Надання загальної середньої освіти СЗОШ, школами та іншими НЗ для дітей, які потребують корекції фізичного ...” 4711080 “Надання загальної середньої освіти ЗОСШ з поглибленим вивченням окремих предметів ...”

Продовження Додатку 3

14	Одеська http://oblgkh.odessa.gov.ua	Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства (39)	Директор департаменту Заступник директора департаменту Головний бухгалтер (1) Заступник директора департаменту – начальник організаційно-методичного управління (14) Начальник управління комунального господарства та енергетики (11) Начальник управління житлової політики та благоустрою (11)	Програма поводження з твердими побутовими відходами в Одеській області на 2013-2017 роки Регіональна програма “Питна вода Одеської області” на 2010-2013 роки і період до 2020 року Програма поводження з безпритульними тваринами в Одеській області на 2012-2015 роки	Інформація відсутня.
15	Полтавська http://www.adm-pl.gov.ua/page/upravlinnya-kapitalnogo-budivnictva-0	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Начальник управління Заступник начальника Заступник начальника управління — начальник виробничого відділу Виробничий відділ Відділ фінансово-господарського забезпечення	Стратегія розвитку Полтавської області на період 2015-2017 років.	Інформація відсутня.
16	Рівненська http://www.arhioda.gov.ua	Департамент з питань будівництва та архітектури (інформація відсутня), в т.ч. УКБ	Директор департаменту Заступник директора департаменту Заступник директора департаменту – начальник управління містобудування та архітектури. Управління капітального будівництва , в т.ч. планово-виробничий відділ, відділ технічного нагляду. Фінансово-господарський відділ. Сектор діловодства та кадрової роботи.	Інформація відсутня.	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

17	Сумська http://www.kap-bud.sm.gov.ua	Управління капітального будівництва (18)	Начальник управління Заступник начальника управління – начальник відділу технічного нагляду в будівництві та кошторисно-договірних відносин (7) Відділ фінансового забезпечення та звітності (5) Відділ організації будівництва, планування, реалізації бюджетних програм (5)	Програма соціального і економічного розвитку на відповідний рік. Регіональна програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року. Регіональна цільова Програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2014-2018 роки. Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2016-2018 роки. Обласна програма “Питна вода України” на 2006-2020 роки. Обласна цільова програма “Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – III” на 2015-2017 роки.	Інформація відсутня.
18	Тернопільська http://www.odate.gov.ua/main/ua/113.htm	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Інформація відсутня.	Обласна програма “Питна вода Тернопілля” на 2006-2020 роки. Обласна комплексна програма енергоефективності та енергозбереження на 2016-2019 роки. Програма охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2014-2020 роки.	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

19	Харківська http://old.kharkivoda.gov.ua/uk/mainmenu/index/id/207	Департамент капітального будівництва (інформація відсутня)	Директор Департаменту Перший заступник Заступник директора – начальник управління фінансових ресурсів. Відділ бухгалтерського обліку та забезпечення діяльності (фінансово-економічний відділ, організаційно-аналітичний відділ). Управління фінансових ресурсів (фінансово-економічний відділ, організаційно – аналітичний відділ). Управління організації будівництва та реалізації бюджетних програм (виробничо - технічний відділ, кошторисно-договірний відділ).	Інформація відсутня.	Інформація відсутня.
20	Херсонська http://khoda.gov.ua/administraciya/strukturni-pidrozdil-oda/upravlinnya-kapitalnogo-budivnictva/	Управління капітального будівництва (11)	Начальник управління Відділ з виробничо-технічних та правових питань (5) Відділ фінансового, організаційного забезпечення та інвестицій (5)	Програма економічного, соціального та культурного розвитку Херсонської області на відповідний рік. Програма підвищення енергоефективності та розвитку відновлювальної енергетики в Херсонській області на 2012-2015 роки. Обласна програма “Питна вода Херсонщини” на 2012-2020 роки. Регіональна програма модернізації систем теплопостачання Херсонської області на період до 2015 року. Програма розвитку газопостачання та газифікації Херсонської області на 2011-2020 роки.	Інформація відсутня.

Продовження Додатку 3

21	Хмельницька http://www.adm-km.gov.ua/?page_id=822	Управління регіонального розвитку та будівництва (9)	Начальник управління Заступник начальника управління Відділ розвитку будівництва та будівельної діяльності (3) Відділ державної підтримки регіонального розвитку (4)	Програма соціально – економічного розвитку Хмельницької області на відповідний рік. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2015-2017 роки. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2011-2020 рр.	Інформація відсутня.
22	Черкаська http://ck-oda.gov.ua/departament-mistobuduvanny-a-arhitektury-budivnytstva-ta-zhytlovo-komunalnoho-hospodarstva/	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства, в т.ч. УКБ (інформація відсутня)	Директор Департаменту Заступник директора Департаменту – начальник управління житлово-комунального господарства Заступник директора Департаменту – начальник управління містобудування та архітектури Заступник директора Департаменту – начальник управління капітального будівництва Відділ фінансово-господарського забезпечення	Обласна програма охорони навколишнього природного середовища на 2016-2020 роки. Обласна цільова програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі “Власний дім” на 2016 – 2020 роки.	4816310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій” 4818100 “Надання та повернення пільгового довгострокового кредиту на будівництво (реконструкцію) та придбання житла” 4819110 “Охорона та раціональне використання природних ресурсів”
23	Чернівецька http://www.buk-oda.gov.ua/page/upravlinnya-kapitalnogo-budivnitstva-1	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Начальник управління Заступник начальника Виробничо-технічний відділ Відділ бухгалтерського обліку, звітності та господарського забезпечення Відділ економічного аналізу, планування та фінансового забезпечення Відділ управління персоналом, юридичного та організаційного	Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2020 року. Комплексна програма забезпечення молоді житлом на 2013-2017 роки.	4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій”. 4718103 “Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла” 4718108 “Витрати, пов’язані з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів, наданих громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла”

Продовження Додатку 3

			забезпечення Проектно-договірний відділ		
24	Чернігівська http://ukb.cg.gov.ua	Управління капітального будівництва (інформація відсутня)	Начальник Управління Відділ фінансового забезпечення Відділ юридичного та організаційного забезпечення Заступник начальника управління Виробничо-технічний відділ Заступник начальника управління – начальник відділу Відділ економічного аналізу та договорів	Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року. Програма фінансування у 2017 році робіт з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення.	Інформація відсутня.

Додаток И (1)

Зведена інформація системи результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва управління капітального будівництва Дніпропетровської облдержадміністрації за 2017 рік станом на 20.06.2017

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту Дніпропетровської ОДА (<http://adm.dp.gov.ua>)

КПКВК та найменування бюджетної програми											
Мета бюджетної програми											
Завдання бюджетної програми											
Показники затрат			Показники продукту			Показники ефективності			Показники якості		
назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій”											
Мета бюджетної програми: забезпечення розвитку інфраструктури території Дніпропетровської області – 1 025 479,464 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення будівництва об’єктів – 149 454,422 тис. грн.											
Обсяг будівництва	тис. грн.	149 454,4	Кількість об’єктів, які планується побудувати	од.	28	Середні витрати на будівництво 1 об’єкту	тис. грн.	5 337,6	Динаміка кількості об’єктів будівництва порівняно з попереднім роком	%	175
									Рівень готовності, % на 100%	об’єкт	4
									Рівень готовності, % на 85%	об’єкт	5
Завдання 2: забезпечення реконструкції та реставрації об’єктів – 60 2804,803 тис. грн.											
Обсяг реконструкції об’єктів	тис. грн.	602 804,8	Кількість об’єктів, які планується реконструювати	од.	112	Середні витрати на реконструкцію 1 об’єкту	тис. грн.	5 382,1	Динаміка кількості об’єктів реконструкції порівняно з попереднім роком	%	127,3
									Рівень готовності, % на 100%	об’єкт	25
									Рівень готовності, % на 85%	об’єкт	9
Завдання 3: Забезпечення проведення капітального ремонту об’єктів – 97 633,835 тис. грн.											
Обсяг капітального ремонту	тис. грн.	97 633,8	Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати	од.	26	Середні витрати на капітальний ремонт 1 об’єкту	тис. грн.	3 755,1	Динаміка кількості об’єктів капітального ремонту порівняно з попереднім роком	рази	8,7
									Рівень готовності, % на 100%	об’єкт	11
									Рівень готовності, % на 85%	об’єкт	3
Завдання 4: погашення кредиторської заборгованості з проведення реконструкції об’єктів – 488,133 тис. грн.											
обсяг видатків на погашення кредит.заборг.	тис. грн.	488,1	кількість об’єктів за якими планується погашення заборг.	од	6	відсоток погашення кредит.заборг.	%	100,0	-	-	-

Продовження Додатку И (1)

Завдання 5: оплата будівельних робіт, виконаних у минулі роки за рахунок коштів Державного бюджету – 98,271 тис. грн.											
обсяг зобов’язань	тис. грн.	98,2	кількість об’єктів за якими планується оплата будівельних робіт, виконаних у минулі роки	об’єкт	1	Оплата будівельних робіт, виконаних у минулі роки на виконання рішення суду	%	100,0	-	-	-
4716330 “Проведення невідкладних відновлювальних робіт, будівництво та реконструкція загальноосвітніх навчальних закладів”											
Мета бюджетної програми: забезпечення належного рівня доступу до отримання послуг загальноосвітніх навчальних закладів – 106 351,269 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення проведення капітального ремонту закладів освіти – 106 101,269 тис. грн.											
Обсяг видатків на капітальний ремонт об’єктів	тис. грн.	106 101,2	Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати	од.	22	Середні витрати на капітальний ремонт 1 об’єкту	тис. грн.	4 822,7	Динаміка кількості об’єктів, які планується капітально відремонтувати порівняно з попереднім роком	%	147
									Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати на 100%	об’єкт	10
Завдання 2: забезпечення будівництва закладів освіти – 250,0 тис. грн.											
Обсяг будівництва	тис. грн.	250,0	Кількість об’єктів, які планується побудувати	од.	1	Середні витрати на будівництво 1 об’єкту	тис. грн.	250,0	Динаміка кількості об’єктів будівництва порівняно з попереднім роком	%	100
Завдання 3: Погашення кредиторської заборгованості з проведення капітального ремонту об’єктів – 378,883 тис. грн.											
обсяг видатків на погашення кредиторської заборгованості	тис. грн.	378,8	кількість об’єктів за якими планується погашення кредит. заборгованості	од.	1	відсоток погашення кредиторської заборгованості	%	100,0	-	-	-
4716360 “Проведення невідкладних відновлювальних робіт, будівництво та реконструкція лікарень загального профілю”											
Мета бюджетної програми: забезпечення належного рівня доступу до отримання послуг лікарень загального профілю – 20 328,438 тис. грн.											
Завдання: забезпечення проведення капітального ремонту лікарень загального профілю – 20 328,438 тис. грн.											
Обсяг видатків на капітальний ремонт об’єктів	тис. грн.	20 328,4	Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати	од.	10	Середні витрати на капітальний ремонт 1 об’єкту	тис. грн.	2 032,8	Динаміка кількості об’єктів, які планується капітально відремонтувати порівняно з попереднім роком	%	500
									Рівень готовності. % 100%	об’єкт	1

Продовження Додатку И (1)

4716380 “Будівництво та реконструкція спеціалізованих лікарень та інших спеціалізованих закладів”											
Мета бюджетної програми: забезпечення належного рівня доступу до отримання послуг спеціалізованих лікарень та інших спеціалізованих закладів – 9 373,512 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення проведення капітального ремонту об’єктів – 1 801,906 тис. грн.											
Обсяг видатків на капітальний ремонт об’єктів	тис. грн.	1 801,9	Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати	од.	9	Середні витрати на капітальний ремонт I об’єкту	тис. грн.	200,2	Динаміка кількості об’єктів, які планується капітально відремонтувати порівняно з попереднім роком	%	60
									Кількість об’єктів, які планується капітально відремонтувати на 100%	об’єкт	9
Завдання 2: погашення кредиторської заборгованості з проведення капітального ремонту об’єктів – 102,127 тис. грн.											
обсяг видатків на погашення кредиторської заборгованості	тис. грн.	102,1	кількість об’єктів за якими планується погашення кредиторської заборгованості	од.	25	відсоток погашення кредиторської заборгованості	%	100,0	-	-	-
Завдання 3: забезпечення реконструкції об’єктів – 7 571,606 тис. грн.											
Обсяг видатків на реконструкцію об’єктів	тис. грн.	7 571,6	Кількість об’єктів, які планується реконструювати	од.	3	Середні витрати на реконструкцію 1 об’єкту	тис. грн.	2 523,8	Динаміка кількості об’єктів реконструкції порівняно з попереднім роком	%	100
									Рівень готовності, % на 85%	об’єкт	1
4717500 “Інші заходи, пов’язані з економічною діяльністю”											
Мета бюджетної програми: Введення в експлуатацію та забезпечення належного функціонування об’єктів будівництва, реконструкції закладів соціально-культурної сфери – 8 144,757 тис. грн.											
Завдання: послуги з приєднання до електричних мереж – 8 144,757 тис. грн.											
Обсяг видатків на приєднання до електричних мереж	тис. грн.	8 144,8	Кількість об’єктів, на яких планується виконати приєднання	од.	10	Середні витрати на послугу з приєднання 1 об’єкту	тис. грн.	814,4	Динаміка кількості об’єктів, на яких планується виконати приєднання порівняно з попереднім роком	%	58,8
									Об’єкти, за якими здійснено послугу приєднання, (% до плану)	%	100

Продовження Додатку И (2)

Завдання: проведення реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини – 1 200,0 тис.грн.											
Обсяг видатків на реставрацію об'єктів культурної спадщини	тис. грн.	1 200,0	Кількість об'єктів культурної спадщини, які планується реставрувати	од.	2	Середні видатки на 1 об'єкт культурної спадщини, який планується реставрувати	тис. грн.	600,0	Рівень готовності відреставрованих об'єктів	%	40

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту Івано-Франківської облдержадміністрації
(<http://www.if.gov.ua>)

КПКВК та найменування бюджетної програми											
Мета бюджетної програми											
Завдання бюджетної програми											
Показники затрат			Показники продукту			Показники ефективності			Показники якості		
назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4716060 “Благоустрій міст, сіл, селищ”											
Мета бюджетної програми: підвищення рівня благоустрою міст, пронесення робіт з освітлення вулиць селищних та сільських населених пунктах області – 500,0 тис. грн.											
Завдання: підвищення ефективності та надійності функціонування мереж зовнішнього освітлення селищних та сільських населених пунктів, забезпечення утримання, належного функціонування та збереження освітлювальних приладів на території об’єктів благоустрою – 500,0 тис. грн.											
Відновлення, реконструкція та будівництво мереж зовнішнього електроосвітлення	км	96	Обсяг збудованих, відновлених та реконструйованих мереж електричного освітлення	км	29	Видатки на 1 км мереж електричного освітлення	тис. грн.	17,2	Покращення освітлення порівняно з попереднім роком	%	100
М4716110 “Заходи, пов’язані з поліпшенням питної води”											
Мета бюджетної програми: забезпечення населення питною водою належної якості – 800,0 тис. грн.											
Завдання: проведення капітального ремонту системи водопостачання – 800,0 тис. грн.											
Кількість об’єктів водопостачання, які потребують кап ремонту	од.	2	К-ть об’єктів водопостачання, на яких планується проведення кап ремонту	од.	2	Середні витрати на капремонт 1 об’єкта водопостачання	тис. грн.	400,0	Динаміка к-ті заходів порівняно з попереднім роком	%	100
4716310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку території”											
Мета бюджетної програми: забезпечення розвитку інфраструктури території – 50 411,758 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення будівництва об’єктів – 11 828,8 тис. грн.											

Продовження Додатку И (3)

Завдання: забезпечення ремонтних робіт з упорядкування пам'яток сакральної архітектури, сприяння церквам і релігійним організаціям у будівництві – 1 000,0 тис. грн.											
Кількість пам'яток сакральної архітектури, які потребують капітального ремонту	об'єкт	10	Кількість пам'яток сакральної архітектури на яких планується проведення капітального ремонту	об'єкт	10	Середні витрати на проведення капітального ремонту одного об'єкту	тис. грн.	100,0	Кількість об'єктів за якими завершено капітальний ремонт	%	100,0
4719110 “Охорона та раціональне використання природних ресурсів”											
Мета бюджетної програми: впровадження і підвищення ефективності природоохоронних заходів в Івано-Франківській області для оптимізації стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності населення та забезпечення екологічної безпеки регіону – 11 039,47 тис. грн.											
Завдання: діяльність у сфері ефективного природокористування, дотримання вимог екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища – 11 039,47 тис. грн.											
Кількість об'єктів екологічного призначення (очисні споруди, берегоукріплення) які потребують проведення робіт	од.	59	Кількість об'єктів екологічного призначення (очисні споруди, берегоукріплення) на яких планується проведення робіт	об'єкт	22	Середні витрати на проведення одного екологічного заходу	тис. грн.	501,8	Кількість завершених екологічних заходів	%	31

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту управління (<http://ukb.kr-admin.gov.ua>)

КПКВК та найменування бюджетної програми											
Мета бюджетної програми											
Завдання бюджетної програми											
Показники затрат			Показники продукту			Показники ефективності			Показники якості		
назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4711090 “Надання позашкільної освіти позашкільним закладам освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми”											
Мета бюджетної програми: Забезпечення розвитку об’єктів соціальної та іншої інфраструктури спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області – 2500,0 тис. грн.											
Завдання 1: капітальний ремонт комплексу будівель комунального закладу “Кіровоградський обласний центр еколого–натуралістичної творчості учнівської молоді” по вул.Пугачова,2 у м.Кропивницький (благоустрій території) (з виготовленням проектно–кошторисної документації) – 1 100,0 тис. грн.											
Загальна вартість об’єкту	тис. грн.	1 100,0	Площа об’єкту, на якій буде проведено капітальний ремонт	м. кв.	1 213,0	Середні витрати на капремонт 1 кв.м. об’єкту	тис. грн.	0,907	Рівень будівельної готовності	%	100
Загальна площа капремонту об’єкту	м.кв.	1 213,0									
Обсяг видатків на кап ремонт	тис. грн.	1 100,0									
Завдання 2: Капітальний ремонт будівлі навчально–господарського корпусу комунального закладу “Кіровоградський обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді по вул.Соколівська,2 у м.Кропивницький” – 1 400,0 тис. грн.											
Загальна вартість об’єкту	тис. грн.	2 812,0	Площа об’єкту, на якій буде проведено капремонт	м. кв.	107,7	Середні витрати на кап ремонт 1 кв.м. об’єкту	тис. грн.	13,004	Рівень будівельної готовності	%	49,8
Загальна площа капремонту	м.кв.	216,3									
Обсяг видатків на капремонт	тис. грн.	1 400,0									
4712030 “Спеціалізована стаціонарна медична допомога населенню”											
Мета бюджетної програми: Забезпечення розвитку об’єктів соціальної та іншої інфраструктури спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області – 7700,0 тис. грн.											
Завдання: Капітальний ремонт операційного блоку КЗ “Кіровоградський обласний онкологічний диспансер” по вул.Ялтинській, 1, м. Кіровоград – 7 700,0 тис. грн.											

Продовження Додатку И (5)

обсяг видатків на проектування реконструкції об'єктів	тис. грн.	256,8	кількість проектів для реконструкції об'єктів	од.	3	середні витрати на розробку одного проекту для реконструкції об'єкту	тис. грн.	85,6	рівень готовності проектної документації реконструкції	%	100
Завдання 2: забезпечення реконструкції об'єктів – 17 357,551 тис. грн.											
обсяг видатків на реконструкції об'єктів	тис. грн.	17 357,6	кількість об'єктів, які планується реконструювати	од.	5	середні витрати на реконструкцію 1 об'єкту	тис. грн.	3 471,5	рівень готовності проектної документації	%	100
Завдання 3: проведення будівництва об'єктів – 2 475,670 тис. грн.											
обсяг видатків на будівництво об'єктів	тис. грн.	2 475,7	кількість об'єктів, які планується побудувати	од.	1	середні витрати на реконструкцію 1 об'єкту	тис. грн.	2 475,7	рівень готовності реконструкції	%	100
4711020 “Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами, спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами”											
Мета бюджетної програми: виконання завдань з капітального ремонту об'єктів соціального та іншого призначення, ефективного виконання капітальних вкладень обласного бюджету – 100,0 тис. грн.											
Завдання: забезпечення капітального ремонту об'єктів – 100,0 тис. грн.											
обсяг видатків на капітальний ремонт об'єктів	тис. грн.	100,0	кількість об'єктів, на яких планується провести капітальний ремонт	од.	1	середні витрати на ремонт одного об'єкта	тис. грн.	100,0	рівень готовності об'єктів ремонту	%	100
			обсяг ремонт	кв. м.	131,13	середні витрати на 1 кв. м ремонту об'єкта	тис. грн.	0,8			
4711040 “Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми школами–інтернатами, загальноосвітніми санаторними школами–інтернатами”											
Мета бюджетної програми: виконання завдань з капітального ремонту об'єктів соціального та іншого призначення, ефективного виконання капітальних вкладень обласного бюджету – 2526,423 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення капітального ремонту об'єктів – 2 278,423 тис. грн.											
обсяг видатків на капітальний ремонт об'єктів	тис. грн.	228,4	кількість об'єктів, на яких планується провести капітальний ремонт	од.	2	середні витрати на ремонт одного об'єкта	тис. грн.	1 139,2	рівень готовності об'єктів ремонту	%	100
			обсяг ремонту	кв. м	374,4	середні витрати на 1 кв. м	тис. грн.	5,5			
			обсяг ремонту	санвуз ол	3	середні витрати на 1 санвузол	тис. грн.	70,0			

Продовження Додатку И (5)

Завдання 2: Виготовлення проектів для капітального ремонту об’єктів – 248,0 тис. грн.											
обсяг видатків на виготовлення проектів для капітального ремонту об’єктів	тис. грн.	248,0	кількість проектів для капітального ремонту об’єктів	од.	2	середні витрати на розробку одного проекту для капітального ремонту об’єктів	тис. грн.	124,0	рівень готовності проектної документації	%	100
4711070 “Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами–інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку”											
Мета бюджетної програми: виконання завдань з капітального ремонту об’єктів соціального та іншого призначення, ефективного виконання капітальних вкладень обласного бюджету – 215,0 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення капітального ремонту об’єктів – 213,5 тис. грн.											
обсяг видатків на капітальний ремонт об’єктів	тис. грн.	213,5	кількість об’єктів, на яких планується провести капітальний ремонт	од.	1	середні витрати на 1 санвузол	тис. грн.	213,5	рівень готовності об’єктів ремонту	%	100
			обсяг ремонту	санвузол	1						
Завдання 2: Виготовлення проектів для капітального ремонту об’єктів – 1,5тис. грн.											
обсяг видатків на виготовлення проектів для капітального ремонту об’єктів	тис. грн.	1,5	кількість проектів для капітального ремонту об’єктів	од.	1	середні витрати на розробку одного проекту для капітального ремонту об’єктів	тис. грн.	1,5	рівень готовності проектної документації	%	100
4711080 “Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми спеціалізованими школами–інтернатами з поглибленим вивченням окремих предметів і курсів для поглибленої підготовки дітей в галузі науки і мистецтв, фізичної культури і спорту, інших галузях, ліцеями з посиленою військово–фізичною підготовкою”											
Мета бюджетної програми: виконання завдань з капітального ремонту об’єктів соціального та іншого призначення, ефективного виконання капітальних вкладень обласного бюджету – 240,0 тис. грн.											
Завдання: Виготовлення проектів для капітального ремонту об’єктів – 240,0 тис. грн.											
обсяг видатків на виготовлення проектів для капітального ремонту	тис. грн.	240,0	кількість проектів для капітального ремонту об’єктів	од.	1	середні витрати на розробку одного проекту для капітального ремонту об’єктів	тис. грн.	240,0	рівень готовності проектної документації	%	100

Додаток И (6)

Зведена інформація системи результативних показників за бюджетними програмами капітального будівництва
департаменту містобудування, архітектури, будівництва та житлово–комунального господарства
Черкаської облдержадміністрації за 2017 рік

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту управління Черкаської облдержадміністрації
(<http://ck-oda.gov.ua>)

КПКВК та найменування бюджетної програми											
Мета бюджетної програми											
Завдання бюджетної програми											
Показники затрат			Показники продукту			Показники ефективності			Показники якості		
назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення	назва	од. вим.	значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4816310 “Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій”											
Мета бюджетної програми: забезпечення розвитку інфраструктури території – 5 346,674 тис. грн.											
Завдання 1: забезпечення охорони та освітленням об’єкта будівництва – 141,2 тис. грн.											
Обсяг витрат, необхідних для охорони та освітлення	тис. грн.	141,2	Територія, що потребує охорони та освітлення	м.кв.	20 693,7	Середні витрати на охорону одного кв. м. території	тис. грн.	0,007	Рівень готовності заходу на кінець періоду	%	100
Завдання 2: забезпечення реконструкції об’єктів – 3 725,474 тис. грн.											
Обсяг витрат, передбачений для виготовлення ПКД	тис. грн.	2 725,4	Кількість об’єктів, за якими буде виготовлятися ПКД	од.	2	Середні витрати на виготовлення ПКД одного об’єкту	тис. грн.	1 362,74	Рівень готовності ПКД реконструкції об’єктів	%	100
Обсяг витрат, необхідних для реконструкції	тис. грн.	1 000,0	Кількість об’єктів, які планується реконструювати	од.	1	Середні витрати на реконструкцію одного об’єкта	тис. грн.	1 000,0	Рівень готовності об’єктів реконструкції	%	88
Завдання 3: забезпечення капітального ремонту об’єктів – 320,0 тис. грн.											
Обсяг витрат, необхідних для капремонту	тис. грн.	320,	Кількість об’єктів, за якими планується здійснити капремонт	од.	1	Середні витрати на капремонт 1 об’єкта	тис. грн.	320,0	Рівень готовності об’єктів капремонту	%	82

Продовження Додатку И (6)

Завдання 4: проектування будівництва об'єктів – 985,0 тис. грн.											
Обсяг витрат, передбачений для виготовлення ПКД	тис. грн.	985,0	Кількість об'єктів, за якими буде виготовлятися ПКД	од.	2	Середні витрати на виготовлення ПКД одного об'єкту	тис. грн.	492,5	Рівень готовності ПКД реконструкції об'єктів	%	100
Завдання 5: забезпечення будівництва об'єктів – 175,0 тис. грн.											
Обсяг витрат	тис. грн.	175,0	Кількість об'єктів, які планується побудувати	од.	3	Середні витрати на будівництво 1 об'єкта	тис. грн.	58,3	Рівень готовності	%	100
4819110 “Охорона та раціональне використання природних ресурсів”											
Мета бюджетної програми: стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища області, гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, зменшення негативного впливу господарської діяльності на навколишнє природне середовище, раціональне використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в області шляхом зниження рівня забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, обмеження шкідливого впливу відходів на довкілля, раціонального землекористування, охорони рослинного та тваринного світу, створення нових та розширення територій існуючих об'єктів природно-заповідного фонду, підвищення екологічної культури населення, впровадження управлінських механізмів, що дозволяють здійснювати прийняття рішень з урахуванням громадської ініціативи і позиції – 21 709,313 тис. грн.											
Завдання 1: реконструкція на діючих комунальних підприємствах каналізаційних мереж і споруд на них – 21 450,891 тис. грн.											
Обсяг витрат, необхідних для реконструкції	тис. грн.	21 450,9	Кількість об'єктів, які планується реконструювати	од.	15	Середні витрати на реконструкцію одного об'єкта	тис. грн.	1 430,1	Рівень готовності об'єктів реконструкції	%	100
Завдання 2: забезпечення будівництва об'єктів – 258,422 тис. грн.											
Обсяг витрат, необхідних для будівництва	тис. грн.	258,4	Кількість об'єктів, які планується побудувати	од.	1	Середні витрати на будівництво одного об'єкта	тис. грн.	258,4	Рівень готовності об'єктів будівництва	%	100

Додаток И (8)

Зведена інформація системи результативних показників з паспортів бюджетних програм, що фінансуються з місцевого бюджету за бюджетними програмами капітального будівництва Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Миколаївської, Черкаської і Чернівецької областей

Назва показників	Од. вим.
1	2
ПОКАЗНИКИ ЗАТРАТ	
<i>Абсолютні показники (грошові одиниці виміру)</i>	
Загальна кошторисна вартість об'єкту будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту	тис. грн.
Залишкова кошторисна вартість	тис. грн.
Обсяг видатків на будівництво, реконструкцію, реставрацію та капітальний ремонт	тис. грн.
Обсяг видатків на виготовлення проекту з метою будівництва, реконструкції та капітального ремонту	тис. грн.
Обсяг видатків на погашення кредиторської заборгованості	тис. грн.
Обсяг видатків на приєднання до електричних мереж	тис. грн.
<i>Абсолютні показники (натуральні одиниці виміру)</i>	
Відновлення, реконструкція, будівництво мереж зовнішнього електропостачання	км
Загальна довжина берега водосховища, що потребує укріплення	км
Загальна площа капітального ремонту, реконструкції, реставрації	кв. м.
Загальна протяжність недобудованих каналізаційних мереж	п.м.
Кількість доріг що потребують поточного та середнього ремонту	од.
Кількість об'єктів водопостачання, що потребують капітального ремонту	од.
Кількість об'єктів екологічного призначення, що потребують проведення робіт	од.
Кількість об'єктів, що потребують будівництва, капітального ремонту, реконструкції	об'єкт
Площа об'єкта, на якій необхідно виконати капітальний ремонт, реконструкцію, реставрацію	кв. м.
ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТУ	
<i>Абсолютні показники (натуральні одиниці виміру)</i>	
Довжина берега водосховища, укріплення якого буде проведено	км
Кількість доріг на яких планується проведення поточного та середнього ремонту	од.
Кількість об'єктів водопостачання на яких планується проведення капітального ремонту	од.
Кількість об'єктів екологічного призначення на яких планується проведення робіт	од.
Кількість об'єктів культурної спадщини, що планується реставрувати	об'єкт
Кількість об'єктів, на яких планується проведення будівництва, реконструкції, капітального ремонту	од.
Кількість об'єктів, за якими планується оплата будівельних робіт, виконаних у минулі роки	од.
Кількість об'єктів, за якими планується погашення кредиторської заборгованості	од.
Кількість об'єктів, на яких будуть проведені роботи з виготовленням ПКД	од.

Кількість об'єктів, на яких планується виконати приєднання до електричних мереж	од.
кількість проектів для будівництва	од.
Кількість трансформаторних підстанцій з підключенням до мереж електропостачання	од.
Обсяг збудованих, відновлених та реконструйованих мереж електричного освітлення	шт
Площа об'єкту, на якій буде проведено реконструкцію, капітальний ремонт	км
Площа приміщень, на яких буде проведено реставрацію у поточному році	м.кв.
Площа, яка буде збудована за кошти звітного року	м.кв.
Протяжність дороги, на якій буде здійснюватися капремонт	м.кв.
Протяжність каналізаційних мереж, які буде побудовано	км
Територія, що потребує охорони та освітлення	м.п
ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ	
<i>Відносні показники інтенсивності (одиниці виміру обох порівнюваних ознак)</i>	
Видатки на 1 км мереж електричного освітлення	тис. грн.
Витрати на встановлення трансформаторної підстанції та її підключення	тис. грн.
Середні видатки на 1 об'єкт культурної спадщини, який планується реставрувати	тис. грн.
Середні витрати на 1 кв. м. очисних споруд	тис. грн.
Середні витрати на будівництво 1 м. п. каналізаційних мереж	тис. грн.
Середні витрати на будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт 1 об'єкту	тис. грн.
Середні витрати на будівництво, реконструкцію, реставрацію, капремонт 1 кв. м. (п. м., км) об'єкту	тис. грн.
Середні витрати на капремонт 1 об'єкта водопостачання	тис. грн.
Середні витрати на послугу з приєднання 1 об'єкту	тис. грн.
Середні витрати на проведення одного екологічного заходу	тис. грн.
Середні витрати на проведення одного поточного чи середнього ремонту дороги	тис. грн.
Середні витрати на проведення робіт з укріплення 1 км берега водосховища	тис. грн.
Середні витрати на розробку одного проекту для будівництва, реконструкції об'єкта	тис. грн.
<i>Відносні показники структури (%)</i>	
Відсоток погашення кредиторської заборгованості	%
<i>Відносні показники динаміки (%)</i>	
Оплата будівельних робіт, виконаних у минулі роки	%
ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ	
<i>Відносні показники виконання плану (%)</i>	
Об'єкти, за якими здійснено послугу приєднання, (% до плану)	%
<i>Відносні показники динаміки (%)</i>	
Динаміка кількості заходів порівняно з попереднім роком	%
Динаміка кількості об'єктів будівництва, реконструкції, капітального ремонту порівняно з попереднім роком	%
Динаміка кількості об'єктів, на яких планується виконати приєднання порівняно з попереднім роком	%
Динаміка кількості об'єктів, які планується капітально відремонтувати порівняно з попереднім роком	%
Покращення освітлення порівняно з попереднім роком	%
<i>Відносні показники структури (%)</i>	
Відсоток об'єктів за якими завершено поточний ремонт	%

Відсоток проведеного капремонту об'єктів до ПКД	%
Кількість доріг, на яких закінчиться поточний чи середній ремонт	%
Кількість завершених екологічних заходів	%
Кількість об'єктів за якими завершено капітальний ремонт	%
Кількість об'єктів, які планується капітально відремонтувати	%
Рівень будівельної готовності	%
Рівень готовності відреставрованих об'єктів, об'єктів будівництва, реконструкції, капітального ремонту	%
Рівень готовності заходу з охорони та освітлення	%
Рівень готовності ПКД реконструкції об'єктів	%
Ступінь будівельної готовності	%

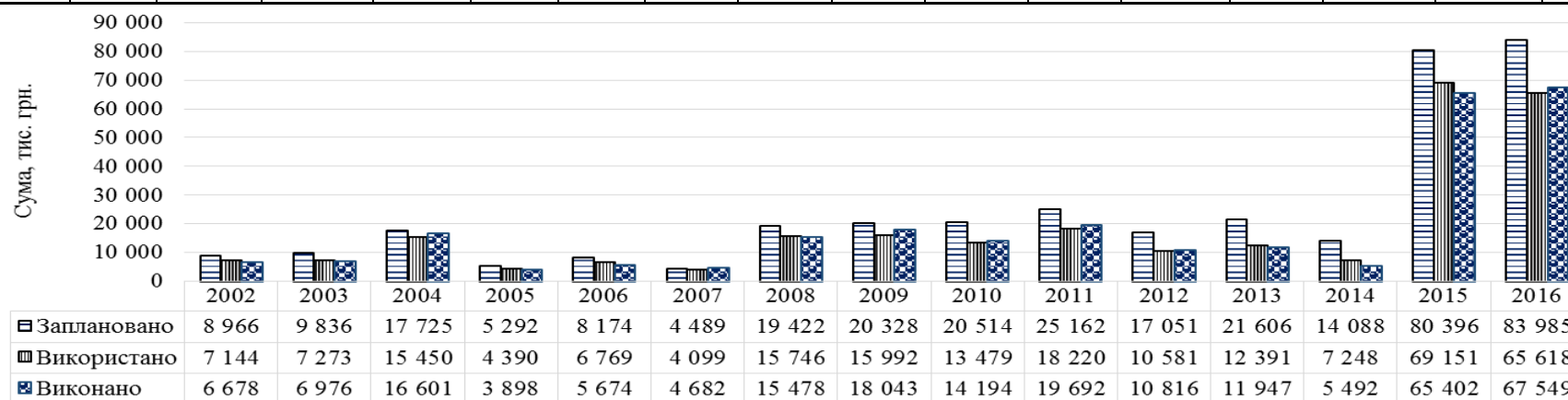
Додаток К (1)

Зведена інформація щодо фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок коштів *місцевих бюджетів* на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки

ТИС. ГРН.

[illegible]

Співфінансування з місцевих бюджетів																
Заплановано	-	21	40	-	-	-	-	250	-	1 756	-	728	598	349	1 124	4 866
Використано	-	21	40	-	-	-	-	250	-	1 755	-	22	597	339	679	3 704
Виконано	-	21	40	-	-	-	-	250	-	1 755	-	475	144	339	683	3 707
Обласний цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища (ОЦФОНПС)																
Заплановано	2 049	2 200	1 904	2 910	2 461	1 247	2 635	8 610	9 217	8 817	3 836	4 414	959	1 820	20 090	73 167
Використано	1 789	1 772	1 460	2 763	2 265	1 128	2 631	5 335	6 113	6 816	1 985	2 638	816	364	8 224	46 100
Виконано	1 264	1 531	1 700	2 767	2 265	1 128	2 631	6 237	5 749	7 401	1 945	1 506	608	363	8 483	45 579
Всього за програмами капітального будівництва за рахунок коштів місцевих бюджетів:																
Заплановано	8 966	9 836	17 725	5 292	8 174	4 489	19 422	20 328	20 514	25 162	17 051	21 606	14 088	80 396	83 985	357 037
Використано	7 144	7 273	15 450	4 390	6 769	4 099	15 746	15 992	13 479	18 220	10 581	12 391	7 248	69 151	65 618	273 551
Виконано	6 678	6 976	16 601	3 898	5 674	4 682	15 478	18 043	14 194	19 692	10 816	11 947	5 492	65 402	67 549	273 122

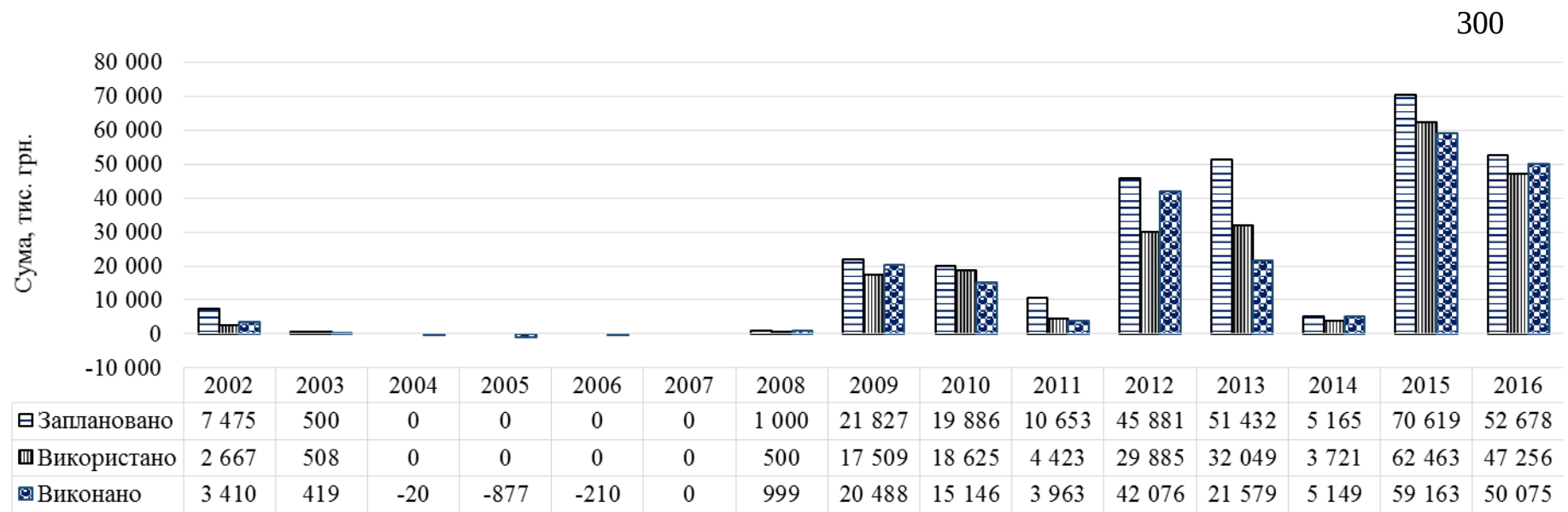
Динаміка фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок коштів місцевих бюджетів на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки, тис. грн.

Зведена інформація щодо фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва
за рахунок коштів *Державного бюджету* на замовлення управління капітального будівництва
Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки

тис. грн.

Назва бюджетної програми																
Показники	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Разом:
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Державний бюджет																
Заплановано	6 481	200	-	-	-	-	-	-	-	-	451	-	-	-	-	7 131
Використано	1 489	208	-	-	-	-	-	-	-	-	412	-	-	-	-	2 109
Виконано	2 232	119	-20	-877	-210						412	-	-	-	-	1 656
Резервний фонд Державного бюджету																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	9 500	14 405	-	-	-	-	15 343	-	39 247
Використано	-	-	-	-	-	-	-	9 500	14 369	-4	-	-	-	14 549	-88	38 327
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	9 500	14 369	-4	-	-	-	14 549	-88	38 327
Загальний фонд Державного бюджету																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 264	12 227	43 005	5 165	1 336	-	68 997
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 169	8 601	23 781	3 721	1 336	-	41 608
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 709	12 687	21 579	4 910		723	43 608
Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР)																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33 203	8 427	-	53 941	52 678	148 249
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 872	8 268	-	46 578	47 344	123 062
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28 977	0	239	44 613	49 440	123 270

Державний фонд охорони навколишнього середовища (ДФОНС)																
Заплановано	994	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 294
Використано	1 178	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 478
Виконано	1 178	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 478
Об'єкти, що фінансуються за рахунок коштів Стабілізаційного фонду, передбачених для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку регіонів																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	12 327	4 256	-	-	-	-	-	-	16 583
Використано	-	-	-	-	-	-	-	7 509	4 256	-	-	-	-	-	-	11 765
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	10 988	777	-	-	-	-	-	-	11 765
Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015рр.																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	1 226	3 389	-	-	-	-	-	4 614
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	258	-	-	-	-	-	258
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	258	-	-	-	-	-	258
Паспортизація, інвентаризація та реставрація пам'яток архітектури																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	1 000	0	-	-	-	-	-	-	-	1 000
Використано	-	-	-	-	-	-	500	499	-	-	-	-	-	-	-	999
Виконано	-	-	-	-	-	-	999	0	-	-	-	-	-	-	-	999
Всього за програмами капітального будівництва за рахунок коштів Державного бюджету:																
Заплановано	7 475	500	0	0	0	0	1 000	21 827	19 886	10 653	45 881	51 432	5 165	70 619	52 678	287 115
Використано	2 667	508	0	0	0	0	500	17 509	18 625	4 423	29 885	32 049	3 721	62 463	47 256	219 605
Виконано	3 410	419	-20	-877	-210	0	999	20 488	15 146	3 963	42 076	21 579	5 149	59 163	50 075	221 360

Динаміка фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок коштів
Державного бюджету на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної
адміністрації за 2002 - 2016 роки, тис. грн.

Зведена інформація щодо фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок коштів *субвенцій з Державного бюджету* на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки

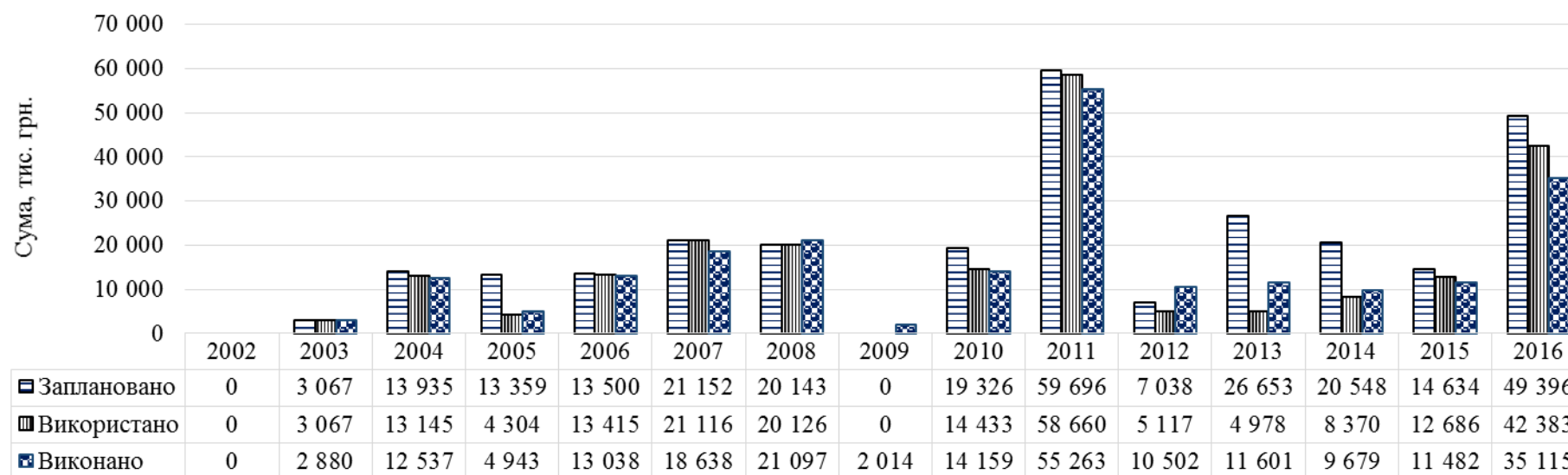
ТИС. ГРН.

[illegible]

Субвенція з Державного бюджету України місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання заходів з упередження аварій та запобігання техногенним катастрофам у житлово-комунальному господарстві та на інших об'єктах комунальної власності і на виконання інвестиційних проектів																
Заплановано	-	-	-	4 693	4 799	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9 492
Використано	-	-	-	1 853	4 780	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 633
Виконано	-	-	-	1 696	4 719	217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 633
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам для збереження історичної забудови міст, об'єктів історико-культурної спадщини, впорядкування історичних населених місць																
Заплановано	-	-	-	-	-	900	0	-	-	-	-	-	-	-	-	900
Використано	-	-	-	-	-	900	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	898
Виконано	-	-	-	-	-	629	270	-	-	-	-	-	-	-	-	898
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток інфраструктури регіонів																
Заплановано	-	-	-	-	-	6 650	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 650
Використано	-	-	-	-	-	6 642	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 642
Виконано	-	-	-	-	-	6 441	201	-	-	-	-	-	-	-	-	6 642
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних проектів, спрямованих на соціально-економічний розвиток регіонів, заходів з попередження аварій та запобігання техногенним катастрофам у житлово-комунальному господарстві та на інших аварійних об'єктах комунальної власності																
Заплановано	-	-	-	-	-	974	-	-	-	-	-	-	-	-	-	974
Використано	-	-	-	-	-	974	-	-	-	-	-	-	-	-	-	974
Виконано	-	-	-	-	-	860	114	-	-	-	-	-	-	-	-	974
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на заходи з енергозбереження																
Заплановано	-	-	-	-	-	12 627	3 117	-	-	-	-	-	-	-	-	15 745
Використано	-	-	-	-	-	12 599	3 117	-	-	-	-	-	-	-	-	15 716
Виконано	-	-	-	-	-	10 175	5 516	-	-	25	-	-	-	-	-	15 716

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	17 025	-	-	-	-	-	-	-	-	17 025
Використано	-	-	-	-	-	-	17 010	-	-	-	-	-	-	-	-	17 010
Виконано	-	-	-	-	-	-	14 997	2 014	-	-	-	-	-	-	-	17 010
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку регіонів																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	14 596	27 201	-	-	-	-	-	41 797
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	11 345	26 734	-	-61	-	-	-	38 017
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	11 071	25 127	1 701	118	-	-	-	38 017
Субвенція з державного бюджету обласному бюджету на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	4 730	4 963	6 838	9 741	6 990	5 146	6 446	44 853
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	3 088	4 947	5 117	2 823	4 751	4 993	4 177	29 895
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	3 088	4 947	6 794	2 916	3 061	4 993	4 177	29 976
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27 531	-	-	-	-	-	27 531
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26 980	-	-	-	-	-	26 980
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25 164	1 816	-	-	-	-	26 980
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	200
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	191	-191	-	-	-	0
Субвенція з державного бюджету на капітальний ремонт систем централізованого водопостачання та водовідведення																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10 000	-	-	5 581	15 581
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 589	-	-	4 513	6 102
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 886	-58	-	1 343	7 170

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 912	13 558	9 489	27 621	57 580
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	628	3 619	7 693	26 411	38 351
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 872	6 676	6 489	22 313	38 351
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам за рахунок залишку, що утворився на початок бюджетного періоду																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9 747	9 747
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 282	7 282
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 282	7 282
Всього за програмами капітального будівництва за рахунок коштів субвенцій з Державного бюджету:																
Заплановано	-	3 067	13 935	13 359	13 500	21 152	20 143	-	19 326	59 696	7 038	26 653	20 548	14 634	49 396	282 446
Використано	-	3 067	13 145	4 304	13 415	21 116	20 126	-	14 433	58 660	5 117	4 978	8 370	12 686	42 383	221 800
Виконано	-	2 880	12 537	4 943	13 038	18 638	21 097	2 014	14 159	55 263	10 502	11 601	9 679	11 482	35 115	222 948

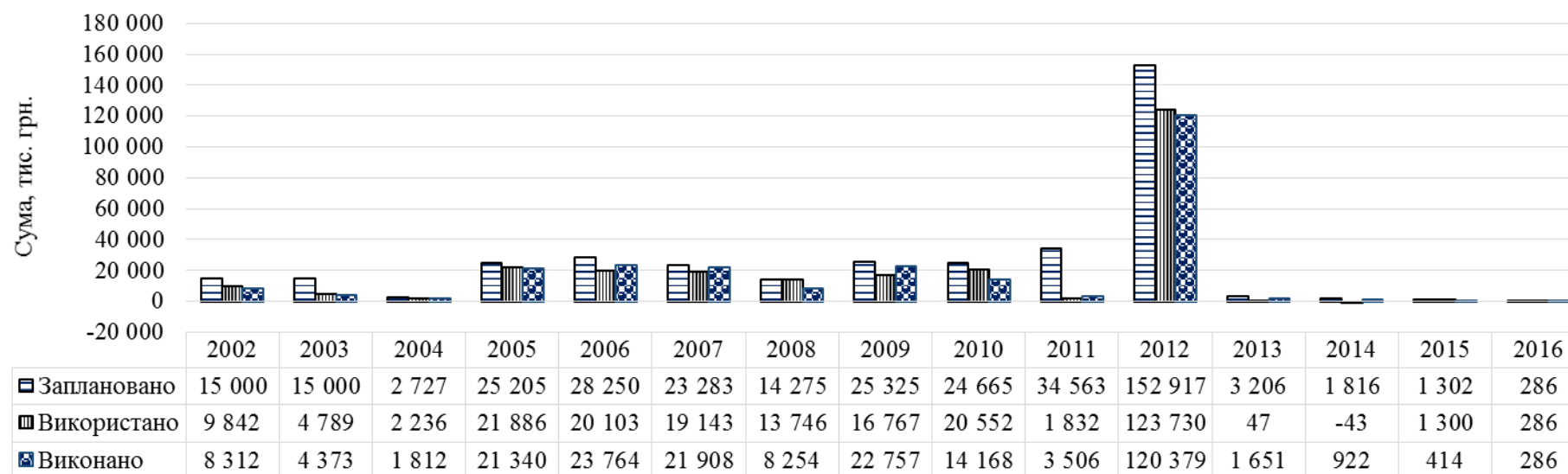

Динаміка фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок коштів субвенцій з Державного бюджету на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки, тис. грн.

Зведена інформація щодо фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва
за рахунок *інших джерел* на замовлення управління капітального будівництва
Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки

тис. грн.

Назва бюджетної програми																
Показники	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Разом:
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95	-	-	-	95
Використано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95	-	-	-	95
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95	-	-	-	95
Заходи щодо розв'язання соціальних та екологічних проблем, пов'язаних із завершенням будівництва Ташлицької ГАЕС																
Заплановано	15 000	15 000	2 727	25 205	28 250	23 283	14 275	24 456	24 665	4 394	1 924	1 924	1 647	1 302	286	184 338
Використано	9 842	4 789	2 236	21 886	20 103	19 143	13 746	16 158	20 552	1 832	2 155	4	36	1 300	286	134 067
Виконано	8 312	4 373	1 812	21 340	23 764	21 908	8 254	22 154	14 168	3 506	4	480	922	414	286	131 696
Об'єкти, що фінансуються за рахунок коштів НАК "Нафтогаз України" виділених на добудову підвідних газопроводів та газопроводів з високим рівнем готовності																
Заплановано	-	-	-	-	-	-	-	869	-	30 169	150 993	1 186	170	-	-	183 387
Використано	-	-	-	-	-	-	-	609	-	0	121 575	-52	-78	-	-	122 054
Виконано	-	-	-	-	-	-	-	603	-	0	120 375	1 076	-	-	-	122 054
Всього за програмами капітального будівництва за рахунок інших джерел:																
Заплановано	15 000	15 000	2 727	25 205	28 250	23 283	14 275	25 325	24 665	34 563	152 917	3 206	1 816	1 302	286	367 820
Використано	9 842	4 789	2 236	21 886	20 103	19 143	13 746	16 767	20 552	1 832	123 730	47	-43	1 300	286	256 216
Виконано	8 312	4 373	1 812	21 340	23 764	21 908	8 254	22 757	14 168	3 506	120 379	1 651	922	414	286	253 845

Динаміка фінансування об'єктів за бюджетними програмами капітального будівництва за рахунок інших коштів на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської обласної державної адміністрації за 2002 - 2016 роки, тис. грн.

Динаміка вартості виконаних робіт за бюджетними програмами капітального будівництва в розрізі галузей управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації за 2002 - 2016 роки

тис. грн.

Рік	Вартість виконаних робіт	в тому числі за галузями:								
		Житлове будівництво	Комунальне будівництво	Охорона здоров'я	Освіта	Культура і мистецтво	Інші	Фізична культура і спорт	Соціальний захист та соціальне забезпечення	Пам'ятки історії та культури
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2002	18 400	129	15 673	29	2 493	65	10	-	-	-
2003	14 648	276	5 851	855	4 438	2 019	1 209	-	-	-
2004	30 929	380	13 270	430	1 029	12 824	2 996	-	-	-
2005	29 304	-	28 456	447	331	70	-	-	-	-
2006	42 266	-	32 693	1 611	4 992	2 423	547	-	-	-
2007	45 228	-	24 578	2 939	12 881	4 456	374	-	-	-
2008	45 829	-	20 461	5 786	11 437	8 145	-	-	-	-
2009	63 301	-	28 749	5 385	24 232	4 935	-	-	-	-
2010	57 667	-	23 622	1 631	31 583	832	-	-	-	-
2011	82 424	-	26 372	7 377	24 352	22 842	1 481	-	-	-
2012	183 774	412	126 610	8 125	28 891	7 087	878	1 194	-	10 577
2013	46 778	-	29 229	1 664	8 583	1 775	-	5 341	186	-
2014	21 242	-	13 537	3 615	2 695	392	-	1 000	3	-
2015	136 461	258	41 137	12 939	46 164	19 281	-	2 365	7 153	7 165
2016	153 024	-	37 308	20 226	56 655	1 047	-	24 859	11 224	1 706
Всього:	971 276	1 455	467 545	73 059	260 755	88 193	7 495	34 759	18 567	19 448
Питома вага:	100	0,1%	48,1%	7,5%	26,8%	9,1%	0,8%	3,6%	1,9%	2,0%

Індикатори результативних показників виконання бюджетних програм капітального будівництва за програмно-цільовим методом на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації у 2016 році

Програма Показники	Державний фонд регіонального розвитку, в тому числі співфінансування	Субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам			Місцеві бюджети		
		на фінансування заходів щодо соціально- економічного розвитку окремих територій	на фінансування заходів соціально- економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	Освітня субвенція з Державного бюджету місцевим бюджетам	бюджет розвитку обласного бюджету	обласний бюджет на капітальні ремонти об'єктів обласної комунальної власності	обласний цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища
1	2	4	5		6	7	8
Показники затрат, млн. грн.	2015 – 46,6 2016 – 47,3	2015 – 7,7 2016 – 26,4	2015 – 5,0 2016 – 4,2	2015 – - 2016 – 7,3	2015 – 22,0 2016 – 23,8	2015 – 40,2 2016 – 21,3	2015 – 0,4 2016 – 8,2
Показники продукту, об'єкт	з 15 об'єктів 15 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів	з 42 об'єктів 33 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів, 5 об'єктів – ПВР	з 5 об'єктів 4 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів	з 10 об'єктів 3 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів, 4 об'єкта – ПВР	з 6 об'єктів 3 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів	з 13 об'єктів 9 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів, 2 об'єкта – ПВР	з 6 об'єктів 2 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів
Показники ефективності, млн. грн. / об'єкт	77,2 млн. грн. / 15 об'єктів = 5,1 млн. грн. / об'єкт	35,9 млн. грн. / 42 об'єкта = 0,9 млн. грн. / об'єкт	7,9 млн. грн. / 5 об'єктів = 1,6 млн. грн. / об'єкт	37,2 млн. грн. / 10 об'єктів = 3,7 млн. грн. / об'єкт	48,5 млн. грн. / 6 об'єктів = 8,1 млн. грн. / об'єкт	30,8 млн. грн. / 13 об'єктів = 2,4 млн. грн. / об'єкт	19,1 млн. грн. / 6 об'єктів = 3,2 млн. грн. / об'єкт
Показники якості, %	(69,0 млн. грн. / 77,2 млн. грн.) * 100% = 89,4 %	(27,8 млн. грн. / 35,9 млн. грн.) * 100% = 77,4 %	(5,3 млн. грн. / 7,9 млн. грн.) * 100% = 67,1 %	(12,3 млн. грн. / 37,2 млн. грн.) , * 100% = 7,3 %	(25,0 млн. грн. / 48,5 млн. грн.) * 100% = 51,5 %	(23,7 млн. грн. / 30,8 млн. грн.) * 100% = 76,9 %	(12,3 млн. грн. / 19,1 млн. грн.) * 100% = 64,4 %

Індикатори результативних показників виконання бюджетних програм капітального будівництва за програмно-цільовим методом на замовлення управління капітального будівництва Миколаївської облдержадміністрації у 2015 році

Програма Показники	Державний бюджет (ДБ)		Субвенція з Державного бюджету місцевим бюджетам		Місцевий бюджет		
	Державний фонд регіонального розвитку, в тому числі кошти співфінансування	резервний фонд	на фінансування заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	бюджет розвитку обласного бюджету	обласний бюджет на капітальні ремонти об'єктів обласної комунальної власності	обласний цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища (ОЦФОНПС)
1	2	3	4	5	6	7	8
Показники затрат, млн. грн.	2014 – --- 2015 – 44,2	2014 – --- 2015 – 14,5	2014 – 3,6 2015 – 9,4	2014 – 2,9 2015 – 5,0	2014 – 0,9 2015 – 21,9	2014 – 2,2 2015 – 38,3	2014 – 0,6 2015 – 0,4
Показники продукту *	з 29 об'єктів 26 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів	один об'єкт – не введено в експлуатацію	з 4 об'єктів 4 пускових, введено в експлуатацію нуль об'єктів	з двох пускових об'єктів введено в експлуатацію нуль об'єктів	з шести пускових об'єктів введено в експлуатацію три об'єкта	з 24 пускових об'єктів введено в експлуатацію 8 об'єктів	один об'єкт – не введено в експлуатацію
Показники ефективності	70,4 млн. грн. / 29 об'єкта = 2,4 млн. грн. / об'єкт	15,5 млн. грн. / 1 об'єкт = 15,5 млн. грн. / об'єкт	8,9 млн. грн. / 4 об'єкта = 2,2 млн. грн. / об'єкт	7,2 млн. грн. / 4 об'єкта = 1,8 млн. грн. / об'єкт	83,0 млн. грн. / 14 об'єктів = 5,9 млн. грн. / об'єкт	54,6 млн. грн. / 30 об'єктів = 1,8 млн. грн. / об'єкт	6,6 млн. грн. / 2 об'єкта = 3,3 млн. грн. / об'єкт
Показники якості	(44,2 млн. грн. / 70,4 млн. грн.) * 100% = 62,8 %	(14,5 млн. грн. / 15,5 млн. грн.) * 100% = 93,5 %	(8,2 млн. грн. / 8,9 млн. грн.) * 100% = 92,1 %	(4,3 млн. грн. / 7,2 млн. грн.) * 100% = 59,7 %	(21,7 млн. грн. / 83,0 млн. грн.) * 100% = 26,1 %	(38,3 млн. грн. / 54,6 млн. грн.) * 100% = 70,1 %	(4,1 млн. грн. / 6,6 млн. грн.) * 100% = 62,1 %

* введено в експлуатацію у наступному бюджетному періоді (2016) за рахунок коштів: ДФРР – 13 об'єктів, субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 1 об'єкт, бюджету розвитку обласного бюджету – 1 об'єкт, обласного бюджету на капітальні ремонти об'єктів обласної комунальної власності – 7 об'єктів.

Основні завдання та повноваження інституцій, які здійснюють державну політику щодо планування, фінансування, використання та контролю коштів за бюджетними програмами капітального будівництва

Найменування інституційного органу	Основні завдання	Основні повноваження
1		2
Верховна Рада України [77]	1) прийняття законів; 2) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; 3) затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля (ст. 85).	– виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти (ст. 92); – бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами. – виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків (ст. 95).
Кабінет Міністрів України [186]	- забезпечення проведення бюджетної, фінансової, цінової, інвестиційної, у тому числі амортизаційної, податкової, структурно-галузевої політики; політики у сферах праці та зайнятості населення, соціального	– у сфері економіки та фінансів: ✓ забезпечує проведення державної економічної політики, здійснює прогнозування та державне регулювання національної економіки; забезпечує розроблення і виконання загальнодержавних програм економічного та соціального розвитку; ✓ визначає доцільність розроблення державних цільових програм з урахуванням загальнодержавних пріоритетів та забезпечує їх виконання; ✓ здійснює відповідно до закону управління об'єктами державної власності; ✓ забезпечує розроблення і виконання програм структурної перебудови галузей

	захисту, охорони здоров'я, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування; - розроблення і виконання загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, культурного розвитку, охорони довкілля, а також розроблення, затвердження і виконання інших державних цільових програм; - забезпечення рівних умов для розвитку всіх форм власності; здійснення управління об'єктами державної власності відповідно до закону; - здійснення заходів щодо забезпечення боротьби із злочинністю, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (ст. 2).	✓ національної економіки та інноваційного розвитку; ✓ забезпечує проведення державної фінансової та податкової політики, сприяє стабільності грошової одиниці України; ✓ розробляє проекти законів про Державний бюджет України та про внесення змін до Державного бюджету України, забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання; приймає рішення про використання коштів резервного фонду Державного бюджету України; ✓ забезпечує проведення державної політики цін та здійснює державне регулювання ціноутворення; (ст. 20, п. 1.1); – у сферах охорони навколишнього природного середовища та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: ✓ забезпечує розроблення та виконання державних і міждержавних екологічних програм; – координує діяльність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, пов'язану з охороною навколишнього природного середовища, виконанням державних, регіональних і міждержавних екологічних програм (ст. 20, п. 1.2).
Міністерство фінансів України [183]	- забезпечення формування та реалізація державної фінансової та бюджетної політики; - забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері державного	– здійснює нормативно-правове регулювання у фінансовій, бюджетній, податковій сферах; у сфері державного фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів; – складає та уточнює прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди; – визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються для підготовки бюджетних запитів і розроблення проекту Державного

	фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму; - забезпечення концентрації фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку України (п.3).	– бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди, загальний рівень доходів, видатків і кредитування бюджету, дає оцінку обсягу фінансування бюджету для складення проекту Державного бюджету України та індикативних прогнозних показників Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди; – здійснює заходи з підвищення ефективності управління державними фінансами; – проводить разом з іншими органами виконавчої влади аналіз фінансово-економічного стану держави, перспектив її подальшого розвитку; – організовує роботу, пов'язану із складенням та управлінням виконання Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету; – удосконалює методи фінансового і бюджетного планування; – розробляє і доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів на плановий і наступні за плановим два бюджетних періоди для підготовки проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди, встановлює строк та порядок їх подання; – проводить оцінку відповідності бюджетному законодавству бюджетних запитів, паспортів бюджетних програм, проектів зведених кошторисів для складення розпису державного бюджету; – проводить аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, стосовно його відповідності меті, пріоритетності та ефективності використання бюджетних коштів; – аналізує обсяги дебіторської та кредиторської заборгованостей, причини їх виникнення та готує пропозиції щодо їх погашення; – складає розпис Державного бюджету України згідно з бюджетними призначеннями; – затверджує разом з головними розпорядниками бюджетних коштів паспорти бюджетних програм; – здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у розписі бюджету та кошторисі, в розрізі економічної класифікації видатків бюджету; – затверджує загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм;
--	--	---

		– визначає організаційно-методологічні засади оцінки ефективності бюджетних програм; – запроваджує програмно-цільовий метод складення і виконання місцевих бюджетів та середньострокове бюджетне планування на місцевому рівні; – формує програмну класифікацію видатків та кредитування державного та місцевих бюджетів; – здійснює відкриття бюджетних програм головним розпорядникам коштів державного бюджету; – здійснює заходи щодо виконання програм, що впроваджуються в Україні із застосуванням секторальної бюджетної підтримки ЄС, залучення кредитних коштів ЄС та коштів на безповоротній основі (п. 4).
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [169]	- забезпечення формування та реалізація державної регіональної політики, державної політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства, зокрема щодо: - розвитку місцевого самоврядування; - збереження традиційного характеру середовища населених пунктів; - благоустрою населених пунктів, технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, питної води та питного водопостачання; - забезпечення формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного	– визначає пріоритетні напрями розвитку відповідних сфер; – затверджує: ✓ державні будівельні норми; ✓ програми підвищення енергоефективності у будівельній галузі; кваліфікаційні вимоги до виконавців робіт, пов'язаних із створенням об'єктів архітектури; ✓ методологію проектування, будівництва та реконструкції об'єктів цивільного і промислового призначення; ✓ порядки, норми і правила у сфері благоустрою населених пунктів; – розробляє і здійснює заходи, спрямовані на розбудову інфраструктури регіонів, розвиток міжрегіонального економічного співробітництва; – сприяє комплексному соціально-економічному розвитку регіонів; – розробляє державну стратегію регіонального розвитку, щорічні плани заходів щодо її реалізації, здійснює методологічне керівництво та координацію діяльності з підготовки регіональних стратегій розвитку тощо; – здійснює відповідно до законодавства: ✓ оцінку та відбір на конкурсних засадах поданих місцевими держадміністраціями інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку в межах їх індикативного прогнозного обсягу; ✓ щорічне подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з переліком відповідних програм і проектів, що можуть реалізовуватися за його рахунок;

	контролю та нагляду; - забезпечення технічного регулювання у сфері будівництва, містобудування, промисловості будівельних матеріалів, житлово-комунального господарства (п. 3).	– здійснює повноваження центрального органу виконавчої влади з нормування у будівництві; – перевіряє в межах повноважень, передбачених законом, дотримання нормативних документів і нормативів обчислення вартості будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, кредитів, наданих під державні гарантії; – подає Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо: ✓ вдосконалення механізмів інвестування та фінансування у будівництві та житлово-комунальному господарстві; державних програм у сфері будівництва і житлово-комунального господарства; проведення експертизи і затвердження проектів будівництва; державного фінансування капітальних вкладень і договірних відносин у будівництві; ✓ нормативного забезпечення ведення містобудівного кадастру на державному, регіональному, районному та міському рівні; ✓ здійснення архітектурно-будівельного контролю та нагляду; – затверджує перелік базових організацій з науково-технічної діяльності у будівництві; подає відповідному центральному органу виконавчої влади пропозиції щодо призначення органів з оцінки відповідності вимогам технічних регламентів; – погоджує в межах повноважень, передбачених законом, проекти експериментального будівництва; титули будов і титули на виконання проектно-вишукувальних робіт, які затверджуються Кабінетом Міністрів України; умови конкурсу на передачу в оренду чи концесію об'єктів у сферах водо-, теплопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності; схеми теплопостачання населених пунктів із кількістю жителів понад 20 тис. осіб та регіональні програми модернізації систем теплопостачання; регіональні програми у сфері житлово-комунального господарства; – утворює та забезпечує функціонування центрального фонду будівельних норм, галузевого фонду нормативних документів у сфері будівництва та промисловості будівельних матеріалів, здійснює наповнення фондів; – забезпечує виконання державних цільових програм у відповідних сферах, функціонування системи базових організацій з науково-технічної діяльності у будівництві; – організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників сфери будівництва;
--	---	--

		– інформує та надає роз'яснення щодо реалізації державної політики у відповідних сферах; – здійснює інші повноваження, визначені законом (п. 4).
Міністерство економічного розвитку та торгівлі України [168]	- забезпечення формування та реалізація: державної політики економічного і соціального розвитку; державної цінової політики; державної політики у сфері державних закупівель; -забезпечення формування: державної регуляторної політики, державної політики з питань ліцензування, дозвільної системи, нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності (п. 3).	– проводить аналіз стану та тенденцій економічного і соціального розвитку України, секторів та галузей економіки, адміністративно-територіальних одиниць, розробляє пропозиції щодо основних напрямів розвитку та реформування економіки, ураховуючи принципи сталого розвитку, здійснює державне прогнозування економічного і соціального розвитку України та підготовку відповідних планів і програм, складає прогнозні зведені національні рахунки для економіки в цілому, в тому числі таблиці “витрати-випуск” (міжгалузеві баланси), забезпечує координацію роботи органів виконавчої влади із зазначених питань, розробляє структуру прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку, методичні рекомендації щодо їх підготовки, відповідає за впровадження в практику сучасних технологій прогнозування соціально-економічних процесів; – погоджує титули будов (об'єктів), фінансування проектів будівництва яких здійснюється із залученням коштів державного бюджету або коштів підприємств державної власності; – здійснює в межах повноважень, передбачених законом, повноваження суб'єкта нормування в будівництві; – проводить економічну оцінку проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період та аналіз економічних факторів, що впливають на його виконання; – здійснює організаційно-методичне керівництво і координацію роботи, пов'язаної з розробленням і виконанням центральними та місцевими органами виконавчої влади державних цільових програм, веде їх облік, готує висновки стосовно доцільності їх затвердження та дострокового припинення їх виконання, проводить моніторинг виконання зазначених програм, бере участь у проведенні оцінки ефективності використання бюджетних коштів; – формує і подає Мінфіну перелік державних цільових програм, які передбачається виконати у відповідному періоді з використанням бюджетних коштів; – готує пропозиції на підставі даних Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій щодо обсягів державних інвестицій для врахування їх під час розроблення проекту Державного бюджету України на відповідний рік; – забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, проведення оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів, експертизи

		та відбору інвестиційних проектів, що потребують державної підтримки; – здійснює в межах повноважень, передбачених законом, повноваження суб'єкта нормування в будівництві; – здійснює інші повноваження, визначені законом (п. 4).
Державна Казначейська служба України [166]	1) реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів; 2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах (п. 3).	– забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунка, відкритого у Національному банку; – здійснює безспірне списання коштів державного та місцевих бюджетів або боржників на підставі рішення суду; – управляє наявними фінансовими ресурсами, що консолідуються на єдиному казначейському рахунку; – веде бухгалтерський облік операцій з виконання державного та місцевих бюджетів; – встановлює графіки подання квартальної та річної зведеної бюджетної та фінансової звітності головним розпорядникам коштів державного бюджету; – зводить і складає звітність про виконання державного, місцевих, зведених місцевих і зведеного бюджетів та подає звітність органам законодавчої, виконавчої влади, місцевим фінансовим органам; – розміщує на офіційному веб-сайті Казначейства звітність про виконання державного бюджету та інформацію про виконання місцевих бюджетів; – здійснює в межах повноважень, передбачених законом, контроль за: ✓ веденням бухгалтерського обліку надходжень і витрат державного та місцевих бюджетів, складенням та поданням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів фінансової і бюджетної звітності; ✓ бюджетними повноваженнями під час зарахування надходжень бюджету; ✓ відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; ✓ відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів бюджетних зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі); ✓ відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням; ✓ дотриманням правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті; ✓ дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем

		✓ прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу; ✓ дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів; – застосовує або здійснює заходи впливу за порушення бюджетного законодавства; – розглядає і погоджує проекти законодавчих актів, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністру фінансів; – надає консультаційну допомогу учасникам бюджетного процесу з питань, що належать до його компетенції; – забезпечує функціонування багаторівневої інформаційно-обчислювальної та внутрішньої платіжної систем Казначейства, вживає заходів до захисту інформації, яка обробляється органами Казначейства; – інформує громадськість про свою діяльність та про стан реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів; - здійснює інші повноваження, визначені законом (п. 4).
Державна фінансова інспекція України [167]	1) реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю; 2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначеній сфері (п. 3).	– здійснює державний фінансовий контроль за: ✓ використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна ✓ за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів; ✓ дотриманням законодавства про державні закупівлі; – здійснює контроль за: ✓ цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів; ✓ цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), отриманих під державні (місцеві) гарантії; ✓ складенням бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету; ✓ станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;

		✓ усуненням виявлених недоліків і порушень; – вживає в установленому порядку заходів до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства та притягнення до відповідальності винних осіб; – подає щомісяця Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України і Мінфіну звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства; – отримує та аналізує звітність про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, а також Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій; – інформує громадськість про свою діяльність та про стан реалізації державної політики у визначеній сфері; – здійснює розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Держфінінспекції, її територіальних органів; здійснює інші повноваження, визначені законом (п. 4).
Рахункова Палата України [195]	1) організація і здійснення контролю за своєчасним виконанням видаткової частини Державного бюджету України, витрачанням бюджетних коштів; 2) контроль за фінансуванням загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони довкілля; 3) виконання інших завдань, передбачених для	– здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності щодо: ✓ проведення витрат державного бюджету; ✓ надання кредитів з державного бюджету та повернення таких коштів до державного бюджету; ✓ здійснення державних закупівель за рахунок коштів державного бюджету; ✓ виконання державних цільових програм, інвестиційних проектів, державного замовлення, надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок коштів державного бюджету; ✓ управління коштами державного бюджету центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів; ✓ стану внутрішнього контролю розпорядників коштів державного бюджету; ✓ інших операцій, пов'язаних із надходженням коштів до державного бюджету та їх використанням; – проводить експертизу поданого до Верховної Ради України проекту закону про Державний бюджет України (включаючи матеріали, що додаються до цього проекту закону)

	Рахункової палати законодавством України.	та готує відповідні висновки; – аналізує виконання Державного бюджету України та готує відповідні висновки, а також пропозиції щодо усунення виявлених відхилень і порушень; – аналізує річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України, поданий Кабінетом Міністрів України, та готує відповідні висновки з оцінкою ефективності управління коштами державного бюджету, а також пропозиції щодо усунення виявлених порушень та вдосконалення бюджетного законодавства; – здійснює попередній аналіз, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, звіту Антимонопольного комітету України та звіту Фонду державного майна України в частині, що впливає на виконання державного бюджету; – направляє за результатами заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) обов'язкові для розгляду рішення Рахункової палати; – аналізує реалізацію наданих Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій) з метою оцінки їх результативності; – у разі виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення інформує про них відповідні правоохоронні органи; – здійснює співробітництво з вищими органами фінансового контролю інших держав, міжнародними організаціями, укладає з ними угоди про співробітництво, проводить з органами фінансового контролю інших держав спільні та паралельні аудити; – здійснює методичну та методологічну роботу з питань державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту); здійснює інші повноваження, визначені законом (ст. 7).
Державна архітектурно-будівельна інспекція України [165]	1) внесення на розгляд Віце-прем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства пропозицій щодо забезпечення формування державної політики з питань,	– узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Віце-прем'єр-міністру України – Міністру регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства; – приймає в установленому порядку в експлуатацію закінчені будівництвом об'єкти (видає відповідні сертифікати, реєструє декларації про готовність об'єкта до експлуатації та повертає такі декларації); – реєструє повідомлення та декларації про початок виконання підготовчих робіт,

	що належать до сфери діяльності Держархбудінспекції; 2) здійснення державного контролю та нагляду за дотриманням вимог законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил; 3) виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві, ліцензування у визначених законодавством випадках (п. 3).	повідомлення та декларації про початок виконання будівельних робіт та у визначених законодавством випадках повертає такі декларації; – у визначених законодавством випадках видає дозволи на виконання будівельних робіт, відмовляє у видачі таких дозволів, анулює дозволи на виконання будівельних робіт; – здійснює ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури; – веде єдиний реєстр отриманих повідомлень про початок виконання підготовчих та будівельних робіт, зареєстрованих декларацій про початок виконання підготовчих і будівельних робіт, виданих дозволів на виконання будівельних робіт, зареєстрованих декларацій про готовність об'єкта до експлуатації та виданих сертифікатів, повернених декларацій та відмов у видачі таких дозволів і сертифікатів, а також реєстр виданих ліцензій провадження господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури; – здійснює державний контроль за дотриманням: ✓ вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, проектної документації, будівельних норм, державних стандартів і правил, технічних умов, інших нормативних документів під час провадження містобудівної діяльності; ✓ ліцензійних умов на провадження господарської діяльності; – перевіряє на відповідність вимогам законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил рішення, прийняті територіальними органами; – у визначених законодавством випадках проводить перевірки: ✓ відповідності підготовчих та будівельних робіт, будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що застосовуються під час будівництва об'єктів, вимогам будівельних норм, державних стандартів і правил, технічним умовам, затвердженим проектним вимогам, рішенням; ✓ своєчасності та якості проведення передбачених нормативно-технічною і проектною документацією зйомок, замірів, випробувань, а також ведення журналів робіт, наявності у передбачених законодавством випадках паспортів, актів та протоколів випробувань, сертифікатів (у тому числі наявності у виконавця будівельних робіт сертифікатів на будівельні матеріали, вироби і конструкції) та іншої документації; ✓ дотримання порядків прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, проведення обстеження об'єктів та реалізації заходів щодо забезпечення надійності та безпеки під час їх експлуатації;
--	---	---

		проводить аналіз та узагальнення результатів контролю за якістю виконаних будівельних робіт, будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що застосовуються під час будівництва, відповідно до закону здійснює державний ринковий нагляд за будівельними виробами, подає відповідним органам пропозиції щодо вдосконалення державних стандартів, будівельних норм і правил; – у визначених законодавством випадках зупиняє підготовчі та будівельні роботи, які не відповідають вимогам законодавства, зокрема будівельних норм, містобудівним умовам та обмеженням, затвердженому проекту або будівельному паспорту забудови земельної ділянки, які виконуються без повідомлення, реєстрації декларації про початок їх виконання або дозволу на виконання будівельних робіт; – відповідно до закону складає протоколи про правопорушення у сфері містобудівної діяльності, накладає штрафи; – у визначених законодавством випадках розглядає справи про правопорушення у сфері містобудівної діяльності та справи про адміністративні правопорушення із прийняттям відповідних рішень; – проводить у встановленому порядку конкурс на кращі будинки і споруди, збудовані та прийняті в експлуатацію на території України, та інші конкурси згідно із законодавством; – організовує проведення або проводить навчання, підвищення кваліфікації, підготовку та перепідготовку фахівців для здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, ліцензування, обстеження та інших функцій, що належать до сфери діяльності Держархбудінспекції; – бере участь у підготовці міжнародних договорів України з питань державного архітектурно-будівельного контролю, відповідно до законодавства укладає міжнародні договори України міжвідомчого характеру та здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до її компетенції; здійснює інші повноваження, визначені законом (п. 4).
Атестаційна архітектурно-будівельна комісія [164]	здійснення в установленому порядку професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із	– безпосередньо або через свої робочі органи (у разі їх наявності) приймає від виконавця, який має намір отримати кваліфікаційний сертифікат, документи; – забезпечує розгляд поданих документів, організовує проведення іспиту у порядку, встановленому Комісією за погодженням з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, та встановлює відповідність виконавця кваліфікаційним вимогам, його професійну спеціалізацію, рівень кваліфікації і знань.

	створенням об'єктів архітектури (далі - виконавці), у тому числі ведення реєстру атестованих осіб.	– приймає рішення про: ✓ видачу кваліфікаційного сертифіката; ✓ відмову у видачі кваліфікаційного сертифіката; ✓ видачу дубліката кваліфікаційного сертифіката у разі його втрати або пошкодження; ✓ позбавлення виконавця кваліфікаційного сертифіката; ✓ обмін кваліфікаційного сертифіката; ✓ надання рекомендацій виконавцю, позбавленому кваліфікаційного сертифіката, щодо проходження курсів підвищення кваліфікації за відповідними програмами за напрямом професійної атестації. – скасовує свої рішення про видачу кваліфікаційного сертифіката. – видає виконавцю кваліфікаційний сертифікат (дублікат кваліфікаційного сертифіката). – веде реєстр атестованих осіб. – письмово протягом п'яти робочих днів надсилає виконавцю повідомлення про: ✓ прийняття рішення про відмову у видачі кваліфікаційного сертифіката з відповідним обґрунтуванням; ✓ прийняття рішення про позбавлення кваліфікаційного сертифіката із зазначенням підстав прийняття такого рішення та вимогою повернути кваліфікаційний сертифікат; ✓ надання рекомендацій щодо проходження виконавцем курсів підвищення кваліфікації. – забезпечує зберігання документів, поданих для проведення професійної атестації відповідно до законодавства. – розглядає звернення виконавців з питань проведення професійної атестації та приймає рішення в межах своїх повноважень.
Управління капітального будівництва державної адміністрації [162]	1) забезпечення реалізації державної політики у галузі будівництва при виконанні функцій замовника; 2) виконання завдань з проектування, будівництва, реконструкції, капітального ремонту та технічного	– готує пропозиції до програм соціально-економічного розвитку області і подає їх на розгляд відповідної держадміністрації; – сприяє органам місцевого самоврядування у вирішенні питань соціально-економічного розвитку відповідної території; – готує пропозиції з питань розвитку будівництва і подає їх на розгляд відповідної держадміністрації; – забезпечує дотримання законодавства у галузі будівництва; – розробляє на основі пропозицій структурних підрозділів відповідної держадміністрації

	переоснащення об'єктів житлового, соціального призначення, об'єктів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, зв'язку, транспорту, торгівлі, громадського харчування, комунального господарства, культурно-побутового й іншого призначення та ефективного використання капітальних вкладень, що спрямовуються на цю мету; 3) сприяння впровадженню у будівництво прогресивних проектних рішень, нових будівельних матеріалів, конструкцій та виробів; 4) виконання завдань, пов'язаних з реалізацію повноважень щодо здійснення закупівель та ефективного використання державних коштів, що спрямовуються на цю мету.	поточні й перспективні програми капітального будівництва, складає переліки проектів будов, титульні списки будов та проектно-розвідувальних робіт і подає їх на затвердження в установленому порядку; – забезпечує в установленому порядку своєчасне і в повному обсязі фінансування проектно-розвідувальних робіт і будівництва об'єктів відповідно до титульних списків будов та укладених договорів; – розміщує замовлення на проектно-розвідувальні роботи, укладає з проектними і розвідувальними організаціями договори на розроблення проектно-кошторисної документації та здійснення ними авторського нагляду за будівництвом; – здійснює передачу в установлені терміни проектним або розвідувальним організаціям завдань на проектування, вихідних даних та інших документів, необхідних для виконання проектних і розвідувальних робіт та розроблення проектно-кошторисної документації; – приймає і перевіряє комплектність одержаної від проектних або розвідувальних організацій проектно-кошторисної та іншої документації, забезпечує в установленому порядку проведення державної експертизи цієї документації, її погодження і затвердження та передає цю документацію будівельним організаціям; – розміщує замовлення на капітальне будівництво, укладає з будівельними організаціями відповідні договори; разом з підрядними організаціями визначає і погоджує ціни на будівництво об'єктів відповідно до діючих нормативних актів; – забезпечує реєстрацію в інспекції державного архітектурно-будівельного контролю відповідальних інженерно-технічних працівників організацій, що безпосередньо здійснюють будівництво об'єктів і технічний нагляд, одержує дозвіл на виконання будівельно-монтажних робіт; – забезпечує будівництво технологічним, енергетичним, електротехнічним та іншим устаткуванням, апаратурою, матеріалами, поставку яких згідно з договором покладено на замовника; – здійснює розрахунки з постачальниками за устаткування і матеріали замовника, проводить передмонтажну ревізію устаткування, що знаходиться на складах понад нормативний термін зберігання; – передає будівельній організації будівельний майданчик, устаткування, що підлягає монтажу, апаратуру і матеріали, забезпечення якими покладено на замовника; – передає будівельній організації в погоджені нею терміни документи про дозвіл
--	---	--

		відповідних органів на: виконання будівельно-монтажних робіт; відведення земельної ділянки під будівництво тощо; – відшкодовує громадянам у разі знесення вартість житлових будинків, господарських будівель, що перебувають у їх власності, а також вартість вилучених плодово-ягідних насаджень та посівів; – здійснює технічний нагляд за будівництвом, контроль за відповідністю обсягів та якості виконаних робіт проектам, технічним умовам і стандартам; – погоджує з відповідними організаціями питання, пов'язані з установкою вантажопідйомних пристроїв, устаткування та апаратів, що працюють під тиском, забезпечує випробування зазначених технічних засобів; – забезпечує виконання пусконаладжувальних робіт і підготовку об'єктів до експлуатації; – передає завершені будівництвом та введені в дію об'єкти підприємствам та організаціям, на які покладено їх експлуатацію; – здійснює розрахунки з підрядниками та іншими організаціями за виконані роботи та послуги; – приймає від підрядника згідно з актом законсервовані або припинені будівництвом об'єкти і вживає заходів для їх збереження, вносить інвесторам пропозиції щодо подальшого використання об'єктів незавершеного будівництва; – веде бухгалтерський і статистичний облік, складає і у визначені терміни подає в установленому порядку відповідним органам звітність з усіх видів діяльності за затвердженою формою, несе відповідальність за їх достовірність; – перевіряє подані до оплати документи підрядних, постачальних, проектних, розвідувальних та інших організацій щодо виконання робіт, поставки продукції та надання послуг; – вносить відповідній держадміністрації пропозиції про створення підприємств для виготовлення обладнання, будівельних матеріалів і виробів, проведення будівельних, монтажних і пусконаладжувальних робіт; – надає на договірних засадах за погодженням з головою відповідної держадміністрації послуги замовника підприємствам і організаціям незалежно від форми власності та окремим громадянам. –
--	--	---

Виконавчий орган сільських, селищних, міських рад та територіальних громад – управління, комітет, відділ капітального будівництва [188]	- виконання власних (самоврядних) та делегованих повноважень у галузі будівництва	а) власні (самоврядні) повноваження: – організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах); – виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності; – розгляд і внесення до відповідних органів виконавчої влади пропозицій до планів і програм будівництва та реконструкції об'єктів на відповідній території; – залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності до участі в розвитку потужностей будівельної індустрії і промисловості будівельних матеріалів, у створенні, розвитку та реконструкції об'єктів інженерного забезпечення і транспортного обслуговування; – визначення у встановленому законодавством порядку відповідно до рішень ради території, вибір, вилучення (викуп) і надання землі для містобудівних потреб, визначених містобудівною документацією; – підготовка і подання на затвердження ради відповідних місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації; – встановлення на відповідній території режиму використання та забудови земель, на яких передбачена перспективна містобудівна діяльність; – координація на відповідній території діяльності суб'єктів містобудування щодо комплексної забудови населених пунктів; – надання відповідно до закону містобудівних умов і обмежень забудови земельних ділянок; – проведення громадського обговорення містобудівної документації; – організація роботи, пов'язаної із завершенням будівництва багатоквартирних житлових будинків, що споруджувалися із залученням коштів фізичних осіб, у разі неспроможності забудовників продовжувати таке будівництво; б) делеговані повноваження: – надання (отримання, реєстрація) документів, що дають право на виконання підготовчих
--	--	---

		та будівельних робіт, здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів; – організація роботи, пов'язаної зі створенням і веденням містобудівного кадастру населених пунктів; – здійснення в установленому порядку державного контролю за дотриманням законодавства, затвердженої містобудівної документації при плануванні та забудові відповідних територій; зупинення у випадках, передбачених законом, будівництва, яке проводиться з порушенням містобудівної документації і проектів окремих об'єктів, а також може заподіяти шкоди навколишньому природному середовищу; – здійснення контролю за забезпеченням надійності та безпечності будинків і споруд незалежно від форм власності в районах, що зазнають впливу небезпечних природних і техногенних явищ та процесів; – організація охорони, реставрації та використання пам'яток історії і культури, архітектури та містобудування, палацово-паркових, паркових і садибних комплексів, природних заповідників; – вирішення відповідно до законодавства спорів з питань містобудування; здійснення державного контролю за дотриманням договірних зобов'язань забудовниками, діяльність яких пов'язана із залученням коштів фізичних осіб у будівництво багатоквартирних житлових будинків (ст.31).
Державне підприємство “Укрдержбудекспертиза” та її філії [43; 172]	визначення якості проектних рішень шляхом виявлення відхилень від вимог до міцності, надійності та довговічності будинків і споруд, їх експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення, у тому числі до доступності осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення, санітарного і	– проведення на засадах організаційної єдності комплексної державної експертизи проектів будівництва у АР Крим, області, місті, галузі із залученням державних коштів; – надання консалтингових послуг з питань будівництва. – узагальнення та внесення пропозицій щодо удосконалення нормативно-методичного забезпечення здійснення комплексної державної експертизи інвестиційних програм і проектів будівництва.

	епідеміологічного благополуччя населення, охорони праці, екології, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки, енергозбереження і енергоефективності, кошторисної частини проекту будівництва.	
Національна спілка архітекторів України [217]	- захист авторських прав архітекторів, професійних, соціально-економічних інтересів членів Спілки, сприяння постійному поліпшенню умов праці і життя архітекторів; - збереження історичного та природного середовища регіонів, міст і поселень України; - культурний розвиток і естетичне виховання населення; - розвиток міжнародної співпраці архітекторів; - сприяння розробці фундаментальних і прикладних архітектурних та містобудівних досліджень; - сприяння вдосконаленню середньої та вищої архітектурної освіти.	– бере участь у громадсько-політичному житті України, за дорученням органів законодавчої та виконавчої влади залучається до підготовки законопроектів, директивних та нормативних документів з питань архітектури і містобудування, розроблення загальнодержавних програм національно-культурного розвитку, репрезентації України у різних сферах міжнародного культурного життя, інших соціально важливих культурологічних та соціально-політичних заходів; – рекомендує кандидатів на зайняття посад головних архітекторів місцевих органів у справах містобудування і архітектури; – подає пропозиції про відзначення архітекторів – членів Спілки за видатні досягнення в розвитку архітектури; – здійснює за підтримки держави професійний та соціальний захист членів Спілки, охорону їх авторських прав; – бере участь у створенні і роботі центру атестації архітекторів; – здійснює допомогу і нагляд в організації та проведенні іншими установами архітектурних і містобудівних конкурсів; – організує і проводить виставки, огляди-конкурси, творчі обговорення об’єктів архітектури, проблем забудови поселень; – є членом Міжнародної спілки архітекторів (UIA – International Union of Architects), може вступати в інші міжнародні неурядові організації, підтримувати прямі міжнародні контакти і зв’язки, укладати відповідні угоди; – з органами державної влади розробляє положення “Про атестацію архітекторів” та “Про атестаційну комісію”, а також приймає участь у проведенні атестації архітекторів для отримання кваліфікаційних сертифікатів і включення до Реєстру архітекторів України.

Всеукраїнська громадська організація “Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури” [31]	- сприяння розвитку архітектурної, будівельної та містобудівної діяльності; - сприяння виробленню та реалізації державної політики в сфері архітектурної діяльності та здійснення технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури; - розробка, вдосконалення та сприяння впровадженню науково-технічних, нормативно-правових та практичних заходів для здійснення технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури; - вивчення та аналіз, сприяння розробці і реалізації заходів пов’язаних із впровадженням передового вітчизняного, іноземного та міжнародного досвіду, інформаційних та інноваційних технологій у сфері технічного нагляду, їх систематизація з метою практичного застосування; - розробка та впровадження заходів, спрямованих на підвищення престижу	–співпраця з органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими державними органами, громадськими об’єднаннями, підприємствами, установами, організаціями з питань будівництва об’єктів архітектури та здійснення технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури; –участь у здійсненні державної регуляторної політики у сфері архітектурної діяльності, містобудування, технічного нагляду відповідно до законодавства України; –виконання делегованих або наданих повноважень у сфері архітектурної діяльності, відповідно до чинного законодавства України та рішень органів державної влади чи місцевого самоврядування; –виконання, відповідно до чинного законодавства України, державного замовлення, державних, регіональних або місцевих програм у сфері будівництва, архітектурної діяльності, містобудування, технічного нагляду за будівництвом об’єктів архітектури, заснованими Гільдією підприємствами, установами, організаціями або із залученням членів Гільдії; –здійснення представництва та захист прав і законних інтересів членів Гільдії інженерів технічного нагляду в органах державної влади та місцевого самоврядування, судових, правоохоронних а також інших державних і недержавних установах, підприємствах, організаціях незалежно від підпорядкування і форми власності, включаючи іноземні; –надання членам Гільдії безкоштовної правової допомоги, консультацій і роз’яснень, підготовка експертних висновків і довідок з питань застосування чинного законодавства України у сфері архітектурної діяльності та проведення технічного нагляду; –організація та проведення, без отримання прибутку інформаційних та освітніх заходів: навчання, семінарів, конференцій, лекцій, симпозіумів, нарад, тренінгів спрямованих на підвищення рівня кваліфікації інженерів технічного нагляду, обміну досвідом та його практичного застосування; – ініціювання та сприяння розробці і реалізації місцевих, регіональних, галузевих, державних, міжнародних програм, пов’язаних з вдосконаленням та розвитком будівництва об’єктів архітектури та здійсненням технічного нагляду; –розробка та запровадження механізмів відповідальності членів Гільдії перед третіми особами за результати своєї професійної діяльності, в тому числі шляхом встановлення страхування ними та/або Гільдією цивільно- правової відповідальності членів Гільдії перед третіми особами;
--	--	--

	професії та рівня кваліфікації інженерів (фахівців) технічного нагляду; - сприяння проведенню професійної атестації інженерів технічного нагляду відповідно до вимог чинного законодавства України.	–поширення інформації про діяльність Гільдії, у тому числі шляхом проведення за участю членів Гільдії всеукраїнських, регіональних, міжнародних чи інших заходів; –сприяння проведенню, або проведення на підставі делегованих повноважень професійної атестації інженерів технічного нагляду; –надання інформаційної, організаційної, методичної, консультативної допомоги діяльності відокремлених підрозділів і членів Гільдії, залучення їх до безпосередньої участі в діяльності громадської організації для досягнення мети та цілей Гільдії; –утворення, в разі необхідності, органу досудового розгляду спорів.
Всеукраїнська громадська організація “Гільдія проектувальників в у будівництві” [30]	- захист прав і свобод своїх членів – головних інженерів (фахівців) проекту та інших проектувальників (фахівців) у будівництві, - задоволення соціальних, економічних, фахових, виробничих та інших законних інтересів вказаних фахівців, - підвищення престижу професії та рівня кваліфікації головних інженерів проекту та інших проектувальників у будівництві, - сприяння обміну досвідом між ними, - впровадження у галузі принципів саморегулювання, розвитку та вдосконаленню нормативно-правових актів, нормативних документів та інших актів.	–розробка та впровадження заходів, спрямованих на підвищення престижу професії та рівня кваліфікації головних інженерів (фахівців) проекту, інших проектувальників та фахівців у будівництві; –розробка, вдосконалення та сприяння впровадженню науково-теоретичних, нормативно-правових та практичних засад для здійснення будівництва об’єктів архітектури; –розробка та реалізація, за участю членів Гільдії, заходів фізкультурно-оздоровчого, спортивного, морально-етичного, патріотичного та іншого пов’язаного із цим спрямування; –сприяння розробці та реалізації заходів пов’язаних із впровадженням передового вітчизняного, іноземного та міжнародного досвіду, інформаційних та інноваційних технологій у сфері будівництва об’єктів архітектури, систематизація, вивчення та аналіз вказаних досвіду і технологій; –забезпечення професійної атестації інженерів-проектуювальників та інших проектувальників у будівництві відповідно до чинного законодавства України; –забезпечення вирішення спорів, стороною (сторонами) яких є член (члени) Гільдії, інші суб’єкти архітектурної діяльності, суб’єкти містобудування; –сприяння виробленню та реалізації державної політики в сфері будівництва об’єктів архітектури, а також інші цілі відповідно до мети Гільдії.

Всеукраїнська громадська організація “Асоціація експертів будівельної галузі” [3]	захист прав і свобод членів Асоціації, регулювання діяльності членів Асоціації для забезпечення належної якості їх товарів, робіт та послуг і гарантування захисту прав споживачів їх продукції.	–сприяння розвитку будівельної галузі; –створення умов для участі експертів будівельної галузі у розробленні нормативних актів, що регулюють права та обов’язки, відповідальність та взаємовідносини учасників інвестиційного процесу; –забезпечення захисту професійних прав і законних інтересів членів Асоціації у державних органах, громадських та інших організаціях; –вивчення та поширення світового досвіду організації будівельного виробництва та створення умов для його впровадження в Україні; –сприяння науковому розробленні питань, пов’язаних з організацією будівельного виробництва; –участь у громадських експертизах законопроектів та підготовка пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового та технічного регулювання будівельного виробництва; –видання власної друкованої продукції, кіно-, теле-, радіо-, відеопродукції з метою підвищення фахового рівня, престижності та соціального статусу експертів будівельної галузі без отримання прибутку; –організація підвищення кваліфікації фахівців: участь у організації навчання, розробка навчальних програм, стандартів підготовки експертів будівельної галузі; –розробка і визначення власних правил та стандартів підприємницької та професійної діяльності, обов’язкових для виконання всіма членами Асоціації; –розробка і впровадження механізмів відшкодування збитків, завданих споживачам внаслідок надання членами Асоціації товарів, робіт і послуг неналежної якості; –здійснення професійної атестації, та сертифікації експертів будівельної галузі не ставлячи за мету отримання прибутку;
Громадська спілка “Міждержавна Гільдія Інженерів-Консультантів” [118]	- розвиток і вдосконалення вітчизняного ринку консультаційних та інжинірингових послуг у будівельній галузі шляхом запровадження інституту інженерів-консультантів; - підвищення ролі і	–участь у адаптації вітчизняного законодавства у сфері містобудування до вимог, встановлених законодавством Європейського Союзу; –участь у діяльності міжнародних об’єднань інженерів-консультантів; –впровадження в ділову практику кодексу етики та чесності ведення бізнесу; –підвищення кваліфікації інженерів консультантів – членів МГІК; –співпраця у галузі містобудування і пов’язаних з нею галузях з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об’єднаннями, підприємствами, установами та організаціями, фізичними особами;

	важливості стандартів FIDIC в Україні; - реалізація високих етичних стандартів, які застосовуються в роботі інженерів-консультантів; - ефективна участь у боротьбі з проявами корупції у будівельній галузі.	–організація інформаційних та освітніх заходів конференцій, семінарів, лекцій, симпозіумів, нарад, тренінгів, інших заходів спрямованих на підвищення рівня кваліфікації фахівців у галузі містобудування і пов'язаних з нею галузях; –сприяння обміну знаннями та досвідом як між учасниками вітчизняного ринку інжинірингових та консалтингових послуг, так і закордонними колегами.
--	---	--

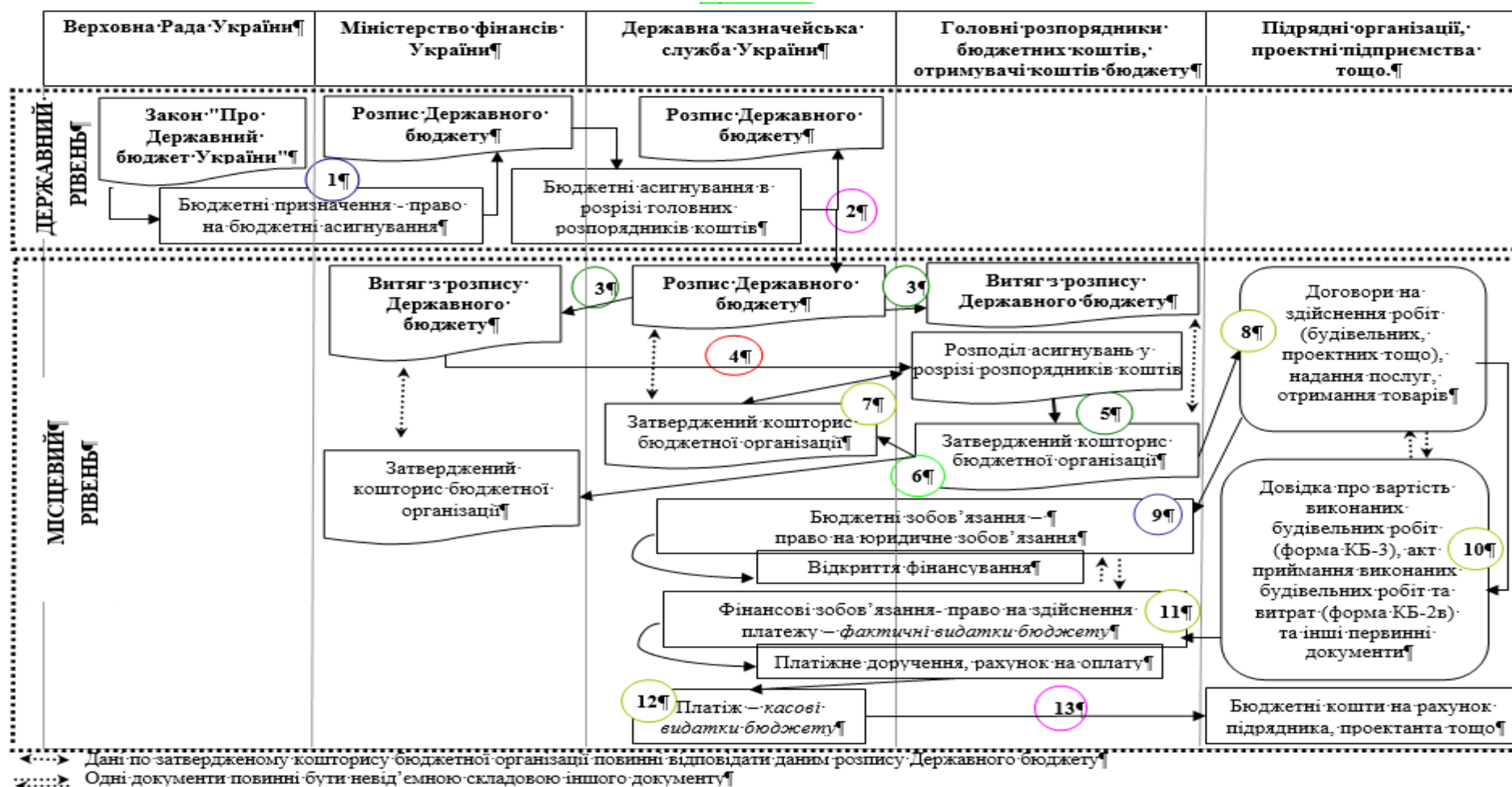
Схематичне зображення Інституцій, які здійснюють державну політику щодо планування, фінансування, використання та контролю коштів за бюджетними програмами капітального будівництва за видами діяльності

Додаток П (1)

Організаційно-інституційна схема використання коштів за бюджетними програмами капітального будівництва об'єктів соціально-культурного призначення на прикладі Державного фонду регіонального розвитку

Джерело: розроблено автором на підставі джерел [20; 227]

Додаток II (2)

Зміни щодо порядку затвердження та погодження титулів в залежності від загальної кошторисної вартості об'єкту капітального будівництва

Джерело: згруповано автором на підставі даних [155; 192]

ДО ЗМІН (Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 “Про порядок затвердження титулів будов (об’єктів), будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної власності” зі змінами внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014№ 448 [192])					
до 30 млн. грн.		від 30 млн. грн. до 100 млн. грн.		100 млн. грн. і більше	
Погоджено	Затверджено	Погоджено	Затверджено	Погоджено	Затверджено
з органами вищого рівня, до сфери управління яких вони належать	керівниками підприємств державної власності	за погодженням з Мінекономрозвитку	міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями – замовниками	з Мінекономрозвитку та Мінрегіоном	Кабінетом Міністрів України за поданням міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів АРК, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій-замовників
ПІСЛЯ ЗМІН (Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.2015 № 990 “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 і від 27.12.2001 № 1764” [155])					
до 120 млн. грн.			120 млн. грн. і більше		
Погоджено	Затверджено		Погоджено	Затверджено	
з головним розпорядником бюджетних коштів	ЦОВВ, Радою міністрів АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, іншими органами державної влади та державними установами, державними науковими організаціями		органами, до сфери управління яких вони належать, та з головним розпорядником бюджетних коштів	керівниками державних підприємств, установ, організацій	
Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 548 “Про внесення змін до пункту 7 Порядку затвердження титулів об’єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії”					
органами (у разі наявності), до сфери управління яких вони належать	керівниками замовників таких об’єктів		-	-	

Додаток П (3)

Види робіт, товарів, послуг за якими можуть передбачати попередню оплату головні розпорядники бюджетних коштів за бюджетними програмами капітального будівництва в договорах про закупівлю робіт, товарів, послуг [184]

на строк не більше			
1 місяця	3 місяців	6 місяців	1 рік
1	2	3	4
- інших робіт і послуг, якщо розмір такої оплати не перевищує 30 відсотків їх вартості (ст. 1, п. 1). Прикладом можуть служити послуги, що надаються проектними організаціями у частині здійснення технічного нагляду.	–робіт із нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту та технічного переоснащення, придбання основних засобів і житла; –науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; –товарів, робіт і послуг, що мають тривалий цикл виробництва (більше трьох місяців) та/або технічною специфікацією щодо яких встановлено спеціальні вимоги до технічних характеристик предмета закупівлі, які відрізняються від міжнародних або національних стандартів, норм та правил; –товарів, робіт і послуг у нерезидентів України, якщо вони не виробляються (не надаються) в Україні; –медичного обладнання та санітарних автотранспортних засобів для забезпечення закладів охорони здоров'я згідно з державними програмами і заходами програмного характеру (ст. 1, п. 3).	–обладнання для створення центру із застосування ПЕТ-технології з метою раннього виявлення онкологічних захворювань; –обладнання та матеріалів для будівництва атомних, гідро-акумуляуючих, вітрових електростанцій та магістральних електричних мереж, а також технологічного та гірничо-шахтного обладнання для будівництва підприємств урано-добувної промисловості; –матеріалів і устаткування, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни світильників на основі ламп розжарювання на світильники на основі LED-технологій; –робіт з капітального ремонту, пов'язаних з реалізацією проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій; –робіт з будівництва інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави –матеріалів, конструкцій, виробів, необхідних для виконання робіт з будівництва великих і позакласних мостів; –обладнання і устаткування, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни ліфтів у житлових будинках та закладах соціальної сфери (ст. 1, п. 4).	–матеріалів, конструкцій, виробів, необхідних для виконання робіт з будівництва великих і позакласних мостів; –обладнання і устаткування, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни ліфтів у житлових будинках та закладах соціальної сфери (ст. 1, п. 5).

КАРТКА № ____ від “ ____ ” ____ 201_ р.
обліку проходження перевірки проектно-кошторисної документації з метою
включення до переліку фінансування в управлінні капітального будівництва за
об’єктом

“ _____ ”
(назва об’єкту з експертного звіту)

Експертний звіт щодо розгляду кошторисної частини проектної документації від
“ ____ ” ____ 201_ р. № _____.

Кошторисна вартість будівництва у поточних цінах станом на “ ____ ” ____ 201_ –
_____ тис. грн., в т.ч. БМР _____ тис. грн., обладнання
_____ тис. грн., ПДВ _____ тис. грн., інші витрати _____ тис. грн.

Клас наслідків (відповідальності) об’єкту капітального будівництва – _____.

Стадія проектування _____

Розпорядчий документ, яким затверджено ПКД (ким затверджено, дата, від якого
числа) _____

Замовник будівництва _____

Генеральний проектувальник _____

Потужність об’єкту: _____

Отримано комісією з перевірки достовірності запроектованих робіт
документацію – акт приймання-передачі проектно-кошторисної документації від
“ ____ ” ____ 201_ р. (ПІБ, від кого прийнято ПКД та контактні данні)

Додаток – Перелік документів, які необхідно надати до управління

Перевірено комісією з перевірки достовірності запроектованих робіт та надано
зауваження: _____

“ ____ ” ____ 201_ р. _____
(підпис) (ПІБ)

Передана проектно-кошторисна документація комісією з перевірки достовірності
запроектованих робіт до комісії з питань відбору об’єктів до включення в перелік
фінансування:

Передавав: _____
“ ____ ” ____ 201_ р. _____

Прийняв: _____ (підпис) _____ (ПІБ)
“ _____ ” _____ 201_ р. _____
_____ (підпис) _____ (ПІБ)

Перевірено комісії з питань відбору об’єктів до включення в перелік
фінансування та надано зауваження: _____

_____ “ _____ ” _____ 201_ р. _____
_____ (підпис) _____ (ПІБ)

Заключний висновок комісії : _____

Додаток С

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник управління
капітального будівництва

облдержадміністрації

_____ ПІБ
“___” _____ 201_ р.

АКТ № від “___” _____ 201_ р.

комісійного розгляду проектно-кошторисної документації, що є невід’ємною частиною картки обліку проходження перевірки проектно-кошторисної документації та включення до переліку фінансування в управлінні капітального будівництва № _____ від “___” _____ 201_ р. за об’єктом

“_____”

(назва об’єкту з експертного звіту)

І блок

Склад та зміст проектної документації

(ДБН А.2.2-3:2012 “Склад та зміст проектної документації”,
ДБН А.3.1-5-2009 “Організація будівельного виробництва”)

Вихідні дані:

1. Містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки _____
2. Фрагмент чинної містобудівної документації (генплан, або ін.) _____
3. Дані для розроблення рішень з організації будівництва і кошторисної документації _____
4. Дані про види застосовуваного палива та дозвіл на його використання _____
5. Висновки про результати інструментального обстеження будівельних конструкцій, обмірювальні креслення _____
6. Висновки та матеріали, виконані за результатами обстеження будівлі _____
7. Дефектний акт (при капітальному ремонті) _____
8. Технічні умови на приєднання запроектованого об’єкта до інженерних мереж і комунікацій (відповідно до МУО):
 - електричні мережі _____
 - теплові мережі _____
 - системи водопостачання і каналізації _____
 - газифікація _____
 - телекомунікаційні мережі _____
9. Технічні умови в частині забезпечення протипожежного захисту об’єкта
10. Додаткові технічні умови зацікавлених організацій _____

Примітка: _____

Завдання на проектування:

1. Назва та місцезнаходження об’єкту _____

2. Підстава для проектування _____
3. Вид будівництва _____
4. Дані про замовника _____
5. Джерело фінансування _____
6. Необхідність розрахунків ефективності інвестицій _____
7. Дані про генерального проектувальника _____
8. Стадійність проектування з визначенням затвердженої стадії _____
9. Інженерні вишукування _____
10. Дані про особливі умови будівництва _____
11. Основні архітектурно-планувальні вимоги і характеристики запроєктованого об'єкта _____
12. Черговість будівництва, необхідність виділення пускових комплексів _____
13. Визначення класу наслідків та установа строку експлуатації _____
14. Потужність або характеристика об'єкта _____
15. Вимоги до благоустрою майданчика _____
16. Вимоги щодо розроблення розділу "Оцінка впливів на навколишнє середовище" _____
17. Вимоги з енергозбереження та енергоефективності _____
18. Вимоги до режиму безпеки та охорони праці _____
19. Вимоги до розроблення спеціальних заходів _____

Примітка: _____

Пояснювальна записка:

1. Вихідні дані для проектування _____
2. Коротка характеристика об'єкту _____
3. Дані інженерних вишукувань _____
4. Відомості про потреби в енергоресурсах, заходи щодо енергозбереження _____
5. Відомості про черговість будівництва та пускові комплекси _____
6. Матеріали ОВНС, включаючи дані щодо всіх очікуваних впливів на довкілля, їх мінімізація та компенсація _____
7. Рішення з інженерного захисту територій і об'єктів _____
8. Доступність території об'єкта для маломобільних груп населення _____
9. Розділ із забезпечення надійності та безпеки _____
10. Основні техніко-економічні показники:
 - найменування будинку, місце його розташування _____
 - характер будівництва, тривалість експлуатації _____
 - поверховість _____
 - ступінь вогнестійкості будинку _____
 - площа ділянки (га) _____
 - площа забудови (м²) _____
 - потужність, місткість _____
 - загальна площа (м²) _____
 - корисна площа (м²) _____
 - будівельний об'єм будинку (м³) _____
 - показники енергоефективності _____

- тривалість будівництва _____
- 11. Відомості з обсягами робіт _____
- 12. Розрахунок класу наслідків _____
- 13. Рішення та основні показники генерального плану, благоустрою та озеленення _____
- 14. Короткий опис і обґрунтування архітектурних рішень _____
- 15. Розрахунки основних несучих елементів будинків і споруд _____
- 16. Рішення щодо оздоблення будинків і споруд _____
- 17. Основні рішення із прийнятої конструктивної схеми об'єктів _____
- 18. Рішення вбудовано-прибудованих приміщень та об'єктів невиробничого призначення _____
- 19. Інженерне обладнання:
 - принципів рішення із внутрішнього та зовнішнього інженерного обладнання _____
 - заходи щодо захисту від блукаючих струмів та антикорозійного захисту _____

- інженерні рішення щодо протипожежних заходів _____

Примітка: _____

Проект організації будівництва:

1. Пояснювальна записка:
 - характеристика умов і складності будівництва _____
 - обґрунтування методів виконання і можливість суміщення робіт _____
 - обґрунтування прийнятої тривалості будівництва _____
 - обґрунтування розмірів і оснащення майданчиків для складування _____
 - способи й порядок збирання, зберігання та перевезення відходів _____
 - заходи щодо охорони праці _____
 - заходи із збереження енергоресурсів _____
2. Календарний план будівництва _____
3. Будівельні генеральні плани будови для підготовчого і основного періодів будівництва _____
4. Організаційно-технологічні схеми _____
5. Відомість обсягів будівельних робіт _____
6. Відомість потреби в будівельних конструкціях, виробках, матеріалах і устаткуванні _____
7. Відомість потреби в основних будівельних машинах і транспортних засобах _____
8. Потреба в кадрах будівельників за основними категоріями _____

Примітка: _____

Основні креслення:

1. Ситуаційний план _____
2. Генеральний план _____
3. Принципові рішення з вертикального планування, благоустрою, озеленення _____

4. Плани трас зовнішніх, внутрішньо-майданчикових мереж та комунікацій _____

5. Плани фундаментів, поверхів, фасади, розрізи будинків _____

6. Принципові схеми влаштування інженерного обладнання _____

7. Технологічні компонування з планами розміщення основного

устаткування _____

8. Специфікації обладнання, виробів і матеріалів _____

Примітка: _____

Техніко-економічне обґрунтування:

1. Вихідні положення, з зазначенням технічної можливості та економічної доцільності будівельних робіт _____

2. Обґрунтування проектної потужності об'єкта _____

3. Обґрунтування чисельності нових або додаткових робочих місць _____

4. Дані інженерних вишукувань _____

5. Оцінка впливів на навколишнє середовище _____

6. Схеми генплану, транспорту, інженерних мереж _____

7. Основні рішення з інженерної підготовки території _____

8. Основні технологічні, будівельні та архітектурно-планувальні рішення _____

9. Основні рішення та показники з енергоефективності та охорони праці _____

10. Основні рішення з санітарно-побутового обслуговування працюючих _____

11. Обґрунтування ефективності інвестицій _____

12. Висновки з визначенням обраного варіанту запропонованих рішень та пропозиції _____

13. Проектні терміни будівництва _____

Примітка: _____

Висновки за I блоком:

Замовнику проектної документації необхідно:

1. _____

2. _____

.....

Генеральному проектувальнику необхідно:

1. _____

2. _____

.....

Перевірили:

Інженер з нагляду за будівництвом _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

“ ____ ” _____ 201_ р.

Інженер з комплектації _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

“ ____ ” _____ 201_ р.

II блок

Склад та зміст кошторисної документації
(ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 “Правила визначення вартості будівництва”)

1. Зведення витрат (за необхідністю) _____
2. Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва _____
3. Об’єктні та локальні кошторисні розрахунки _____
4. Об’єктні та локальні кошториси _____
5. Відомості ресурсів до локальних кошторисів _____
6. Кошторисні розрахунки на окремі види витрат _____
7. Кошториси на проектні та вишукувальні роботи _____
8. Відповідність проекту кошторисній документації: _____

Відповідність проекту кошторисній документації: _____

Висновки за II блоком:

Перевірив:

Інженер з проектно-кошторисної роботи _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

“ ____ ” _____ 201_ р.

Підписи голови та членів комісії.